

Wojewódzki
Urząd
Pracy
w Krakowie

ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH W MAŁOPOLSCE

RAPORT ZA ROK 2009

Kwiecień 2010

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE	3
2. SŁOWNICZEK	6
3. STAN REALIZACJI PO KL W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM	8
4. ANALIZA DZIAŁAŃ KONKURSOWYCH I SYSTEMOWYCH W RAMACH KOMPONENTU REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI	11
4.1 PRIORYTET VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich	11
4.2 PRIORYTET VII – Promocja integracji społecznej	40
4.3 PRIORYTET VIII – Regionalne kadry gospodarki	79
4.4 PRIORYTET IX – Rozwój kompetencji i wykształcenia w regionach	109
4.5 ODDOLNE INICJATYWY LOKALNE REALIZOWANE W RAMACH PRIORYTETU VI, VII I IX PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI	152
5. WNIOSKI DLA WSZYSTKICH PRIORYTETÓW PO KL	169

1. WPROWADZENIE

Całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w latach 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem Programu jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. W ramach Programu wsparciem zostaną objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich oraz z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej.

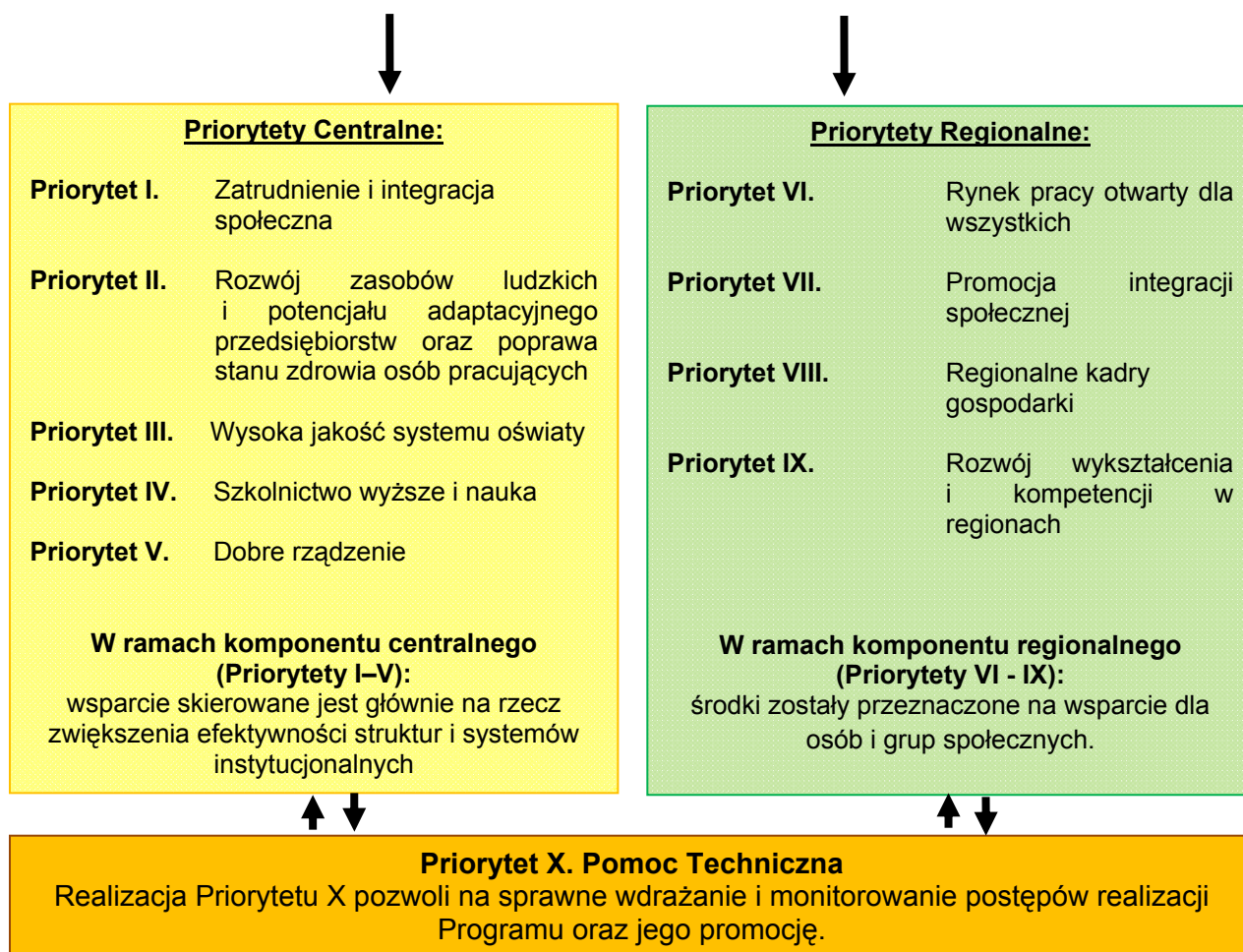
Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej, a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

- podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,
- zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa,
- wzrost spójności terytorialnej.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów. Priorytety od I do V realizowane są na poziomie centralnym, Priorytety od VI do IX na poziomie regionalnym oraz Priorytet X – Pomoc Techniczna wspierająca realizację PO KL.

Struktura Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację PO KL to 11,4 mld euro (9,7 mld EUR – środki EFS, 1,7 mld EUR – środki krajowe). Poziom współfinansowania EFS wynosi 85%. Poziom krajowego współfinansowania został oszacowany na poziomie minimalnym, tj. 15%.

Ponad 62% środków Programu została przeznaczona na wsparcie realizowane przez poszczególne regiony, ok. 34% jest wdrażana sektorowo, przez odpowiednie resorty. Na Pomoc Techniczną PO KL przeznaczono kwotę w wysokości 457 mln euro, tj. 4% środków Programu. Alokacja środków w ramach komponentu regionalnego dla województwa małopolskiego została ustalona na poziomie 591mln euro.

Opracowanie stanowi podsumowanie wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie małopolskim w 2009 r. Zawiera opis postępu rzeczowo-finansowego w realizacji projektów wyłonionych w trybie konkursowym oraz projektów systemowych. Poszczególne obszary tematyczne zostały zaprezentowane w układzie zgodnym z konstrukcją komponentu regionalnego PO KL:

- Priorytet VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich,
- Priorytet VII – Promocja integracji społecznej,
- Priorytet VIII – Regionalne kadry gospodarki,
- Priorytet IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Z uwagi na fakt, iż Działania dotyczące oddolnych inicjatyw stanowią spójną całość tematyczną, zostały one wyodrębnione ze struktury PO KL i opisane w oddzielnym rozdziale.

2. SŁOWNICZEK

- **Wnioskodawca/Projektodawca** – podmiot ubiegający się o dofinansowanie realizacji projektu.
- **Beneficjent** – podmiot realizujący projekt finansowany z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu.
- **Grupa docelowa (Beneficjenci Ostateczni)** – adresaci pomocy udzielanej w ramach projektu, tj. osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z usług świadczonych w ramach projektu.
- **Instytucja Zarządzająca (IZ)** – instytucja odpowiedzialna za przygotowanie i realizację programu operacyjnego. W przypadku Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki rolę Instytucji Zarządzającej pełni **Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym** w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego z siedzibą w Warszawie.
- **Instytucja Pośrednicząca (IP)** – jednostka, której Instytucja Zarządzająca powierzyła część zadań związanych z realizacją programu operacyjnego. W województwie małopolskim rolę IP w ramach komponentu regionalnego PO KL pełni **Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego** z siedzibą w Krakowie.
- **Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca 2 Stopnia/Instytucja Ogłaszająca Konkurs (IW/IP2/IOK)** – jednostka odpowiedzialna m.in. za ogłaszanie konkursów, nabór i ocenę wniosków oraz zlecanie realizacji projektów. W Małopolsce w przypadku **Działań komponentu regionalnego PO KL Instytucją Wdrażającą jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (WUP Kraków)**.
- **Projekty konkursowe** – są to projekty wyłonione w konkursach ogłaszanych i prowadzonych przez IP2 lub IP zgodnie z Planem działania. Nabór wniosków o dofinansowanie jest publiczny i może mieć charakter konkursu zamkniętego lub konkursu otwartego.
- **Projekty systemowe** – polegają na dofinansowaniu środkami programu operacyjnego zadań publicznych i mogą być realizowane przez beneficjenta wskazanego w *Szczegółowym opisie priorytetów PO KL* i/lub właściwym *Planie działania*. Funkcję beneficjenta systemowego może pełnić wskazana odrębna jednostka lub komórka organizacyjna danej instytucji lub urzędu.
- **Projekty systemowe własne** – IP (lub IP2) mogą realizować, jako wsparcie systemowe, projekty przewidziane do realizacji w trybie konkursowym, po uprzednim

wskazaniu tego rodzaju wsparcia w Planie działania. Taki tryb realizacji projektów wymaga szczegółowego uzasadnienia, podlegającego każdorazowo wyrażeniu zgody IZ.

- **Konkurs zamknięty** – organizowany jest cyklicznie. W konkursie zamkniętym określa się z góry jeden lub kilka następujących po sobie terminów naboru wniosków. Instytucja ogłaszająca konkurs określa daty otwarcia oraz daty zamknięcia naboru wniosków, tj. okres, w którym będą przyjmowane wnioski. Pomiędzy datą ogłoszenia naboru a ostateczną datą składania wniosków nie może upłynąć mniej niż 21 dni.
- **Konkurs otwarty** – nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły do zamknięcia konkursu uzasadnionego odpowiednią decyzją instytucji ogłaszającej konkurs (np. z powodu wyczerpania określonego limitu środków). Istnieje możliwość zawieszenia konkursu np. w sytuacji, gdy łączna wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach złożonych w konkursie otwartym przekracza dostępną kwotę alokacji dostępnej w ramach tego konkursu.

3. STAN REALIZACJI PO KL W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

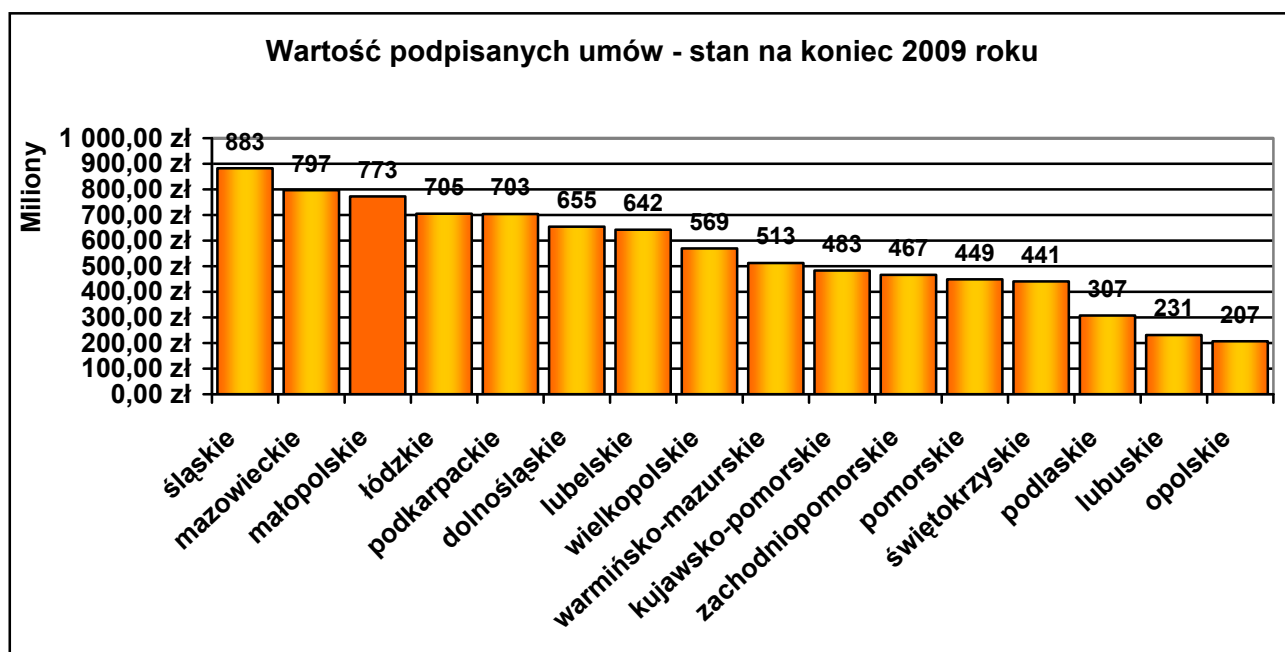
W 2009 roku przyjęto do realizacji 441 projektów konkursowych w ramach komponentu regionalnego PO KL, w tym:

- w ramach Priorytetu VI – 62 projekty,
- w ramach Priorytetu VII – 73 projekty,
- w ramach Priorytetu VIII – 107 projektów,
- w ramach Priorytetu IX – 199 projektów.

Realizowano również 205 projektów systemowych.

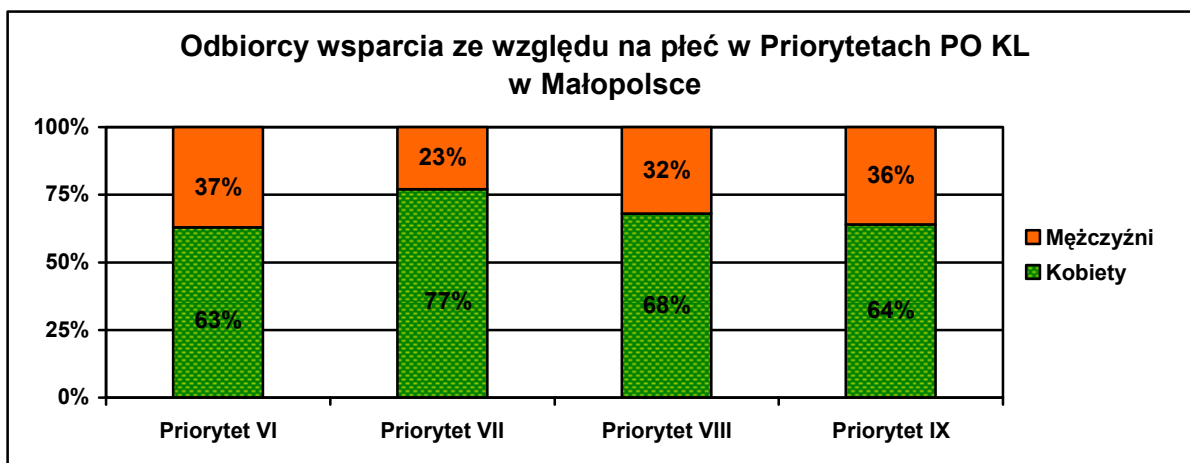
Do końca 2009 roku podpisano umowy na kwotę 742 988 721 zł, co stanowi 30% alokacji na lata 2007-2013. Umowy z roku 2009 opiewają na kwotę 455 336 592 zł, co stanowi 61% zakontraktowanych dotychczas środków.

Wartość podpisanych umów zapewniła Małopolsce 3 miejsce w rankingu wojewódzkim, natomiast pod względem liczby umów województwo małopolskie zajęło 8 miejsce.

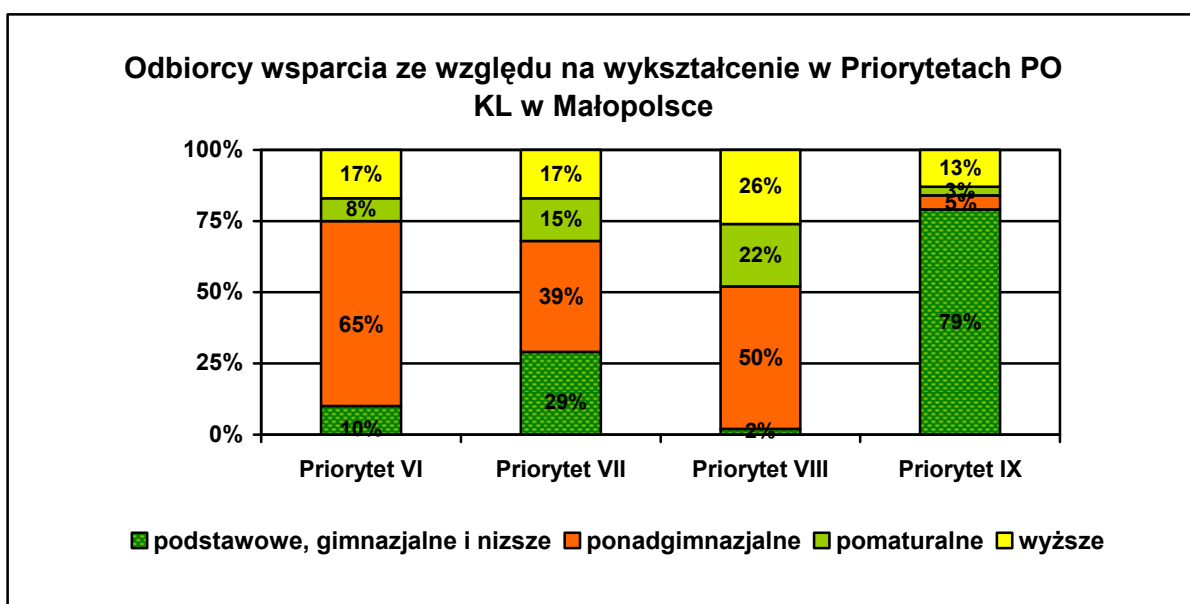
Źródło: opracowane własne na podstawie danych zawartych w Krajowym Systemie Informatycznym

Do dnia 31 grudnia 2009 roku 76 350 osób rozpoczęło udział w projektach. Wśród osób, które rozpoczęły udział w projektach w województwie małopolskim dominują kobiety (61%), a ich przewaga jest największa w Prioryecie VII.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji PO KL

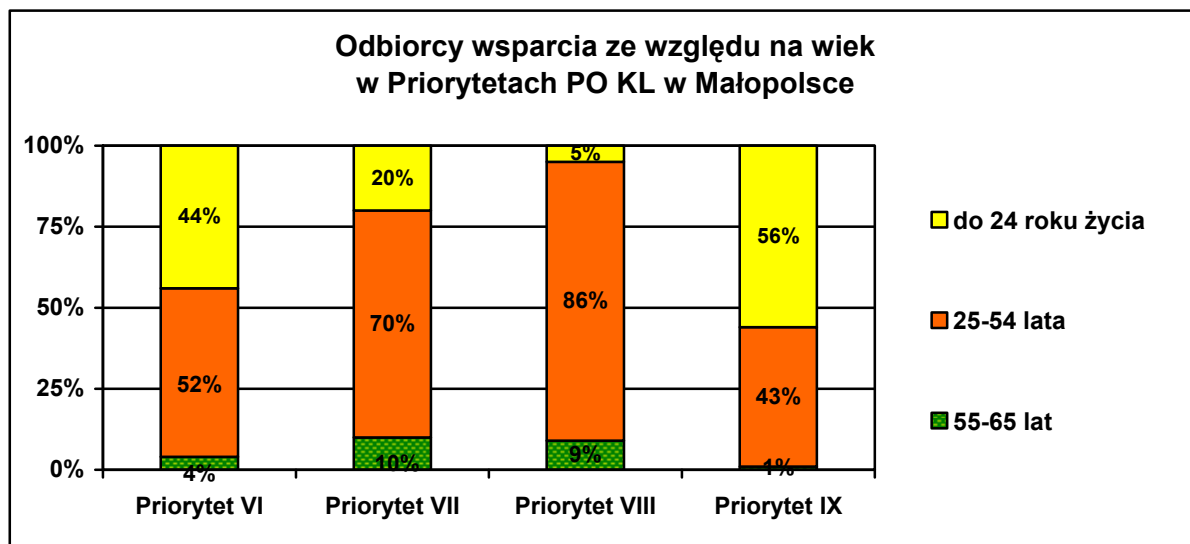
W Małopolsce pod względem poziomu wykształcenia uczestników projektów dominowały osoby posiadające wykształcenie ponadgimnazjalne – 38% uczestników. Na drugim miejscu uplasowały się osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym - 36%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji PO KL

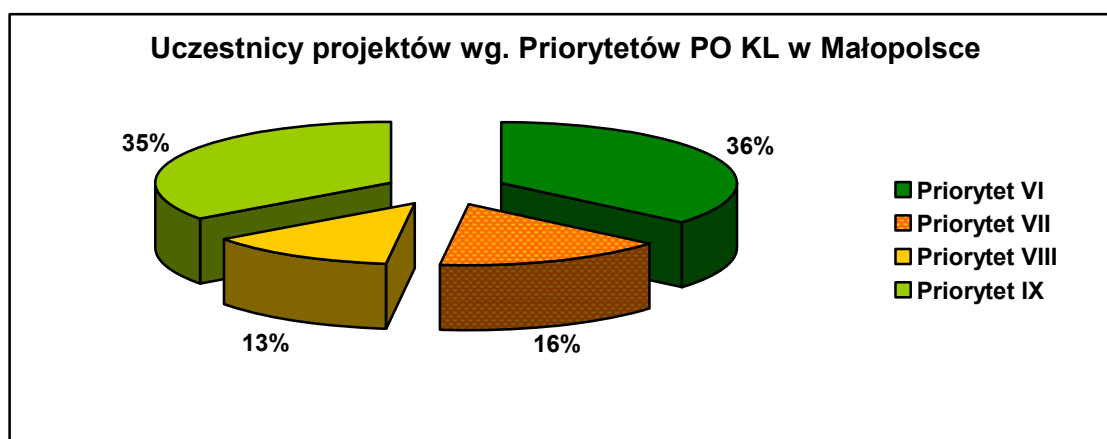
Profil odbiorców wsparcia ze względu na poziom wykształcenia był zróżnicowany w zależności od Priorytetu PO KL, w ramach którego wsparcie było udzielane. Specyfika grup docelowych mogących uzyskać wsparcie w poszczególnych Priorytetach determinuje w dużym stopniu strukturę odbiorów pomocy ze względu na ich poziom wykształcenia. W Prioryecie IX adresowanym m.in. do osób uczących się, osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym stanowią zdecydowaną większość – 79% uczestników.

Poniższy wykres przedstawia strukturę odbiorców wsparcia ze względu na wiek. Struktura ta była mocno zróżnicowana ze względu na Priorytet PO KL, w ramach którego świadczone było wsparcie. W Priorytetach VI-VIII dominowały osoby w wieku 25 – 54 lata, natomiast Priorytet IX zdominowany był przez osoby do 24 roku życia, co wynikało z charakteru wsparcia – głównie wsparcie dla uczniów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji PO KL

W województwie małopolskim do końca 2009 r. największą liczbę osób objęto wsparciem w ramach Priorytetu VI. Było to 36% wszystkich odbiorców pomocy. Na drugim miejscu uplasował się Priorytet IX.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji PO KL

Szczegółowe informacje dotyczące wdrażania poszczególnych Priorytetów zostały zamieszczone w dalszej części opracowania.

4. ANALIZA DZIAŁAŃ KONKURSOWYCH I SYSTEMOWYCH W RAMACH KOMPONENTU REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

4.1 PRIORYTET VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia, w tym biernych zawodowo stanowi podstawowe wyzwanie dla polityki zatrudnieniowej, szczególnie w kontekście zachodzących przemian demograficznych, społecznych i gospodarczych w Polsce. Ze względu na terytorialne zróżnicowanie poziomu bezrobocia, terytorialne polityki oddziaływania na regionalne rynki pracy – co za tym idzie lepszą możliwość rozpoznania problemów występujących w wymiarze lokalnym i regionalnym, pomoc kierowana do osób bezrobotnych i biernych zawodowo jest realizowana przede wszystkim na poziomie regionu, przy współpracy szerokiego grona podmiotów działających na rzecz aktywizacji zawodowej w skali regionalnej. Tym samym, w ramach Priorytetu VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” wsparcie zostało ukierunkowane na rozwój aktywności zawodowej w regionie, na działania zmierzające do tworzenia nowych miejsc pracy oraz na rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia, co znalazło odzwierciedlenie w ogłoszonych w roku 2009 konkursach.

Strukturę Priorytetu VI przedstawia poniższa tabela.

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich
Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie
<i>Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy</i>
<i>Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie</i>
<i>Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych</i>
Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia
Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

W roku 2009 zgodnie z występującymi tendencjami na małopolskim rynku pracy, realizacja polityki w zakresie wdrażania projektów unijnych ukierunkowana została na wsparcie osób mających problem z utrzymaniem się lub powrotem na rynek pracy oraz promocję przedsiębiorczości i zakładanie nowych firm. Kluczowymi adresatami podejmowanych przedsięwzięć były:

- osoby pozostające bez zatrudnienia w wieku powyżej 45 lat, na co wskazuje dążenie do tworzenia subregionalnych „centrów” stwarzających możliwości aktywizacji i powrotu do zatrudnienia powyższej grupy¹.
- osoby długotrwale bezrobotne szczególnie wspierane przez powiatowe urzędy pracy, a także dzięki dążeniu do wykorzystania nowych metod aktywizacyjnych wypracowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL².
- osoby zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez zastosowanie następujących instrumentów: doradztwo, szkolenia, przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości³.

Do zakontraktowania w ramach Priorytetu VI PO KL od początku okresu programowania do dnia 31.12.2009 przeznaczono kwotę 317 467 647,94 zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r., w Priorytecie VI PO KL w województwie małopolskim zostało przyjętych do realizacji 121 projektów wyłonionych w trybie konkursowym i systemowym. Umowy te opiewają na łączną kwotę 276 767 674,56 zł co stanowi 87,18% kontraktacji przewidzianej dla całego Priorytetu VI PO KL na lata 2007-2009 i wykorzystuje w 40% dostępną alokację na Priorytet VI w całej perspektywie finansowej 2007-2013.

W roku 2009 podpisano 84 umowy na kwotę 152 957 421,50 zł co stanowi 79% wykonania kontraktacji planowanej na rok 2009.

Na 84 projekty wybrane do dofinansowania w roku 2009:

- 21 to projekty systemowe powiatowych urzędów pracy,
- 1 to projekt systemowy własny Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie,
- 62 to projekty wyłonione w odpowiedzi na ogłoszone w roku 2009 konkursy.

Poniżej przedstawiono liczbę umów podpisanych w ramach poszczególnych Działań i Poddziałań Priorytetu VI PO KL w roku 2009 i narastająco od początku wdrażania PO KL (w latach 2007-2009).

¹ W ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL w roku 2009 ogłoszono 6 subregionalnych konkursów, których celem było wyłonienie jednostek świadczących kompleksowe usługi dla osób po 45 roku życia pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia przekwalifikowujące, staże, itp.

² Zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osoby długotrwale bezrobotne są jedną z grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a zatem grupą szczególnie ważną w działaniach PUP. Natomiast w ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL premiowane były projekty zapewniające wykorzystanie metody aktywizacji długotrwale bezrobotnych w środowisku lokalnym wypracowanej na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL.

³ W roku 2009 ogłoszono 2 konkursy w ramach Działania 6.2, które miały na celu wspierać inicjatywy i rozwiązania zmierzające do tworzenia nowych miejsc pracy.

L.p.	Działanie/Poddziałanie	Liczba umów / wydanych decyzji w roku 2009	Kwota dofinansowania podpisanych umów [zł] w roku 2009	Narastająco – liczba wydanych decyzji / umów	Kwota dofinansowania podpisanych umów [zł]
1.	6.1.1 Projekty konkursowe	17	28 522 005,23	17	28 522 005,23
2.	6.1.1 Projekty systemowe samorządowych jednostek organizacyjnych województwa	0	0,00	3	16 008 623,40
3.	6.1.2 projekty konkursowe	12	3 540 869,93	32	6 758 258,14
4.	6.1.2 Projekty systemowe samorządowych jednostek organizacyjnych województwa	1	2 999 990,24	2	12 999 990,24
5.	6.1.3 projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy	21	74 527 647,77	21	134 118 650,00
6.	6.2 projekty konkursowe	14	42 430 347,03	19	77 037 721,65
7.	6.3 projekty konkursowe	19	936 561,30	27	1 322 425,90
	RAZEM	84	152 957 421,50	121	276 767 674,56

Poniżej przedstawiono szczegółową charakterystykę poszczególnych Działań i Poddziałań Priorytetu VI Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

4.1.1 PODDZIAŁANIE 6.1.1 WSPARCIE OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ ZATRUDNIENIA NA REGIONALNYM RYNKU PRACY

W województwie małopolskim podobnie, jak w całym kraju, istotnym problemem jest niski poziom współczynnika aktywności zawodowej. W 2008 r. wynosił on w Małopolsce – 53,6%,

(a w III kw. 2009 wyniósł 55,4%) a więc kształtował się na znacznie niższym poziomie niż średnia europejska – 65,9%. Podstawową przyczyną jest w tym wypadku wczesne kończenie aktywności zawodowej i przechodzenie w stan bierności zawodowej. W Małopolsce średni wiek przechodzenia do dezaktywacji zawodowej wynosi 54 lata. Jest to znacznie wcześniej niż średnio w kraju – 58-59 lat. Przeciętna europejska w tym zakresie wynosi 61 lat. Proces ten wzmacniany jest przez obserwowane powszechnie zjawisko wypychania starszych osób z rynku pracy. Osobom w wieku niemobilnym (w wieku 45+ i więcej), które tracą pracę znacznie trudniej znaleźć nowe miejsce zatrudnienia. Bardzo istotne są tu więc działania w celu jak najdłuższego zatrzymania osób starszych na rynku pracy oraz pobudzenia aktywności tych osób i ułatwienia im powrotu do zatrudnienia. Zaletą osób w tym wieku jest duże doświadczenie zawodowe oraz dyspozycyjność czasowa. Charakteryzuje je jednak przeciętnie niższy poziom wykształcenia oraz mniejsza mobilność i elastyczność zawodowa. W przypadku osób starszych istotne są działania doradcze, przyczyniające się do aktualizacji, podnoszenia i dostosowywania kwalifikacji do wymogów rynku pracy, włącznie z możliwością sprawdzenia ich w miejscu pracy. Doświadczenie zawodowe osób w wieku 45+ powinno być ich atutem również dla podejmowania działalności na własny rachunek. Tym samym w roku 2009 dedykowano Poddziałanie 6.1.1 w całości na aktywizację zawodową osób po 45 roku życia.

W związku z powyższym dla efektywnego wsparcia osób pozostających bez zatrudnienia w wieku 45+ w ramach konkursu ogłoszonego w roku 2009, województwo małopolskie zostało podzielone na 6 subregionów. W każdym z subregionów wyłoniono jedną instytucję, która kierując się uwarunkowaniami danego subregionu w najlepszy sposób będzie udzielała wsparcia doradczo – szkoleniowego osobom bez zatrudnienia. W ramach wszystkich sześciu projektów z pomocy skorzysta 2 260 osób, w tym prawie 450 osób pozostających bez zatrudnienia zostanie skierowanych na staże bądź praktyki zawodowe. Ponadto w ramach realizacji przyjętego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego *Pakietu anty kryzysowego* - 175 osób otrzyma jednorazowe dodatki relokacyjne. Dodatki przysługują osobom, które w wyniku wsparcia udzielonego w ramach projektu, podjęły pracę w odległości powyżej 50 km od miejsca zamieszkania. Wartość wypłacanego dodatku wynosi 3 310 zł (równowartość sześciokrotności zasiłku dla bezrobotnych).

Zgodnie z założeniami programowymi Priorytetu VI POKL, wzrost aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia, a także tworzenie warunków ułatwiających rozwój aktywności zawodowej w regionie, stanowi główny cel Działania 6.1.

W Poddziałaniu 6.1.1 realizacja powyższego celu koncentruje się na wsparciu osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.

Grupy docelowe

Grupę docelową objętą Poddziałaniem 6.1.1 stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia, między innymi zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób pozostających bez zatrudnienia łącznie ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, osób do 25 roku życia, osób niepełnosprawnych, osób po 45 roku życia, kobiet (w tym zwłaszcza powracających oraz wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci), osób zamieszkujących w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców. Ponadto, grupą docelową w Poddziałaniu 6.1.1 są instytucje rynku pracy i ich pracownicy, a także podmioty działające na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz upowszechniania dialogu i partnerstwa publiczno-społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym.

W roku 2009, w ramach realizacji Poddziałania 6.1.1 w województwie małopolskim, wsparcie adresowane było głównie do osób powyżej 45 roku życia, jako grupy społecznej doświadczającej szczególnych trudności ze znalezieniem i utrzymaniem zatrudnienia oraz doświadczającej, częściej niż inne grupy, problemu bezrobocia długotrwałego. Stąd też, w przyjętym przez Zarząd Województwa Małopolskiego – Planie Działania (PD) na rok 2009, wprowadzono dla projektów konkursowych kryteria dostępu zapewniające odpowiedni zakres i jakość wsparcia. Są to między innymi:

- kryterium grupy docelowej czyli uczestnictwa osób w wieku powyżej 45 roku życia zamieszkujących w województwie małopolskim,
- kryterium subregionu – zapewniającego równość dostępu do oferowanych usług na terenie województwa,
- kryterium łącznej realizacji co najmniej 4 typów operacji, gwarantujących kompleksowość oferowanego wsparcia. Zapewnienie usług dotyczących: indywidualnej identyfikacji potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia m.in. w formie Indywidualnego Planu Działania, organizacji warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy i nabywania kompetencji kluczowych, wsparcia psychologiczno-doradczego dla osób wchodzących/powracających na rynek pracy oraz realizacji w ramach aktywizacji zawodowej - jednej lub kilku form wsparcia

powiązanych z możliwością opieki na osobami zależnymi – tj. pośrednictwa pracy i/lub poradnictwa zawodowego, staży/praktyk zawodowych, szkoleń zawodowych, subsydiowanego zatrudnienia.

Przyjęto także minimalny okres realizacji projektu wynoszący 36 miesięcy, mając na uwadze zapewnienie rzetelnej realizacji uwzględniającej kompleksowość świadczonych usług i uzyskanie oczekiwanego rezultatu związanego z aktywizacją zawodową grupy docelowej. Konkurs ogłoszono od dnia 30 kwietnia 2009 do 1 czerwca 2009 roku, uwzględniając zasięg realizacji projektów odrębnie dla każdego z sześciu subregionów tj.:

A – miasto Kraków – jeden wniosek został rekomendowany do realizacji przez Komisję Oceny Projektów - na pięć złożonych w konkursie.

B – powiaty: krakowski, miechowski, proszowicki, wielicki, myślenicki . Na sześć złożonych wniosków, rekomendowano do realizacji – trzy.

C – miasto Tarnów oraz powiaty: tarnowski, bocheński, brzeski, dąbrowski, – oceniony pozytywnie jeden wniosek na trzy złożone w konkursie.

D – miasto Nowy Sącz oraz powiaty: nowosądecki, limanowski, gorlicki – dwa wnioski zostały rekomendowane do realizacji na pięć zgłoszonych w konkursie.

E – powiaty: tatrzański, nowotarski, suski – jeden wniosek został rekomendowany do realizacji na trzy złożone w konkursie.

F – powiaty: wadowicki, oświęcimski, chrzanowski, olkuski – na pięć złożonych wniosków, dwa zostały rekomendowane do realizacji.

Ogółem w konkursie dla Poddziałania 6.1.1 na 27 zgłoszonych wniosków, komisja oceny projektów rekomendowała do realizacji 10 projektów, co stanowi 37% ogółu. 17 projektów nie zostało zakwalifikowanych wobec nie uzyskania wymaganego minimum 60% punktów w przynajmniej jednej części wniosku podlegających ocenie (9 wniosków), nie uzyskania

wymaganego pułapu 60 punktów (4 wnioski), niespełnienia kryteriów horyzontalnych (2 wnioski), niespełnienia wymogów formalnych (2 wnioski).

Ostatecznie zawarto umowy z sześcioma projektodawcami znajdującymi się na pierwszym miejscu listy rankingowej konkursu dla danego subregionu, co oznaczało kontraktację wszystkich zaplanowanych środków. Łączna wartość projektów przyjętych do realizacji wyniosła 25 000 000 zł, natomiast średni koszt wsparcia przypadający na jedną osobę stanowił 12 377 zł.

Zgodnie z założeniami programowymi, realizacja jednego z projektów rozpoczęła się w październiku 2009, czterech - od listopada 2009 r., natomiast w przypadku dwóch projektów – od 2010 roku (styczeń i listopad).

Przedsięwzięcia te pozwolą na aktywizację zawodową 2260 mieszkańców województwa, pozostających bez zatrudnienia i będących w wieku powyżej 45 lat. W tej grupie jest 960 (42%) osób długotrwale bezrobotnych, 130 (6%) osób niepełnosprawnych oraz 864 mieszkańców terenów wiejskich, co stanowi 38 % ogółu uczestników.

Formy wsparcia

Wsparcie oferowane w ramach Poddziałania 6.1.1 przewiduje wykorzystanie trzynastu różnych typów operacji, w tym: identyfikację potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, organizację warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik poszukiwania pracy, realizację programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka form wsparcia połączonych z możliwością zapewnienia opieki na osobami zależnymi, wspieranie wolontariatu, wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej osób pozostających bez zatrudnienia, promocję alternatywnych form zatrudnienia, czy też wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie.

Zakwalifikowani do uczestnictwa w projektach Poddziałania 6.1.1. mieszkańcy województwa małopolskiego, mieli zapewnione kompleksowe formy wsparcia, ukierunkowane na uzyskanie oczekiwanego efektu aktywizacji zawodowej. We wszystkich subregionach oferowane były następujące usługi i działania aktywizacyjne:

- indywidualne rozpoznanie potrzeb i przygotowanie Indywidualnego Planu Działania (IPD) dla każdego uczestnika projektu,
- udział w warsztatach mających na celu poznanie technik aktywnego poszukiwania pracy,
- udział w warsztatach rozwijających m.in. kompetencje społeczne, informatyczne, w tym ECDL, językowe, czy też warsztatach dających umiejętności godzenia

obowiązków rodzinnych z zawodowymi, a także radzenia sobie z typowymi dolegliwościami zdrowotnymi wieku 45+,

- konsultacje z psychologiem /doradcą zawodowym na różnych etapach uczestnictwa w projekcie,
- szkolenia zawodowe dostosowane do predyspozycji i aktualnych kompetencji zawodowych uczestnika, określone w IPD, realizowane w formie grupowej bądź indywidualnej. Ponadto, oferta szkolenia zawodowego jest powiązana z potrzebami lokalnego rynku pracy i analizą zawodów deficytowych.
- staże/praktyki zawodowe, których okres realizacji wynika z indywidualnych potrzeb; średnio od 3 – 6 miesięcy,
- usługi pośrednictwa pracy.

Ze względu na fakt rozpoczęcia realizacji projektów pod koniec 2009 roku, trudno wskazać ich wymierne efekty. Należy jednak podkreślić, iż sposób organizacji tych przedsięwzięć w każdym z subregionów i metodologia pracy z grupą docelową, stwarzają duże szanse na uzyskanie oczekiwanych rezultatów związanych z aktywizacją zawodową 2 260 mieszkańców Małopolski w wieku 45+. Przyczynią się do tego niewątpliwie kompleksowość usług, czas realizacji projektów, zapewnione środki finansowe, stosowany system motywacyjny, indywidualne podejście oferujące różnorodną ścieżkę wsparcia, zależnie od posiadanych predyspozycji i kompetencji zawodowych oraz czasu pozostawania bez zatrudnienia. Dodatkowo, niezmiennie istotne jest towarzyszenie w procesie adaptacji zawodowej specjalistów takich jak psycholog czy doradca zawodowy. Ponadto formy wsparcia adresowane do uczestników projektów, wzmacniane są poprzez takie instrumenty jak stypendia, zwrot kosztów opieki na osobą zależną, zwrot kosztów przejazdu, czy dodatek relokacyjny, co uzupełnia kompleksowość przedsięwzięć i tworzy warunki do ich skutecznej realizacji.

Analizując problematykę wsparcia osób pozostających bez zatrudnienia na małopolskim rynku pracy w roku 2009, należy także uwzględnić informację na temat projektów ocenionych pozytywnie w roku 2008, a realizowanych od roku 2009.

W wyniku przedsięwzięć będących efektem Planu Działania przyjętego na rok 2008, wsparciem w roku 2009 objęto 499 osób, w tym: 247 kobiet, 111 osób poniżej 25 roku życia, 129 osób długotrwale bezrobotnych, 60 osób zamieszkałych na terenach wiejskich. Tematyka tych przedsięwzięć koncentrowała się głównie na doskonaleniu, zmianie czy uzyskiwaniu kompetencji zawodowych poprzez szkolenia i kursy. Zasięg projektów przyjętych do realizacji w roku 2008 był zróżnicowany – od lokalnych np. powiat gorlicki, nowosądecki, po projekty wojewódzkie. Warto podkreślić, iż w kilku z tych projektów

widoczne jest wykorzystanie rozwiązań opracowanych i wdrożonych w ramach programu EQUAL.

W tym cyklu realizacyjnym Poddziałania 6.1.1 znalazły się także dwa projekty badawcze przyjęte w roku 2008. W wyniku realizacji pierwszego z tych projektów dokonana zostanie diagnoza sytuacji na małopolskim rynku pracy z uwzględnieniem 3 powiatów: chrzanowskiego, gorlickiego i suskiego. Natomiast rezultatem drugiego projektu będzie diagnoza sytuacji kobiet na rynku pracy subregionu nowosądeckiego pozwalająca na zaplanowanie działań mających na celu aktywizację zawodową tej grupy. Oba projekty badawcze zakończą się w roku 2010.

Beneficjenci

Możliwość realizacji projektów z Poddziałania 6.1.1 w wyniku konkursu przeprowadzonego w 2009 roku uzyskali: stowarzyszenie, fundacja, wspólnota samorządowa-powiat, trzy spółki z o.o, w tym dwa duże przedsiębiorstwa i jedno mikroprzedsiębiorstwo. Siedziby Beneficjentów są zróżnicowane – od Małopolski (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz), poprzez Warszawę (2), po Sheffield w Wielkiej Brytanii. Wszystkie projekty realizowane były w partnerstwie. Wśród 19 partnerów przeważały powiatowe urzędy pracy.

Projekty systemowe

W ramach Poddziałania 6.1.1 kontynuowano w roku 2009 realizację trzech projektów systemowych samorządowych jednostek organizacyjnych województwa, na które – zgodnie z zapisami Planu Działania na 2009 rok przeznaczono łącznie 16 008 623 zł. Dwa z nich wdrażane były przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, a trzeci realizowany był przez Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie.

Projekt pn. „Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry oraz usług outplacementowych”.

Głównym celem projektu było wypracowanie modelu partnerskiej współpracy instytucji rynku pracy i innych podmiotów działających na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz upowszechnienia dialogu, a także partnerstwa publiczno-społecznego dla wsparcia inwestorów pozyskujących kadry oraz pracodawców w procesie restrukturyzacji zatrudnienia (outplacement).

Zgodnie z założeniami Planu Działania 2009, przygotowano 8 autorskich programów stanowiących podstawę do przeprowadzenia warsztatów i szkoleń dla grup docelowych w następujących zakresach:

- badanie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru i elementy marketingu terytorialnego,
- zasoby informacyjne dotyczące gospodarki, rynku pracy i edukacji w regionie oraz metody wykorzystywania ich w celu wsparcia inwestora pozyskującego kadry,
- profesjonalne przygotowanie oferty dla inwestora,
- prowadzenie prezentacji dotyczącej warunków i możliwości inwestora,
- elementy negocjacji z inwestorem zagranicznym,
- znaczenie różnic kulturowych w kontaktach z inwestorem,
- zasady budowania projektu outplacementowego,
- regulacje formalno – prawne procesu zwolnień,
- negocjacje, komunikacja i promocja (PR) w procesie realizacji zwolnień,
- oferta wsparcia – usługi i możliwości finansowania procesu zwolnień przez urzędy pracy.

Działania promocyjne (udział w konferencjach, organizacja seminariów, wydawanie broszur i innych materiałów promocyjnych) pozwoliły podpisać ponad 71 deklaracji współpracy z instytucjami, które były przygotowane do partnerskiego współdziałania.

Wyposażano także w specjalistyczną wiedzę 117 osób mających wspierać inwestorów pozyskujących kadry oraz świadczyć usługi outplacementowe. Przygotowano merytorycznie zespół Wojewódzkiego Urzędu Pracy do koordynowania działań w zakresie świadczenia usług po zakończeniu projektu - przeszkolono 17 pracowników. Projekt realizowany będzie do kwietnia 2010 roku.

Projekt pn. „Małopolskie partnerstwo instytucji w obszarze edukacji, rynku pracy i szkoleń”

Projekt ma na celu wypracowanie mechanizmów spójnej i skoordynowanej polityki kształcenia osób dorosłych w regionie. Dla osiągnięcia tego celu w roku 2009 budowano partnerstwo i zasady współpracy na rzecz podnoszenia aktywności edukacyjnej w regionie, a także zapoznawano się z doświadczeniami instytucji europejskich (European Centre for the Development of Vocational Training, Pole Rhone-Alpes de l'Orientation, Napier University) i krajowych (Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej) w ramach rozwoju obszaru Long Life Learning. Podejmowane działania promocyjno-informacyjne (prowadzenie strony internetowej, wydawanie newslettera, opracowanie „Strategii promocji uczenia się przez całe życie na rok 2009” oraz przeprowadzenie kampanii promocyjnej uczenia się przez całe życie

w małych miastach i na terenach wiejskich) miały na celu podniesienie świadomości korzyści wynikających z uczestnictwa w procesie całościowego uczenia się, poprawę poziomu adaptacyjności wśród Małopolan, pracodawców i instytucji rynku pracy, edukacji i szkoleń. Efektem kolejnego roku realizacji projektu tj. 2009, były trzy raporty z realizacji polityki uczenia się przez całe życie w Małopolsce. Zorganizowano także II konferencję pn. "Małopolska otwarta na wiedzę" promującą region w dziedzinie uczenia się przez całe życie. Przygotowano raport z działań planistycznych zawierający rekomendacje dla polityki uczenia się przez całe życie w Małopolsce na rok 2010. Prowadzono kampanię promocyjną dotyczącą kształcenia ustawicznego, w tym:

- działania w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery, przeprowadzenie spotkań promujących uczenie się przez całe życie wśród dzieci i młodzieży z Zadroża, Bolesławia, Kozłowa, Słomnik, Czarnego Dunajca, Kluczy i Krzykawy;
- udział w lokalnych wydarzeniach sezonowych powiązany z promocją uczenia się przez całe życie wśród najmłodszych - Poronin, Inwałd,
- przeprowadzenie konkursów dla szkół klas 1-3 „Narysuj kształcenie ustawiczne” oraz młodzieży z gimnazjów i liceów aktywnych w konkursie literackim dotyczącym uczenia się przez całe życie,
- przeprowadzenie konkursu dla gmin „Edukacyjna Gmina Małopolski”, które wspomagają rozwój mieszkańców poprzez projekty społeczne,
- przygotowanie 2 filmów – reportaży o zwycięzcach w/w konkursów oraz promujących ideę uczenia się przez całe życie,
- przeprowadzenie gali „Rozwiń swoją gminę”, podczas której wręczono nagrody zwycięzcom.

Realizacja projektu przewidziana jest do marca 2013 roku.

Projekt pn. „Zielona praca”

Celem projektu jest podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia (w tym długotrwale bezrobotnych), których powrót na rynek pracy jest utrudniony głównie z powodu niskich kwalifikacji bądź też posiadania przez nich zawodu, na który aktualnie brak jest zapotrzebowania. W projekcie przewidziano również usługi doradztwa zawodowego oraz zatrudnienie subsydiowane w formie brygad robotników wykonujących pod nadzorem roboty konserwacyjne na wałach przeciwpowodziowych oraz rzekach i potokach będących w administracji Małopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie. Uwzględniono także pomoc w poszukiwaniu pracy poza projektem przy wsparciu powiatowych urzędów pracy. W roku 2009 efektem realizacji projektu było wyłonienie 44 uczestników projektu oraz ich

przeszkolenie w zakresie niezbędnym do prowadzenia prac melioracyjnych i użytkowania sprzętu. Spośród uczestników projektu zorganizowano cztery ekipy konserwacyjne wykonujące prace oczyszczające i udrażniające na brzegach rzek i wałach przeciwpowodziowych w powiatach: krakowskim grodzkim i ziemskim, dąbrowskim, bocheńskim, tarnowskim, wadowickim i oświęcimskim. Ponadto zrealizowano usługę poradnictwa zawodowego dla uczestników projektu mającą na celu diagnozę indywidualnych potrzeb szkoleniowych. Realizacja projektu przewidziana jest do stycznia 2012 roku.

Wnioski

1. Polityka województwa koncentrowała się na osobach w wieku niemobilnym. Celem było wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy tj. bezrobotnych i biernych zawodowo. Kluczowym elementem działań aktywizujących osoby po 45 roku życia jest zindywidualizowana diagnoza ich kwalifikacji i umiejętności, ale także luk kompetencyjnych i barier w powrocie do zatrudnienia. Pozwala to na przygotowanie programu wsparcia odpowiadającego na potrzeby konkretnej osoby i uwzględniającego fakt, iż grupa osób po 45 roku życia nie ma charakteru jednorodnego i każda z osób napotyka na specyficzne problemy związane z m.in. poziomem kwalifikacji i wykształcenia czy stanem zdrowia. Podejście to stosowane jest zarówno przez publiczne służby zatrudnienia, jak i inne instytucje realizujące działania wspierające aktywizację osób pozostających bez zatrudnienia⁴. By skuteczniej wspierać osoby w wieku niemobilnym w roku 2009 podjęto działania mające na celu utworzenie subregionalnych „centrów” wspierających osoby po 45 roku życia pozostające bez zatrudnienia. Na ten cel przeznaczono łącznie ponad 25 mln zł, które zostaną wykorzystane w najbliższych latach. Wyłoniono 6 instytucji⁵, które kierując się uwarunkowaniami danego subregionu i potrzebami osób po 45 roku życia będą udzielały wsparcia psychologicznego – doradczego, uczyły aktywnie poszukiwać pracy oraz realizowały zindywidualizowane programy aktywizacji zawodowej⁶. W najbliższych latach z tej formy pomocy skorzysta ponad 2,2 tys. osób pozostających bez zatrudnienia.
2. Osoby powyżej 45 roku życia są grupą społeczną doświadczającą trudności na rynku pracy, jednakże przyczyny tego zjawiska nie mogą być ujmowane holistycznie.

⁴ Działania kierowane do osób bezrobotnych realizowane są przez PUP, natomiast działania na rzecz osób pozostających bez zatrudnienia (nie jest wymagany status osoby bezrobotnej) są możliwe do realizacji w ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL.

⁵ Centra zostały wyłonione w ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL.

⁶ Program aktywizacji zawodowej może obejmować pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, staże/praktyki zawodowe, szkolenia przekwalifikowujące i podnoszące kwalifikacje, subsydiowanie zatrudnienia.

Podstawowym założeniem musi być indywidualna analiza problemów zarówno w przypadku osób pracujących, jak i pozostających bez zatrudnienia. Grupa osób po 45 roku życia jest bardzo zróżnicowana wewnętrznie. Odmienne problemy w utrzymaniu aktywności zawodowej napotykają osoby, które mają przed sobą jeszcze 15-20 lat kariery zawodowej, innych trudności doświadczają osoby w wieku przedemerytalnym; w szczególności, jeśli są oni zagrożeni utratą pracy lub poszukują nowego zatrudnienia. Polityka regionalna ukierunkowana na osoby po 45 roku życia powinna więc być zdywersyfikowana i stwarzać możliwości elastycznego reagowania na zdiagnozowane potrzeby tej grupy Małopolan. Ważnym elementem polityki powinna być promocja zagadnienia zarządzania wiekiem oraz propagowanie elastycznych form zatrudnienia.

3. Trudną grupą w aktywizacji zawodowej oprócz osób po 45/50 roku życia są osoby niepełnosprawne, co pokazują statystyki prowadzone w PO KL oraz statystyki MPIPS⁷. Nawet Powiatowe Urzędy Pracy największy problem miały w trafnej diagnozie i zaoferowaniu najlepszych form aktywizacji dla osób 45+ i niepełnosprawnych. Pracodawcy w obecnej sytuacji gospodarczej niechętnie zatrudniają w/w osoby. Jednocześnie są to osoby w znacznej większości charakteryzujące się małą mobilnością i pozbawione przekonania o skuteczności działań proponowanych w projektach. Tym samym w roku 2009 konkurs w ramach Poddziałania 6.1.1 był ukierunkowany na pomoc osobom dojrzałym (po 45 roku życia). W roku 2010 zaplanowano pomóc drugiej grupie osób – niepełnosprawnym. Jest to również „trudna grupa” z uwagi na fakt, iż osoby bezrobotne – niepełnosprawne mają możliwość skorzystania ze wsparcia finansowanego ze środków PFRON⁸, które daje im znacznie lepsze warunki np. przy otwieraniu działalności gospodarczej, a pracodawcom przy wyposażeniu stanowisk pracy pod potrzeby tych osób. Również część osób niepełnosprawnych po badaniach lekarskich, na które zostają kierowani przed odbyciem szkolenia czy stażu zostaje zdyskwalifikowanych z udziału w projekcie.
4. Wykorzystanie form wsparcia dostępnych w Poddziałaniu 6.1.1, daje zróżnicowane możliwości aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia – poprzez diagnozowanie sytuacji i rozpoznawanie indywidualnych potrzeb, stosowanie adekwatnych instrumentów wsparcia i towarzyszenie w procesie adaptacji zawodowej.

⁷ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

⁸ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

5. Projekty konkursowe przyjęte do realizacji stwarzają szansę wprowadzenia na rynek pracy licznej (2 260 osób) grupy mieszkańców województwa szczególnie zagrożonych bezrobociem z uwagi na wiek 45+. Istotny jest także fakt, iż w grupie tej 42% stanowią osoby długotrwale bezrobotne.
6. W przypadku przedsięwzięć przyjętych do realizacji w roku 2009 można liczyć na uzyskanie oczekiwanych rezultatów z uwagi na zastosowaną kompleksowość usług, odpowiedni czas realizacji projektów, stosowany system motywacyjny, indywidualne podejście zapewniające różnorodną ścieżkę wsparcia.
7. Na skuteczność działań realizowanych w ramach projektów, niewątpliwie wpłyną dodatkowo zapewnione instrumenty takie jak: stypendia, zwrot kosztów opieki na osobą zależną, zwrot kosztów przejazdu, czy dodatek relokacyjny, uzupełniające kompleksowość przedsięwzięć i tworzące warunki do ich skutecznej realizacji.
8. Rok 2009 przyniósł widoczne rezultaty realizacji projektów systemowych, które przyczyniły się do podniesienia rangi województwa jako regionu promującego uczenie się przez całe życie, tworzącego warunki do świadczenia kompetentnych usług w zakresie outplacementu i obsługi inwestorów zagranicznych. Ponadto poprzez program „Zielona praca” ukazano praktyczne możliwości umiejętnego łączenia wsparcia dla osób szczególnie zagrożonych bezrobociem z wykonywaniem użytecznych i niezbędnych prac zapewniających bezpieczeństwo mieszkańcom gmin w sytuacji powodzi.

4.1.2 DZIAŁANIE 6.1.2 WSPARCIE POWIATOWYCH I WOJEWÓDZKICH URZĘDÓW PRACY W REALIZACJI ZADAŃ NA RZECZ AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB BEZROBOTNYCH W REGIONIE

Zgodnie z zapisami dokumentów programowych w ramach Poddziałania realizowane mogą być wyłącznie projekty składane przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy. W 2009 r. zakończyły się wszystkie umowy realizowane przez PUP w latach 2008-2009 i jednocześnie rozpoczął się nabór wniosków na ich realizację w latach 2010 - 2012.

Ogłoszony został konkurs zamknięty w odpowiedzi na który, wszystkie powiatowe urzędy pracy małopolski złożyły swoje projekty. Wszystkie urzędy pracy (21) otrzymały dofinansowanie. Tak jak w latach poprzednich podstawowym typem pomocy w w/w projektach było wsparcie urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie poprzez finansowanie zatrudnienia pośredników pracy i doradców zawodowych oraz finansowanie szkoleń zawodowych. Dodatkowo od 2009 roku

zgodnie z zapisami zaktualizowanego Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL z dnia 1 czerwca 2009 roku (Szop PO KL) wystąpiła również możliwość dofinansowania studiów podyplomowych, studiów licencjackich i studiów magisterskich uzupełniających dla kadr tychże instytucji. Niektóre powiatowe urzędy pracy skorzystały z tej formy kształcenia kadr.

Udział w projektach rozpoczęło 91 osób (85 kobiet i 6 mężczyzn), 6 z nich (5 kobiet i 1 mężczyzna) przerwało udział. Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku – 85 pośredników pracy i doradców zawodowych zakończyło udział w projektach.

Kolejna tura wniosków na identyczne formy wsparcia, umożliwia kontynuację zatrudnienia 85 pośredników pracy i doradców zawodowych a tym samym ich pracę na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych realizowaną za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy województwa małopolskiego. Ponadto, z uwagi na zwiększenie środków finansowych – 6,6 mln zł przeznaczone na ten cel, dodatkowo zwiększyła się liczba osób planowanych do objęcia wsparciem szkoleniowym w ramach projektów. Nowe projekty na przestrzeni 3 lat przewidują objąć wsparciem szkoleniowym łącznie 282 osoby.

Projekty systemowe

Projekt pn. „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”

W ramach Poddziałania realizowany jest od 2008 roku projekt systemowy wdrażany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie na łączną kwotę 10 000 000 PLN. Projekt „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”(MORPIE) jest kontynuacją i rozwinięciem zakończonego w 2007 roku projektu pilotażowego. Celem projektu jest dostarczanie rzetelnej informacji na temat zjawisk i trendów zachodzących na regionalnym rynku pracy. Jego działalność dotyczy przede wszystkim badań i analiz bieżących problemów rynku pracy i edukacji oraz upowszechniania ich wyników wśród zainteresowanych grup odbiorców.

W 2009 roku kontynuowano realizację działań projektowych dla rozwoju zaplecza informacyjnego w celu skuteczniejszej realizacji polityk społecznych i gospodarczych w regionie. W tym zakresie przeprowadzono badania: „Monitoring ofert pracy w Małopolsce”, „Badanie losów absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych” oraz analizy źródeł wtórnych (desk research): „Segmentacja powiatów województwa małopolskiego”, „Analiza potencjału zatrudnieniowego sekcji gospodarki w Małopolsce”. Przeprowadzono także pilotażowe badania „Barometr zawodów” dotyczące prognozowania zapotrzebowania na pracowników i zawody na lokalnych rynkach pracy. Wyniki badań o dużej użyteczności praktycznej, pozwalają wskazać, w jakich zawodach na terenie danego powiatu w 2010 roku wystąpi nadwyżka, równowaga czy też niedobór pracowników.

W roku 2009 w ramach projektu został przygotowany oraz zatwierdzony Program Badawczy Małopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji na lata 2009-2010. Zrealizowano dwa badania cykliczne („Badanie losów absolwentów szkół zawodowych” – etap I, badanie uczniów oraz „Badanie zapotrzebowania na pracowników wśród małopolskich pracodawców”). Prowadzono też przygotowania do pilotażowego badania „Barometr zawodów” (opracowano materiały niezbędne do przeprowadzenia badania, w tym klasyfikację zawodów oraz prowadzono konsultacje przygotowywanych materiałów z Powiatowymi Urzędami Pracy). Opracowano analizę typu desk research dotyczącą zjawiska migracji „Migracje zagraniczne w latach 2007-2009”. Zorganizowano cykl konferencji pn. „Jakich absolwentów potrzebują lokalne rynki pracy?” w 5 podregionach Małopolski.

Zorganizowano 1 zagraniczną wizytę studyjną w Turku w Finlandii (8-10.06.09 r.). W wizycie wzięli udział przedstawiciele Obserwatorium (2 os.) oraz powiatowych urzędów pracy (2 os.). Głównym celem wizyty było zapoznanie się z badaniem "Barometr zawodów" oraz z wypracowanymi przez Finów technikami długo- i krótkofalowego prognozowania sytuacji na rynku pracy. Uczestnicy poznali sposób funkcjonowania sieci regionalnych i lokalnych instytucji związanych z rynkiem pracy w pld.-zach. Finlandii, zaprezentowali też i przedyskutowali założenia badania dotyczącego zapotrzebowania na pracowników wśród małopolskich pracodawców. We współpracy z projektem „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej” uruchomiono Internetową Bibliotekę Małopolskich Obserwatoriów (IBMO). IBMO powstała w drodze rozbudowy Biblioteki zasobów informacyjnych MORPiE i jest dostępna w serwisach internetowych obydwu projektów. Przygotowano „Konkurs na artykuł o edukacji i rynku pracy” skierowany do studentów.

Projekt pn. „Wsparcie dla publicznych służb zatrudnienia”

Celem projektu jest dostosowanie do zmieniających się potrzeb systemu zarządzania w wybranych jednostkach publicznych służb zatrudnienia poprzez implementowanie nowoczesnych metod zarządczych oraz podniesienie kompetencji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia w Małopolsce w obszarze efektywnej współpracy z klientem urzędu; przewidywania ryzyka; podejmowania działań zaradczych przy wykorzystaniu wiedzy z zakresu zarządzania projektami.

W zakresie komponentu „Modelowanie procesów i zarządzanie ryzykiem w Publicznych Służbach Zatrudnienia” podjęto działania mające na celu przygotowania Wojewódzkiego Urzędu Pracy do wdrożenia systemu zarządzania procesowego oraz opracowania księgi procesów niezbędnych do wprowadzenia zarządzania procesowego w jednym z małopolskich powiatowych urzędów pracy. Przeprowadzono szkolenia z zakresu

zarządzania procesowego oraz zainstalowano system informatyczny wspierający zarządzanie procesowe. Opracowano mapę procesów Wojewódzkiego Urzędu Pracy, wymodelowano wybrane procesy w systemie wspierającym zarządzanie procesowe oraz wypracowano metodologię zarządzania ryzykiem w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie oraz Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie. Celem tych działań jest usprawnienie i wystandaryzowanie jakości działań podejmowanych przez poszczególne instytucje.

W roku 2009 odbyło się szkolenie ze stosowania systemu informatycznego dla kadry zarządzającej i właścicieli procesów WUP dotyczące modelowania procesów w programie ADONIS. W szkoleniu wzięły udział 42 osoby (z zakładanych do przeszkolenia w ramach całego projektu 280 osób) Skonsultowano 40 procedur z instrukcji wykonawczych POKL.

Na realizację projektu przeznaczona jest łączna kwota 2 999 990,24 zł, okres realizacji to 02.03.2009 do 30.11.2010.

Wnioski

1. Rok 2009 przyniósł widoczne rezultaty w realizacji projektów systemowych, które przyczyniły się do podniesienia rangi województwa jako regionu promującego edukację oraz upowszechnianie jej wyników wśród zainteresowanych grup odbiorców. Realizowany projekt za pośrednictwem badań i analiz bieżących problemów rynku pracy i edukacji dostarczył rzetelnych informacji na temat zjawisk i trendów zachodzących na regionalnym rynku pracy. Natomiast realizacja drugiego projektu przyczyniała się do wzrostu poziomu kompetencji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia (PSZ) w Małopolsce, i jest komplementarny z projektami realizowanymi w trybie konkursowym przez powiatowe urzędy pracy w ramach Poddziałania 6.1.2.
2. W ramach Poddziałania 6.1.2 nadal będą kontynuowane projekty służące wzmocnieniu PSZ w regionie m.in. poprzez dofinansowanie zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy oraz ich szkolenia – będących elementem upowszechniania pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w regionie. Takie rozwiązanie ma na celu budowanie potencjału PSZ w Małopolsce w celu lepszej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy – czyli osób 45+, długotrwale bezrobotnych czy niepełnosprawnych.

4.1.3 PODDZIAŁANIE 6.1.3 POPRAWA ZDOLNOŚCI DO ZATRUDNIENIA ORAZ PODNOSZENIE POZIOMU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ OSÓB BEZROBOTNYCH - PROJEKTY SYSTEMOWE

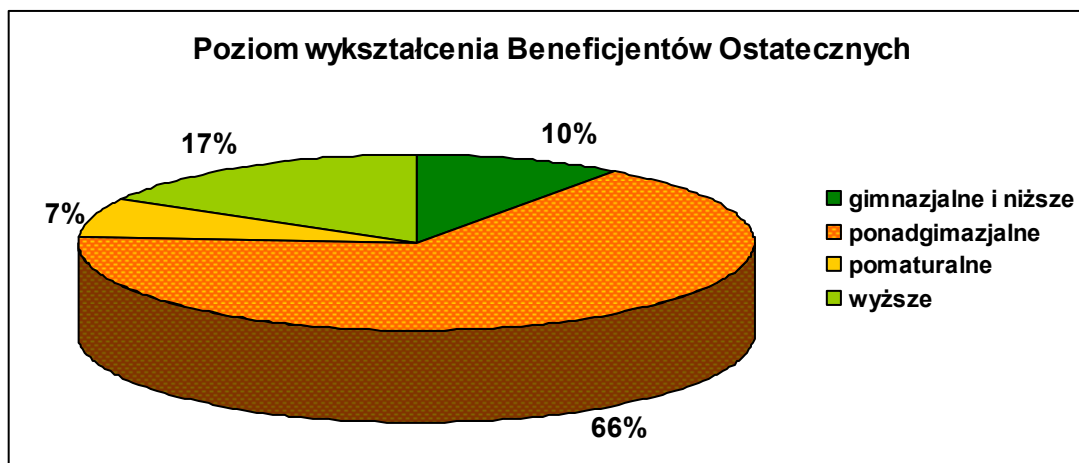
W 2009 roku przyjęto do realizacji 21 projektów, w których wzięło udział 14 273 osoby (ok. 12% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w Małopolsce (na podstawie średnich stanów liczby bezrobotnych w roku 2009), w tym udział w projektach ukończyło 13 904 osoby (z czego 8 560 kobiet i 5 343 mężczyzn). Na ten cel ze środków Funduszu Pracy wydatkowano 74 527 647,77zł. Statystycznie na 1 bezrobotnego w roku 2009 przeznaczono kwotę 5 360 zł.

Warto zaznaczyć, iż od początku 2008 r. w projektach powiatowych urzędów pracy wzięło udział 26 078 osób, w tym udział w projektach zakończyło 24 376 osób (15 021 kobiet i 9 355 mężczyzn). Od początku wdrażania POKL na ten cel wydatkowano łącznie 134 118 650,00 zł. Statystycznie na 1 bezrobotnego w latach 2008-2009 przeznaczono kwotę 5 502 zł.

Grupy docelowe

W rejestrach powiatowych urzędów pracy w styczniu 2009 roku zaczęły przeważać osoby z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – osoby młode (27,9%), o niskich kwalifikacjach lub ich braku, długotrwale bezrobotne (37,7%), osoby w wieku powyżej 50 lat (16,9%) i osoby niepełnosprawne (5,1%). Ponadto szczególnie duży był udział kobiet (52%) i osób z obszarów wiejskich (55%). Rynek pracy (pracodawcy) potrzebował pracowników z pewnym doświadczeniem zawodowym, o określonych umiejętnościach i kwalifikacjach. Realizowane projekty były próbą odpowiedzi na opisaną sytuację.

Ze względu na poziom wykształcenia: osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym stanowiły 10%, ponadgimnazjalnym i pomaturalnym – 73% uczestników, natomiast 17% stanowiły osoby z wyższym wykształceniem.

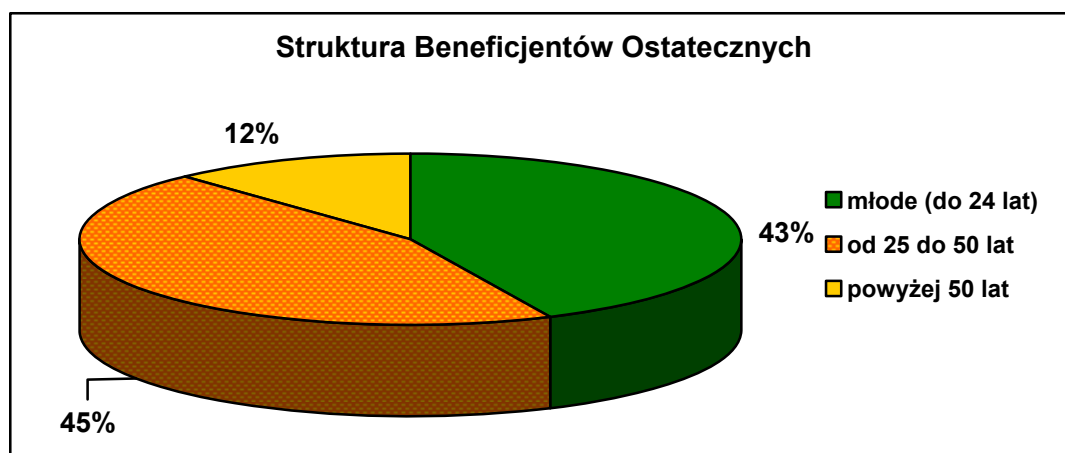

Źródło: Opracowanie własne

Ze względu na status na rynku pracy – 29% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, 4% - osoby niepełnosprawne, z obszarów wiejskich pochodziło 56% bezrobotnych mieszkańców Małopolski. Kobiety w większej mierze korzystały z oferowanych form wsparcia i stanowiły 61 % uczestników projektu, czyli ich udział był większy niż wynika z rejestrów osób bezrobotnych (na 31.12.2009 – udział kobiet w populacji bezrobotnych wyniósł 52%). Warto również zaznaczyć, iż 28% wszystkich osób zostało objętych Indywidualnym Planem Działania.

Wśród osób, które zakończyły udział w projektach 56% pochodziło z obszarów wiejskich (w tym 28% stanowiły osoby młode do 24 roku życia) czyli ich udział był tylko o 1 punkt procentowy większy, niż wynika z rejestrów osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi..

Pod kątem wieku wśród zrekrutowanych osób aż 43% stanowiły osoby młode (poniżej 24 roku życia), 45% stanowiły osoby w wieku 25-49 lat, zaś osoby w wieku powyżej 50 lat - 12%

Źródło: Opracowanie własne

Formy wsparcia:

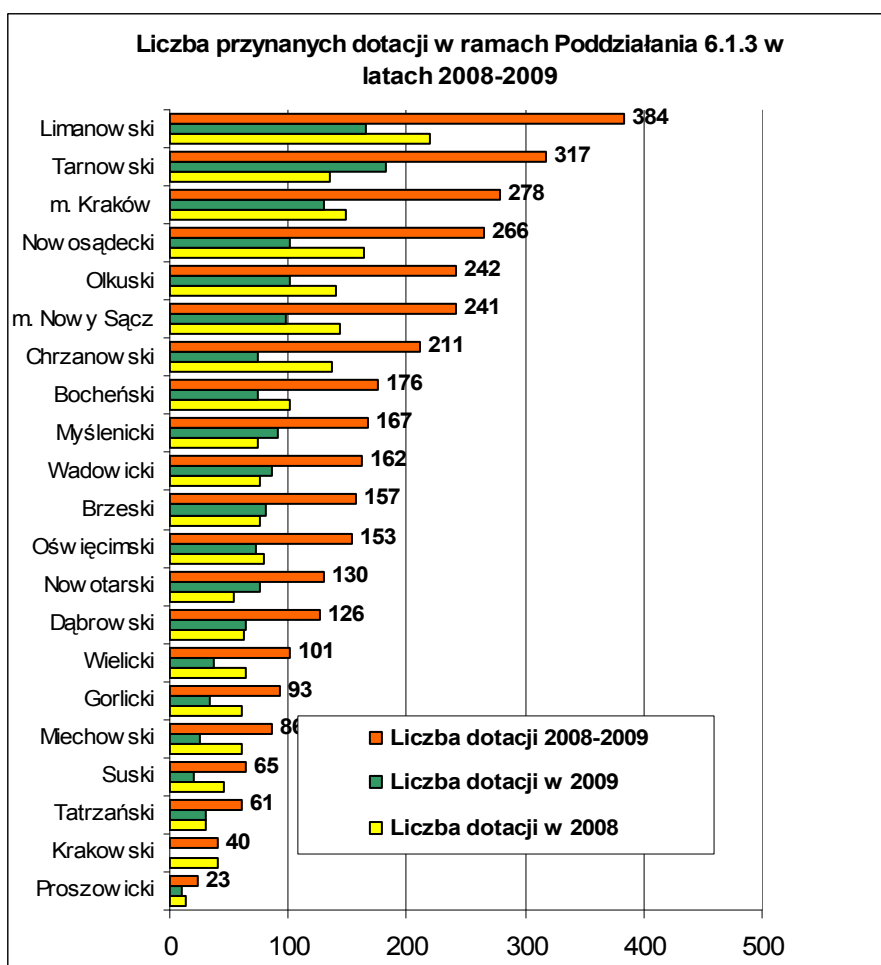
Podstawowymi rodzajami udzielanego wsparcia były te formy, które pozwalały uzyskać nowe lub pogłębić posiadane umiejętności i kwalifikacje – czyli szkolenia zawodowe i staże.

W 2009 roku udział w szkoleniach realizowanych w ramach projektów rozpoczęło 5 928 osób bezrobotnych, natomiast 6 301 osób – odbyło staż zawodowy. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Udzielono je 1 554 osobom (11% uczestników projektów), w tym aż 54% dotacji trafiło do osób z terenów wiejskich, 24% do osób długotrwale bezrobotnych, 17% osób do 24 roku życia, 10% do osób po 50 roku życia a tylko 1,4% do osób niepełnosprawnych. Tak niski wynik w odniesieniu do osób bezrobotnych – niepełnosprawnych można tłumaczyć faktem, iż osoby te mają możliwość skorzystania ze wsparcia finansowanego ze środków PFRON, które daje im znacznie lepsze warunki przy otwieraniu działalności gospodarczej, a pracodawcom przy wyposażeniu stanowisk pracy pod potrzeby tych osób. Również część osób niepełnosprawnych po badaniach lekarskich, na które zostają kierowani przed odbyciem szkolenia czy stażu zostaje zdyskwalifikowanych z udziału w projekcie.

Wśród podejmujących samodzielną działalność gospodarczą dominującą grupą wiekową były osoby młode do 24 roku życia - 263 dotacje; natomiast osoby powyżej 50 roku życia otrzymały 154 dotacje.

W roku 2009 najwięcej dotacji udzielonych zostało w powiecie tarnowskim – 182 dotacje oraz w powiecie limanowskim 165 dotacji i w mieście Krakowie – 130 dotacji. Natomiast w powiecie krakowskim ze środków Poddziałania 6.1.3 nie udzielono żadnej dotacji. W powiatach proszowickim, suskim, miechowskim odpowiednio 10, 20 i 25 dotacji.

Na przestrzeni dwóch lat (2008-2009) najwięcej dotacji udzielono w powiecie limanowskim 384 dotacje, 317 dotacji w tarnowskim i 278 dotacji w mieście Kraków, a najmniej w powiecie proszowickim 23 dotacje w powiecie krakowskim – 40 dotacji i w powiecie tatrzańskim 61 dotacji. Łącznie w 2009 roku powiatowe urzędy pracy udzieliły 1 554 dotacje a od początku wdrażania 3 479 dotacji.

Źródło: Opracowanie własne

Zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem wśród pracodawców cieszyło się subsydiowane zatrudnienie. W 2008 r. tylko 333 osoby podjęły zatrudnienie w formie prac interwencyjnych w ramach projektów systemowych 6.1.3 PO KL. Malejąca liczba skierowań na subsydiowane zatrudnienie jest tendencją utrzymującą się od kilku lat.

Warto również zaznaczyć, iż na 13 904 osób, które zakończyły udział w projektach – 83% zostało objętych poradnictwem zawodowym a 84% pośrednictwem pracy.

W projektach prawidłowo zdiagnozowano potrzeby rynku i zastosowano właściwe rozwiązania (szkolenia zawodowe, udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej). Największym problemem było przygotowanie właściwej oferty dla osób niepełnosprawnych i osób powyżej 50 roku życia. Propozycje ze strony rynku pracy dla tych kategorii osób są ograniczone. Jednocześnie są to osoby w znacznej większości charakteryzujące się małą mobilnością i pozbawione przekonania o skuteczności działań proponowanych w projektach – dotyczy to zwłaszcza osób niepełnosprawnych. O ile osoby po 50 roku życia jeszcze w znaczącym stopniu podejmowały ryzyko samodzielnej

działalności gospodarczej (ok. 10% spośród rekrutowanych osób tej kategorii), o tyle z osób niepełnosprawnych tylko 1,4% zdecydowało się na takie rozwiązanie.

Potwierdzeniem dobrze zdiagnozowanych potrzeb rynku, a także właściwie prowadzonej rekrutacji uczestników projektów był niewielki procent osób, które przerwały udział – tylko 4% uczestników.

W trakcie prowadzonej rekrutacji najwięcej problemów pojawiało się w kategoriach beneficjentów ostatecznych, o których wcześniej wspomniano. Ostatecznie nie osiągnięto zaplanowanych wielkości – w kategorii osób powyżej 50 roku życia, gdzie przyjęto do projektów ok. 83% zaplanowanej liczby. Największym problemem było przygotowanie właściwej oferty dla osób powyżej 50 roku życia. Propozycje ze strony rynku pracy dla tych kategorii osób są ograniczone. Pracodawcy w obecnej sytuacji gospodarczej niechętnie zatrudniają osoby powyżej 50 roku życia. W kategorii osób niepełnosprawnych zaplanowany do osiągnięcia wskaźnik na rok 2009 został zrealizowany w 107%, jak również w pozostałych kategoriach znacznie przekroczono zaplanowane wskaźniki.

Wnioski

1. Powiatowe urzędy pracy przy aktywizacji osób bezrobotnych w ramach Poddziałania 6.1.3 korzystały ze wszystkich dostępnych form wsparcia zapisanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL, które jednocześnie są zgodne z zapisami w *„Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”*. Wykorzystanie dostępnych form wsparcia dało możliwość dostosowania ich do zróżnicowanych potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia – poprzez diagnozowanie sytuacji tych osób, rozpoznawanie ich indywidualnych potrzeb, zastosowanie adekwatnych instrumentów wsparcia i towarzyszenie w procesie adaptacji zawodowej.
2. Przyjęte do realizacji projekty stwarzają szansę wprowadzenia na rynek pracy licznej przeszło 13 tys. grupy mieszkańców województwa, które niezależnie od wieku, płci, stopnia niepełnosprawności, czy też miejsca pochodzenia (obszary wiejskie) były zagrożone bezrobociem.
3. Wsparcie przewidziane w ramach Poddziałania 6.1.3 stanowi również uzupełnienie dla pozostałych działań aktywizacyjno-zawodowych (np. Działanie 6.2.). Projekty te, z jednej strony - pozwalają na podniesienie niedostatecznego obecnie w Małopolsce poziomu rozwoju przedsiębiorczości i dużego terytorialne zróżnicowania aktywności gospodarczej w regionie, z drugiej strony - aktywizują grupy pozostające w szczególnej

sytuacji na rynku pracy, w tym osoby do 24 roku życia, kobiety, długotrwale bezrobotnych, osoby w wieku 45+, oraz osoby z terenów wiejskich.

4. Długotrwale bezrobocie to nadal jeden z istotnych problemów rynku pracy, szczególnie w rejonach o większym natężeniu bezrobocia. Działania kierowane do osób długotrwale bezrobotnych realizowane są głównie przez powiatowe urzędy pracy. W roku 2009 PUP-y objęły różnorodnymi formami wsparcia ponad 12 tys. osób długotrwale bezrobotnych, w efekcie grupa ta stanowiła blisko 30% ogółu objętych wsparciem aktywizacyjnym realizowanym przez małopolskie urzędy pracy. Spadek liczby i odsetka osób długotrwale pozostających bez pracy na przestrzeni ostatnich lat, pozwala wnioskować, że działania ukierunkowane na tą szczególnie trudną grupę bezrobotnych przyniosły pozytywne efekty.
5. Powiatowe urzędy pracy województwa małopolskiego w 2009 r. poprzez przyznanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej wsparły łącznie 4 930 osób bezrobotnych tj. o 21% więcej osób niż w roku poprzednim. Na 4 930 dotacji udzielonych przez PUP-y - 1 554 zostało przyznanych w ramach PO KL. Osoby, które uzyskały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej stanowiły ponad 12,1% ogółu bezrobotnych objętych w roku 2009 aktywnymi programami rynku pracy.

4.1.4 DZIAŁANIE 6.2 WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA

Tworzenie nowych przedsiębiorstw w roku 2009 wspierane było poprzez działania powiatowych urzędów pracy przyznających osobom bezrobotnym środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także w ramach Działania 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia* w ramach PO KL.

Dzięki uczestnictwu w formach wsparcia oferowanych w ramach Działania 6.2 PO KL w 2009 roku w Małopolsce powstało 151 nowych podmiotów gospodarczych. Rezultaty w postaci nowo założonych firm w ramach 6.2 nie są zbyt duże, ponieważ realizacja projektów ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorczości rozpoczęła się dopiero w IV kw. 2008. Dodatkowo w roku 2009 w wyniku podjętych działań antykryzysowych kwota środków przeznaczonych na Działanie 6.2 *Wsparcie oraz promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia* zwiększona została z 47 mln do 84,5 mln. Według stanu na dzień 31 stycznia 2010 r. wyłoniono 15 instytucji, pełniących funkcje operatorów, w których ponad

1 599 osób będzie mogło uzyskać wiedzę na temat prowadzenia działalności gospodarczej, a 1 037 otrzyma środki na podjęcie działalności gospodarczej i założyć własną firmę.

Celem Działania 6.2 PO KL jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Działanie 6.2 stanowi uzupełnienie dla pozostałych przedsięwzięć mających na celu aktywizację zawodową mieszkańców województwa, realizowanych w ramach Priorytetu VI. Projekty realizowane w ramach Działania 6.2 przyczyniają się do wyrównywania poziomu rozwoju przedsiębiorczości w Małopolsce i niwelowania terytorialnego zróżnicowania aktywności gospodarczej. Są także istotną formą aktywizacji grup pozostających w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób do 24 roku życia, kobiet, długotrwale bezrobotnych oraz osób z terenów wiejskich.

W 2009 roku ogłoszono dwa konkursy zamknięte. Pierwszy konkurs przeprowadzono w okresie 17.02.2009 – 31.03.2009 r., natomiast drugi – zainicjowany w ramach realizowanego pakietu anty kryzysowego – w okresie 20.07.2009 r. – 18.08.2009 r.

W odpowiedzi na powyższe konkursy złożono łącznie 89 wniosków na łączną kwotę 312 040 644 zł. Do oceny merytorycznej zakwalifikowanych zostało 66 wniosków, z czego w wyniku prac komisji oceny projektów, rekomendację do dofinansowania uzyskało 27 projektów. Spośród 39 wniosków odrzuconych podczas oceny merytorycznej, 20 nie uzyskało wymaganego pułapu tj. 60 % punktów w przynajmniej jednym z wymaganych obszarów oceny, 18 – nie spełniało kryteriów horyzontalnych, a 1 wniosek nie uzyskał minimalnego progu punktacji łącznej tj. 60 pkt.

Ostatecznie, biorąc pod uwagę posiadane środki, do stycznia 2010 zawarto umowy na realizację 15 projektów w łącznej wysokości 73 328 308 zł. Średnia wartość wsparcia na 1 Beneficjenta kształtuje się na poziomie 45 859 zł. Średni okres realizacji projektu to 27 miesięcy. Projekty będą realizowane do roku 2011/2012.

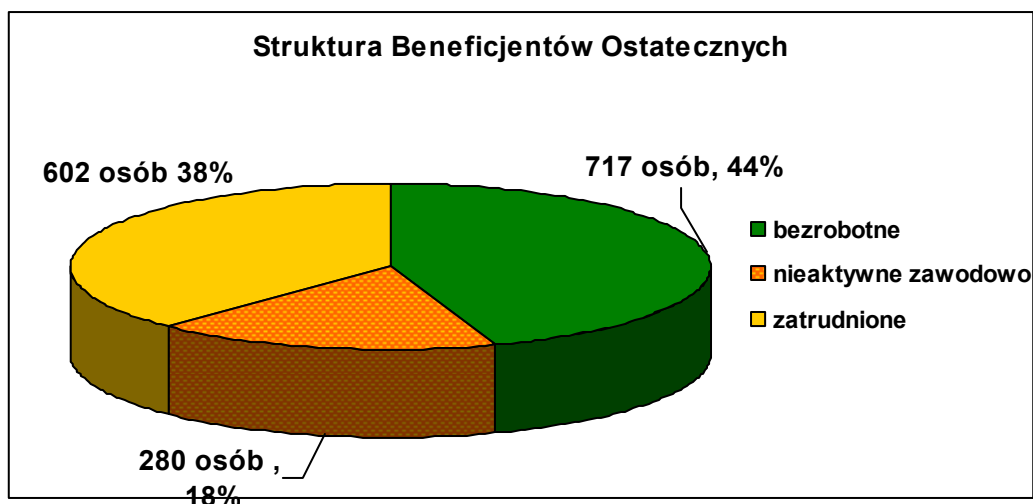
Grupy docelowe

Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL, w ramach Działania 6.2 wsparcie mogą uzyskać osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (z wyłączeniem osób, które przez ostatnie 12 miesięcy posiadały zarejestrowaną działalność gospodarczą), w tym w szczególności: osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej kolejnych 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat, kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące na rynek pracy po przerwie

związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci), osoby do 25 roku życia, osoby niepełnosprawne, osoby po 45 roku życia oraz osoby z obszarów wiejskich.

Bazując na analizie 15 projektów z Działania 6.2 przyjętych do realizacji w roku 2009 poprzez zawarcie stosownych umów, należy podkreślić, iż stwarzają one szansę aktywizacji zawodowej 1 599 mieszkańców województwa, spośród których jest 137 osób długotrwale bezrobotnych (8,6%), 438 mieszkańców terenów wiejskich (27%), 40 osób niepełnosprawnych (2,5%).

Spośród 1 599 osób mających skorzystać ze wsparcia blisko 45 % to osoby bezrobotne, 38% stanowią osoby zatrudnione, a osoby nieaktywne zawodowo – 17%. Struktura uczestników Działania 6.2 zmieniła się znacząco w porównaniu do roku 2008, w którym dominowały osoby nieaktywne zawodowo, stanowiąc niemal połowę (49%) beneficjentów ostatecznych projektów. Udział osób zatrudnionych utrzymał się na tym samym poziomie (38%), natomiast istotnie zwiększył się udział osób bezrobotnych do 45 % (w roku poprzednim grupa ta stanowiła tylko 13 % uczestników projektu).

Źródło: Opracowanie własne

Formy wsparcia

Działanie 6.2 daje możliwość wykorzystania różnych form wsparcia dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej), poprzez zastosowanie takich instrumentów jak:

- doradztwo oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości,

- możliwość uzyskania wsparcia pomostowego o charakterze doradczym i finansowym przez okres do sześciu, a w uzasadnionych przypadkach do dwunastu miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Dodatkowo w Planie Działania na rok 2009 wprowadzono wymogi mające wpływ na oczekiwaną jakość usług i rezultatów. Zarząd Województwa Małopolskiego w kryteriach wyboru projektów dla Działania 6.2 uwzględnił między innymi:

- o minimalny okres realizacji projektu 24 miesiące,
- o rejestrowanie działalności gospodarczej na terenie województwa małopolskiego, przy czym nie więcej niż 23% jednostek działalności gospodarczej może powstać na terenie miasta Krakowa, co pozwoli wpływać na niwelowanie terytorialnych różnic w rozwoju gospodarczym województwa i poprawę sytuacji na rynku pracy,
- o kompleksowość usług poprzez łączne zastosowanie wszystkich instrumentów wsparcia dopuszczalnych w Działaniu 6.2, w dostosowaniu do indywidualnych potrzeb uczestników projektu,
- o uwzględnienie w grupie adresatów projektu co najmniej 10 % osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn nie dotyczących pracownika.

Ponadto wprowadzone zostało jedno kryterium strategiczne – pełniące rolę preferencji projektów pod kątem obszaru ich realizacji. Premiowane były projekty, które przewidywały udzielanie wsparcia na terenie 6 subregionów Województwa Małopolskiego i były realizowane w partnerstwie minimum 6 instytucji prowadzących działalność na ich terenie (dobór partnerów zgodnie z zasadą 1 subregion = minimum 1 instytucja). Każdy z partnerów realizuje część projektu w swoim subregionie. Celem wprowadzenia takiego kryterium było premiowanie projektów o charakterze regionalnym, tworzących możliwie jednorodne, kompleksowe i dostępne dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców województwa, sieci wsparcia osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.

Należy także podkreślić, iż dla zapewnienia trwałości i operacyjności realizowanych w ramach Działania 6.2 przedsięwzięć, w lipcu 2009 roku wprowadzono w województwie małopolskim „Wytyczne w sprawie udzielania pomocy na rozwój przedsiębiorczości” precyzujące zasady udzielania wsparcia w ramach Działania 6.2, z uwzględnieniem potrzeb wynikających z polityki regionalnej.

Przyjęte do realizacji w 2009 r. w województwie małopolskim projekty z zakresu Działania 6.2 zapewniają uczestnikom jednorodne instrumenty wsparcia, w tym przede wszystkim diagnozę potrzeb uczestnika, możliwość uczestniczenia w szkoleniu przygotowującym do prowadzenia działalności gospodarczej obejmującym m.in. takie zagadnienia jak:

projektowanie przedsięwzięcia gospodarczego, prawo gospodarcze, prawo pracy, podatki, finanse firmy, zarządzania firmą, marketing w biznesie. Ponadto, doradztwo grupowe i indywidualne przy tworzeniu biznes planu, wybór najlepszych biznes planów i przyznanie dotacji oraz wsparcie finansowe i doradcze w trakcie realizacji przedsięwzięcia, w uzasadnionych przypadkach nawet do 12 miesięcy.

W ramach Działania realizowanych jest obecnie 20 projektów (5 z konkursu 2008 r. i 15 z dwóch konkursów z 2009 r.) Efekty oddziaływania pierwszych 5 projektów były widoczne w roku 2009. Do grudnia 2009 r. przekazano 4,5 mln zł na założenie działalności gospodarczej – 151 Beneficjentom. Do końca 2010 roku w wyniku realizacji w/w projektów powstanie łącznie 317 nowych firm. Dodatkowo w ramach pakietu antykryzysowego aneksowano trzy z pięciu umów z takimi Beneficjentami jak Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, Uniwersytet Ekonomiczny i Politechnika Krakowska. Zwiększeniu uległo dofinansowanie projektów o kwotę 7 295 tys. zł, co umożliwiło przyznanie dodatkowych środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości dodatkowym 166 uczestnikom projektu. Łącznie w ramach powyższych projektów przeszkolonych zostanie 678 osób i powstaną 483 nowe firmy.

Do dofinansowania wybrano 15 projektów z dwóch konkursów ogłoszonych w roku 2009. Realizacja projektów rozpoczęła się w IV kwartale 2009 roku i na ten moment w projektach trwają procesy rekrutacji i selekcji uczestników na szkolenia i doradztwo. Drugi konkurs ogłoszony 20 lipca 2009 roku był działaniem antykryzysowym z opcją przeznaczenia dodatkowej puli środków w wysokości 37,5 mln zł. jeszcze w roku 2009 na projekty ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości. Ponadto w związku z przyjętym pakietem antykryzysowym wprowadzono dodatkowe kryterium strategiczne dla tych projektów, w ramach których co najmniej 10% uczestników stanowią osoby, które utraciły zatrudnienie z przyczyn nie dotyczących pracowników.

W ramach projektów wybranych do dofinansowania w 2009 roku - 1 599 osób zostanie objętych szkoleniami i doradztwem a 1 037 otrzyma środki na utworzenie własnych działalności gospodarczych. Na ten cel przeznaczono kwotę 51,9 mln zł.

Łącznie w ramach dotąd zakontraktowanych projektów w POKL na przestrzeni najbliższych dwóch lat udział zakończy 2,2 tys. osób i powstanie ponad 1,5 tys. nowych firm.

Beneficjenci:

W grupie Beneficjentów, z którymi zawarto umowy w wyniku konkursów roku 2009 znajdują się trzy fundacje, dwa stowarzyszenia, dwie jednostki samorządu terytorialnego, dwie spółki akcyjne - duże przedsiębiorstwa, dwie spółki z o.o - mikroprzedsiębiorstwa, dwa małe

przedsiębiorstwa oraz po jednym: samorządzie gospodarczym i zawodowym oraz uczelni wyższej. Wśród podmiotów realizujących umowy, podobnie jak w roku 2008, nie występują NGO⁹. Większość Beneficjentów posiada swoje siedziby w Małopolsce: 5 w Krakowie, 3 w Nowym Sączu, 2 – w Tarnowie, 1 – w Zakopanem. Pozostali mają siedziby w Szczecinie-2, Katowicach -1 i Warszawie -1.

Ze względu na zasięg działania należy stwierdzić, że projekty realizowane w ramach Działania 6.2 terytorialnie obejmują całą Małopolskę i są dostępne w każdym z powiatów.

Na 15 projektów 8 realizowanych będzie w formie partnerskiej, przy czym łącznie współpracuje przy realizacji projektów 30 partnerów. Realizacja dwóch projektów opiera się na współdziałaniu z trzynastoma i ośmioma partnerami.

Wnioski

1. W województwie małopolskim można zauważyć duże zróżnicowanie w rozwoju społeczno- gospodarczym poszczególnych jego obszarów. Najprężniej rozwijającym się ośrodkiem gospodarczym w Małopolsce jest miasto Kraków i okolice. Tu również działa najwięcej instytucji zajmujących się wspieraniem przedsiębiorczości, oferujących szeroki wachlarz usług doradczych i instrumentów pomocowych dla podmiotów gospodarczych. Stosunkowo łatwo dostępne wsparcie jak i dynamicznie rozwijający się rynek sprzyjają rozwojowi działalności gospodarczej na tym terenie. Szczególnie niskie wskaźniki przedsiębiorczości występują natomiast na obszarach wiejskich – zwłaszcza we wschodniej części województwa. Aby ułatwić dostęp do przewidzianych w ramach Działania 6.2 instrumentów wsparcia, istnieje potrzeba stworzenia w miarę równomiernie rozłożonej sieci ośrodków, które świadczyć będą wystandaryzowane usługi i oferować takie same instrumenty wsparcia na rzecz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, bez względu na to, którą część regionu zamieszkują. Stąd też preferowane były projekty realizowane na obszarze wszystkich 6 subregionów w partnerstwie minimum 6 podmiotów, prowadzących działalność na ich terenie. Rozwiązanie to ma sprzyjać standaryzacji udzielanego wsparcia przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki i potrzeb lokalnych. Wsparcie przewidziane w ramach Działania 6.2 stanowi uzupełnienie dla pozostałych działań aktywizacyjno-zawodowych. Projekty w ramach Działania 6.2, z jednej strony - pozwalają na podniesienie niedostatecznego obecnie w Małopolsce poziomu rozwoju przedsiębiorczości i dużego terytorialne zróżnicowania aktywności gospodarczej w regionie, z drugiej strony - aktywizują grupy pozostające w szczególnej

⁹ organizacje pozarządowe

sytuacji na rynku pracy, w tym osoby do 24 roku życia, kobiety, długotrwale bezrobotnych oraz osoby z terenów wiejskich.

2. Wszystkie wybrane do dofinansowania projekty w Działaniu 6.2 zapewniają kompleksowość wsparcia. W ramach projektów świadczone jest wsparcie szkoleniowe, wsparcie doradcze (indywidualne i grupowe), przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości oraz możliwość uzyskania wsparcia pomostowego o charakterze doradczym i finansowym przez okres do 6, a w uzasadnionych przypadkach do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej.
3. Projekty w ramach Działania 6.2 dają duże możliwości aktywizacji zawodowej mieszkańców województwa. Liczba osób objętych tą formą wsparcia w wyniku konkursów z 2009 roku wzrosła ponad dwukrotnie w stosunku do liczby uczestników projektów przyjętych w roku 2008 (w roku 2009-1599 osób, a w roku 2008 - 678 osób).
4. Liczba dotacji, jakie będą przyznane w wyniku konkursów roku 2009, prawie trzykrotnie przewyższa liczbę dotacji będących efektem konkursu w 2008. Jest to równoznaczne z powstaniem w Małopolsce ponad tysiąc nowych firm, które w pierwszym etapie swej działalności będą objęte wsparciem doradczym i pomostowym, co powinno wpłynąć na ich lepszy start w obszarze małej przedsiębiorczości.
5. Należy podkreślić zmianę struktury osób będących uczestnikami projektów z roku 2009 w porównaniu do roku poprzedniego. Nastąpił widoczny wzrost udziału osób bezrobotnych i zmniejszenie udziału osób nieaktywnych zawodowo. Natomiast na tym samym poziomie utrzymuje się poziom uczestnictwa osób zatrudnionych.
6. Wśród Beneficjentów Działania 6.2 nadal nie pojawiają się NGO – podobnie jak w roku poprzednim. Pozostali Beneficjenci reprezentują zróżnicowaną formę organizacyjno-prawną.

4.2 PRIORYTET VII – Promocja integracji społecznej

Strukturę Priorytetu VII w podziale na Działania i Poddziałania przedstawia poniższa tabela:

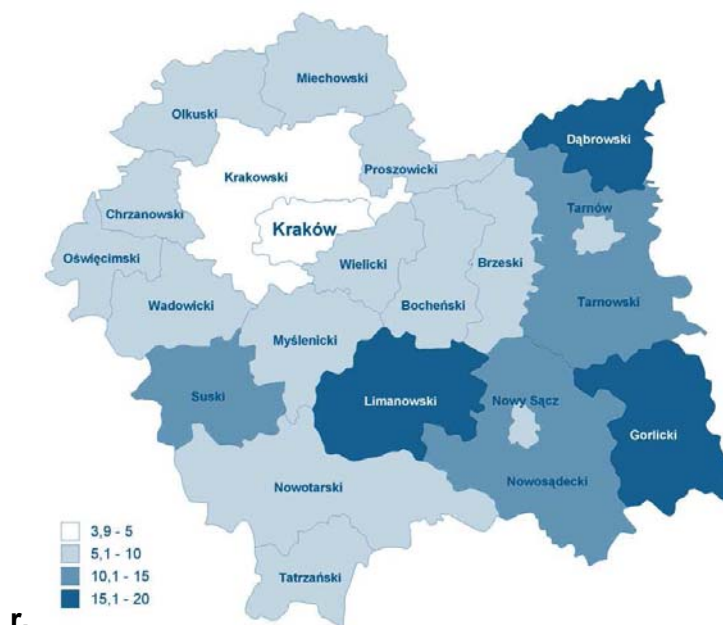
Priorytet VII Promocja integracji społecznej
Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
<i>Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej</i>
<i>Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie</i>
<i>Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej</i>
Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej
<i>Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>
<i>Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej</i>
Działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

Realizując politykę niwelowania dysproporcji pomiędzy poszczególnymi powiatami woj. małopolskiego, szczególnie w zakresie istnienia zjawiska zagrożenia wykluczeniem społecznym, w 2009 r. analogicznie jak w roku 2008 założono premiowanie takich projektów z zakresu integracji społecznej dofinansowanych ze środków EFS, które w całości skierowane będą do mieszkańców powiatów, na terenie których odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w 2008 r. wynosił powyżej 10% (w 2008 r. było to 6 powiatów: dąbrowski, tarnowski, gorlicki, nowosądecki, limanowski i suski).

Średnio dla Małopolski udział klientów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa w 2008 r. wynosił 7,9%. Najkorzystniejszą sytuację pod tym względem odnotowano w Krakowie oraz powiecie krakowskim ziemskim. W Krakowie ze świadczeń pomocy społecznej w 2008 roku skorzystało 3,9% wszystkich mieszkańców miasta. W powiecie krakowskim ziemskim udział klientów pomocy społecznej w ludności powiatu wyniósł 4,8%. Korzystną sytuację odnotowano na koniec 2008 r. również w powiecie wielickim, gdyż odsetek osób w rodzinach klientów pomocy społecznej w populacji mieszkańców powiatu wynosił w tym samym czasie 5,5%. Powiaty: oświęcimski, wadowicki, olkuski, chrzanowski, nowotarski i tatrzański oraz miasta na prawach powiatu: Nowy Sącz i Tarnów odnotowały niższy niż średnia dla województwa wskaźnik udziału mieszkańców będących klientami pomocy (od 5,6% do 7,5%). Pozostałych 11 powiatów Małopolski charakteryzowało się w 2008 roku wskaźnikami mniej korzystnymi niż średnia wojewódzka (7,9%). Najwyższy odsetek osób korzystających ze świadczeń socjalnych można było

zaobserwować w 2008 r. w powiatach: limanowskim, dąbrowskim i gorlickim. Udział klientów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców w tych powiatach wynosił ponad 15% (od 15,3 do 15,8%).¹⁰

Korzystający z pomocy społecznej w odsetkach mieszkańców w 2008

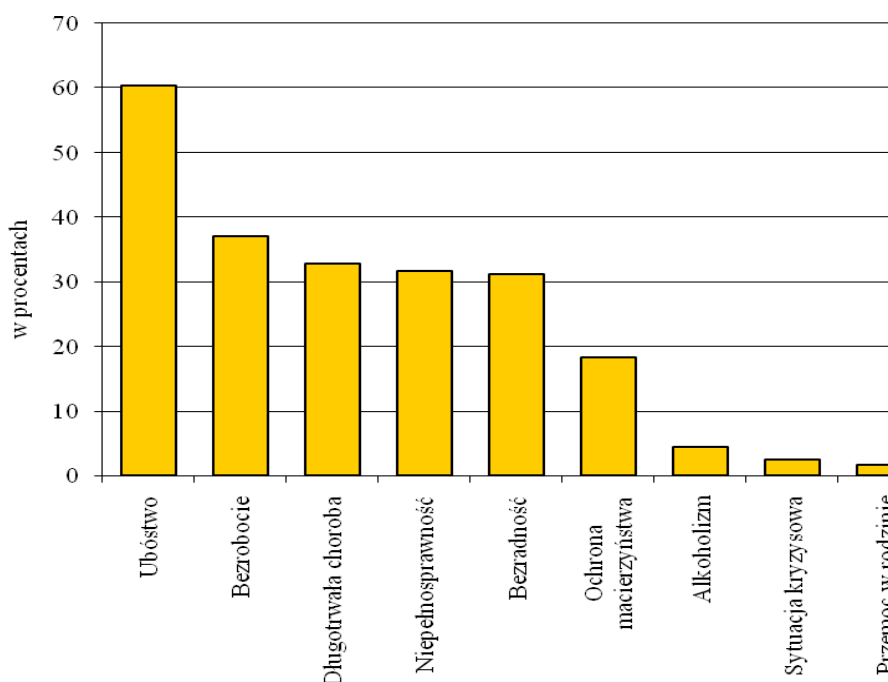
Źródło: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2008 - na podstawie danych Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2008 r. (stan na dzień 31 XII 2008 r.).

Osoby korzystające z pomocy społecznej wskazują na wiele przyczyn takiej sytuacji, można jednak wyróżnić problemy, które w ciągu ostatnich lat są dominujące: ubóstwo (60,4% ogółu klientów pomocy społecznej), bezrobocie (37,1%), długotrwałą chorobę (32,8%), niepełnosprawność (31,7%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (31,1%). Rzadziej (od 18,2% do 1,6%) powodem przyznania pomocy były sytuacje związane z ochroną macierzyństwa, alkoholizmem i przemocą w rodzinie. Wśród najrzadziej pojawiających się w roku 2008 powodów przyznawania pomocy znajdują się sytuacje związane z: zdarzeniami losowymi, bezdomnością, trudnościami po opuszczeniu więzienia, a także sieroctwem i narkomanią – od 0,7% do 0,1% ogółu klientów pomocy społecznej w regionie.¹¹

¹⁰ Szerzej: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2008 - na podstawie danych Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2008 r. (stan na dzień 31 XII 2008 r.)

¹¹ Szerzej: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2008 - na podstawie danych Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2008 r. (stan na dzień 31 XII 2008 r.)

Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej

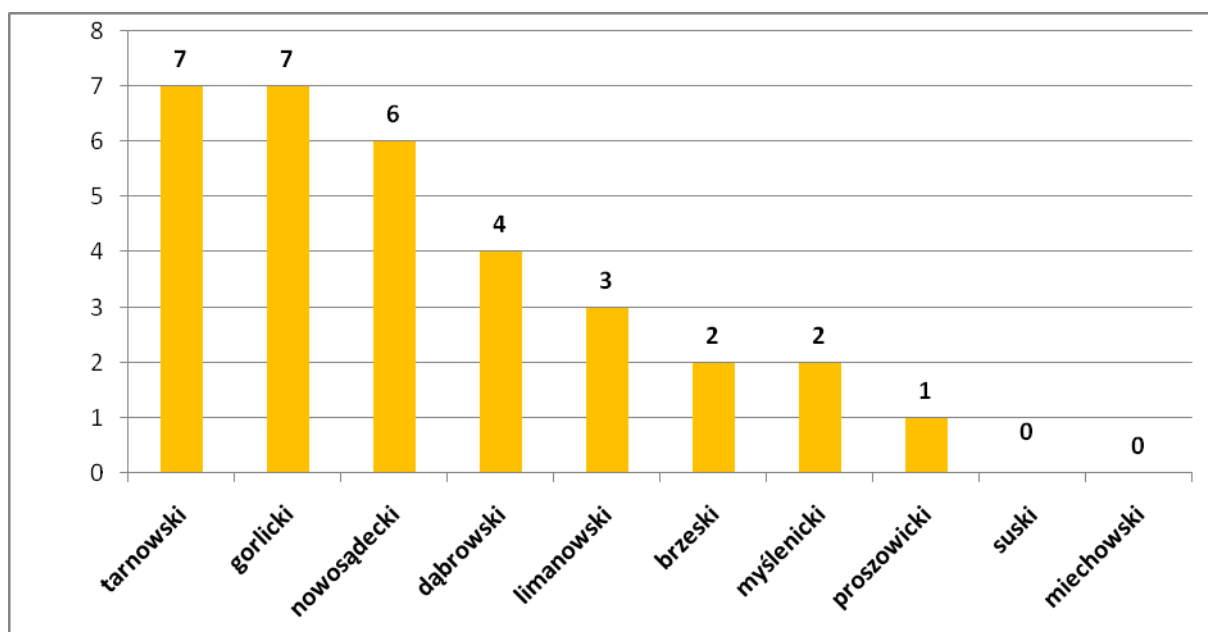
Źródło: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2008 - na podstawie danych Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2008 r. (stan na dzień 31 XII 2008 r.)

W 2009 roku Komisja Oceny Projektów rekomendowała do dofinansowania 39 projektów dotyczących integracji społecznej złożonych w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w 2009 r. w ramach Poddziałania 7.2.1 PO KL, przy czym 10 z nich w całości skierowanych jest do mieszkańców powiatów, na których odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosił powyżej 10% (kryteria preferencji dla konkursów ogłaszanych w 2009 r. zostały ustalone w oparciu o dane z 2007 r. kiedy było 10 powiatów, w których odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej wynosił powyżej 10%). Łączna wartość umów o dofinansowanie tych 10 projektów wynosi 8 369 611,74 zł a średnie dofinansowanie na osobę objętą wsparciem wynosi około 6 000 zł.

W siedmiu projektach spełniających kryterium preferencji, wyłonionych do realizacji w 2009 r. jako obszar realizacji wskazano powiaty tarnowski i gorlicki, sześć projektów będzie realizowanych w powiecie nowosądeckim i dalej: 4 projekty w powiecie dąbrowskim, 3 w limanowskim, po 2 w powiatach brzeskim i myślenickim, jeden w powiecie proszowickim. W odniesieniu do powiatów suskiego i miechowskiego w żadnym z realizowanych projektów Wnioskodawcy nie wskazali, iż 100% uczestników będzie pochodzić z tych powiatów.

Dwa projekty będą realizowane na terenie jednego konkretnego powiatu (myślenicki i gorlicki). W ośmiu projektach obszarem realizacji jest więcej niż jeden powiat, gdzie odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej przekracza 10%.

Liczba projektów rekomendowanych do dofinansowania w 2009 r., realizowanych w powiatach, gdzie odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej wynosił powyżej 10%

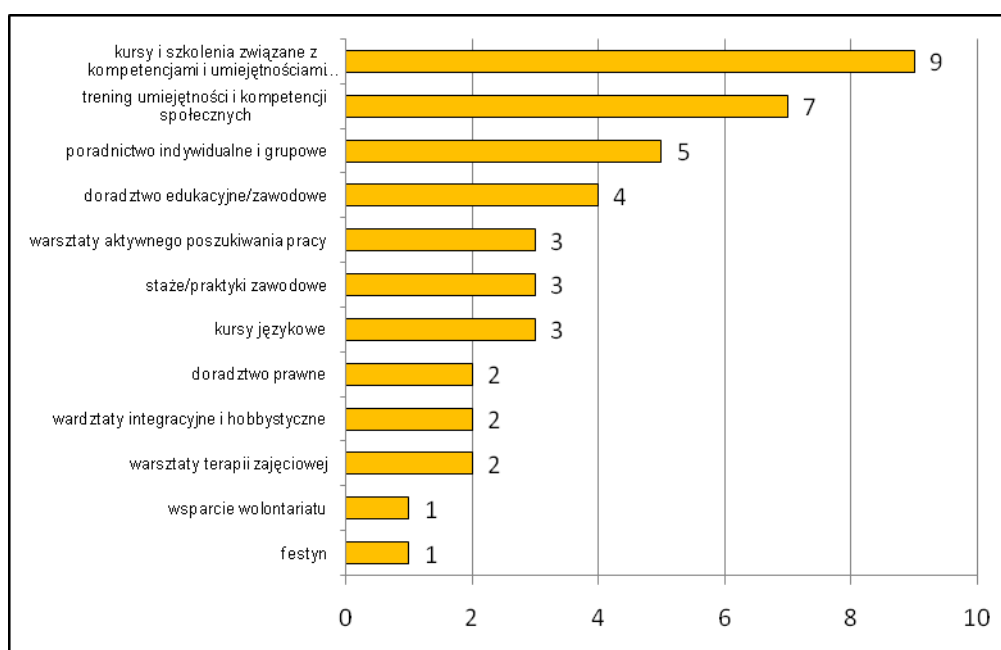
Źródło: opracowanie własne

Łącznie wsparcie w ramach tych projektów otrzymają 1392 osoby zamieszkujące obszary o najwyższym odsetku klientów pomocy społecznej. Najliczniejszą grupę stanowią osoby nieaktywne zawodowo: 772 osoby (w tym 566 to osoby uczące się), następnie osoby bezrobotne – 530, z czego 371 to osoby długotrwale bezrobotne. Niecałe 5,5% spośród osób objętych wsparciem na obszarach szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym stanowią osoby niepełnoprawne.

W stosunku do osób objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych na obszarach powiatów o najwyższym odsetku klientów pomocy społecznej realizowane będą różne formy wsparcia. Najczęstszą formą pomocy (występującą w 9 projektach) są kursy i szkolenia związane z rozwijaniem kompetencji i umiejętności zawodowych (np.: kursy/szkolenia z:

księgowości, przedsiębiorczości, informatyczne, fryzjerskie, kosmetyczne, obsługi kasy fiskalnej, technik sprzedaży, obsługi biurowej). Drugą formą wsparcia po względem częstotliwości występowania jest trening umiejętności i kompetencji społecznych – występuje w 7 projektach, a kolejnymi formami są: poradnictwo indywidualne i grupowe – 5 projektów oraz doradztwo edukacyjne i/lub zawodowe występujące w 4 projektach. Trzykrotnie pojawiają się w projektach: warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, staże i/lub praktyki zawodowe oraz kursy językowe, natomiast doradztwo prawne, warsztaty integracyjne oraz warsztaty terapii zajęciowej występują dwukrotnie. Ponadto zostanie zorganizowany festyn integracyjny dla mieszkańców powiatu myślenickiego i limanowskiego natomiast w powiatach: tarnowskim, gorlickim, nowosądeckim zaproponowano wsparcie dla wolontariuszy.

Formy wsparcia w projektach z 2009 r., realizowanych na obszarach powiatów, gdzie odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej wynosił powyżej 10%

Źródło: opracowanie własne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. w Prioryecie VII PO KL w województwie małopolskim zostało podpisanych 115 umów obejmujących wnioski wyłonione w trybie konkursowym. Wartość podpisanych umów wynosiła 41 816 668,15 zł. Od początku realizacji PO KL zatwierdzono do realizacji 167 projektów systemowych na łączną kwotę 47 554 869,16 zł. Ponadto podpisano 4 aneksy dotyczące projektów systemowych tzw. własnych realizowanych przez WUP Kraków lub inne podmioty wskazane przez Samorząd Województwa na kwotę 14 561 179,11 zł. Łącznie do końca 2009 r. dla projektów konkursowych i systemowych podpisano 286 umów/aneksów/decyzji a ich wartość wynosiła 103 932 716,42 zł.

W tabeli poniżej przedstawiono łączną liczbę umów/aneksów/decyzji, jakie zostały podpisane/podjęte w poszczególnych Działaniach i Poddziałaniach Priorytetu VII.

Lp.	Działanie/ Poddziałanie	2007-2009	
		Liczba umów/aneksów/decyzji realizowanych*	Wartość podpisanych umów [zł]
1	7.1.1 projekty systemowe Ośrodków pomocy społecznej (OPS)	144	29 068 455,07
2	7.1.2 projekty systemowe powiatowych centrów pomocy rodzinie (PCPR)	20	9 507 442,09
3	7.1.3 projekt systemowy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej (ROPS)	3	8 978 972,00
4	7.2.1 projekty konkursowe	43	35 540 681,72
5	7.2.1 projekt systemowy ROPS (<i>Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej - Etap I</i>)	1	3 393 938,71
	7.2.1 projekt Departamentu Edukacji i Sportu UMW (Samodzielne życie - program aktywizacji młodzieży z małopolskich ośrodków wychowawczych)	1	2 000 000,00
6	7.2.1 projekt własny WUP (<i>ABC Gospodarki Społecznej</i>)	1	4 999 931,00
7	7.2.2 projekty konkursowe	3	2 933 771,18
8	7.2.2 projekt systemowy ROPS (<i>Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap 1</i>)	1	4 167 309,4
9	7.3 projekty konkursowe	69	3 342 215,25
	RAZEM	286	103 932 716,42

*Nie uwzględniono umów podpisanych w 2009 r. a następnie rozwiązanych w tym samym roku.

Poniżej przedstawiono szczegółową charakterystykę poszczególnych Działań i Poddziałań Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

4.2.1 DZIAŁANIE 7.1 ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ INTEGRACJI

Celem Działania 7.1 PO KL jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.

Grupami docelowymi, jakie mają korzystać ze wsparcia w ramach projektów są przede wszystkim osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, które jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej oraz młodzież w wieku 15 – 25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym i otoczenie osób wykluczonych.

Wszystkie nabory wniosków w ramach Działania 7.1 ogłoszono zgodnie z PD na 2009 r. w IV kwartale 2008 r.

W 2009 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie pełniący rolę Instytucji Pośredniczącej 2 stopnia w ramach Działania 7.1 PO KL zawarł z Beneficjentami 35 umów, 130 aneksów oraz podjęto 1 uchwałę w sprawie realizacji projektu systemowego na łączną kwotę 47 554 869,16 zł.

Lp	Działanie/ Poddziałanie	2009			
		Liczba			Wartość podpisanych umów [zł]
		umó w	aneksó w	uchw ał	
1	7.1.1 projekty systemowe OPS	31	113	-	29 068 455,07
2	7.1.2 projekty systemowe PCPR	4	15	-	9 507 442,09
3	7.1.3 projekt systemowy ROPS	-	2	1	8 978 972,00

PODDZIAŁANIE 7.1.1 ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ INTEGRACJI PRZEZ OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

W ramach Poddziałania projekty systemowe mogą być realizowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej. Wsparcie w ramach projektów może być skierowane do:

- osób, które spełniają łącznie trzy warunki:

- korzystają ze świadczeń pomocy społecznej,
- są w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata),
- są niezatrudnione lub zatrudnione, ale zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.)¹²
- otoczenia osób wykluczonych społecznie (w zakresie wsparcia towarzyszącego),
- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i ich pracowników (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej).

Ze względu na małą liczbę osób z terenów wiejskich objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych w tym Poddziałaniu i biorąc pod uwagę określoną w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL wartość docelową wskaźnika „Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji (w tym z terenów wiejskich- 26 346 osób)”, w Planie Działania na 2009 r. przyjęto kryterium, które miało zapewnić, zwiększenie uczestnictwa osób z terenów wiejskich. Zgodnie z treścią tego kryterium dostępny projekt realizowany przez OPS, którego właściwość terytorialna obejmuje gminę miejsko – wiejską w grupie docelowej powinien mieć co najmniej 30% mieszkańców obszarów wiejskich.

Grupy docelowe

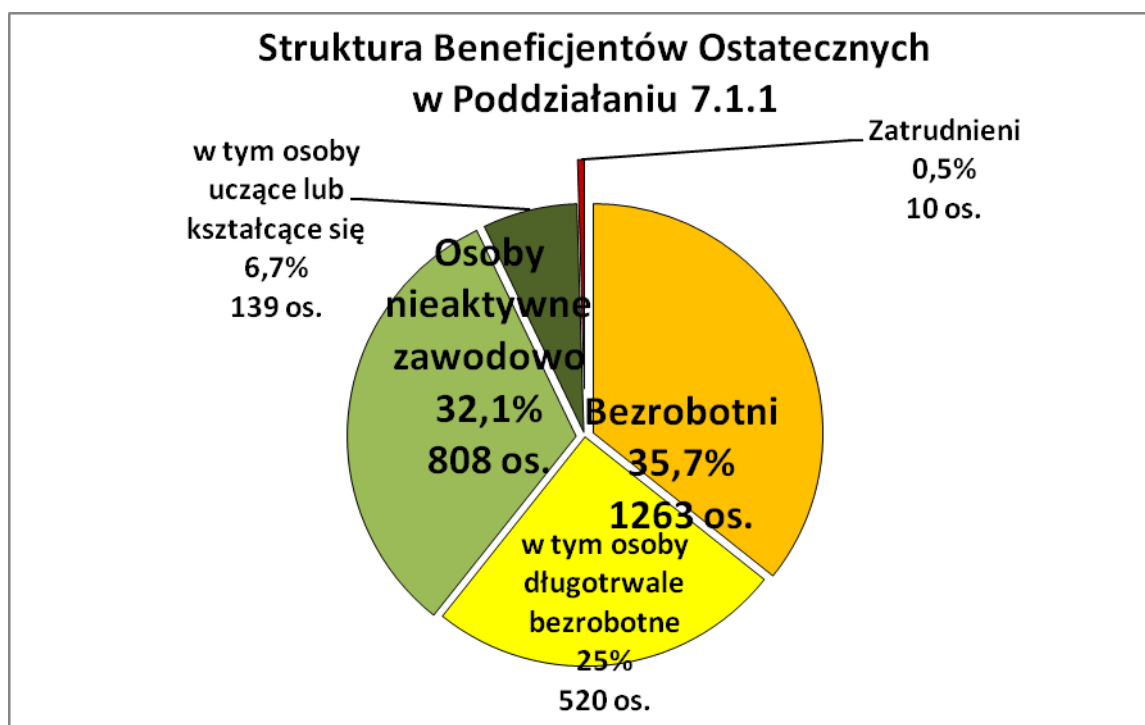
Spośród 2 081 osób mających docelowo skorzystać ze wsparcia świadczonego w ramach projektów realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej ponad 1 260 to osoby bezrobotne w tym 520 to osoby długotrwale bezrobotne. Drugą co do liczebności grupę odbiorców wsparcia stanowią osoby nieaktywne zawodowo - 808, przy czym 139 z nich to osoby uczące lub kształcące się. Znikomą część odbiorców wsparcia stanowią osoby zatrudnione (rolnicy) - zaledwie 10 osób. Pośród wszystkich, do których adresowane jest wsparcie w ramach tego Poddziałania 13% stanowią osoby niepełnosprawne.

W większości przypadków odbiorcami wsparcia stali się ci, którzy nie wymagali specjalistycznych form wsparcia oraz podjęcia szerokich działań motywacyjnych. Większość projektów została ukierunkowana przede wszystkim na osoby bezrobotne, kobiety

¹² Art. 7: „Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całonocne placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

nieaktywne zawodowe z uwagi na opiekę nad dzieckiem i/lub osobą zależną oraz powracające na rynek pracy po urlopach macierzyńskich i wychowawczych oraz młodzież. Projekty nie skierowały swych usług na grupy najtrudniejsze tzn. osoby bezdomne, osoby opuszczające zakłady penitencjarne, osoby uzależnione od alkoholu i innych środków odurzających i poddające się procesowi leczenia lub będące po jego zakończeniu.

Źródło: Opracowanie własne

Dzięki zastosowaniu w PD na 2009 r. kryterium dostępu dotyczącego osób z terenów wiejskich na koniec 2009 r. można było zauważyć, iż w projektach wzrosła liczba osób z tych terenów. Porównując dane za 2008 i 2009 r. liczba pochodzących z obszarów wiejskich klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji wzrosła z 0 do 1748 osób.

Formy wsparcia

Z uwagi na systemowy charakter projektów realizowanych przez OPS, jednostki te zobowiązane są do świadczenia w ich ramach usług zgodnych z ustawą o pomocy społecznej. Determinuje to katalog możliwych do zastosowania form wsparcia, który obejmuje formy aktywnej integracji i upowszechnianie pracy socjalnej.

W zakresie rozwoju form aktywnej integracji dopuszcza się stosowanie kontraktów socjalnych i programów aktywności lokalnej (PAL). W ramach kontraktu socjalnego oraz PAL projekt systemowy powinien przewidywać realizację trzech z czterech instrumentów aktywnej

integracji w postaci instrumentów aktywizacji: zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Mimo zróżnicowanego katalogu możliwych do zastosowania instrumentów wsparcia, projekty przedłożone do realizacji skupiły się na aktywizacji edukacyjnej oferując klientom pomocy społecznej szkolenia uzupełnione o usługi doradztwa zawodowego.

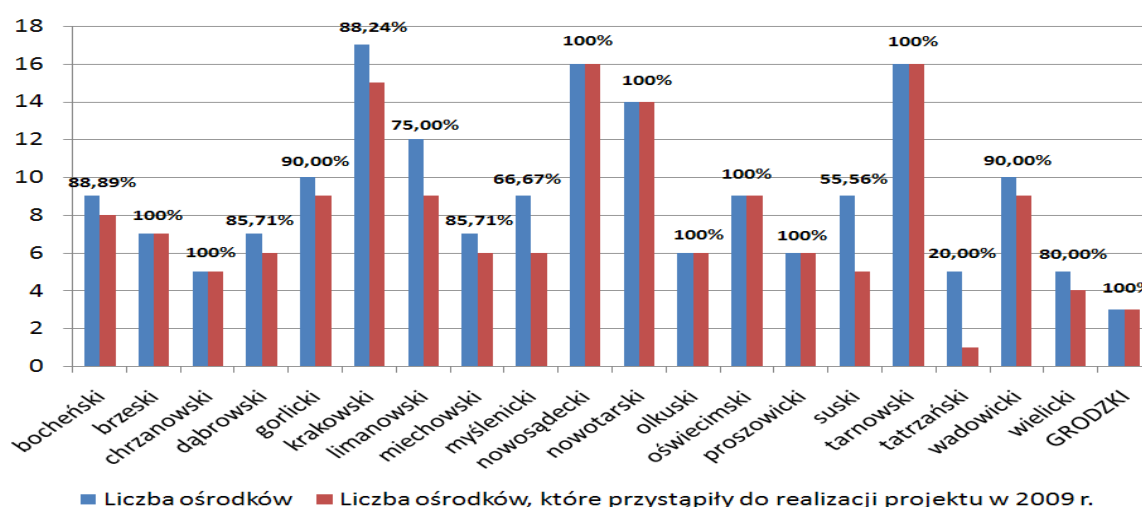
W większości przypadków formy wsparcia proponowane w ramach projektu są ukierunkowane wyłącznie na rozwiązywanie problemu niskich kwalifikacji uczestnika oraz braku umiejętności poruszania się na rynku pracy, czym upodabniają się do projektów systemowych realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w ramach Priorytetu VI PO KL. Ponadto, w ramach realizowanych projektów podejmowano głównie działania aktywizacyjne o charakterze grupowym. Niski był odsetek działań aktywizacyjnych o charakterze indywidualnym w postaci np. indywidualnego wsparcia psychologa czy doradcy zawodowego.

Projekty realizowane w ramach Poddziałania 7.1.1 powinny także służyć upowszechnianiu pracy socjalnej, w szczególności poprzez zwiększanie zatrudnianie w grupie pracowników socjalnych, co pozwoliłoby spełnić ustawowy wymóg zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. W skali wszystkich projektów liczba nowozatrudnionych pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej wyniosła 113 osób.

Beneficjenci

Spośród 182 gmin uprawnionych do realizacji projektów systemowych 22 nie zdecydowało się w roku 2009 na aplikowanie o środki.

Udział gmin w danym powiecie, które realizują projekty systemowe 7.1.1 PO KL

Źródło: Opracowanie Zespół Programów Pomocy i Integracji Społecznej, WUP Kraków, 2009 r.

Najmniejszy odsetek gmin przystąpił do realizacji projektów w ramach Poddziałania 7.1.1 w powiecie tatrzańskim – 20%, oraz suskim – 55,56%. Z kolei 100% gmin realizuje projekty w powiatach: brzeskim, chrzanowskim, nowosądeckim, nowotarskim, olkuskim, oświęcimskim, proszowickim, tarnowskim oraz w m. Kraków.

PODDZIAŁANIE 7.1.2 ROZWÓJ I UPOWSZECHNIENIE AKTYWNEJ PRZEZ POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE

W ramach Poddziałania projekty systemowe mogą być realizowane przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie. Wsparcie może być skierowane do:

- osób, które spełniają łącznie trzy warunki:
 - korzystają ze świadczeń pomocy społecznej,
 - są w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata),
 - są niezatrudnione lub zatrudnione, ale zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.)¹³
- otoczenia osób wykluczonych społecznie (w zakresie wsparcia towarzyszącego)
- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i ich pracowników (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej)

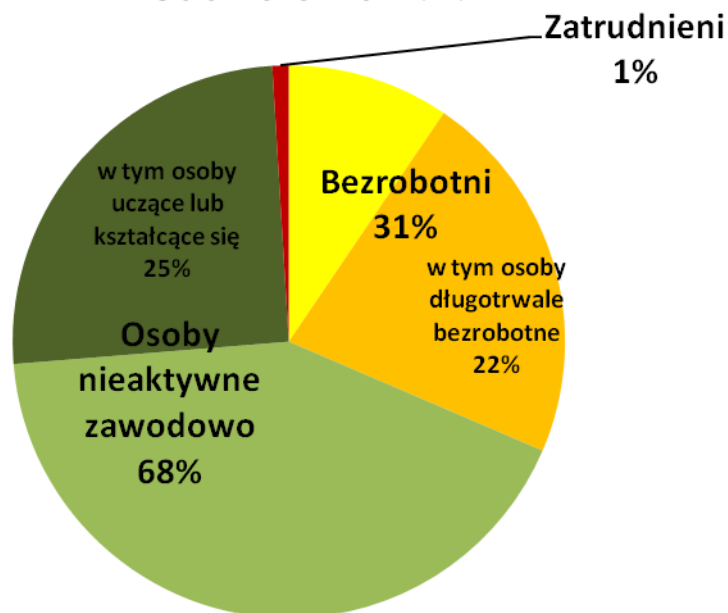
Grupy docelowe

Spośród 833 osób mających docelowo skorzystać ze wsparcia świadczonego w ramach 19 projektów wyłonionych w procedurze naboru projektów systemowych powiatowych centrów pomocy rodzinie, 68% stanowiły osoby nieaktywne zawodowo, z czego 25% osoby uczące się. Drugą co do liczebności grupę odbiorców wsparcia były osoby bezrobotne – co trzeci beneficjent ostateczny ma taki status. W tej liczbie prawie 22% stanowiły długotrwale bezrobotne. Niewielka część odbiorców wsparcia to osoby zatrudnione. Prawie 67% ogółu osób, do których adresowane jest wsparcie stanowią osoby niepełnosprawne.

¹³ Art. 7: „Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Struktura Beneficjentów Ostatecznych w Poddziałaniu 7.1.2

Źródło: Opracowanie własne

W większości przypadków projekty objęły wsparciem osoby niepełnosprawne oraz młodzież opuszczającą rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Brak było projektów, w których uczestnikami byłoby cudzoziemcy objęci indywidualnym programem integracji, mimo że są jedną z grup docelowych zapisanych w programie Kapitał Ludzki.

Formy wsparcia

W zakresie rozwoju form aktywnej integracji dopuszcza się stosowanie kontraktów socjalnych, programów aktywności lokalnej (PAL) oraz programów integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W ramach ww. form wsparcia projekt systemowy może przewidywać realizację 2 z czterech instrumentów aktywnej integracji w postaci instrumentów aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Mimo zróżnicowanego katalogu możliwych do zastosowania instrumentów wsparcia, projekty przedłożone do realizacji skupiły się na oferowaniu wybranych instrumentów wsparcia w postaci turnusów rehabilitacyjnych, szkoleń zawodowych, doradztwa zawodowego, treningu umiejętności społecznych.

W 15 projektach w ramach upowszechnienia pracy socjalnej przewidziano sfinansowanie stanowisk pracy dla doradców ds. osób niepełnosprawnych (łącznie dla 17 doradców na umowy o pracę lub cywilnoprawne).

Beneficjenci

Zgodnie z Uchwałą Nr 851/08 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 23 września 2008 r. oraz założeniami naboru dla projektów systemowych w Poddziałaniu 7.1.2 PO KL, w 2009 r. powiaty grodzkie: Kraków, Tarnów, Nowy Sącz nie mogły składać wniosków w ramach tego Poddziałania. W związku z tym spośród 22 powiatów województwa małopolskiego tylko 19 było uprawnionych w 2009 r. do realizacji projektów systemowych 7.1.2 PO KL. Wszystkie te powiaty złożyły wnioski i w 2009 r. zrealizowały projekty.

PODDZIAŁANIE 7.1.3 PODNOSZENIE KWALIFIKACJI KADR POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

W ramach tego Poddziałania Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zrealizował w 2009 roku projekt pt. *Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej* o wartości 2 724 000,00 zł, skierowany do pracowników socjalnych i kadry kierowniczej jednostek pomocy społecznej.

W ramach projektu przewidziano cykl szkoleń z zakresu aplikowania o środki w ramach EFS, rozliczania projektów systemowych oraz szkolenia mające na celu przygotowanie beneficjentów projektów systemowych do rozwoju form aktywnej integracji i pracy socjalnej oraz doskonalenie umiejętności w zakresie stosowania i finansowania instrumentów aktywizacyjnych. W projekcie zaproponowano także blok tematyczny związany z rozwijaniem umiejętności tworzenia zespołów interdyscyplinarnych oraz podejmowania działań partnerskich.

W ramach projektu udzielono wsparcia 1 000 beneficjentów ostatecznych, czyli głównie kadrom i wolontariuszom instytucji pomocy i integracji społecznej, przedstawicielom organizacji pozarządowych realizujących działania w zakresie integracji społecznej oraz pracownikom innych służb integracji społecznej.

Wnioski

1. Brak jest wspólnych projektów Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowych Urzędów Pracy, mimo że niejednokrotnie jest to ich wspólny klient.
2. Na mapie Małopolski znajdują się białe plamy w postaci obszarów, gdzie brak jest projektów realizowanych w ramach Poddziałania 7.1.1. Powiaty, gdzie nie wszystkie gminy realizują projekty systemowe to: tatrzański, suski, limanowski, myślenicki, miechowski, bocheński, dąbrowski, gorlicki, krakowski, wadowicki, wielicki.
3. W Planie Działania na 2009 r. dla Poddziałania 7.1.1 przyjęto kryterium, które miało zapewnić, zwiększenie uczestnictwa osób z terenów wiejskich. Dzięki takiemu rozwiązaniu na koniec 2009 r. można było zauważyć, iż w projektach wzrosła liczba osób z tych terenów. Porównując dane za 2008 i 2009 r. liczba pochodzących z obszarów wiejskich klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji wzrosła z 0 do 1748 osób.

4.2.2 DZIAŁANIE 7.2 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU I WZMOCNIENIE SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Celem Działania była poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie sektora ekonomii społecznej.

Działanie przewidywało zróżnicowany katalog form wsparcia adresowanych do osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również wzmacnianie podmiotów wspierających i realizujących usługi wobec podmiotów ekonomii społecznej.

W 2009 roku zawarto z Beneficjentami 31 umów na łączną kwotę 30 340 022,29 zł, w tym:

- 29 podpisano w ramach Poddziałania 7.2.1 – 4 umowy dla wniosków z 2008 roku oraz 25 umów dla wniosków z 2009 roku,
W ramach Poddziałania 7.2.1 z naboru ogłoszonego w 2009 roku rekomendowano do dofinansowania łącznie 39 projektów. Decyzją Zarządu Województwa Małopolskiego zwiększono kwotę kontraktacji z 20 000 000 zł do 44 150 800 zł tak, aby wszystkie pozytywnie ocenione projekty otrzymały dofinansowanie.
- 2 umowy w ramach Poddziałania 7.2.2 dotyczące projektów wyłonionych w 2008 roku. Do końca 2009 r. nie podpisano żadnej umowy dotyczącej wniosków wyłonionych w ramach naboru ogłoszonego w tym roku.

PODDZIAŁANIE 7.2.1 AKTYWIZACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

W odpowiedzi na ogłoszony w II kw. 2009 r. konkurs w ramach Poddziałania 7.2.1 wpłynęło 112 wniosków, na łączną kwotę 138 029 943,85 zł.

Projekty złożone na konkurs adresowały wsparcie do 17 619 osób, z czego w ramach projektów rekomendowanych do dofinansowania blisko co czwarta osoba uzyska wsparcie.

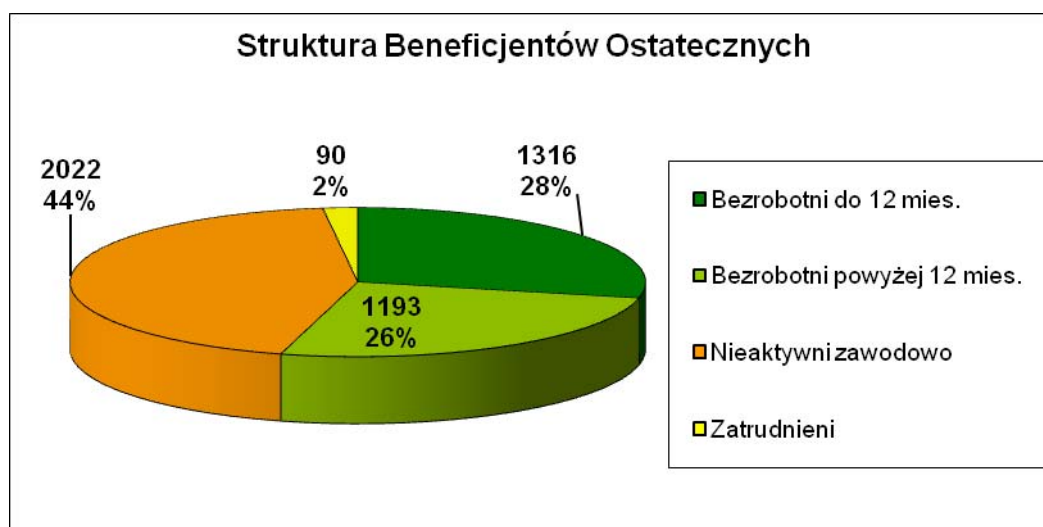
- Spośród wniosków zgłoszonych na konkurs, do dofinansowania rekomendowano 42, w tym 3 wnioski złożone w ramach konkursu z 2008 roku oraz 39 złożonych na konkurs w roku 2009. Według stanu na 31 grudnia 2009 roku na realizację 25 z nich podpisano już umowy.
- 39 rekomendowanych projektów złożonych w 2009 roku adresuje swoje usługi łącznie do 4 621 osób.
- Łączna wartość podpisanych umów wynosi 12 779 968,24 zł.
- Średnia wartość wsparcia przypadającego na 1 BO w projektach, na realizację których podpisano umowy, oscyluje wokół 9 397,04 zł.
- Średni okres realizacji w większości projektów wynosi od 12 do 24 miesięcy.

Grupy docelowe

Zgodnie z treścią Planu Działania na 2009 r. do realizacji mogły być przyjęte tylko te projekty, które zakładały wsparcie dla:

- osób związanych z województwem małopolskim poprzez zamieszkanie albo edukację lub pracę,
- instytucji pomocy i integracji społecznej (ich pracownicy) z terenu województwa małopolskiego,
- partnerów społecznych i gospodarczych z terenu Małopolski.

Spośród 4 621 osób mających docelowo skorzystać ze wsparcia świadczonego w ramach 39 projektów wyłonionych w procedurze konkursowej, 54% to osoby bezrobotne, z czego blisko połowa to osoby długotrwale bezrobotne. Drugą, co do liczebności grupą odbiorców wsparcia są osoby nieaktywne zawodowo, których udział wynosi 44%. Pośród nich 41% to osoby uczące się. Osoby zatrudnione to zaledwie 2% Beneficjentów Ostatecznych. Ogółem wśród wszystkich, do których adresowane jest wsparcie, osoby niepełnosprawne stanowią 12%.

Źródło: Opracowanie własne

Beneficjenci jako przesłanki wykluczenia wszystkich wyżej wymienionych kategorii osób podawali najczęściej brak zatrudnienia (bezrobocie, w tym długotrwałe, bierność zawodową), niepełnosprawność, zamieszkiwanie na terenach wiejskich i małomiasteczkowych, wiek niemobilny, niskie kwalifikacje i/lub wykształcenie. Rzadziej jako przesłanki wykluczenia pojawiało się: ubóstwo, uzależnienia, konflikty z prawem (np. projekt skierowany do 60 mężczyzn z problemem alkoholowym, osadzonych w Zakładzie Karnym w Wadowicach). Część Beneficjentów jako przesłanki wykluczenia podawała brak umiejętności korzystania z Internetu, niski poziom uczestnictwa w kształceniu ustawicznym, małą elastyczność na rynku pracy, nienadążanie za rozwojem technologicznym, brak motywacji do poszukiwania pracy, obniżone kompetencje uniwersalne: interpersonalne i informatyczne, poczucie izolacji społecznej, małe poczucie własnej wartości.

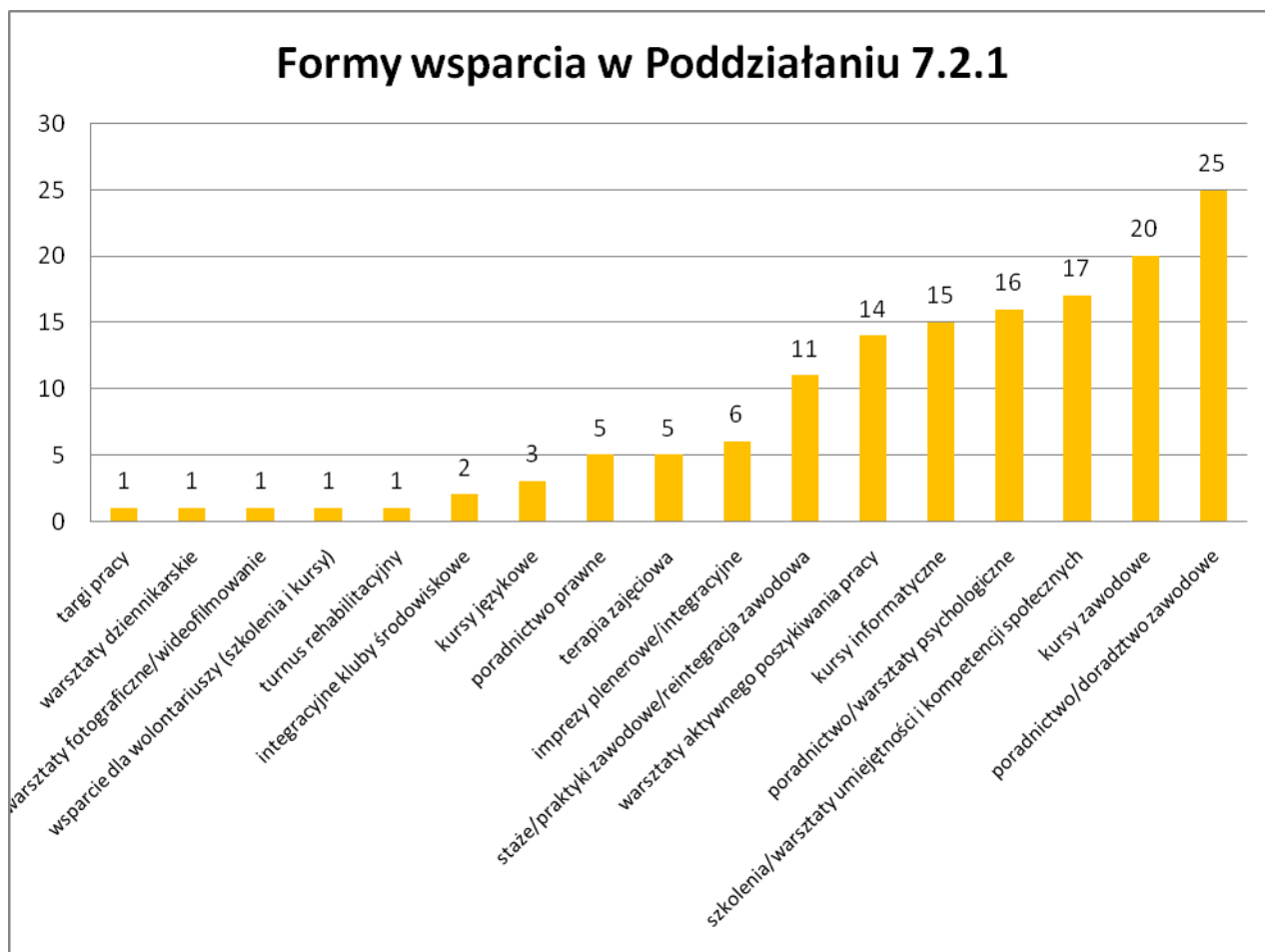
Formy wsparcia

Zgodnie z Planem Działania na 2009 r. wsparcie oferowane w ramach Poddziałania 7.2.1 mogło obejmować następujące typy operacji:

- 1) wsparcie (m.in. prawne, organizacyjne, szkoleniowe i finansowe) dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza) z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej,
- 2) kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 3) staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy,

- 4) poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej,
- 5) rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym np. środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, couchingu, treningu pracy),
- 6) rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy,
- 7) rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy,
- 8) wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne w tym zaburzone psychicznie,
- 9) promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 10) wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej,
- 11) rozwój dialogu, partnerstwa publiczno – społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym.

Jednocześnie poprzez zastosowanie w Planie Działania na 2009 r. odpowiedniego kryterium dostępu, uczestnicy projektu powinni mieć zapewnione zastosowanie kompleksowych form wsparcia, tzn. projekty, które uwzględniają realizację wsparcia w ramach typu „kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” lub „poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia” musiały uwzględniać także inne formy wsparcia (inne typy operacji) wskazane w PD.

Źródło: Opracowanie własne

W 39 projektach rekomendowanych do dofinansowania w 2009 r. najczęściej pojawiająca się formą wsparcia było poradnictwo/doradztwo zawodowe, które wystąpiło w 25 projektach.

Drugim typem operacji były kursy zawodowe zaproponowane w 20 projektach. Najczęściej pojawiające się kursy zawodowe to: opiekun/ka osób starszych, obsługa kas fiskalnych, przedsiębiorczość, prawo jazdy, florystyka, fryzjerstwo, obsługa wózków jezdnych, tapeciarsz, opiekunka dziecięca, robotnik magazynowy, nowoczesne techniki sprzedaży, glazurnik, pomoc domowa, zbrojarz - betoniarz, pracownik administracyjno - biurowy, robotnik budowlany.

Z kolei wsparcie „miękkie” w postaci warsztatów umiejętności i kompetencji społecznych oraz poradnictwa psychologicznego (indywidualnego i grupowego) występuje odpowiednio w 17 i 16 projektach.

Istotnym jest, że aktywne formy wsparcia w postaci staży, praktyk zawodowych oraz reintegracji zawodowej u pracodawcy zaproponowano w 11 projektach łącznie prawie dla 1 000 uczestników projektów.

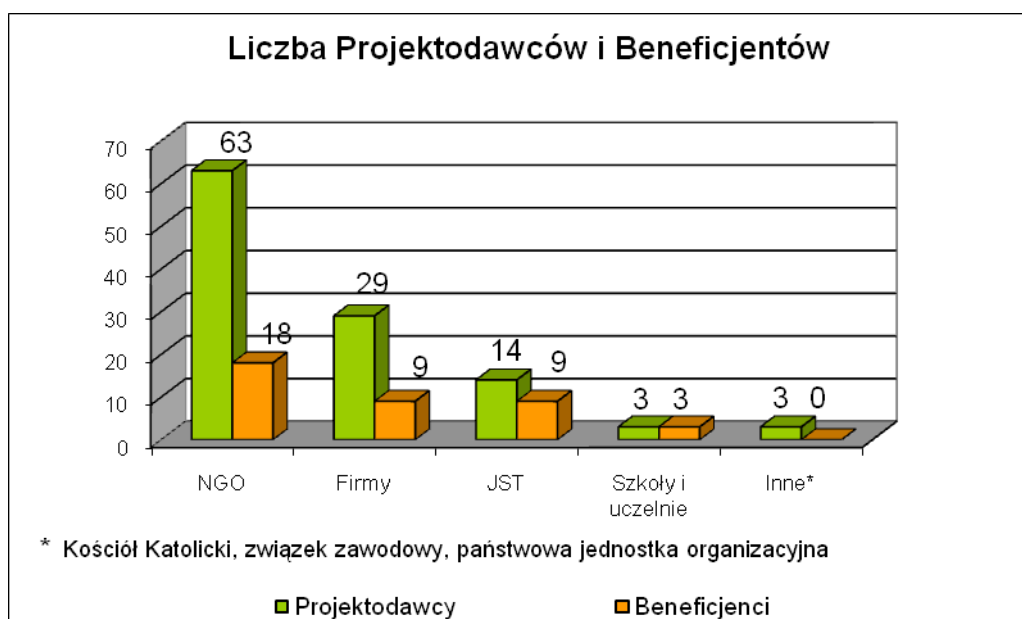
Ponadto w projektach przewidziano: powstanie pozaszkolnego ośrodka integracji społecznej młodzieży, zastosowanie programu aktywizującego w Klubie Integracji Społecznej, powstanie Biura Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych, zastosowanie *job couchingu*.

Szczegółowe dane dotyczące zastosowanych form wsparcia przedstawia wykres powyżej. Na podstawie analizy rekomendowanych projektów można stwierdzić, iż w projektach tych zastosowano kompleksowe wsparcie grup docelowych. W efekcie końcowym powinno to przyczynić się do poprawy społecznego funkcjonowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i jednocześnie umożliwić im dążenie do ekonomicznej niezależności.

Beneficjenci

Dominującą formą prawną podmiotów realizujących projekty były NGO (49%). Wśród podmiotów aplikujących o środki, NGO stanowiły 56%, co może oznaczać, że mają doświadczenie i dobrze czują się w realizacji tego typu projektów. Udział firm wśród podmiotów aplikujących wynosi 26%, zaś wśród podmiotów realizujących projekty 23%. Jednostki samorządu terytorialnego stanowią 12% Projektodawców, ale już 23% Beneficjentów.

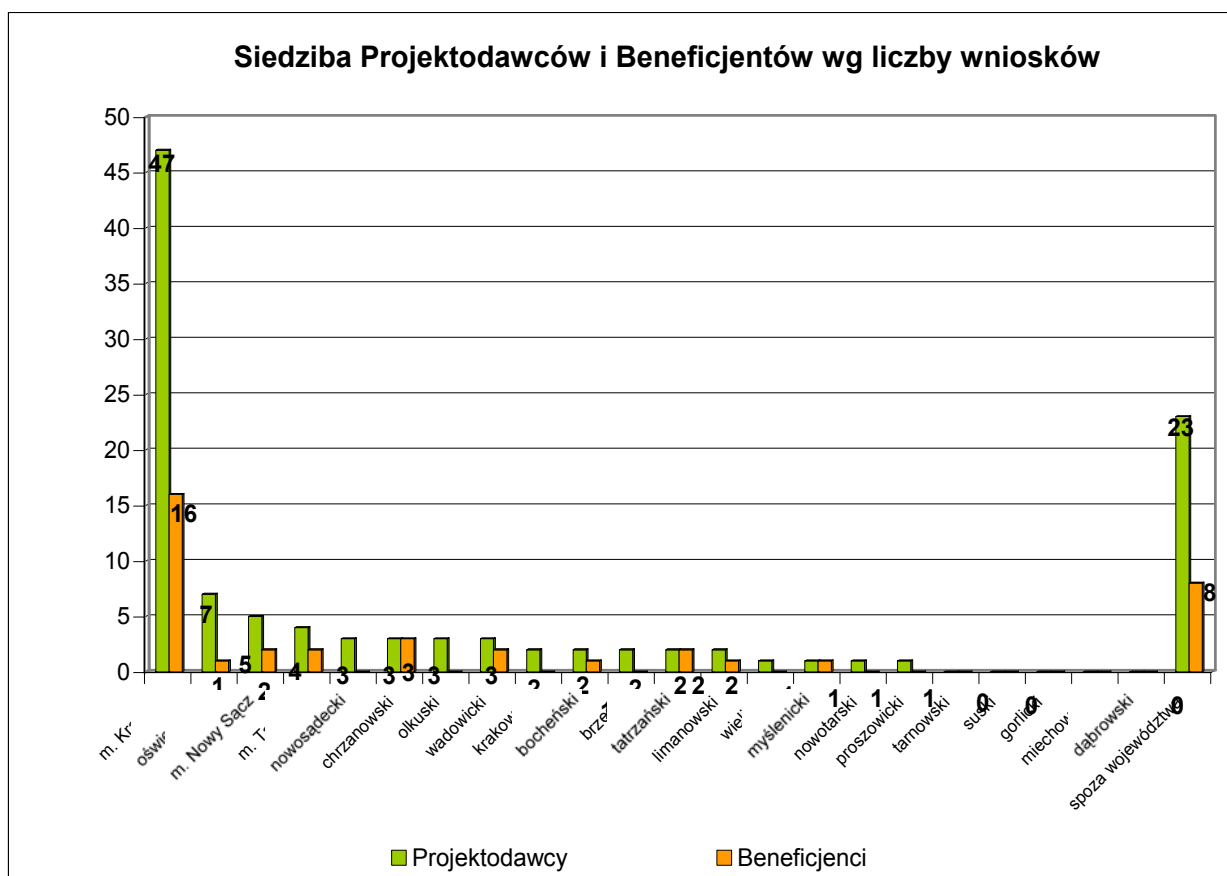
Najwyższą efektywność w aplikowaniu o środki w ramach Poddziałania 7.2.1 wykazały szkoły i uczelnie (wszyscy trzej Projektodawcy realizują projekty) oraz JST – 64%. Firmy osiągnęły efektywność na poziomie 31%, natomiast NGO 29%.

Źródło: Opracowanie własne

Spośród wszystkich projektów zgłoszonych na konkurs największą aktywność wykazali Projektodawcy z Krakowa, którzy zgłosili 42% wszystkich projektów. Złożyli oni 16 spośród 39 projektów rekomendowanych do dofinansowania. Co piąty pozytywnie rozpatrzony wniosek złożony został przez podmiot spoza województwa małopolskiego. Stuprocentową skutecznością w aplikowaniu wykazał się powiat chrzanowski, którego wszystkie 3 złożone projekty zostały przyjęte do realizacji.

Spośród wszystkich zatwierdzonych projektów 3 realizowane są w formule partnerskiej - w jednym projekcie partnerami są 2 firmy, gminna samorządowa jednostka organizacyjna oraz organizacja pracodawców, w drugim 2 firmy, a w trzecim partnerstwo zawiązały NGO, gminna oraz powiatowa samorządowa jednostka organizacyjna.

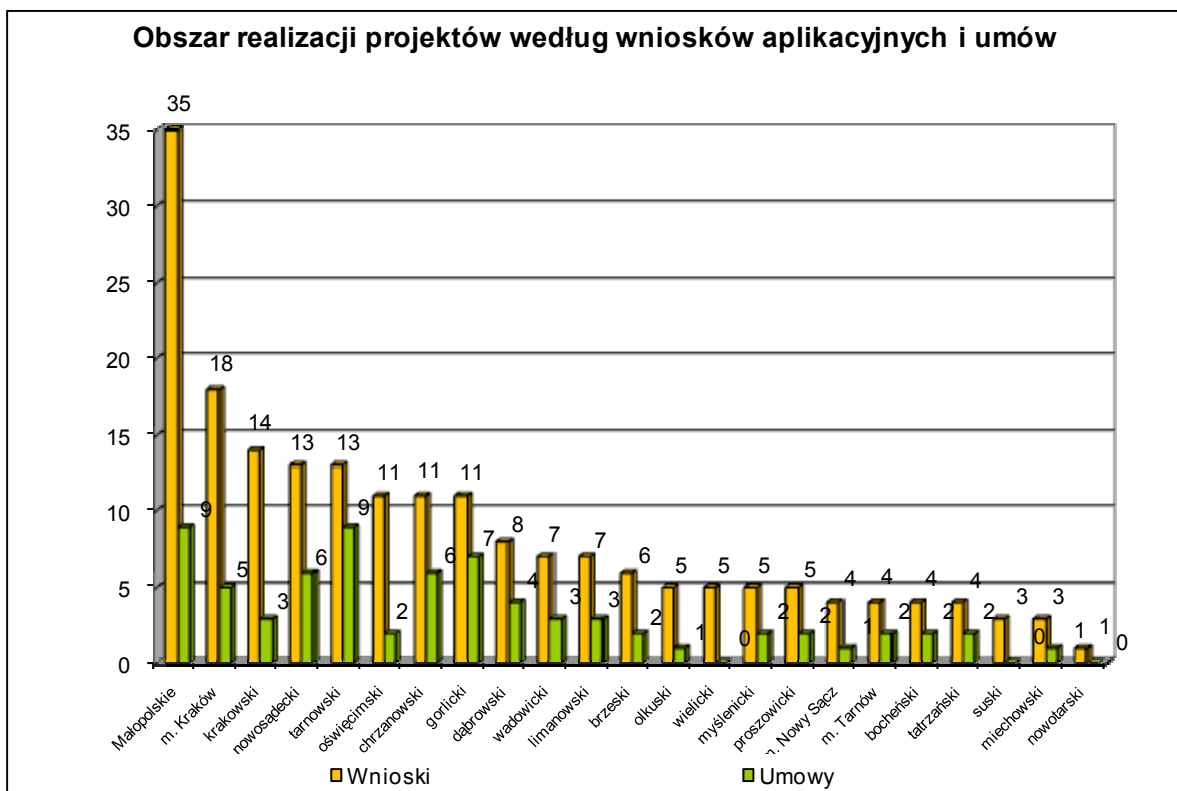

Źródło: Opracowanie własne

Obszar realizacji

Najwięcej projektów zgłoszonych na konkurs adresowało swe usługi do mieszkańców Krakowa oraz powiatów krakowskiego, nowosądeckiego, tarnowskiego, oświęcimskiego, chrzanowskiego i gorlickiego. Mniej niż pięć projektów zaadresowano do mieszkańców Nowego Sącza, Tarnowa oraz powiatów bocheńskiego, tatrzańskiego, suskiego, miechowskiego i nowotarskiego. Najwięcej projektów - 35 skierowało swe usługi do mieszkańców całego województwa Małopolskiego.

Analizując sytuację w odniesieniu do projektów, na których realizację podpisano umowy zauważymy, że najwięcej z nich kierowało swe usługi do mieszkańców całej Małopolski, powiatu tarnowskiego, gorlickiego, chrzanowskiego i nowosądeckiego. Żadnej umowy nie podpisano z Beneficjentami z powiatów wielickiego, suskiego i nowotarskiego.

Źródło: Opracowanie własne

Realizując politykę niwelowania dysproporcji pomiędzy poszczególnymi powiatami woj. małopolskiego, szczególnie w zakresie istnienia zjawiska zagrożenia wykluczeniem społecznym w PD na 2009 r. założono premiowanie takich projektów, które w całości skierowane będą do mieszkańców powiatów, na terenie których odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej wynosił powyżej 10%. Sposób w jaki kryterium to zostało spełnione w projektach został szczegółowo przedstawiony w części 4.2 niniejszego raportu.

Oprócz projektów wyłonionych w procedurze konkursowej, realizowane są projekty systemowe.

Projekty systemowe

Projekt pn. „Samodzielne życie – program aktywizacji młodzieży z małopolskich ośrodków wychowawczych”

W ramach projektu realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego - Departament Edukacji i Sportu w 2009 r. zrealizowano następujące działania:

- 1) Pakiet zajęć poprawiających szanse adaptacyjne wychowanków 4 młodzieżowych ośrodków wychowawczych zaangażowanych w projekt w tym:

- a. kursy i szkolenia zawodowe (m.in.: kurs prawa jazdy, kurs „malarz pomieszczeń”, kurs spawacza, „Gotuj i praktykuj z mistrzem”, kurs komputerowy, kurs monter sufitów podwieszanych i ścianek działowych, kurs kelnerski, kurs przedsiębiorczości);
 - b. poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe w tym m.in.; indywidualne poradnictwo zawodowe, warsztaty komunikacji i asertywności, warsztaty twórczości, warsztaty „Jak założyć własną firmę”, indywidualne poradnictwo zawodowe, warsztaty umiejętności interpersonalnych, zajęcia z psychologiem i wychowawcą - „Ku dorosłości”, wycieczki integracyjne, warsztaty umiejętności aktywnej obecności na rynku pracy, warsztaty metod planowania rodziny oraz fizjologii płodności;
 - c. nowe formy i metody wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej w tym m.in.: działalność „grupy usamodzielnienia”- przebywanie w ośrodku pod stopniowo zmniejszającą się opieką wychowawców (w warunkach samodzielnych) a także udział w panelach pn. „Moje gospodarstwo domowe” oraz „Wychowanek poza domem”, warsztaty komunikacji rodzinnej, warsztaty „Podstawy gotowania”, zajęcia typu „team building” – spływy kajakowe, spotkania integracyjne wychowanek z rodzicami i opiekunami, warsztaty umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego;
 - d. promocja i wsparcie wolontariatu: w tym zajęcia warsztatowe i indywidualne.
- 2) Bieżąca promocja i informacja projektu, w tym poprzez prowadzenie strony internetowej projektu.
 - 3) Zakup w ramach corss-financingu pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji poszczególnych form wsparcia, w tym tj.: sprzęt AGD, sprzęt turystyczny, elektroniczno-informatyczny, wyposażenie pomieszczeń dla „grup usamodzielniających się”(zakup mebli) oraz materiałów biurowych i papierniczych.

Projekt pn. „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej - Etap I”

Działania w ramach projektu zmierzają do planowania i monitorowania lokalnych polityk społecznych, a tym samym do prognozowania rozwoju problemów społecznych i właściwego ich rozwiązywania.

W roku 2009 w ramach projektu realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zrealizowano następujące zadania:

1. Prowadzono działalność badawczą Obserwatorium.

2. Upubliczniono wyniki badania „Identyfikacja potrzeb informacyjnych z obszaru polityki społecznej 2008”, służącego rozpoznaniu deficytów informacyjnych realizatorów polityki społecznej w regionie.
3. Przeprowadzono warsztaty eksperckie na potrzeby tworzonej strategii badawczej projektu.
4. Opracowano „Strategię badawczą Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej na lata 2009 - 2010/11”, określającą obszary badawcze projektu do roku 2011.
5. Opracowano koncepcję badania „Analiza potencjału małopolskich organizacji pozarządowych”. Badanie ma za zadanie pokazać, jak kształtuje się kondycja III sektora w województwie małopolskim oraz rozpoznać bariery i ograniczenia, które mogą powodować problemy z rozwojem organizacji pozarządowych w regionie. Wyłoniono wykonawcę i rozpoczęto realizację badania. Zrealizowano część jakościową badania (wywiady grupowe), odebrano raport z badań, realizowano część ilościową badania (wywiady kwestionariuszowe).
6. Zakończono badanie „Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej 2009”, badanie poprzedzono pilotażem. Badanie ma charakter cykliczny. Jego celem jest wsparcie efektywnego wykorzystania środków UE w Priorytecie VII PO KL 2007 - 2013 „Promocja integracji społecznej” w kontekście realizacji projektów systemowych pomocy społecznej. Opracowano raport z badań wraz z tabelą rekomendacji (wersja pełna i skrócona).
7. Opracowano koncepcję badania „Praca i integracja społeczna osób niepełnosprawnych w województwie małopolskim” w celu diagnozy warunków integracji społecznej i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem czynników powodujących utrzymywanie się niskiego poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych w regionie. Opracowano narzędzia do badania. W ramach budowy koncepcji badania zorganizowano seminarium eksperckie poświęcone problematyce funkcjonowania systemu integracji społeczno - zawodowej osób niepełnosprawnych.
8. Opracowano koncepcję badania „Model ewaluacji w pomocy społecznej” mającego na celu sformułowanie rekomendacji i wytycznych wspomagających opracowanie adekwatnego do potrzeb i możliwości jednostek pomocy społecznej – zaplanowanego w projekcie - podręcznika ewaluacji.
9. W ramach działalności Obserwatorium wspierającej bieżące potrzeby informacyjne instytucji regionalnych:

- przygotowano informację nt. liczby jednostek pomocy społecznej w Małopolsce w 2008 r., dostępną w module „Pomoc społeczna” Regionalnego Portalu Internetowego „Wrotach Małopolski”.
 - opracowano wybrane wskaźniki monitorowania Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 - 2013 (przypisane projektowi) – współpraca z Obserwatoriami Rozwoju Regionalnego w ramach Pakietu Planowania Strategicznego.
 - opracowano materiał o pomocy społecznej do Raportu o stanie województwa „Województwo Małopolskie 2008”.
 - Nawiązano współpracę z Urzędem Statystycznym w Krakowie.
10. Uruchomiono Internetową Bibliotekę Małopolskich Obserwatoriów. „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej” wspólnie z „Małopolskim Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji” uruchomiło i rozwija (na bieżąco gromadząc publikacje) Internetową Bibliotekę Małopolskich Obserwatoriów. Biblioteka jest źródłem ważnych informacji dla osób zainteresowanych polityką społeczną, rynkiem pracy czy edukacją, gromadzącym w jednym miejscu informacje o umieszczonych w internecie publikacjach z tych obszarów (raporty z badań, ekspertyzy, dokumenty planistyczne). Biblioteka dostępna jest w serwisach internetowych obu projektów.
 11. Rozpoczęto budowę bazy danych podmiotów pomocy i integracji społecznej - Opracowano koncepcję przebudowy Małopolskiego Informatora Społecznego w kierunku bazy podmiotów pomocy i integracji społecznej, na podstawie którego ma powstać w/w baza. Celem budowy bazy danych podmiotów pomocy i integracji społecznej jest ułatwienie ich identyfikacji i wzajemnego kontaktu.
 12. Prowadzono współpracę regionalnych projektów badawczo – informacyjnych: Uczestnictwo w spotkaniach roboczych Małopolskich Obserwatoriów Rozwoju Regionalnego i Posiedzeniach Małopolskiej Rady Obserwatoriów Rozwoju Regionalnego i Ewaluacji (4 posiedzenia). Spotkaniom towarzyszyła wymiana stanowisk, przygotowywanie i opiniowanie materiałów i dokumentów.

Projekt pn. „ABC Gospodarki Społecznej”

Projekt realizowany jest przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie wraz z Partnerami:

1. Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ”.
2. Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Przedsiębiorczości Inicjatyw Lokalnych „STOPIL”.

Zgodnie z planem na rok 2009 realizowano zadania mające na celu:

- aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wzrost liczby podmiotów aktywizacji zawodowej w regionie i usprawnienie ich działalności.

Przez cały rok prowadzono działalność promocyjno – informacyjną:

- udział w Konferencji podsumowującej I etap realizacji Projektu „Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry oraz usług outplacemowych;
- udział w VI Miejskich Targach Edukacyjnych organizowanych przez Urząd Miasta Tarnowa i Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Tarnowie (03.04.09 r.)
- udział w Spotkaniu Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej (05.03.09),
- udział w konferencji w Nowej Hucie z okazji rocznicy podpisania Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej (13.05.09),
- udział w spotkaniu w ramach Wojewódzkiego Grantu EURES: Poprad (05.03.09), Krynica (11.03.09), Wysowa(11.03.09), Nowy Sącz (25.03.09)
- udział w Targach „Dom i otoczenie” w Nowym Sączu (27-29.03.09).

Zorganizowano spotkania informacyjno- promocyjne:

- Tarnów, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, 28.05.2009,
- Tarnów, Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego, 29.05.2009
- Kraków, Polska Organizacja Pracy dla Osób Niepełnosprawnych, 03.06.2009
- Nowy Sącz, Targi Pracy i Przedsiębiorczości – Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, 16.06.2009
- Nowy Sącz, Spotkanie doradców zawodowych i pośredników pracy subregionu nowosądeckiego, WUP ZZ Nowy Sącz, 22.06.2009
- Tarnów, Urząd Miasta, 29.07.2009
- Tarnów, Powiatowy Urząd Pracy, 31.07.2009
- Tarnów, Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji w Tarnowie
- Nawojowa, Międzynarodowa Wystawa Rolnicza „Agropromocja”, 05.09.2009
- Limanowa, Powiatowy Urząd Pracy, 05.10.2009
- Nowy Sącz, Powiatowy Urząd Pracy, 24.09.2009
- Udział w III Ogólnopolskich Spotkaniach Ekonomii Społecznej w Warszawie, 21.10.2009
- Udział w Konferencji Pt. „ Świadomość niepełnosprawności – nowe wyzwania dla edukacji”, 22-23.10.2009, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Funkcjonowanie „Ośrodka Coachingu”- Centrum Metodologiczno Szkoleniowego:

- Opracowanie zasad monitoringu i oceny prac Trenera Zatrudnienia Wspieranego (TZW) wraz z kwartalnym harmonogramem spotkań.

- Opracowanie wstępnej wersji modelu pracy TZW z wybranymi grupami defaworyzowanymi na rynku pracy w tym z Osobami Niepełnosprawnymi oraz osobami mającymi trudności pogodzenia życia prywatnego z zawodowym oraz uzyskanie rekomendacji i przeprowadzenie konsultacji eksperckich.
- Praca z wybraną grupą defaworyzowaną na rynku pracy z wykorzystaniem modelu Trenera Zatrudnienia Wspieranego.
- Organizacja zajęć warsztatowych i integracyjnych – zorganizowano 21 spotkań zgodnie z planem.
- Rekrutacja klientów – informacja o projekcie, wstępna deklaracja uczestnictwa – zaplanowano rekrutowanie 86 osób przez 3 TZW – rekrutowano 67 osób
- Organizacja konsultacji specjalistycznych dla uczestników projektu w tym wyłonienie specjalisty i podpisanie umowy cywilnoprawnej – podpisano 10 umów cywilnoprawnych.
- Organizacja działań towarzyszących dla uczestników projektu oraz personelu wspierającego klientów TZW (w tym przygotowanie dokumentacji, podpisanie umów cywilnoprawnych etc.)
- Ukończenie procesu couchingu przez osoby objęte wsparciem – 149 osób.
- Ukończenie szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia podmiotów aktywizacji społeczno-zawodowej – 242.
- Uruchomienie Inkubatorów ES - 2
- Założenie podmiotów Ekonomii Społecznej - 1

W dniu 29.06.2009 r. odbyła się Debata „Gospodarka Społeczna- szansą na rozwój społeczności lokalnych” zorganizowana przez Partnerów projektu. Debata dotyczyła wypracowanego i wdrażanego Modelu Inkubatora Ekonomii Społecznej w ramach ABC Gospodarki Społecznej. Trwają rozmowy z władzami lokalnymi oraz liderami lokalnymi dotyczącymi założenia spółdzielni socjalnych (powiat olkuski, powiat nowosądecki). Planuje się do końca roku otworzyć dwa podmioty ES w ramach prowadzonych Inkubatorów.

W dniu 24 listopada 2009 roku odbyło się spotkanie inauguracyjne i promujące działalność Spółdzielni Socjalnej „OPOKA”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele MRR i Ministerstwa Pracy oraz przedstawiciele GOPS, organizacji pozarządowych, władze powiatowe i gminne. W sumie w spotkaniu udział wzięły 62 osoby. Spółdzielnia została zarejestrowana dzięki wsparciu Inkubatora ES w dniu 30 października 2009 r. Spółdzielnia swą siedzibę ma w Inkubatorze i zgodnie z założeniami projektu korzysta ze wsparcia biurowego, doradczego i księgowego w ramach działań Inkubatora.

PODDZIAŁANIE 7.2.2 WSPARCIE EKONOMII SPOŁECZNEJ

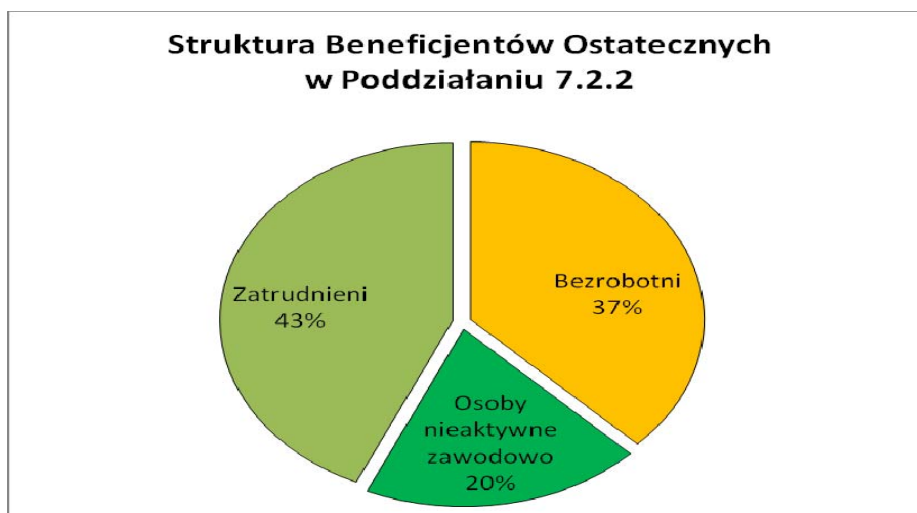
W odpowiedzi na ogłoszony w III kw. 2009 r. konkurs wpłynęło łącznie 38 wniosków. W złożonych w ramach konkursu wnioskach koszty ogółem wynosiły: 71 010 704,80 zł, natomiast wnioskowana kwota dofinansowania: 70 997 417,40 zł. Przewidywana liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów to 15 908 osób

Ocenie merytorycznej podlegało 36 wniosków na kwotę dofinansowania 69 066 277,40 zł. Spośród nich rekomendowanych do dofinansowania zostało 5 projektów. Decyzją Zarządu Województwa Małopolskiego zwiększono kwotę kontraktacji z 7 000 000,00 zł do 19 533 687 zł tak, aby wszystkie pozytywnie ocenione projekty otrzymały dofinansowanie.

Grupy docelowe

Analogicznie jak w Podziałaniu 7.2.1 także dla Poddziałania 7.2.2 przyjęto w PD na 2009 r., kryterium dostępu dotyczące grup docelowych (osób i instytucji) warunkujące ich udział w projekcie powiązaniem z województwem małopolskim.

Docelowo ze wsparcia świadczonego w ramach projektów wyłonionych do dofinansowania skorzystać ma 1 620 osób, z czego 605 to osoby bezrobotne, w tym 80 długotrwale bezrobotne, 315 to osoby nieaktywne zawodowo, w tym 80 z nich to osoby uczące się. Kolejnych 700 osób to zatrudnieni - są to przede wszystkim pracownicy organizacji pozarządowych działających w obszarze integracji społecznej. Projekty kierują swe wsparcie także do podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorców, instytucji rynku pracy, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, podmiotów zainteresowanych powołaniem PES oraz do lokalnych partnerstw (około 255 podmiotów ekonomii społecznej).

Źródło: Opracowanie własne

Formy wsparcia

Ze względu na wynikający ze Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL obowiązek udzielania wsparcia w sposób komplementarny i łączny, wszystkie wyłonione do realizacji projekty będą oferować: wsparcie dla utworzenia i funkcjonowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, świadczących:

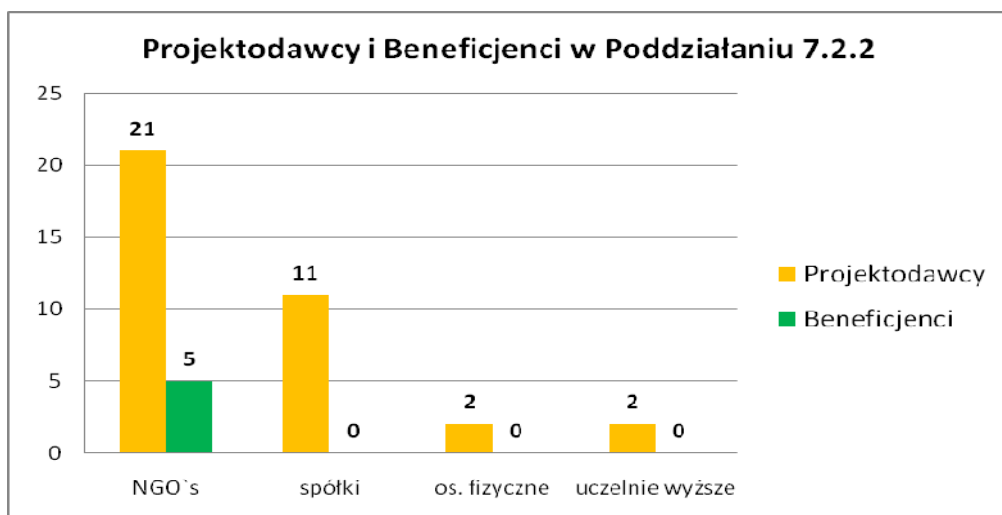
- usługi prawne, księgowe, marketingowe,
- doradztwo (indywidualne i grupowe)
- szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej
- rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej
- promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Ponadto rekomendowane do dofinansowania projekty zakładają:

- utworzenie Centrum Spółdzielczego,
- utworzenie Centrum dla Organizacji Pozarządowych
- utworzenie Punktów Wsparcia świadczących usługi doradztwa
- utworzenie Szkoły Ekonomii Społecznej
- utworzenie Kuźni Profesjonalistów - szkolenia otwarte dla przedsiębiorstw ekonomii społecznej
- utworzenie Wiejskiego Inkubatora Ekonomii Społecznej - cykl szkoleń zamkniętych, konsultacji specjalistycznych i wizyt studyjnych
- utworzenie Małopolskiego Instytutu Ekonomii Społecznej
- utworzenie bazy internetowej Ekonomii Społecznej
- organizację Targów Ekonomii Społecznej,
- organizację Debat Regionalnych

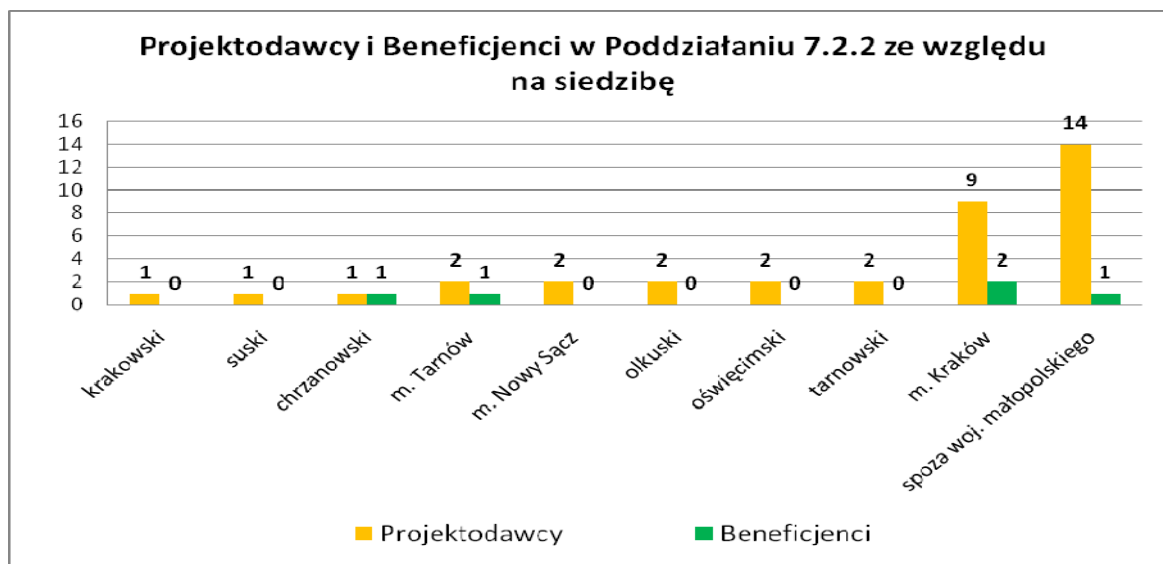
Beneficjenci

Dominującą formą prawną podmiotów, których projekty podlegały ocenie merytorycznej w ramach Poddziałania 7.2.2 były NGO (ponad 58%). Drugą w kolejności grupę projektodawców były spółki prawa handlowego i cywilne – 30%. Znikome było zainteresowanie ze strony szkół i uczelni wyższych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – po 2 projekty. Brak projektów składanych przez JST. Największą skutecznością w aplikowaniu o środki wykazały się organizacje pozarządowe – wszystkie 5 projektów rekomendowanych do dofinansowania zostały złożone przez tego typu organizacje.

Źródło: Opracowanie własne

Spośród wszystkich projektów, które podlegały ocenie merytorycznej najbardziej aktywni byli projektodawcy spoza województwa małopolskiego – 14, na drugi, miejscu byli projektodawcy z Krakowa – 9 projektów. Pozostałe projekty były złożone przez wnioskodawców z powiatów: tarnowski – 2, olkuski – 2, oświęcimski – 2, m. Tarnów – 2, m. Nowy Sącz – 2 i po 1 projekcie z powiatu: suskiego, chrzanowskiego i krakowskiego.

Źródło: Opracowanie własne

Obszar realizacji

Wszystkie projekty rekomendowane do dofinansowania w ramach Poddziałania 7.2.2 jako obszar realizacji projektu wskazały całe województwo małopolskie.

W celu skoordynowania działań na rzecz ekonomii społecznej (ES) oraz wypracowania spójnego systemu wsparcia ES w województwie małopolskim w styczniu 2010 r. zorganizowano spotkanie, w którym wzięli udział m.in. przedstawiciele 5 Projektodawców, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania w 2009 r. W toku spotkania podjęto następujące ustalenia dotyczące rekomendowanych projektów konkursowych w Poddziałaniu 7.2.2:

1. Województwo małopolskie zostaje umownie podzielone na 5 subregionów w postaci:
 - a) subregionu tarnowskiego, obejmującego powiaty: m. Tarnów, tarnowski, dąbrowski, brzeski i bocheński;
 - b) subregionu sądeckiego, obejmującego powiaty: m. Nowy Sącz, nowosądecki, gorlicki, limanowski;
 - c) subregionu południowego, obejmującego powiaty: nowotarski, tatrzański i suski,
 - d) subregionu krakowskiego, obejmującego powiaty: m. Kraków, krakowski, wielicki, myślenicki, proszowicki i miechowski,
 - e) subregionu zachodniego, obejmującego powiaty: chrzanowski, oświęcimski, olkuski i wadowicki.

Na terenie każdego subregionu muszą być zlokalizowane co najmniej dwa punkty informacyjno – konsultacyjne o komplementarnej względem siebie ofercie usług. Komplementarność ma polegać na wyspecjalizowaniu się jednego z punktów w świadczeniu usług dostosowanych do potrzeb podmiotów przynależących do sektora spółdzielczego oraz NGO prowadzących działalność gospodarczą oraz wyspecjalizowaniu się drugiego z punktów w usługach dostosowanych do potrzeb pozostałych podmiotów zaliczonych do kategorii „podmioty ekonomii społecznej” w rozumieniu definicyjnym Szop PO KL, tj. organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. Nr 96 poz 873 z późn. zm.).

2. Wszyscy Projektodawcy zobowiązali się do wystąpienia do ROPS w Krakowie z wnioskiem o nadanie statusu Sygnatariusza Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej.
3. Wszyscy Projektodawcy dołożą starań, aby szkolenia świadczone w ramach ich projektów, które służyć będą uzyskaniu przez BO wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej były dostosowane do standardu obowiązującego w województwie małopolskim w Działaniu 6.2 POKL.

Projekty systemowe

Projekt pn. „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej”

Projekt realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Celem projektu jest wsparcie rozwoju ekonomii społecznej w województwie małopolskim.

Projekt służy budowie partnerskich relacji pomiędzy administracją publiczną, środowiskiem akademickim oraz PES w Małopolsce, zakłada prowadzenie działalności informacyjno – szkoleniowej upowszechniającej wiedzę nt. Ekonomii Społecznej i korzyści z niej płynące wśród decydentów, pracowników pomocy społecznej i instytucji rynku pracy oraz innych organizacji będących otoczeniem PES. Wartość projektu wynosi: 4 167 309,40 zł.

W ramach projektu w roku 2009 zrealizowano następujące zadania:

I. Koordynacja Małopolskiego Paktu Na Rzecz Ekonomii Społecznej:

- Organizacja spotkań plenarnych Małopolskiego Paktu Na Rzecz Ekonomii Społecznej.
- Opracowanie wstępnej koncepcji systemu monitoringu przedsiębiorstw ekonomii społecznej (PES) w Małopolsce, organizacja spotkań zespołu roboczego ds. wypracowania systemu monitoringu, w skład którego wchodzi przedstawiciele UJ, MSAP, ROPS i Fundacji GAP. Opracowano cele monitoringu wraz z szczegółowymi obszarami badań i zakresem podmiotowym. Zlecono i odebrano dzieło w postaci raportu opisującego metodologię monitorowania podmiotów ekonomii społecznej w wybranych krajach świata. Raport ten jest elementem prac nad opracowaniem finalnej wersji systemu monitorowania PES w Małopolsce. Pierwszą edycję badania zaplanowano na I półrocze 2010.
- Organizacja imprez związanych z rocznicą powołania Małopolskiego Paktu na Rzecz ES: konferencji „Solidarność dla ekonomii, ekonomia dla solidarności. Społeczny wymiar gospodarki czasów kryzysu”, która odbyła się 13 maja 2009 r. oraz Majówki z pasją jako imprezy plenerowej popularyzującej ekonomię społeczną, zorganizowanej w dniu 23 maja 2009 r. w Ogrodzie Doświadczeń im. Stanisława Lema
- Przyjęcie 3 instytucji do grona członków MPrES – Towarzystwa Przyjaciół Ogrodu Doświadczeń w Krakowie, Fundacji Rozwoju Regionu Rabka, Fundacji Biuro Inicjatyw Społecznych
- Przygotowanie wstępnych rekomendacji dot. zmian prawnych dla PES.
- Organizacja wyjazdu 12 BO na III Ogólnopolskie Spotkania Ekonomii Społecznej. Celem uczestnictwa tych osób w seminariach tematycznych związanych z rozwojem ES.

II. Współpraca z lokalnymi partnerstwami w celu rozwoju ekonomii społecznej jako narzędzia rozwoju lokalnego:

- Współpraca z Lokalnymi Grupami Działania (LGD) – wysyłka informacji dot. projektu i ekonomii społecznej, w szczególności możliwości dot. wykorzystania instrumentów ES do rozwoju regionu, ponowne wysłanie ankiet i informacji o projekcie do innych działających grup partnerskich w Małopolsce (lokalne partnerstwa zawiązywane np. pomiędzy OPS a PUP, dawne partnerstwa realizujące projektu EQUAL);
- Wypracowana i zaakceptowana ścieżka pracy z partnerstwami;
- Objęcie szkoleniem z zakresu spółdzielni osób prawnych przedstawicieli 2 LGD.
- Zaprezentowanie oferty projektu ARES dedykowanej partnerstwom lokalnym podczas Dni Partnerstwa Lokalnego, które odbywały się w Krakowie w dniach 11-12 września 2009 na Placu Dworcowym;
- W grudniu 2009 r. w biurze projektu odbyło się indywidualne spotkanie doradcze z przedstawicielami partnerstwa LGD „Korona Północnego Krakowa”. Przedmiotem spotkania była praca nad założeniem spółdzielni socjalnej przez osoby prawne skupione w ww. partnerstwie.

III. Działania informacyjno – promocyjne dot. ekonomii społecznej:

- Pracownicy projektu wzięli i udział w warsztatach organizowanych dla PCPR, podczas których zaprezentowano projekt ARES;
- Organizacja dwudniowych warsztatów pn. „Ekonomia społeczna i partnerstwo instytucjonalne narzędziami aktywizacji osób wykluczonych” dla pracowników OPS, PCPR, PUP połączone z wizytą studyjną do jednego z przedsiębiorstw społecznych (Bałtów, woj. świętokrzyskie) Celem warsztatów było wskazanie takich narzędzi i metod ekonomii społecznej, które mogą zostać wykorzystane w pracy z klientem zagrożonym wykluczeniem społeczno – zawodowym;
- Odebrano dzieło w postaci informatora dedykowanego pracownikom OPS, PCPR i PUP z zakresu narzędzi ekonomii społecznej w aktywizacji klientów służb zatrudnienia i pomocy społecznej. Informator powstał na podstawie warsztatów zorganizowanych w maju 2009 w ramach projektu ARES w przedsiębiorstwie społecznym w Bałtowie;
- Organizacja w dniach 29.09 – 01.10 br. na terenie firmy społecznej ITD. Horyzonty w Lanckoronie warsztatów dotyczących coachingu dla pracowników OPS, PCPR, PUP w pracy z trudnym klientem w obszarze es. Temat warsztatów: "Coaching - metoda aktywizacji niezaktywizowanych z elementami ekonomii społecznej".

- Współpraca w przygotowanie misji gospodarczej dla ok. 60 przedsiębiorstw z Hiszpanii i ok. 15 przedstawicieli władz (w tym hiszpańskich PES i instytucji wspierających przedsiębiorczość społeczną w Małopolsce), której organizatorem było Konsorcjum ds. Rozwoju Gospodarczego prowincji Kordoba oraz Miejski Instytut Rozwoju stolicy regionu.
- W październiku 2009 r. przeprowadzono 2 spotkania informacyjne dla pracowników OPS na temat oferty projektu ARES w zakresie ekonomii społecznej jako narzędzia aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem.
- Pozyskanie patronatów medialnych projektu oraz wypracowanie modelu współpracy oraz podjęcie działań technicznych uzupełniających współpracę.
- Podpisano porozumienie o współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy w Krakowie, w ramach którego ROPS odpowiedzialny jest za przeprowadzenie spotkań z osobami zainteresowanymi założeniem PES.

IV. Działalność szkoleniowa i konsultacyjno – doradcza dla PES:

- Przygotowano materiały informacyjne dot. działalności PIK dla GUP.
- Nawiązano współpracę i podpisano porozumienie z Związkiem Lustracyjnym Spółdzielni Pracy (Agencji Rozwoju Spółdzielczości), w ramach którego określono obszary współpracy związane z doradztwem i szkoleniami osób, beneficjentów projektu z zakresu spółdzielczości.
- Zorganizowano 11 szkoleń dla beneficjentów projektu, w których łącznie wzięło udział 170 osób. Szkolenia dotyczyły m.in. takich zagadnień jak: „Nowelizacja Ustawy o Spółdzielniach Socjalnych”, „Spółdzielnie Osób Prawnych jako forma prowadzenia działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe” „Komunikacja marketingowa w Spółdzielni” „Księgowość w Spółdzielni”, „Bilans 2009” „Budowa wizerunku Spółdzielni w dobie kryzysu ”.
- We wrześniu odbyła się wizyta studyjna w ramach projektu, w której uczestniczyło 18 beneficjentów projektu. Podczas wizyty uczestnicy mieli okazję zapoznać się z działalnością PES w województwie świętokrzyskim i śląskim. Celem wizyty było zapoznanie się z działalnością podmiotów ekonomii społecznej, rozmowa z założycielami, osobami zarządzającymi oraz członkami/osobami przebywającymi w odwiedzanych instytucjach.
- Odbyły się spotkania z przedstawicielami Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego dot. współpracy w ramach projektu, Centrum Kultury im. C.K. Norwida, Fundacją Inicjatyw

Społeczno – Ekonomicznych, Stowarzyszeniem PLinEU oraz Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

- Bezpośrednia Praca z Beneficjentami PIK (przeprowadzenie wywiadów dot. planowanej działalności, słabych i mocnych stron, określenie potrzebnych obszarów wsparcia. Zrobienie wstępnej analizy SWOT. Wypełnienie dokumentacji projektowej niezbędnej do ewidencji BO. Ustalenie dalszych kroków postępowania – ścieżki rozwoju.
- Z usług PIK ARES skorzystało w skali całego roku około 400 osób, przy czym zdecydowanie większe zainteresowanie usługami PIK ARES zaobserwowano w drugiej połowie roku, po nowelizacji ustawy o spółdzielniach socjalnych.
- W roku 2009 zarejestrowanych zostało 12 nowych beneficjentów ostatecznych w tym;
 - 7 NGO (Polski Komitet Pomocy Społecznej, Fundacja Hamlet, Fundacja „Ale Heca”, Fundacja „Wspólnota Nadziei”, Towarzystwo Przyjaciół Ogrodu Doświadczeń, Fundacja „Dajesz Prace”, Fundacja „Bariera”, jedna osoba która chce założyć Fundację.
 - 2 PES: Spółdzielnia Socjalna Edu Projekt, Przedsiębiorstwo Społeczne „Ognisko”, oraz Spółdzielnia Socjalna „Prodotis” której powstanie w ramach projektu. Zostały zainicjowane prace nad rejestracją kolejnej Spółdzielni Socjalnej „Etcetera” która została wyłoniona z beneficjentów projektu ARES – termin rejestracji I kwartał 2010 roku.
- Dla beneficjentów ARES świadczone było także wsparcie eksperckie z następujących zakresów:
 - Doradztwo indywidualne z zakresu spółdzielczości i zakładania Spółdzielni Socjalnych;
 - Doradztwo indywidualne z zakresu księgowości i finansów;
 - Doradztwo z zakresu marketingu;
 - Doradztwo z zakresu prawa;
 - Wsparcie z zakresu marketingu i promocji dla jednego z podmiotów.
- Nawiązano współpracę z Fundacją Małopolski Fundusz Poręczeniowy, w celu umożliwienia osobom bezrobotnym uzyskania wymaganego poręczenia dotacji z Funduszu Pracy na założenie i prowadzenie Spółdzielni Socjalnej. Z takiego poręczenia skorzystało 4 beneficjentów projektu ARES – członków założycieli Spółdzielni Socjalnej „Prodotis”.

Projekty innowacyjne

W IV kwartale 2009 roku ogłoszono konkurs na projekty innowacyjne testujące z kwotą do zakontraktowania 8 908 619,00 zł. Temat konkursu brzmiał: *Poszukiwanie metod wczesnej interwencji socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży*. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 13 wniosków o dofinansowanie o łącznej wartości 22 845 122,74 zł.

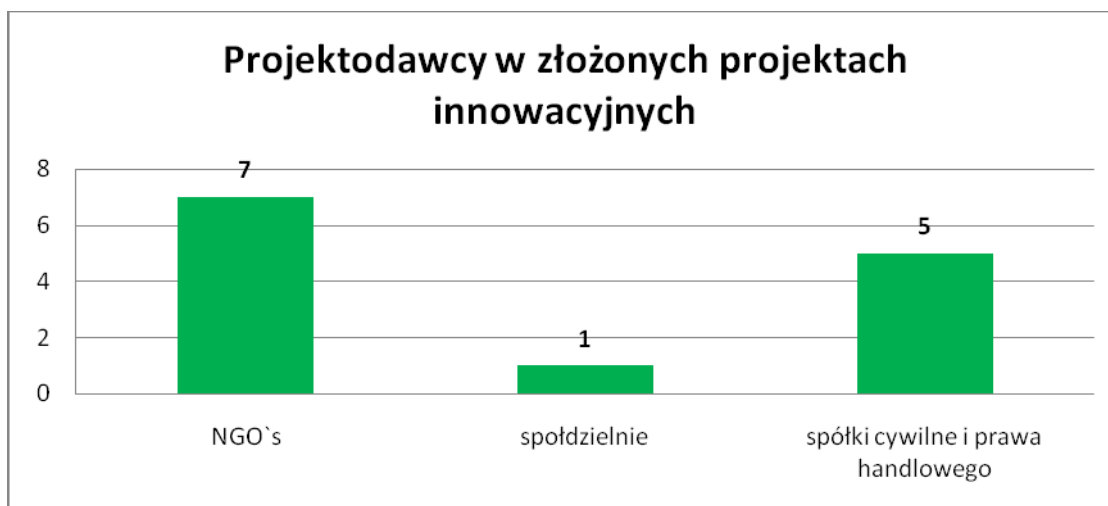
Do końca 2009 r. nie zakończyła się jeszcze ocena merytoryczna wszystkich złożonych projektów, jednak dwa projekty zostały już rekomendowane do dofinansowania.

Dominującą grupą docelową w złożonych projektach były osoby nieaktywne zawodowo - 31 184 głównie były to osoby uczące lub kształcące się. Drugą co do wielkości grupą objętą wsparciem byli zatrudnieni – 1 978 osób. Natomiast osoby bezrobotne stanowiły niecałe 0,5% (155 osób) z ogółu wszystkich osób objętych wsparciem w projektach innowacyjnych (33 317 osób). W marginalnym zakresie planowano wspierać w projektach innowacyjnych osoby niepełnosprawne, stanowiły one 0,2% wszystkich osób objętych wsparciem.

Źródło: Opracowanie własne

Z przeprowadzonej analizy lokalizacji siedzib Wnioskodawców wynika, że na 13 złożonych projektów aż w 10 przypadkach siedziba Projektodawcy mieściła się na terenie miasta Krakowa. Dwóch Projektodawców pochodziło z miasta Nowy Sącz a jeden spoza terenu województwa małopolskiego.

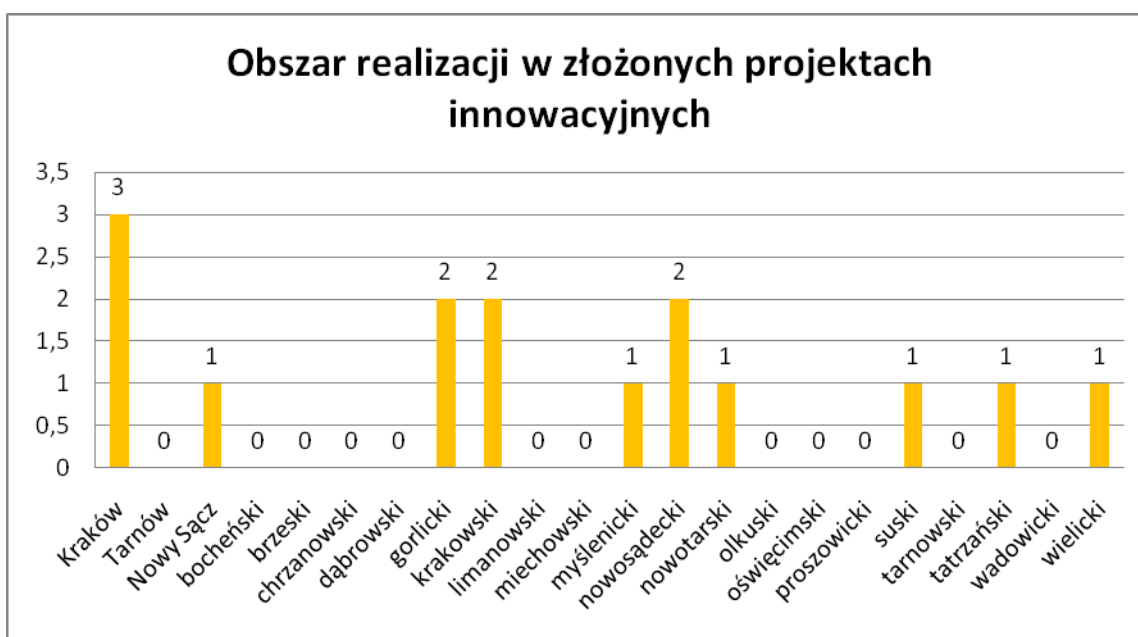

Źródło: Opracowanie własne

Pośród złożonych projektów innowacyjnych testujących największą grupę projektodawców stanowiły organizacje pozarządowe – 7. Drugą co do wielkości grupę stanowiły firmy reprezentowane przez spółki prawa handlowego i spółki cywilne – 5. Jeden projekt został złożony przez spółdzielnię.

Obszar realizacji

Jako obszar realizacji w złożonych projektach wskazywano najczęściej miasto Kraków (3), następnie powiaty: gorlicki, krakowski, nowosądecki (po 2 przypadki) i dalej: myślenicki, m. Nowy Sącz, nowotarski, suski, tatrzański, wielicki (po 1 przypadku) – tabela poniżej.

Źródło: Opracowanie własne

W dwóch rekomendowanych do dofinansowania projektach zostanie łącznie objętych wsparciem (w szczególności w ramach etapu testowania produktu finalnego) 413 osób. Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi: 2 214 013,00 zł. Obaj Projektodawcy pochodzą z terenu województwa małopolskiego i posiadają status prawny spółek prawa handlowego (spółki z o.o.). Obszarem realizacji w jednym z projektów jest całe województwo małopolskie, w drugim - powiat krakowski.

Projekty przewidują wypracowanie następujących modeli:

- przeciwdziałania uzależnieniu i wykluczeniu społecznemu młodzieży województwa małopolskiego oraz
- wczesnej interwencji socjalnej i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży spowodowanego uzależnieniem od narkotyków i agresją.

Wnioski

1. W PD na 2009 dla Poddziałania 7.2.1 r. zastosowano kryterium dostępu mówiące, iż projekt uwzględniający realizację wsparcia w ramach typu „kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” lub „poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia”, musi także zawierać inne formy wsparcia (inne typy operacji). W efekcie zastosowania takiego kryterium projekty w ramach Poddziałania 7.2.1, które otrzymały rekomendację do dofinansowania oferują pełne i kompleksowe usługi. Dzięki temu osoby wykluczone społecznie, które często doświadczają dysfunkcji w różnych dziedzinach swojego życia, mają większe szanse na dążenie do ekonomicznej niezależności i poprawę społecznego funkcjonowania.
2. Na 39 projektów rekomendowanych do dofinansowania w Poddziałaniu 7.2.1 w 10 (ponad 25%) spełnione zostało kryterium strategiczne o wadze 4 pkt. mówiące, że 100% uczestników projektu mają stanowić mieszkańcy powiatów, gdzie odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosi powyżej 10%. Łącznie ze wsparcia w tych projektach skorzysta prawie 1400 osób tj. ponad 30% wszystkich osób objętych wsparciem w 39 projektach. Oznacza to, że kryterium to pomimo stosunkowo niskiej wagi punktowej jest dosyć skuteczne a jego zastosowanie może być kontynuowane w PD w kolejnych latach.
3. Podmioty mające siedzibę na terenie Krakowa były najliczniejszą grupą projektodawców. Ich aktywność w aplikowaniu o środki w ramach Działań

konkursowych 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej wyniosła odpowiednio: 42%, 25%. Aktywność Projektodawców mających siedziby poza największymi miastami małopolski (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz) kształtuje się na niskim poziomie.

4. Projekty opracowywane przez podmioty spoza województwa małopolskiego cechują się niską skutecznością w zakresie aplikowania o środki, mimo że ich aktywność w aplikowaniu o środki w ramach konkursów ogłaszanych przez WUP Kraków była wysoka, W przypadku Poddziałów 7.2.1 i 7.2.2 wynosiła odpowiednio ponad 20% i 39%.
5. W Poddziałaniu 7.2.1 obserwuje się zależność pomiędzy lokalizacją siedzib Projektodawców, a obszarem realizacji wsparcia. Powiaty, na terenie których zlokalizowanych jest najwięcej Projektodawców najczęściej wskazywane były jako obszar realizacji projektów. Zależności tej nie sposób potwierdzić w odniesieniu do Poddziałania 7.2.2 z uwagi na wskazywanie jako obszar realizacji całego województwa małopolskiego.
6. Pomimo, że wsparcie w ramach Działania 7.2 w głównej mierze skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym to odsetek osób niepełnosprawnych biorących udział w projektach jest na niskim poziomie - wynosi niecałe 10,5%. W kolejnych latach w PD można wprowadzić kryterium preferencyjne, dzięki któremu udział osób niepełnosprawnych w projektach realizowanych w Działaniu 7.2 PO KL mógłby się zwiększyć.
7. Na 13 złożonych projektów innowacyjnych jedynie 2 uzyskały rekomendację do dofinansowania. Tak niska skuteczność aplikowania może wynikać z faktu, że jest to pierwszy konkurs na tego typu projekty ogłoszony w woj. małopolskim i wnioskodawcy nie poznali jeszcze specyfiki projektów innowacyjnych.

4.3 PRIORYTET VIII – Regionalne kadry gospodarki

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku w Priorytecie VIII PO KL w województwie małopolskim zostały podpisane 134 umowy obejmujące:

- 129 projektów w trybie konkursowym,
- 5 projektów w trybie systemowym:

Umowy te opiewają na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 149 100 849,94 zł, co stanowi 64% środków przeznaczonych dotychczas na konkursy dla Priorytetu VIII.

Strukturę Priorytetu VIII w podziale na Działania i Poddziałania przedstawia poniższa Tabela.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki	
Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	
<i>Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw</i>	
<i>Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie</i>	
<i>Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności</i>	
<i>Poddziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej</i>	
Działanie 8.2 Transfer wiedzy	
<i>Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw</i>	
<i>Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji</i>	

Poniżej przedstawiono liczbę umów, jakie zostały podpisane w poszczególnych Poddziałaniach Priorytetu VIII PO KL.

L.p.	Działanie/ Poddziałanie	Data ogłoszenia konkursu	Liczba umów	Wartość ogółem podpisanych umów [zł]	% kontraktacji
1	8.1.1 pilotaż	12.11.2007	30	19 630 881,04 zł	98%
2	8.1.1 konkurs	15.05.2008	48	38 797 214,11 zł. ¹⁴	100%
3	8.1.1 konkurs A	28.05.2009	34	31 411 242,85 zł.	49%
4.	8.1.1 konkurs B	28.05.2009	0	0	0
5	8.1.2 konkurs	15.05.2008	8	5 706 013,37 zł.	47%

¹⁴ W 2009 roku została rozwiązana 1 umowa o wartości 365 322, 59 zł.

6	8.1.2 konkurs	26.02.2009	2	13 294646,13 zł.	98%
7	8.1.2 - systemowe	-	1	1 060 000,00 zł.	100%
8	8.1.3	28.02.2008	0	0	0%
	8.1.3	25.06.2009	1	283 020,00 zł.	26%
9	8.1.4 - systemowe	-	2	9 000 000zł.	100%
10	8.2.1 konkurs	24.04.2008	2	716 799,40 zł.	12 %
11	8.2.1 konkurs	25.06.2009	4	2 521 372,92 zł.	36%
12	8.2.2 system	-	1	39 287 324,12 zł.	100 %
13	8.2.2 – system	-	1	5 060 129 zł.	100%
14	8.3 konkurs	15.10.2009	0	0	0%
	RAZEM	-	134	149 100 849,94 zł.	

Źródło: Opracowanie własne

4.3.1 PODDZIAŁANIE 8.1.1 WSPIERANIE ROZWOJU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH I DORADZTWO DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Dostosowanie kwalifikacji osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki może być wspierane poprzez szkolenia dla przedsiębiorstw i ich pracowników, doradztwo dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz szkolenia dla osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane podniesieniem kwalifikacji. Ponieważ w poprzednich latach dominowały projekty skierowane do pracowników podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe z własnej inicjatywy, Województwo Małopolskie począwszy od roku 2009 podjęło działania na rzecz zintensyfikowania wsparcia kierowanego bezpośrednio do przedsiębiorstw działających w regionie. Skutkowało to decyzją o ogłoszeniu odrębnych konkursów w ramach Poddziałania 8.1.1 PO KL na projekty szkoleniowe z pomocą publiczną dla osób delegowanych przez pracodawcę oraz projekty szkoleniowe dla osób zainteresowanych podniesieniem kwalifikacji, które nie zawierają pomocy publicznej.

Początkowo, na projekty dla przedsiębiorstw i ich pracowników przeznaczono kwotę 15,2 mln zł; podczas gdy na projekty kierowane do osób z własnej inicjatywy zainteresowanych podniesieniem kwalifikacji 22,8 mln zł. Jednakże ze względu

na obserwowane spowolnienie gospodarcze zapadła decyzja o zwiększeniu kwoty środków, która Małopolska przeznaczyła na wsparcie dostosowania kwalifikacji osób pracujących do potrzeb rynku pracy. Ostatecznie wartość umów projektów szkoleniowych podnoszących kwalifikacje pracowników przedsiębiorstw wyniosła 46mln zł.

Badania i analizy małopolskiej gospodarki wskazują, iż małe i mikro przedsiębiorstwa wymagają wsparcia w postaci organizowania wyspecjalizowanych usług szkoleniowych i doradczych m.in. w zakresie rozwoju kwalifikacji w istotnych dla firmy dziedzinach, transferu technologii, tworzenia powiązań sieciowych. W związku z powyższym w przypadku projektów szkoleniowych kierowanych bezpośrednio do przedsiębiorstw i ich pracowników przyjęto preferencję dla małopolskich mikro i małych przedsiębiorstw. Pośród 58 projektów objętych umowami 27 kierowanych jest do mikro i małych przedsiębiorstw.

W przypadku szkoleń zawodowych kierowanych do osób, które z własnej inicjatywy są zainteresowane podniesieniem kwalifikacji i umiejętności podjęto działania, które miały sprzyjać reorientacji w kierunku pracowników w trudniejszej sytuacji na rynku pracy tj. osób pracujących w wieku powyżej 45 roku życia. Nie jest to jednorodna grupa osób pracujących, gdyż odmienne problemy w zakresie utrzymania aktywności zawodowej doświadczają osoby, które relatywnie niedawno przekroczyły 45 rok życia, odmienne osoby zbliżające się do wieku emerytalnego. Nie mniej jednak, wobec pogorszenia sytuacji gospodarczej, ważne jest aktualizowanie kwalifikacji i kompetencji osób z grupy 45+, by mogły one utrzymać zatrudnienie lub znaleźć nową pracę w przypadku dotychczasowego zatrudnienia. Konkurs przeprowadzony w roku 2009 skutkował wyłonieniem 16 projektów szkoleniowych adresowanych do pracowników po 45 roku życia.

Szczególny nacisk w ramach projektów kierowanych do osób pracujących położony został również na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, które dają uczestnikowi szkolenia uprawnienia do wykonywania zawodów regulowanych¹⁵ lub uznany certyfikat potwierdzający uzyskanie kwalifikacje, w tym certyfikat międzynarodowy. Założenia polityki województwa przyniosły w tej dziedzinie zamierzony efekt, gdyż 24 spośród projektów wyłonionych do realizacji pozwala osobom pracującym na zdobycie odpowiednio potwierdzonych kwalifikacji zawodowych.

W ramach Poddziałania 8.1.1 w roku 2009 zostały ogłoszone dwa konkursy, które miały na celu podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki. Pierwszy konkurs umożliwiał realizowanie szkoleń oraz doradztwa zawodowego związanego ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników

¹⁵Oznacza to uprawnienia do wykonywania zawodu unormowane w rozporządzeniach właściwego ministra.

przedsiębiorstw (konkurs z pomocą publiczną) oraz drugi konkurs, w którym możliwe do realizacji były szkolenia, kursy i poradnictwo zawodowe (jako działanie uzupełniające do szkoleń i kursów) skierowane do dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnieniem lub podwyższeniem kwalifikacji i umiejętności, w szczególności dla osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach (konkurs bez pomocy publicznej).

W odpowiedzi na ogłoszone konkursy wpłynęło łącznie 425 wniosków, w tym na konkurs z pomocą publiczną 165 wniosków, a bez pomocy 260 wniosków. Wartość wniosków złożonych na oba konkursy wynosiła 388 894 921,09 zł a projekty te adresowały swoje usługi do 98 200 osób. W wyniku przeprowadzonej oceny merytorycznej do dofinansowania wyłoniono łącznie 126 projektów. W roku 2009 zostały zawarte również 43 umowy z konkurs z 2008 roku o łącznej wartości 35 250 943,87 zł.¹⁶

W województwie małopolskim do końca roku 2009 rozpoczęto realizację 112 projektów wyłonionych do dofinansowania w czterech konkursach. Na realizację tych projektów przewidziano 124 mln. zł., a objęły wsparciem 9 614 osób i 177 przedsiębiorstw.

KONKURS Z POMOCĄ PUBLICZNĄ

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 165 wniosków, które opiewały na łączną kwotę 113 268 073,83 zł i adresowały swoje wsparcie do 35 720 osób. Pośród projektów zgłoszonych na konkurs rekomendację do dofinansowania uzyskało 58 projektów o łącznej wartości 41 487 468,31 zł, dwa projekty wyłonione do realizacji zostały wycofane.

Rekomendowane projekty adresują swoje usługi do 11 600 osób i 3 500 przedsiębiorstw. Ich średnia wartość przypadająca na jednego uczestnika wynosi 5 096 zł., przy czym wartość ta wahała się od 890 zł do 22 892 zł. Średni okres realizacja projektów wyłonionych dofinansowania wynosi 16 miesięcy, gdzie najkrótszy projekt będzie trwał 5 miesięcy a najdłuższy 25 miesięcy.

W ramach konkursu 8.1.1 z pomocą publiczną do końca roku 2009 zostały zawarte 34 umowy na kwotę 31 411 242,85 zł, a w roku 2010 zawarto kolejne 19 umów o wartości 15 397 203,67 zł. Łączna wartość umów zawartych w konkursie wynosi 46 808 446,52 zł.

Grupy docelowe

¹⁶ W roku 2009 rozwiązano 1 umowę o wartość 365 322,59 zł.

W ramach konkursu 8.1.1 szkolenia z pomocą publiczną w 2009 roku wsparcie mogły otrzymać przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie Województwa Małopolskiego i ich pracownicy. Spośród wszystkich złożonych na konkurs wniosków 111 miało charakter otwarty i były skierowane do przedsiębiorstw mikro (2), małych (3), średnich (11), dużych (7) oraz do MMP (56) i MŚP (15) i ich pracowników. Spośród projektów otwartych wyłonionych do realizacji, grupę docelową stanowiły przede wszystkim przedsiębiorstwa MMP (16), następnie kolejno MŚP (4), średnie (2), mikro (1), małe(1) i duże (1). Wśród projektów dofinansowanych znalazły się projekty, w których Beneficjenci zastosowali zawężenie do:

- pracowników przedsiębiorstw paliwowych (1),
- osób z sektora produkcji, handlu i usług (1),
- osób z branży weterynarii (1),
- przedsiębiorstw i pracowników z branży sektora gastronomii i hotelarstwa (1),
- osoby z wykształceniem średnim i wyższym(1),
- osób z sektora branży spożywczej (1),
- kadry zarządzającej MMP, ŚP, MŚP i ŚDP (7),
- pracownicy kancelarii doradztwa podatkowego (1),
- pracownicy z obsługi branży turystyki(1),
- pracowników służb medycznych (1),
- pracownicy MŚP z terenów wiejskich (1),
- pracownicy firm szkoleniowych (1).

W ramach projektów otwartych znalazły się również 3 projekty skierowane do pracowników małych i średnich przedsiębiorstw, którzy zostaną oddelegowani do udziału w projekcie przez pracodawców. Dwa z omawianych projektów otrzymały rekomendację do dofinansowania.

Wśród wniosków złożonych na konkurs 36 miało charakter zamkniętych, z czego 15 otrzymało rekomendacje do dofinansowania. Spośród tych wniosków 9 projektów zostało wyłonionych do realizacji, a w których to Beneficjenci sprecyzowali grupę docelową:

- osoby powyżej 50 roku życia (1),
- osoby zatrudnione w dużych przedsiębiorstwach (4),
- członkowie Okręgowej Izby Radców Prawnych (1),
- pracownicy i kadra zarządzająca (1),
- pracownicy Średniego Przedsiębiorstwa pionu projektowego i kadry specjalistycznej (1),
- kadrą kierowniczą niższego i średniego szczebla (1).

Formy wsparcia

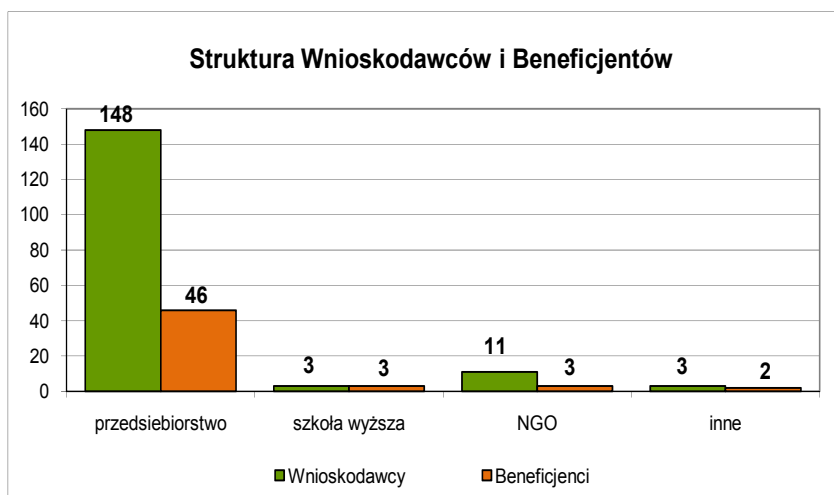
Projekty, które zostały wyłonione do dofinansowania w konkursie z 2009 r. obejmowały ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych

Spśród 53 umów podpisanych w konkursie 16 miało charakter zamknięty i wsparcie jakie oferowały obejmowało szkolenia ogólne (informatyczne, językowe, menadżerskie) i specjalistyczne szkolenia dla kadry zarządzającej i pracowników konkretnego przedsiębiorstwa. Natomiast 34 projekty mają charakter otwarty i oferują wsparcie dla pracowników mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. W projektach tych Beneficjenci zdecydowanie najczęściej oferowali szkolenia specjalistyczne (w 28 projektach) oraz szkolenia menadżerskie (6 projektów). Wśród innych szkoleń wymienić można kursy językowe (4 projekty) oraz szkolenia informatyczne (8 projekt). W przypadku dwóch otwartych projektów wsparcie kierowane jest do pracowników mikro i małych przedsiębiorstw oddelegowanych na szkolenia przez pracodawców. W tych projektach oferowano szkolenia specjalistyczne i informatyczne.

W przypadku dwóch projektów oczekujących na podpisanie umów formami wsparcia jakie przewidziano są szkolenia specjalistyczne kierowane do pracowników mikro i małych przedsiębiorstw oraz pracowników oddelegowanych przez pracodawców.

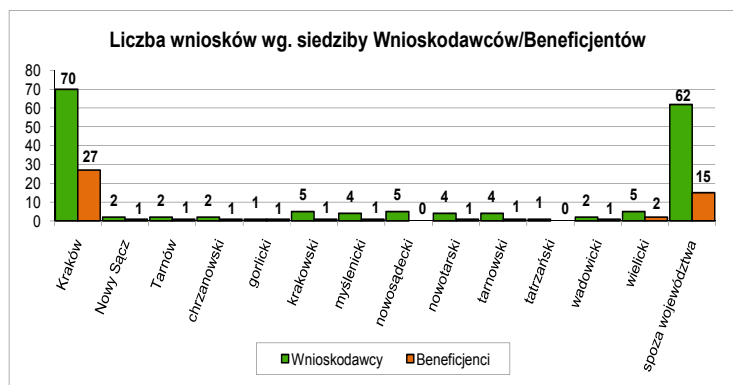
Beneficjenci

Najaktywniejszą grupą składającą wnioski na konkurs byli przedsiębiorcy, którzy złożyli aż 90 % wszystkich wniosków. Drugą pod względem liczebności grupą Wnioskodawców były fundacje i stowarzyszenia (7%). Ponadto po trzy projekty złożyły szkoły wyższe oraz inne tj. samorząd gospodarczy.

Źródło: Opracowanie własne

Umowy podpisane do końca grudnia 2009 roku były przede wszystkim projekty przedsiębiorców (29), natomiast pozostałe umowy zostały zawarte z 2 organizacjami pozarządowymi, 2 szkołami wyższymi i 1 samorządem gospodarczym. W przypadku umów podpisanych w roku 2010 najwięcej zostało podpisane z przedsiębiorcami (16) i po jednej umowie z organizacją pozarządową, szkołą wyższą i samorządem gospodarczym.

Źródło: Opracowanie własne

Najbardziej aktywne w aplikowaniu o środki w ramach konkursu z pomocą publiczną były podmioty zlokalizowane na terenie miasta Krakowa – złożyły one 42 % wszystkich wniosków. Kolejną grupą wykazującą dużą aktywność są podmioty, których siedziby znajdują się spoza terenem województwa Małopolskiego (37% ze 165 wniosków złożonych w konkursie). Spośród umów zawartych w konkursie 29 beneficjentów ma swoją siedzibę w Krakowie i 2 w Nowym Sączu. Dwóch projektodawców ma swoją siedzibę w powiecie wielickim oraz po jednym w powiatach chrzanowskim, gorlickim, krakowskim, myślenickim, nowotarskim, tarnowskim, wadowickim. i Tarnowie. Natomiast wśród ogółu projektów objętych umowami, aż 72% beneficjentów pochodzi z terenu województwa Małopolskiego. Powyższe dane wskazują na wyższą skuteczność aplikowania o środki podmiotów mających swe siedziby na terenie Małopolski aniżeli tych spoza województwa.

Spośród wszystkich projektów wyłonionych do dofinansowania 18 zostało zgłoszonych w formule partnerskiej.

Obszar realizacji

Spośród wszystkich wniosków złożonych na konkurs 8.1.1 z pomocą publiczną, 121 wskazało jako obszar realizacji całą Małopolskę, natomiast pozostałe projekty kierują wsparcie do konkretnych powiatów. Analizując projekty pod względem obszaru realizacji w powiatach wynika, iż najwięcej adresowanych jest do mieszkańców Krakowa (25), Tarnowa (8), i powiatu krakowskiego (7); wielickiego (5), dąbrowskiego (5), myślenickiego (4), limanowskiego (4), nowosądeckiego (4), brzeskiego (4). Po trzy projekty realizowane będą w mieście Nowy Sącz oraz w powiatach bocheńskim, chrzanowskim, gorlickim, miechowskim, nowotarskim, olkuskim, oświęcimskim, proszowickim i wadowickim. W przypadku powiatów tarnowskiego i suskiego realizowane będą po 2 projekty.

W przypadku 52 projektów, z którymi zostały zawarto umowy, w 24 przypadkach jako obszar realizacji wskazano całe województwo małopolskie. Pozostałe projekty kierują wsparcie do konkretnych powiatów, w tym do chrzanowskiego (1), gorlickiego (1), m. Krakowa (6), m. Nowy Sącz (1), m. Tarnów (1).

KONKURS BEZ POMOCY PUBLICZNEJ

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęły 260 wniosków, które opiewały na kwotę 251 927 393,73zł. i adresowały wsparcie do 61 886 osób. Spośród projektów zgłoszonych na

konkursu 68 zostało rekomendowanych do dofinansowania. Ich łączna wartość opiewa na 63 270 244,10 zł. Rekomendowane projekty adresują swoje usługi do 17 548 osób, a średnia wartość przypadająca na jednego uczestnika wynosi 5 422 zł., przy czym wartość ta wahała się od 478 zł do 25 061 zł. Średni okres realizacja projektów wyłonionych dofinansowania wynosi 18 miesięcy, gdzie najkrótszy projekt będzie trwał 7 miesięcy a najdłuższy 24 miesięcy.

W ramach konkursu do końca roku 2009 nie została zawarta żadna umowa, ale już początkiem 2010 roku rozpoczęto podpisywanie umów. Spośród 68 projektów rekomendowanych do dofinansowania umowy zawarto z 22 Beneficjentami o łącznej wartości 18 651 496,87 zł. Projekty te adresują wsparcie do 4 585 osób. W oczekiwaniu na podpisanie pozostało jeszcze 46 umów.

Grupa docelowa

Zgodnie z przyjętymi z kryteriami dostępu wsparcie w ramach konkursu ogłoszonego w roku 2009 mogły otrzymać pracujące osoby dorosłe zamieszkujące lub pracujące na terenie województwa małopolskiego oraz osoby pracujące powyżej 45 roku życia.

Pośród projektów wyłonionych do realizacji 40 kierowało swoje działania do osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane podniesieniem umiejętności i kwalifikacji zawodowych. W przypadku 23 projektów Beneficjenci zastosowali zawężenie do:

- Osób pracujących w branży turystycznej (1),
- osób pracujących w służbach mundurowych (1),
- osób pracujących w jednostkach sektora publicznego (1),
- osób zamieszkujących tereny wiejskie (4),
- osób niskimi kwalifikacjami zawodowymi i niskim wykształceniem (5),
- osób zatrudnionych w branży medycznej (6),
- osoby zatrudnione w sektorze handlowo-usługowym (1),
- osoby zrzeszone w Ochotniczej Straży Pożarnej (1),
- pracowników z terenów miejskich i wiejskich (1)

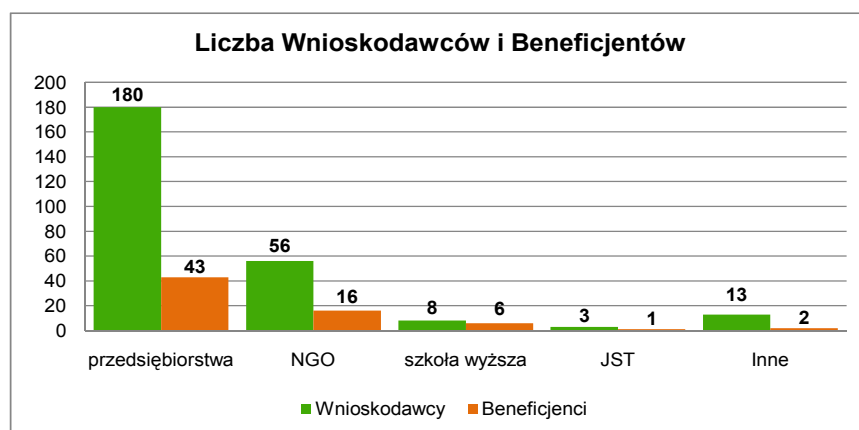
Wśród projektów, z którymi zostały zawarte umowy grupą docelową były osoby pracujące (18) , które ukończyły 45 rok życia (7). W projektach mogą brać udział również osoby o pracujące w sektorze medycznym (3), o niskim wykształceniu i zdezaktualizowanymi kwalifikacjami zawodowymi (4). Beneficjenci ponadto kierowali swoje działania do osób zamieszkałych tereny wiejskie (2) lub z branży turystycznej (1).

Formy wsparcia:

Konkurs ogłoszony w 2009 roku kierował następujące formy wsparcia szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe (jako działanie uzupełniające do szkoleń i kursów) skierowane do dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności, w szczególności dla osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach (z wyłączeniem kształcenia ustawicznego w formach szkolnych realizowanego w szkołach dla dorosłych).

Wśród rekomendowanych do dofinansowania wniosków najczęściej oferowanym typem szkoleń dla beneficjentów ostatecznych były szkolenia zawodowe (31 projektów), w tym m.in. podnoszące kwalifikacje i umiejętności personelu medycznego, obsługi wózków podnośnikowych, obsługi maszyn i urządzeń budowlanych, szkolenia dla kierowców zawodowych, dla kucharzy i cukierników oraz szkolenia dla kadry finansowo-księgowej. Kursy podnoszące umiejętności informatyczne występują w 15 rekomendowanych projektach, a szkolenia językowe w 14 projektach oraz 2 szkolenia menedżerskie. Jeden z projektów, który otrzymał rekomendację do dofinansowania zawierał doradztwo zawodowe dla uczestników projektu. Ponadto 25 projektów zawierały wsparcie o charakterze okołozawodowym, w tym warsztaty psychologiczne, spotkania z autoprezentacji i techniki sprzedaży i obsługi klienta. Pośród projektów z którymi zostały zawarte umowy dominującą formą wsparcia są szkolenia zawodowe (11), językowe (5) i okołozawodowe (6) oraz szkolenia dla managerów.

Beneficjenci:

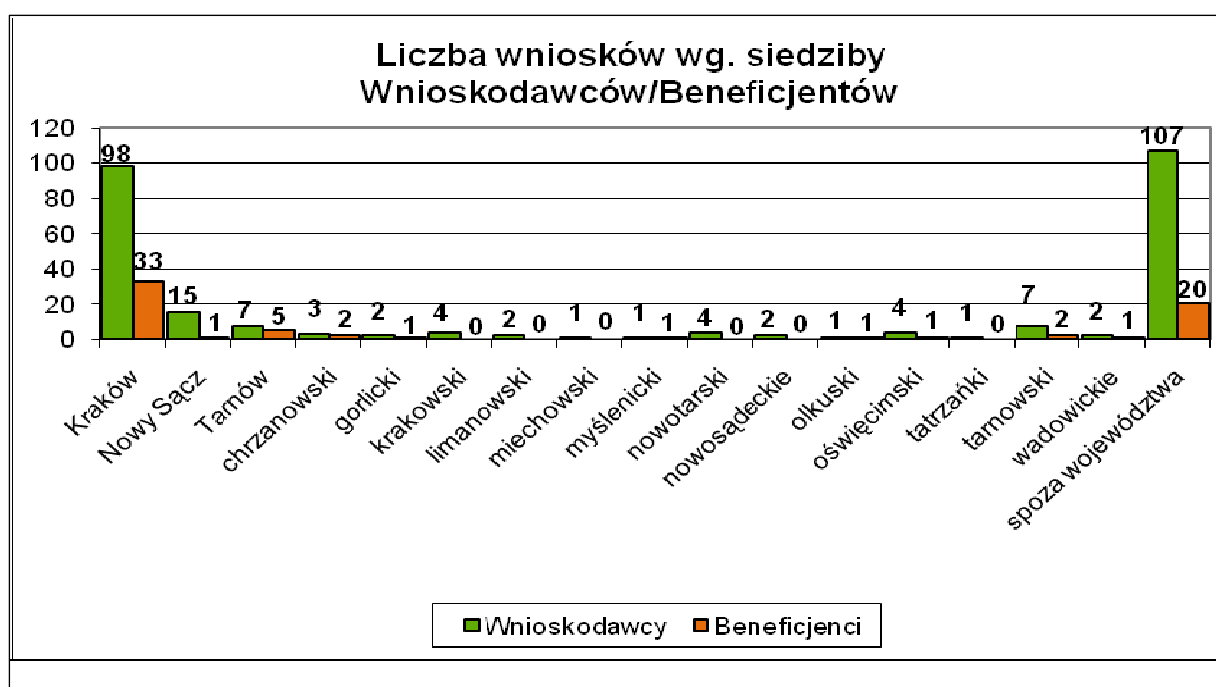

Źródło: Opracowanie własne

Pośród projektów zgłoszonych na konkurs wyraźnie dominowały te przygotowane przez przedsiębiorstwa - aż 180 projektodawców zaliczało się do tej grupy beneficjentów, co stanowi 69% ogółu. Następną pod względem liczebności grupą beneficjentów były fundacje, stowarzyszenia (21%). Ponadto projekty składały również uczelnie wyższe (3%) oraz jednostki samorządu terytorialnego. Wśród składających znalazły się również podmioty zaklasyfikowane jako „inne”, wśród których znalazły się samorząd gospodarczy, związek zawodowy, publiczny zakład opieki zdrowotnej oraz kościół katolicki.

Pośród ogółu projektów wyłonionych do dofinansowania 64% stanowią projekty złożone przez przedsiębiorstwa, tym samym efektywność aplikowania o środki przez przedsiębiorców kształtowała się na poziomie 8%. Natomiast najwyższą efektywnością w aplikowaniu o środki charakteryzowały się jednostki samorządu terytorialnego (33%).

Pośród 22 podpisanych umów 11 Beneficjentów ma swoją siedzibę w Krakowie, 1 w Tarnowie i 1 Nowym Sączu oraz po jednym Beneficjencie w powiecie oświęcimskim i olkuskim. Natomiast wśród ogółu projektów objętych umowami, aż 68% beneficjentów pochodzi z Małopolski. 32% ogółu Beneficjentów to podmioty mające siedzibę poza terenem województwa. Powyższe dane wskazują na wyższą skuteczność aplikowania o środki podmiotów mających swe siedziby na terenie Małopolski aniżeli tych spoza województwa.

Źródło: Opracowanie własne

Obszar realizacji

Spośród wszystkich wniosków złożonych na konkurs 192 wskazało obszar realizacji całą Małopolskę, natomiast obszar realizacji miasta Krakowa, Nowego Sącza i Tarnowa wskazany został siedmiokrotnie. Pozostałe projekty kierują wsparcie do konkretnych powiatów. Z analizy projektów kierujących wsparcie do konkretnych powiatów wynika, iż najwięcej adresowanych jest do mieszkańców powiatu oświęcimskiego (11); nowosądecki (11), tarnowskiego (10), wadowickiego (10) oraz olkuskiego (9). W przypadku powiatu wielickiego, tylko jeden projekt objął jego teren do realizacji projektu.

W przypadku 22 projektów, z którymi w roku 2010 zostały zawarte umowy, w 24 przypadkach jako obszar realizacji wskazano całe województwo małopolskie, w 6 projektach obszar obejmuje Kraków. Pozostałe projekty swoje działania kierowały do konkretnych powiatów, w tym do chrzanowskiego (1), gorlickiego (1) oraz do m. Nowy Sącz.

Wnioski

1. Pogorszenie sytuacji gospodarczej stanowi poważne utrudnienie dla wielu przedsiębiorstw. Konieczne zatem jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dla małopolskich firm, by wspierać ich konkurencyjność, ale także przeżywalność. Zwiększenie środków finansowych na wsparcie szkoleniowe dla przedsiębiorstw było podyktowane właśnie powyższą zależnością. Konsekwencją potrzeby zintensyfikowania wsparcia dla przedsiębiorstw była również decyzja o ogłoszeniu osobnego konkursu mającego na celu wyłonienie podmiotów świadczących kompleksowe wsparcie doradcze dla mikro, małych i średnich firm. To właśnie takich projektów było składanych w konkursie najwięcej. Spośród 58 projektów objętych umowami, aż 27 kierowało swoje wsparcie do mikro i małych przedsiębiorstw. Polityka województwa w zakresie rozwijania potencjału mikro i małych przedsiębiorstw poprzez szkolenia przynosi zamierzone efekty. Konieczne jest kontynuowanie działań ukierunkowanych na tę grupę firm, które dominują w gospodarce Małopolski.
2. Małopolska gospodarka powinna rozwijać potencjał branż kluczowych, w tym w szczególności przemysłu czasu wolnego będącego jedną z podstawowych przewag konkurencyjnych regionu. Tym samym istnieje potrzeba ukierunkowania wsparcia na przedsiębiorstwa, które działają w branżach turystycznej, rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej, oraz ich pracowników.

3. Spowolnienie gospodarcze znajduje odzwierciedlenie w pogorszeniu sytuacji na regionalnym rynku pracy. Tym samym zasadne jest tworzenie szans dla pracujących Małopolan, pozwalających im na aktualizację, podwyższenie oraz uzupełnienie konkretnych kwalifikacji zawodowych. Wyższe kwalifikacje decydują bowiem o pozycji pracownika w firmie, a także ułatwiają mu znalezienie zatrudnienia, w przypadku utraty pracy spowodowanej restrukturyzacją przedsiębiorstwa. W konkursie szkolenia z pomocą publiczną, zauważalna jest właśnie dominacja szkoleń zawodowych i okołozawodowych, które prowadzą do zdobycia przez beneficjentów ostatecznych konkretnych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
4. Niezwykle ważne jest również wspieranie osób pracujących powyżej 45 roku życia, by nie dochodziło do ich przedwczesnej dezaktywizacji zawodowej. Kryterium strategiczne „projekty skierowane do osób pracujących powyżej 45 roku życia” obowiązujące w konkursie 2009 znalazło oddźwięk w projektach rekomendowanych, gdzie 4,5% projektów były konkretnie skierowane do osób po 45 roku życia.
5. Badania postaw mieszkańców regionu w zakresie kształcenia ustawicznego wykazały, iż kształcą się głównie osoby młode i zamieszkujące większe miasta. Zasadne jest zatem tworzenie szans dla osób starszych oraz zamieszkujących poza centrami gospodarczymi regionu. Odzwierciedleniem powyższych potrzeb są preferencje dla osób pracujących po 45 roku życia oraz dla szkoleń realizowanych poza Krakowem, w powiecie właściwym dla miejsca pracy lub zamieszkania pracowników.
6. Szczególny nacisk w ramach projektów kierowanych do osób pracujących położony został również na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, które dają uczestnikowi szkolenia uprawnienia do wykonywania zawodów regulowanych¹⁷ lub uznany certyfikat potwierdzający uzyskanie kwalifikacje, w tym certyfikat międzynarodowy. Założenia polityki województwa przyniosły w tej dziedzinie zamierzony efekt, gdyż 24 spośród projektów wyłonionych do realizacji pozwala osobom pracującym na zdobycie odpowiednio potwierdzonych kwalifikacji zawodowych.
7. Podmioty mające siedzibę na terenie Krakowa są najliczniejszą grupą projektodawców w obu typach konkursu. Ich aktywność w aplikowaniu o środki w ramach Działu 8.1.1 jest wysoka i kształtuje się na poziomie w konkursie szkolenia z pomocą publiczną 42% i bez pomocy publicznej 37%. Natomiast

¹⁷Oznacza to uprawnienia do wykonywania zawodu unormowane w rozporządzeniach właściwego ministra.

aktywność projektodawców mających siedziby poza największymi miastami Małopolski (powiaty), jest znacząco niższy. W przypadku projektodawców spoza terenu województwa małopolskiego ich aktywność była większa w konkursie bez pomocy publicznej i kształtowała się na poziomie 41%.

4.3.2 PODDZIAŁANIE 8.1.2 WSPARCIE PROCESÓW ADAPTACYJNYCH I MODERNIZACYJNYCH W REGIONIE

Konieczność szybkiego reagowania na zmiany sytuacji w gospodarce i na rynku pracy skutkowałą przyjęciem przez Zarząd Województwa Małopolskiego decyzji o ogłoszeniu, nie planowanego na rok 2009, konkursu w ramach Poddziałania. Zgłoszenia zwolnień grupowych otrzymywane przez powiatowe urzędy pracy województwa małopolskiego w IV kwartale 2008 i początkiem roku 2009 wskazywały na potrzebę realizacji zintegrowanych działań kierowanych zarówno do firm doświadczających trudności ekonomicznych, jak i osób zagrożonych utratą pracy w wyniku spowolnienia gospodarczego. W związku z powyższym podjęto decyzję, iż w ramach konkursu zostaną wyłonione podmioty świadczące usługi outplacementowe w skali regionu. Kompleksowość wsparcia została potwierdzona wprowadzonymi kryteriami dostępu, tj.:

- wartością projektu pomiędzy 4, a 6 mln zł – przyjęte założenia finansowe pozwalały na realizację dużych projektów oferujących kompleksowe usługi dla modernizowanych form i osób zagrożonych utratą pracy,
- planowaniem realizacji minimum dwóch spośród trzech przewidzianych w konkursie typów operacji:
 1. wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów zwolnień monitorowanych (outplacement),
 2. szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych,
 3. szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa,
- projekty składane w odpowiedzi na konkurs miały zakładać zróżnicowaną tematykę szkoleń i doradztwa, tak by odpowiadały na zróżnicowane potrzeby przedsiębiorstw przechodzących procesy modernizacyjne i adaptacyjne oraz pracowników zagrożonych utratą pracy w wyniku spowolnienia gospodarczego.
- maksymalnym okresem realizacji projektu wynoszącym dwa lata.

Zastosowano również przyspieszoną procedurę wyboru projektów, która pozwoliła na uruchomienie wsparcia od początku drugiego półrocza roku 2009. Dwa projekty wyłonione do dofinansowania zagospodarowały kwotę 10,9 mln zł z 12 mln zł przewidzianych w ramach konkursu. Żaden z projektów nie przewidywał realizacji szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców wspomagających przebranżowienie, zakładały natomiast realizację programów outplacementowych oraz szkoleń przekwalifikowujących dla osób zagrożonych utratą pracy.

Nowelizacja Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL z dnia 1 czerwca 2009 r. rozszerzyła katalog form wsparcia w ramach programów outplacementowych o dodatki relokacyjne, mobilnościowe i motywacyjne, a także umożliwiła przygotowanie dla osób przewidzianych do zwolnienia do prowadzenia działalności gospodarczej, w tym udzielanie dotacji na założenie firmy. Równocześnie rozszerzono katalog osób uprawnionych do wsparcia w ramach Poddziałania 8.1.2 o osoby, które utraciły zatrudnienie z przyczyn nie dotyczących pracownika do 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu. W wyniku ustaleń z beneficjentami realizującymi projekty zapadła decyzja o aneksowaniu umów przewidujących wsparcie dla przedsiębiorstw przechodzących procesy modernizacyjne i ich pracowników z uwzględnieniem szerszego katalogu form wsparcia. W wyniku aneksowania łączna wartość umów wynosi 13,3 mln zł.

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęły 3 wnioski o dofinansowanie opiewające na łączną kwotę 16 766 475,04 zł i adresujących wsparcie do 2 700 osób¹⁸.

W wyniku oceny merytorycznej 2 projekty zostały wyłonione do realizacji. W czerwcu 2009 zostały podpisane umowy z Beneficjentami na łączną kwotę 10 916 667,49 zł., przy czym w październiku 2009 r. w celu rozszerzenia katalogu form wsparcia o działania o charakterze anty kryzysowym wprowadzone nowelizacją do Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL w dniu 1 czerwca 2009, przeprowadzono aneksowanie umów o dofinansowanie. W wyniku tej operacji łączna wartość umów wyniosła 13 294 646,13 zł. Projekty wyłonione do dofinansowania adresują usługi do 1 700 osób, przy czym średnia wartość wsparcia na jednego uczestnika wynosi 7209 zł, natomiast średni okres realizacji projektów to 24 miesiące.

W województwie małopolskim do końca roku 2009 rozpoczęto realizację 10 projektów wyłonionych do dofinansowania w dwóch konkursach. Na realizację tych projektów przewidziano 26,7 mln zł., a objęły wsparciem 390 osób i 15 przedsiębiorstw.

¹⁸ Należy zastrzec, iż jeden z Projektodawców złożył dwa projekty – pierwsza wersja projektu była niezgodna z kryteriami horyzontalnymi, natomiast po uzyskaniu wyników oceny merytorycznej Projektodawca złożył drugą, poprawioną wersję projektu.

Grupy docelowe

W ramach Poddziałania 8.1.2 grupę docelową stanowią pracodawcy przechodzący procesy modernizacyjne i adaptacyjne, prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa małopolskiego oraz ich pracownicy. W ramach projektów wyłonionych do realizacji z konkursu ogłoszonego w 2009 roku, wsparciem zostanie objętych 39 przedsiębiorstw (14 dużych, 15 MŚP, 10 mikroprzedsiębiorstw oraz 1 700 pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem lub znajdujących się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy. Jeden z projektów wprowadza dodatkowe kryteria preferencji dla osób z wykształceniem zawodowym lub niższym, kobiet oraz osób 45/50+. Pierwszy projekt wyłoniony do realizacji kieruje swoje działania do pracowników znajdujących się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy (1 000) z terenu woj. małopolskiego, którzy do udziału zostaną oddelegowani przez swoich pracodawców. Część pracowników objętych zostanie projektem outplacementowym (800). Umożliwione zostanie także przekwalifikowanie zawodowe zgodnie z potrzebami regionu, przygotowujące do znalezienia nowego zatrudnienia (200). Drugi projekt skierowany jest do pracodawców i ich pracowników, którzy objęci zostaną zwolnieniami lub są w trakcie okresu wypowiedzenia (700).

W wyniku aneksowania umów w obu projektach uległa zmianie grupa docelowa. Dodatkową grupą, do której zostały skierowane projekty to osoby bezrobotne (do 6 miesięcy).

Formy wsparcia:

W Planie Działania na rok 2009 wybrano trzy formy, które w największym stopniu zorientowane są na udzielenie bezpośredniej pomocy przedsiębiorstwom przechodzącym trudności gospodarcze związane z obserwowanym spowolnieniem koniunktury gospodarczej i ich pracownikom:

- wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów zwolnień monitorowanych (*outplacement*), w tym szkoleń i doradztwa zawodowego,
- szkolenia przekwalifikujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (w tym indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia),
- szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.

Projekty przewidziane do realizacji obejmują wyłącznie tworzenie i wdrażanie programów outplacementowych oraz szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze dla osób zagrożonych utratą zatrudnienia.

Wsparcie oferowane w obu projektach w ramach programów outplacementowych to indywidualne doradztwo zawodowe, szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, szkolenia zawodowe oraz pośrednictwo pracy. Ponadto jeden z projektów zakłada realizację szkoleń dla kadry zarządzającej związanych z tworzeniem i wdrażaniem programu outplacementowego, w drugim natomiast poszerzono formy wsparcia dla osób zagrożonych zwolnieniami o szkolenia z zakresu przedsiębiorczości.

Aneksowane umowy obu projektów rozszerzyły formy wsparcia, wyniku których beneficjenci projektu będą mogli uzyskać do usług szkoleniowo - doradczych wsparcie o charakterze finansowym. Nowe formy wsparcia to: dodatki szkoleniowe, relokacyjne i motywacyjne oraz jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Beneficjenci:

W opisywanym konkursie zgłoszone projekty były przygotowane tylko przez przedsiębiorstwa. Projekty wyłonione do realizacji zostały przygotowane w formule partnerskiej, przy czym jedno z partnerstw obejmuje 2 podmioty, natomiast drugie jest niezwykle szerokie i obejmuje 18 podmiotów. Siedziby Beneficjentów wyłonionych w konkursie to Warszawa i Kraków.

Obszar realizacji

Projekty wyłonione do realizacji kierunkują wsparcie na całą Małopolskę.

Projekty systemowe

Projekt pn. Podwyższanie kwalifikacji „mieszkańców Małopolski w zakresie IT.”

W ramach Poddziałania 8.1.2 realizowany jest projekt *Podwyższanie kwalifikacji mieszkańców Małopolski w zakresie IT*. Celem projektu jest zdiagnozowanie kompetencji IT mieszkańców Małopolski oraz opracowanie założeń kompleksowego systemu edukacji w zakresie IT dla mieszkańców Małopolski. Przeprowadzone w projekcie badania mają za zadanie określić rzeczywistą skalę popytu i podaży na wykwalifikowaną kadrę oraz będą stanowić merytoryczną podstawę do planowania i organizacji szkoleń przez placówki

edukacyjne w regionie. Wyniki badań oraz wypracowane rozwiązania zostaną rozpowszechnione wśród placówek z sektora szkoleniowego i edukacyjnego w całym regionie, co pozwoli na zrównoważone podniesienie umiejętności IT wszystkich mieszkańców Małopolski.

W roku 2009 w omawianym projekcie zrealizowano działania promocyjne przygotowując materiały oraz uruchamiając stronę internetową projektu. W ramach projektu zostały zlecone przygotowania dokumentów „Diagnoza rynku edukacji IT w Małopolsce” i „Założenia systemu podnoszenia kompetencji IT mieszkańców Małopolski”.

Projekt jest realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego/ Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego.

Wnioski

1. Przyjęte rozwiązania w zakresie wspierania przedsiębiorstw doświadczających negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego umożliwiły szybkie reagowanie na zjawiska zachodzące w gospodarce regionu. Kierunek realizowanych działań wiązał się również z potrzebą dostarczenia instrumentów wspierających małe i średnie firmy planujące zwolnienia, które samodzielnie nie miałyby potencjału do realizacji programów outplacementowych.
2. Wnioski z realizacji projektów outplacementowych w roku 2009 wskazują, iż trudności ekonomiczne dotyczące zakładów pracy łączą się wprawdzie ze zwolnieniami pracowników, jednakże nie zawsze przebiegają one w formule zwolnień grupowych. Ze względu na specyfikę procesów zachodzących na rynku pracy istnieje potrzeba położenia głównego nacisku na działania w zakresie outplacementu rozproszonego, czyli adresowania usług do osób zagrożonych utratą zatrudnienia i zwolnionych z różnych zakładów pracy.
3. Procesy zachodzące w gospodarce i na rynku pracy w roku 2009 wskazały, iż istnieje potrzeba zapewnienia przedsiębiorstwom wsparcia doradczego, które będzie wspierało modernizację przedsiębiorstwa i dostosowanie do sytuacji w sektorze lub branży, w której firma działa. Efektem było zobligowanie podmiotów aplikujących w ramach konkursu w roku 2010 do zapewnienia firmom wsparcia nie tylko w formie programów outplacementowych, ale również szkoleń i doradztwa wspomagających proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.

4.3.3 PODDZIAŁANIE 8.1.3 WZMACNIANIE LOKALNEGO PARTNERSTWA NA RZECZ ADAPTACYJNOŚCI

Podmiotami uprawnionymi do aplikowania w ramach działań z zakresu dialogu społecznego i partnerstwa na rzecz adaptacyjności są wyłącznie związki pracodawców i związki zawodowe. Mając na celu aktywizację środowiska partnerów społecznych do wspólnego podejmowania inicjatyw w regionie wprowadzono kryterium dostępu, zgodnie z którym inicjatywy podejmowane przez związki pracodawców i związki zawodowe podwyższające zdolności adaptacyjne pracowników i przedsiębiorstw mogły być realizowane wyłącznie w partnerstwie¹⁹. Dodatkowo, partnerzy powinni prowadzić działalność statutową o odmiennym charakterze. Początkowe założenia polityki województwa wskazywały, iż partnerstwo powinno obejmować szeroką grupę partnerów społecznych, by skutecznie realizować założenia dialogu społecznego. Nie mniej jednak nie wprowadzono zapisów doprecyzowujących skalę partnerstwa realizującego projekt. Równocześnie, by zapewnić kompleksowość i spójność działań w ramach projektu założono, iż wnioskodawca jest uprawniony do aplikowania w ramach jednego projektu, którego minimalna wartość powinna przekroczyć 350 tys. zł.

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 7 wniosków na łączną kwotę 2 810 525,00 zł. Zgłoszone projekty mogły objąć wsparciem 880 osób. Na koniec grudnia 2009 roku spośród zgłoszonych na konkurs projektów, 3 zostały rekomendowane do dofinansowania, a ich łączna kwota wynosi 1 899 965 zł. Projekty wybrane w ramach Poddziałania 8.1.3 adresują swoje usługi do 570 osób, przy czym średnia wartość wsparcia na jednego uczestnika wynosi 2 939zł, a średni okres realizacji projektów 6 miesięcy.

Grupa docelowa

W ramach Poddziałania 8.1.3 wsparcie mogą uzyskać pracodawcy i pracownicy przedsiębiorstw, organizacje pracodawców, przedstawiciele partnerów społecznych Województwa Małopolskiego oraz ich pracownicy. Wyłonione do dofinansowania projekty z konkursu ogłoszonego w 2009 roku adresują swoje wsparcie do: przedsiębiorców i ich pracowników, przedstawicieli pracowniczych, pracowników pełniących funkcję związkowe lub funkcje w zakresie negocjacji pracowniczych sektora bankowego oraz przedstawicieli organizacji pracodawców w ramach sektora bankowego.

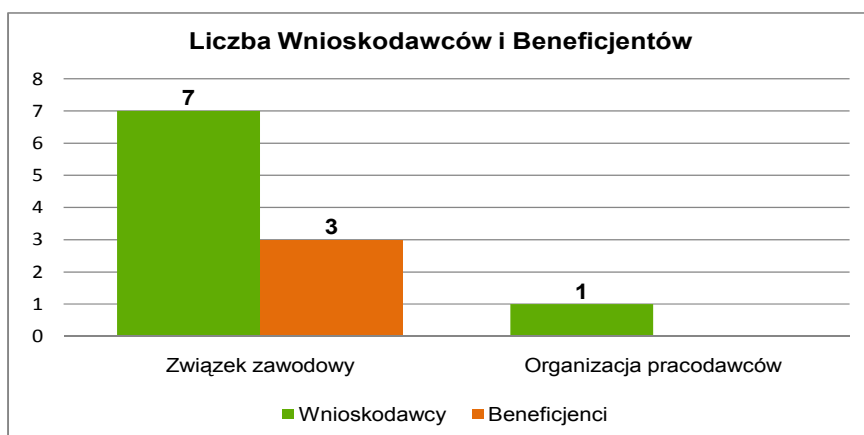
¹⁹ Partnerstwo nie było wymagane w przypadku projektów promujących społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw oraz upowszechniających ideę flexicurity.

Formy wsparcia

Projekty złożone na konkurs ukierunkowana była na prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych, w tym organizację konferencji i warsztatów. Dwa projekty zakładały realizację szkoleń. Projekty przewidziane do realizacji proponują uczestnictwo w konferencjach, warsztatach i szkoleniach.

Beneficjenci

Spośród wszystkich złożonych na konkurs wniosków, 6 przygotowane zostały przez związki zawodowe, 1 przez organizację pracodawców, a ich siedziby znajdują się na terenie Województwa Małopolskiego (Kraków i Tarnów). W przypadku wyłonionych wniosków do dofinansowania wszystkie zostały złożone przez związki zawodowe i wszystkie przygotowano w formule partnerskiej.

Źródło: Opracowanie własne

Obszar realizacji.

W projektach wyłonionych do dofinansowania jako obszar realizacji projektów wskazano całe województwo małopolskie.

Wnioski

1. Rozwój dialogu społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym, oraz zagadnienia związane ze społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw cieszą się małym zainteresowaniem ze strony organizacji pracodawców i związków zawodowych

działających w Małopolsce. Modernizacja i restrukturyzacja przedsiębiorstw w efekcie spowolnienia gospodarczego powinna być powiązana z szukaniem rozwiązań w ramach dialogu społecznego. Nie mniej jednak zmiany zachodzące w gospodarce i na rynku pracy miały niewielkie odzwierciedlenie w złożonych projektach.

2. W konkursie ogłoszonym w roku 2008 nie udało się wyłonić do dofinansowania żadnego spośród złożonych projektów ze względu na ich niską jakość i wysoki poziom planowanych kosztów realizacji. W tym roku wyłoniono 3 projekty wspierających dialog społeczny w regionie. Zauważalna jest również poprawa jakości składanych przez projektodawców wniosków. Najliczniejszą grupą składającą projekty w ramach Poddziałania 8.1.3 były związki zawodowe, a ich efektywność była na poziomie 43 %.
3. Do skutecznej realizacji działań z zakresu dialogu społecznego z założenia niezbędne jest działanie z formule współpracy partnerskiej. Powyższe założenie znajduje odzwierciedlenie w długofalowej polityce województwa. W ramach konkursu 2009 spośród wyłonionych do realizacji projektów dwa z nich zawierały formułę partnerstwa.

4.3.4 PODDZIAŁANIE 8.1.4 PRZEWIDYWANIE ZMIANY GOSPODARCZEJ

Projekt pn. Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju

W Poddziałaniu 8.1.4 realizowany jest projekt Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju. Głównym celem projektu jest badanie wpływu pozyskanych środków unijnych na zrównoważony rozwój województwa, rozwój wybranych sektorów działalności i zmiany na terenach wiejskich oraz ich zgodność i oddziaływanie na realizację Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego. Działania w projekcie związane są również z potrzebą wzmocnienia potencjału informacyjnego administracji samorządowej, gdyż istniejący w Polsce system statystyki publicznej nie zapewnia pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie monitorowania przemian społeczno - gospodarczych, a w szczególności wpływu funduszy europejskich na rozwój regionu. Obserwatorium ma dokonywać prognoz dotyczących trendów rozwojowych współpracując przy tym z instytucjami statystyki publicznej, instytucjami badawczymi, uczelniami wyższymi czy firmami prywatnymi zajmującymi się problematyką badań społecznych czy gospodarczych, ewaluacją, doradztwem gospodarczym.

W projekcie dotychczas przeprowadzono badania dotyczące: „Oceny wpływu instrumentów polityki spójności oraz wspólnej polityki rolnej na rozwój społeczny i gospodarczy obszarów wiejskich w województwie małopolskim” oraz "Oceny wpływu projektów zrealizowanych dzięki funduszom europejskim przez uczelnie wyższe z terenu województwa małopolskiego na wzrost konkurencyjności gospodarczej regionu oraz wzmocnienie potencjału sektora badawczo-naukowego w województwie". Zorganizowano również ogólnopolską konferencję "Kreatywna i innowacyjna Europa wobec wyzwań XXI wieku" oraz przeprowadzono seminarium poświęcone bezpośredniej wymianie informacji i doświadczeń urzędów

Projekt pn. Małopolskie Obserwatorium Gospodarki

Małopolskie Obserwatorium Gospodarki to projekt, którego głównym celem jest dostarczanie danych dotyczących aktualnej sytuacji gospodarczej w regionie, istotnych zwłaszcza dla rynku pracy i wzrostu przedsiębiorczości. Działalność Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki wiąże się przede wszystkim z prowadzeniem systematycznych badań i analiz w zakresie zidentyfikowanych potrzeb informacyjnych. W ramach projektu przeprowadzono szereg badań, takich jak: „Poziom obsługi inwestora i przedsiębiorcy w Małopolsce”, „Standardy obsługi inwestora i przedsiębiorcy w Małopolsce”, „Potencjał rozwojowy małopolskich przedsiębiorstw”, „Inwestycje zagraniczne w Małopolsce 2008”.

4.3.5 PODDZIAŁANIE 8.2.1 WSPARCIE DLA WSPÓŁPRACY SFERY NAUKI I PRZEDSIĘBIORSTW

Małopolska charakteryzuje się znaczącym potencjałem naukowo – badawczym. Nie mniej jednak poziom komercjalizacji wiedzy i technologii jest niższy, niż wynikałoby to z potencjału małopolskich uczelni i jednostek badawczo – rozwojowych. Poddziałanie 8.2.1 PO KL *Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw* ma prowadzić do intensyfikacji powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami przejawiającej się m.in. transferem wiedzy. Tworzeniu powiązań służyć mają staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw i pracowników naukowych, szkolenia z zakresu rozpoczynania działalności gospodarczej typu spin off lub spin out, tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu w MŚP, czy też projekty promujące innowacyjną przedsiębiorczość akademicką. Polityka województwa potwierdza potrzebę realizacji różnorodnych działań wspierających lepsze wykorzystanie potencjału małopolskiej nauki, z tego powodu nie zostały wprowadzone kryteria dostępu, które miałyby na celu zawężenie grup docelowych działań. Ze względu na chęć rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w dziedzinach kluczowych dla Małopolski określonych w Regionalnej Strategii Innowacji

wprowadzono natomiast kryterium strategiczne premiujące projekty, które przewidywały realizację szkoleń i doradztwa w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out w obszarach wskazanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego tj.

- Inżynieria środowiska wraz z projektowaniem architektonicznym i przemysłowym
- Infrastruktura techniczna i transport
- Ochrona środowiska i krajobrazu
- Energetyka odnawialna
- Inżynieria materiałowa, technologie oraz techniki odlewnicze i hutnicze
- Technologie i techniki inżynierii chemicznej
- Technologie i techniki w budownictwie
- Ochrona zdrowia-przemysł uzdrowiskowy, rekreacja turystyka
- Technologie medyczne
- Biologia i biotechnologia
- Edukacja w kształtowaniu kultury innowacji
- Technologie i techniki informacyjne

Premiowano także projekty stażowe komplementarne badaniami przemysłowymi i przed konkurencyjnymi oraz inwestycjami w infrastrukturę i urządzenia laboratoryjne służące do prowadzenia działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach realizowanymi w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 29 projektów opiewających na łączną kwotę 29 051 887,09 zł i adresujących wsparcie do 2 525 osób. Spośród zgłoszonych wniosków na konkurs 6 projektów zostało rekomendowanych do dofinansowania, z czego z czterema Beneficjentami zostały podpisane umowy na łączną wartość 2 521 372,92 zł. Pozostałe dwie umowy zostały podpisane w roku 2010, a ich wartość wynosi 4 252 703,50zł. Projekty wyłonione do realizacji adresują swoje usługi do 545 osób. Wartość wsparcia jaka przypadnie na jednego uczestnika to 10 759 zł, przy czym wartość ta waha się od 4 056 zł do 34 619 zł. W projektach objętych dofinansowaniem średni okres realizacji projektów wynosi 18 miesięcy. Najkrótszy okres to 7 miesięcy, a najdłuższy 24 miesiące.

W 2009 roku zostały także zawarte umowy z konkursu 2008 o wartości 409 175,40 zł. W ramach tego projektu 80 osób zostanie objętych wsparciem, a wartość wsparcia na jednego uczestnika wynosi 5 114 zł.

W województwie małopolskim do 31.grudnia 2009 r. rozpoczęto dotychczas realizację 6 projektów wyłonionych do dofinansowania w dwóch konkursach. Na realizację tych projektów przewidziano ok.13 mln. zł., a objętych wsparciem 120 osób.

Grupy docelowe

Spośród rekomendowanych do realizacji projektów Poddziałania 8.2.1 dwa projekty kierowały swoje wsparcie do pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni, doktorantów, studentów i absolwentów uczelni zamierzający rozpocząć własną działalność gospodarczą typu spin off lub spin out. Beneficjenci dwóch projektów ograniczyli grupę docelową do doktorantów, absolwentów szkół wyższych i studentów, natomiast w jednym projekcie grupą docelową są pracownicy naukowcy i 65 przedsiębiorstw

Formy wsparcia

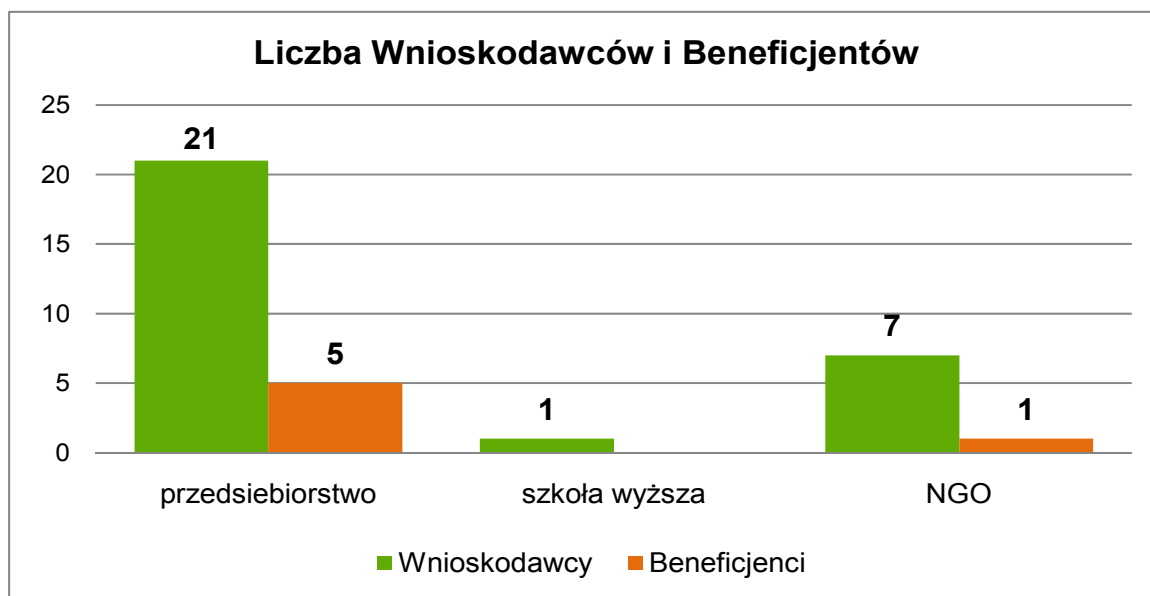
Projekty przewidziane do realizacji obejmować będą szkolenia i doradztwo w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out. Jest to jedna z czterech form wsparcia przewidzianych do realizacji w ramach konkursu w Poddziałaniu 8.1.2. Pozostałe formy to staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz pracowników naukowych (uczelni i innych jednostek naukowych) w przedsiębiorstwach, a także promocja idei przedsiębiorczości akademickiej, w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności zespołu działającego na uczelni lub w jednostce naukowej (firmy typu spin off lub spin out).

Pośród projektów zgłoszonych w ramach konkursu cztery projekty oferowały szkolenia i doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej typu spin off lub spin out, a jeden projekt oferował staże dla pracowników naukowych w przedsiębiorstwach. W ramach omawianego konkursu do realizacji został wyłoniony również projekt o charakterze informacyjnym, którego celem jest wypromowanie idei przedsiębiorczości akademickiej w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności środowisk akademickich w gospodarce (firmy typu spin-off-out).

Beneficjenci

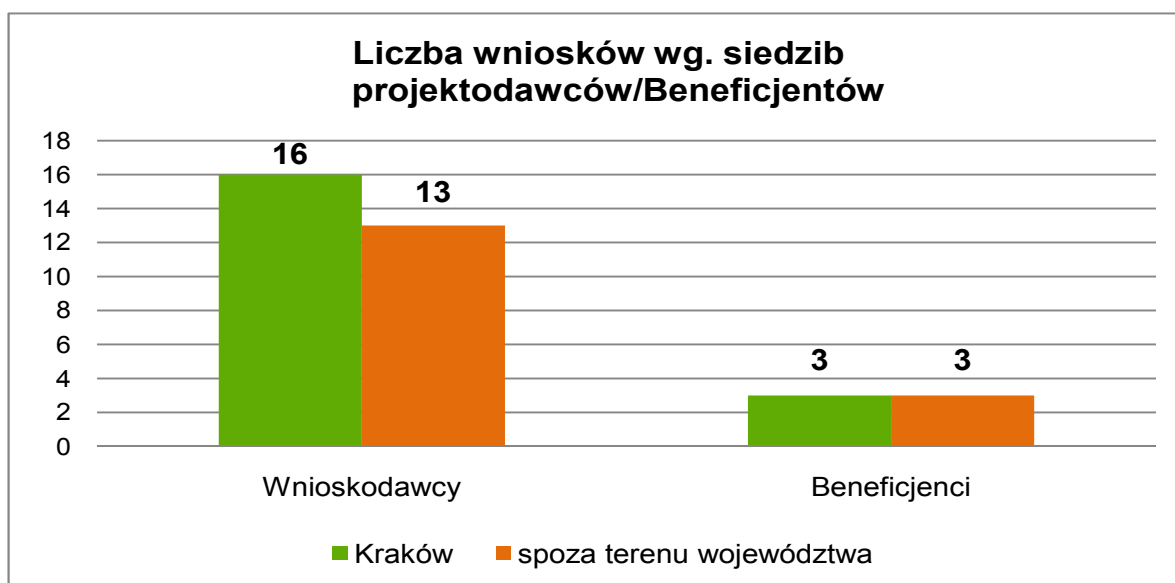
Rekomendacje do dofinansowania otrzymało sześć projektów, z czego 5 przygotowanych zostało przez przedsiębiorstwa, a jeden przez stowarzyszenie. W opisywanym konkursie aż 21 projektodawców reprezentowało sektor przedsiębiorstw, co stanowi 62% ogółu aplikujących. Następną pod względem liczebności grupą beneficjentów były fundacje, stowarzyszenia. Przez wymienione podmioty zostało złożonych siedem wniosków, z czego

jeden otrzymał dofinansowanie. Trzecią grupą aplikującą były osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W opisywanym konkursie podobnie jak w poprzednim roku niewielkie zainteresowanie konkursem wykazały uczelnie wyższe, składając tylko jeden wniosek.

Źródło: Opracowanie własne

Beneficjenci, z którymi podpisano umowę w 2009 roku siedziby swoje mają w Krakowie oraz poza województwem Małopolskim (Warszawa, Sopot). Najbardziej aktywni byli projektodawcy z Krakowa 16 wniosków (55% ogółu złożonych wniosków), jeden wniosek złożył podmiot z Nowego Sącza oraz 12 wniosków wpłynęły z spoza terenu województwa.

Źródło: Opracowanie własne

Wśród projektów zgłoszonych na konkurs siedem przygotowano w formule partnerskiej. Natomiast w przypadku projektów wyłonionych do realizacji jeden został przygotowany w formule partnerskiej, przy czym partnerstwo obejmowało się z 3 podmiotów.

Obszar realizacji

We wszystkich projektach wyłonionych do finansowania jako obszar realizacji wskazano całe województwo małopolskie. Spośród projektów złożonych na konkurs wyłącznie w czterech przypadkach zawężono obszar realizacji, wskazując iż projekty realizowane będą w Krakowie oraz powiecie krakowskim.

4.3.6 PODDZIAŁANIE 8.2.2 REGIONALNE STRATEGIE INNOWACJI

Projekt pn. Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego – projekt pilotażowy

W ramach Poddziałania 8.2.2 realizowany jest projekt Regionalny System Innowacji. Głównym zadaniem projektu jest stworzyć "platformę" współpracy między różnymi instytucjami na terenie województwa: przedsiębiorstwami, uczelniami, jednostkami naukowo-badawczymi, instytucjami otoczenia biznesu oraz władzami regionalnymi. Zamierzonym celem końcowym projektu będzie upowszechnienie wizerunku Małopolski jako regionu otwartego na innowacje, podniesienie świadomości i zbliżenie przedsiębiorców do idei innowacji poprzez pokazanie, że innowacje to tak naprawdę coś prostego.

W roku 2009 w ramach opisywanego projektu przeprowadzono kampanię promocyjną, jak również przygotowano i przeprowadzono konferencję „Innowacje dla Biznesu” oraz przygotowano i przeprowadzono posiedzenie Małopolskiej Rady Innowacji.

Projekt jest realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego/ Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego.

Projekt pn. Doctus – Małopolski Fundusz Stypendialny dla Doktorantów

W ramach Działania 8.2.2 Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości realizuje projekt systemowy. Projekt ma na celu objęcie wsparciem finansowym doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa tj. w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych zgodnych z obszarami strategicznego rozwoju określonymi w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego.

W opisywanym projekcie systemowym w 2009 roku zakończono nabór wniosków doktorantów o przyznanie stypendium oraz podpisano z nimi umowy stypendialne.

Wnioski

1. Rozwój współpracy pomiędzy nauką a biznesem jest jednym z największych wyzwań Małopolski. Konieczne jest dostarczanie możliwie najszerzego wachlarza instrumentów współpracy obu sektorów, by tworzone powiązania najlepiej odpowiadały na potrzeby regionalnej gospodarki. Wychodząc na przeciw nowym potrzebom województwo umożliwia korzystanie z nowych instrumentów. W roku 2009 było to tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu w przedsiębiorstwach. Począwszy od roku 2010 możliwa będzie również realizacja wsparcia dla tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między naukowcami, a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii na poziomie regionalnym i lokalnym.
2. Znaczącą możliwością dla Małopolski jest powstawanie innowacyjnych form typu spin off i spin out. Dotychczas podejmowane działania umożliwiły podnoszenie wiedzy i umiejętności osób zainteresowanych komercjalizacją wiedzy i technologii poprzez tworzenie innowacyjnych firm. Bardziej efektywne wsparcie procesu komercjalizacji wiedzy poprzez firmy spin off i spin out wymaga jednakże dodatkowego wsparcia finansowego dla osób planujących utworzenie innowacyjnej firmy. Z tego powodu począwszy od roku 2010 wymagane jest, by szkolenia dla przyszłych przedsiębiorców działających w obszarze transferu wiedzy zakończone były przygotowaniem biznesplanu. Pozwoli on skuteczniej strącić się o dostępne środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
3. W ramach Podziałania 8.2.1 podmiotami dominującymi w aplikowaniu o środki byli przedsiębiorcy i organizację pozarządowe. Podobnie jak w roku ubiegłym w obecnym konkursie nie zmieniła się bardzo efektywność uczelni wyższych. Na konkurs uczelnie wyższe złożyły tylko jeden wniosek, który nie otrzymał rekomendacji do dofinansowania.
4. Podmioty mające siedzibę na terenie Krakowa są najliczniejszą grupą składającą wnioski. Ich aktywność utrzymuje się na poziomie 51%. Natomiast aktywność

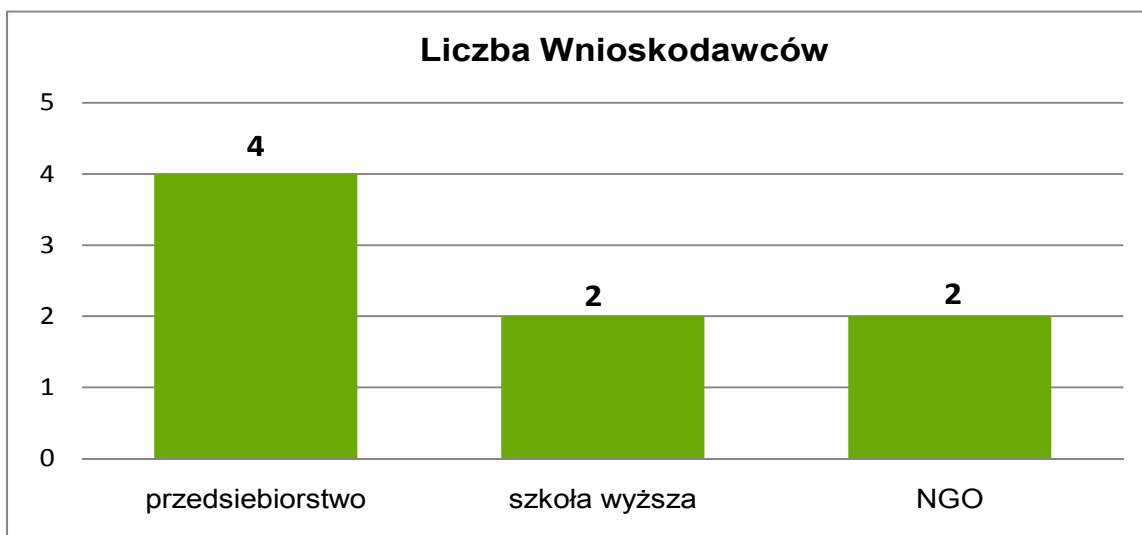
projektodawców których siedziba jest poza terenem Małopolski kształtuje się na poziomie 41%.

5. W konkursie z 2009 r. wyrażono potrzebę wsparcia kluczowych dziedzin, które mają wpływ na poziom innowacyjności w województwie małopolskim, poprzez zakładanie w projektach realizacji szkoleń i doradztwa w zakresie rozpoczynania działalności spin off lub spin out. Tylko jeden z czterech projektów przewidujących realizację szkoleń przygotowujących do założenia innowacyjnej formy typu spin off lub out odnosił się do dziedzin określonych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego.
6. Ponadto w celu zapewnienia komplementarności działań w obszarach innowacji podjęta została decyzja, aby dodatkowo premiować projekty komplementarne z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Jednak żaden z projektów złożonych w odpowiedzi na konkurs nie spełniał wymogów komplementarności z w/w wymienionym programem operacyjnym.
7. Pozytywnym czynnikiem było natomiast zróżnicowanie możliwości współpracy nauki i biznesu poprzez wyłonienie projektu stażowego dla pracowników naukowych, którzy będą odbywali staże w przedsiębiorstwach i wspierali rozwój innowacyjności firm goszczących.

Projekty innowacyjne

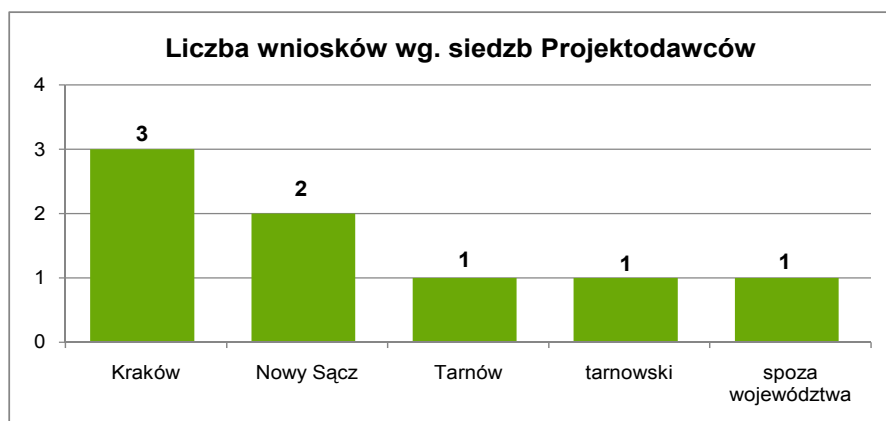
W roku 2009 Wojewódzki Urząd Pracy ogłosił 1 konkurs zamknięty na projekty innowacyjne testujące tematykę „Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+”. W ramach opisywanego projektu grupą docelową są osoby, grupy, środowiska, które wymagają wypracowania nowych rozwiązań czy podejść, w szczególności z grupy wiekowej 50+. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 8 wniosków na kwotę 18 149 241,94 zł.

Wśród wnioskodawców, którzy odpowiedzieli na konkurs dominowali przede wszystkim przedsiębiorcy (4), natomiast pozostałe cztery wnioski złożyły wyższe szkoły i stowarzyszenia. Wszystkie złożone wnioski zostały przygotowane w formule partnerskiej, a pięć projektów zawierały komponent ponadnarodowy.

Źródło: Opracowanie własne

Charakterystyka Beneficjentów ze względu na ich siedzibę zdominowana została przez podmioty z terenu Małopolski (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz, Gromnik pow. tarnowski), a tylko jeden projekt został złożony przez podmiot mający swoją siedzibę poza województwem małopolskim. Jako obszar realizacji projektu w sześciu przypadkach wskazane zostało całe województwo małopolskie, a dwóch przypadkach projektodawcy zawęzili obszar do powiatów: krakowskiego, miechowskiego, proszowickiego oraz nowosądeckiego.

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski

1. Konkurs na projekty innowacyjne w Priorytecie VIII cieszył się niewielkim zainteresowaniem Wnioskodawców, z powodu odmienności zakresu projektów innowacyjnych od standardowych projektów realizowanych w Priorytecie VIII, jak również z powodu małego doświadczenia projektodawców w realizowaniu projektów finansowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Equal.

4.4 PRIORYTET IX – Rozwój kompetencji i wykształcenia w regionach

Strukturę Priorytetu IX w podziale na Działania i Poddziałania przedstawia poniższa tabela:

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	
Działanie 9.1	Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
	<i>Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej</i>
	<i>Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych</i>
	<i>Poddziałanie 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych</i>
Działanie 9.2	Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego
Działanie 9.3	Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych
Działanie 9.4	Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty
Działanie 9.5	Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r., w Priorytecie IX PO KL w województwie małopolskim zostało podpisanych 305 umów obejmujących:

- ✓ 300 projektów wyłonionych w trybie konkursowym,
- ✓ 5 projektów systemowych.

Umowy te opiewają na łączną kwotę w wysokości 227 265 112 zł, co stanowi 81% kontraktacji dla Priorytetu IX na lata 2007-2009 wynoszącej 279 789 391 zł. Poniżej przedstawiono liczbę umów, jakie zostały podpisane w poszczególnych Działaniach i Poddziałaniach PO KL do dnia 31.12.2009 r.

L.p.	Działanie/Poddziałanie	Data ogłoszenia konkursu	Liczba umów zawartych do 31.12.2009	Wartość ogółem podpisanych umów [zł]	% kontraktacji
1	9.1.1 konkurs	27.03.2008	12	16 299 611,91 zł	92%
2		16.12.2008	23	23 048 449,07 zł	97%
3	9.1.2 konkurs	28.02.2008	25	21 940 715,71 zł	95%
4		16.12.2008	74	67 736 613,15 zł	97%
5	9.1.2 system-własny	-	1	1 600 000,00 zł	100%
6	9.1.3 system	-	1	28 313 335,03 zł	100%
7	9.2 konkurs	31.01.2008	17	11 544 055,38 zł	50%
8		17.02.2009	13	16 875 041,96 zł	51%

9	9.2 system-własny	-	1	3 600 000,00 zł	100%
10	9.3	27.03.2008	2	1 633 535,00 zł	18%
11	9.4	31.01.2008	2	2 065 977,26 zł	95%
12		17.02.2009	1	453 611,80 zł	9%
13	9.4 system-własny	-	1	5 986 574,57 zł	100%
14	9.5 pilotaż	12.11.2007	19	916 167,52 zł	92%
15	9.5	29.05.2008	36	1 680 385,88 zł	32%
16		28.05.2009	76	3 571 037,51 zł	90%
17	Projekt innowacyjny systemowy	-	1	20 000 000,00 zł	100%
	RAZEM	-	305	227 265 111,75 zł	81%

Zgodnie z Planem Działania na rok 2009, w Priorytecie IX ogłoszone zostały konkursy w następujących Działaniach/Poddziałaniach: 9.1.1, 9.1.2, 9.2, 9.4 i 9.5. Nie planowano ogłoszenia konkursu w ramach Działania 9.3. Wyniki naborów w poszczególnych konkursach zostały opisane w niniejszym opracowaniu.

4.4.1 DZIAŁANIE 9.1 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH ŚWIADCZONYCH W SYSTEMIE OŚWIATY

Działanie 9.1 stwarza możliwość powszechnego dostępu do edukacji już od najwcześniejszych etapów wychowania i kształcenia. W Działaniu tym realizowane być mogą projekty ukierunkowane na zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji, a także zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych.

Celem Działania 9.1 jest tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotykających na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych. Działanie ma na celu także wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty realizujących kształcenie w formach szkolnych (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) ukierunkowane na rozwój kluczowych kompetencji oraz wzmocnienie zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.

Działanie 9.1 to trzy Poddziałania, z których 2 realizowane są w trybie konkursowym (9.1.1 i 9.1.2), a jedno w trybie systemowym (9.1.3).

PODDZIAŁANIE 9.1.1 ZMNIEJSZENIE NIERÓWNOŚCI W STOPNIU UPOWSZECHNIENIA EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

Poddziałanie 9.1.1 daje szerokie możliwości upowszechnienia edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego. Wsparcie uzyskać mogą także już istniejące formy wychowania przedszkolnego, jeśli przyczyni się ono do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym. Potrzeby w województwie małopolskim w zakresie edukacji przedszkolnej są ogromne. Wyznacznikiem tych potrzeb jest niski wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej²⁰, który w 2008 r. wynosił w Małopolsce 48%. Oznacza to, iż połowa małopolskich dzieci w wieku przedszkolnym nie uczęszcza do przedszkoli ani punktów przedszkolnych. Jednocześnie zauważalne są dysproporcje w zakresie wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej w naszym województwie. W 2008 r. istniało aż 14 gmin, w których nie funkcjonowała żadna forma edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat (wskaźnik na poziomie 0%), a w 67 gminach opisywany wskaźnik wyniósł poniżej 30%. Tak ogromne potrzeby i dysproporcje w zakresie upowszechnienia edukacji przedszkolnej wymagały zdecydowanych działań w celu ukierunkowania wsparcia na obszary, na których obserwuje się najniższy stopień uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym.

Do Planu Działania dla Priorytetu IX na 2009 r. w zakresie Poddziałania 9.1.1 wprowadzono kryterium dostępu, zgodnie z którym dofinansowanie otrzymać mogły tylko te projekty, które realizowane były w gminach o wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej poniżej 30%.

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 79 wniosków o dofinansowanie projektów na kwotę 78 586 958 zł. Projekty te adresowały wsparcie do 7 832 osób.

W wyniku oceny merytorycznej 25 projektów uzyskało rekomendację do dofinansowania. Na konkurs przeznaczono 20 mln zł, lecz kwota ta okazała się niewystarczająca na dofinansowanie wszystkich poprawnych projektów. Podjęto decyzję o zwiększeniu puli środków dostępnych w konkursie do 23,8 mln zł. Podczas procesu negocjacji 2 Projektodawców wycofało się z realizacji przedsięwzięcia, tak więc w ramach konkursu ostatecznie podpisano 23 umowy. Umowy te opiewają na kwotę 23 048 449 zł i adresują wsparcie do 2 185 osób, z czego 87% stanowią dzieci w wieku 3-5 lat, które zostaną objęte

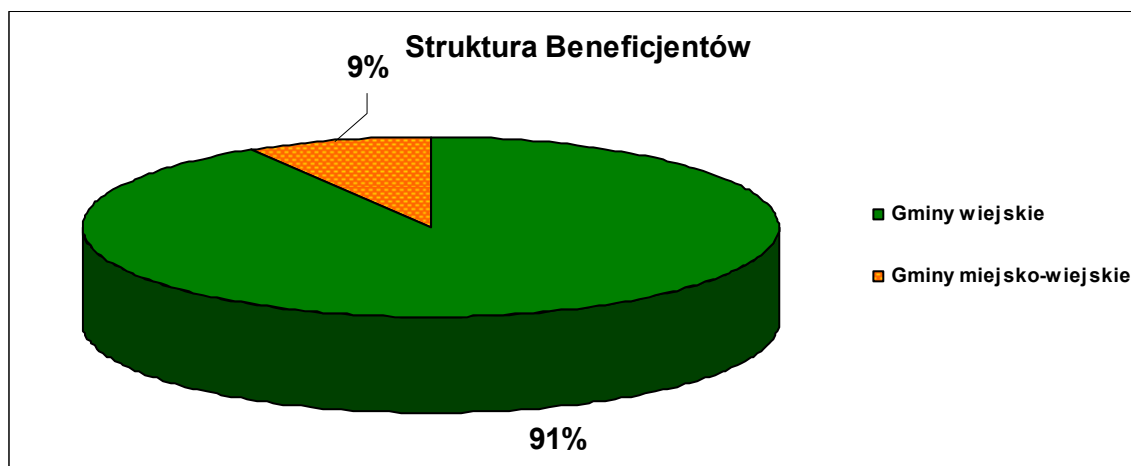
²⁰ Wskaźnik liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat w danej gminie do ogólniej liczby dzieci w tej grupie wiekowej w gminie. Wskaźnik obliczany jest na podstawie danych GUS.

edukacją przedszkolną. Średnia wartość wsparcia na 1 beneficjenta ostatecznego w konkursie w Poddziałaniu 9.1.1 oscyluje wokół 14 469 zł²¹, natomiast średni okres realizacji pojedynczego projektu wynosi około 25 miesięcy.

Projekty wyłonione do realizacji w konkursie ogłoszonym mocą zapisów Planu Działania na 2009 r. ukierunkowane są na wspieranie obszarów o niskim poziomie upowszechnienia edukacji przedszkolnej zgodnie z przyjętą polityką województwa. W województwie małopolskim rozpoczęto dotychczas realizację 35 projektów wyłonionych do dofinansowania w dwóch konkursach. Na realizację tych projektów przeznaczono ponad 39 mln zł, a liczba osób, która zostanie objęta wsparciem wynosi ok. 3,7 tys.

Grupy docelowe

W ramach Poddziałania 9.1.1 wsparcie mogą uzyskać dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat), ich rodzice, a także przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego. Projekty z konkursu ogłoszonego na mocy zapisów Planu Działania na 2009 r. adresują swoje wsparcie do 2 185 osób, w tym 1 910 osób to dzieci w wieku przedszkolnym. Osoby te zamieszkują gminy, w których wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej na dzień 31.12.2006 r. wynosił poniżej 30%. Są to głównie obszary wiejskie – 91% stanowią projekty realizowane w gminach wiejskich.

Źródło: Opracowanie własne

²¹ Średnia wartość wsparcia na 1 BO liczona jest jako uśredniona wartość każdego pojedynczego projektu/liczba beneficjentów w tym projekcie. Nie jest to zatem średnia arytmetyczna liczona jako suma wartości projektów dzielona przez liczbę beneficjentów.

Grupą docelową w Poddziałaniu 9.1.1 są także instytucje – przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego. Projekty wyłonione do realizacji w 2009 r. obejmą wsparciem 18 przedszkoli oraz 20 punktów przedszkolnych.

W projektach wyłonionych dotychczas do realizacji w ramach Poddziałania 9.1.1 wsparcie otrzyma niemal 3,5 tysiąca osób nieaktywnych zawodowo. Grupę tą stanowią głównie dzieci objęte edukacją przedszkolną dzięki interwencji z EFS. Do dnia 31.12.2009 roku w projektach uczestniczyły 1 844 osoby (w tym 1 183 dzieci w wieku 3-5 lat z obszarów wiejskich).

Formy wsparcia

W wyniku realizacji projektów, dla których umowy podpisano w 2009 roku utworzonych zostanie 5 nowych przedszkoli oraz 20 punktów przedszkolnych. Projekty wyłonione do realizacji zakładają także objęcie wsparciem 13 już istniejących przedszkoli poprzez wydłużenie godzin ich pracy, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci oraz zatrudnienie dodatkowego personelu.

Aby bardziej adekwatnie odpowiedzieć na potrzeby społeczności lokalnych, w Poddziałaniu 9.1.1 wprowadzono kryterium strategiczne premiujące utworzenie w projekcie tzw. innych form wychowania przedszkolnego. Było to kryterium najbardziej premiowane (przysługiwało 10 dodatkowych punktów za jego spełnienie). Preferowanie innych form wychowania przedszkolnego spowodowało, iż 43% projektów, które przeszły do realizacji zakłada utworzenie punktu przedszkolnego.

W 2009 r. w województwie małopolskim nie było możliwości realizowania kampanii informacyjnych w zakresie edukacji przedszkolnej. Działania promocyjne mogły być jedynie przewidziane w ramach projektów zakładających tworzenie bądź wsparcie form wychowania przedszkolnego.

Projekty realizowane w ramach Poddziałania 9.1.1 odpowiadają na potrzebę zapewnienia równego i szerokiego dostępu do edukacji przedszkolnej w Małopolsce. Dzięki dostępności środków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w naszym województwie wsparcie otrzymały już 73 ośrodki wychowania przedszkolnego. Zauważalna jest także poprawa w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej w naszym województwie na przestrzeni 2 lat wdrażania PO KL. Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Małopolsce w 2006 r. wynosił 41%, a ponad połowa gmin osiągała poziom wskaźnika niższy niż 30%. Na przestrzeni dwóch lat średni poziom wskaźnika dla Małopolski

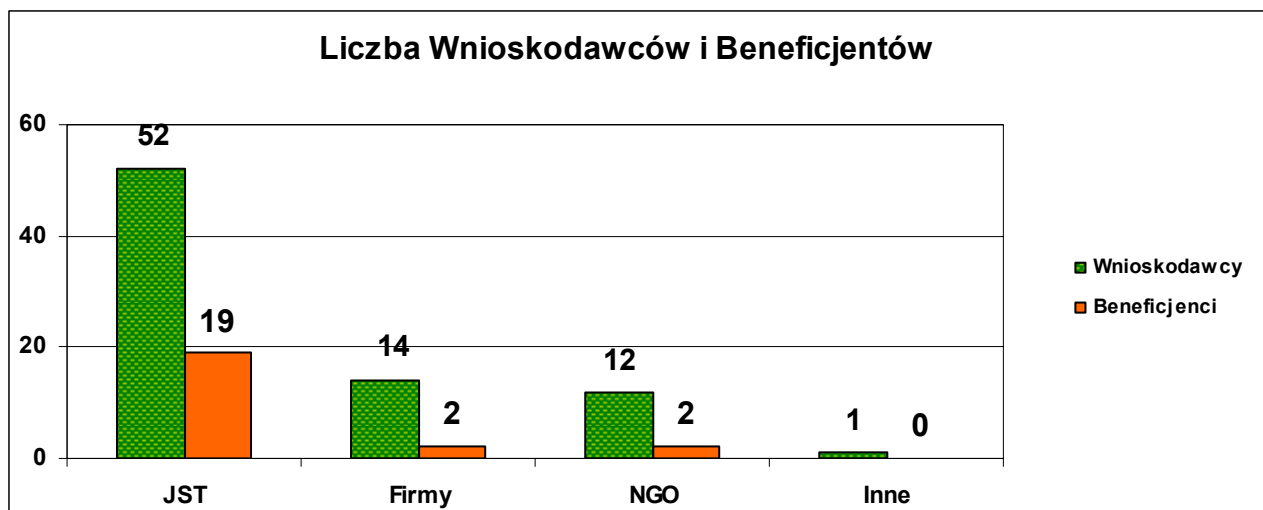
wzrósł do ponad 48%, co nie wątpliwie osiągnięte zostało dzięki dostępności środków z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Realizacja projektów ma w założeniu przyczynić się do podniesienia atrakcyjności i zwiększenia dostępności wychowania przedszkolnego w szczególności wśród mieszkańców obszarów wiejskich. Projekty, z których większość realizowana jest na terenach wiejskich, gdzie edukacja przedszkolna jest dostępna w niewystarczającym zakresie, zapobiegają różnicowaniu szans edukacyjnych dzieci na najwcześniejszym etapie kształcenia.

Beneficjenci

Wśród Beneficjentów Poddziałania 9.1.1, z którymi w 2009 r. zawarte zostały umowy dominują jednostki samorządu terytorialnego – 83% wszystkich umów zostało podpisanych z tymi podmiotami. Dominacja tej grupy podmiotów zauważalna była także w konkursie ogłoszonym w 2008 r. Pozostałą grupę stanowią: firmy prywatne (9%), fundacje i stowarzyszenia (4%) oraz związki Kościoła (4%).

Z jednej strony wysoka aktywność jednostek samorządu terytorialnego w konkursach ogłaszanych w Poddziałaniu 9.1.1 zaskakuje – są one zobligowane wnieść wkład własny w wysokości 15% wartości projektu. Wymóg ten nie dotyczy firm prywatnych czy też fundacji i stowarzyszeń. Pomimo konieczności zaangażowania środków własnych, jednostki samorządu terytorialnego aktywnie korzystają z możliwości otrzymania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego na wsparcie edukacji przedszkolnej. Projekty składane przez jednostki samorządu terytorialnego charakteryzują się także wysoką jakością, o czym świadczy najwyższa efektywność tej grupy podmiotów w aplikowaniu o środki ramach Poddziałania 9.1.1, można więc wysunąć wniosek, iż podmioty te po pierwsze – mają świadomość potrzeb związanych z edukacją przedszkolną, z drugiej strony znają także specyfikę przedsięwzięcia polegającego na założeniu i prowadzeniu przedszkola; są świadome konieczności sprostania wielu wymogom organizacyjno-prawnym czy sanitarnym, które muszą zostać spełnione w celu założenia przedszkola. Efektywność pozostałych grup projektodawców jest na znacznie niższym poziomie.

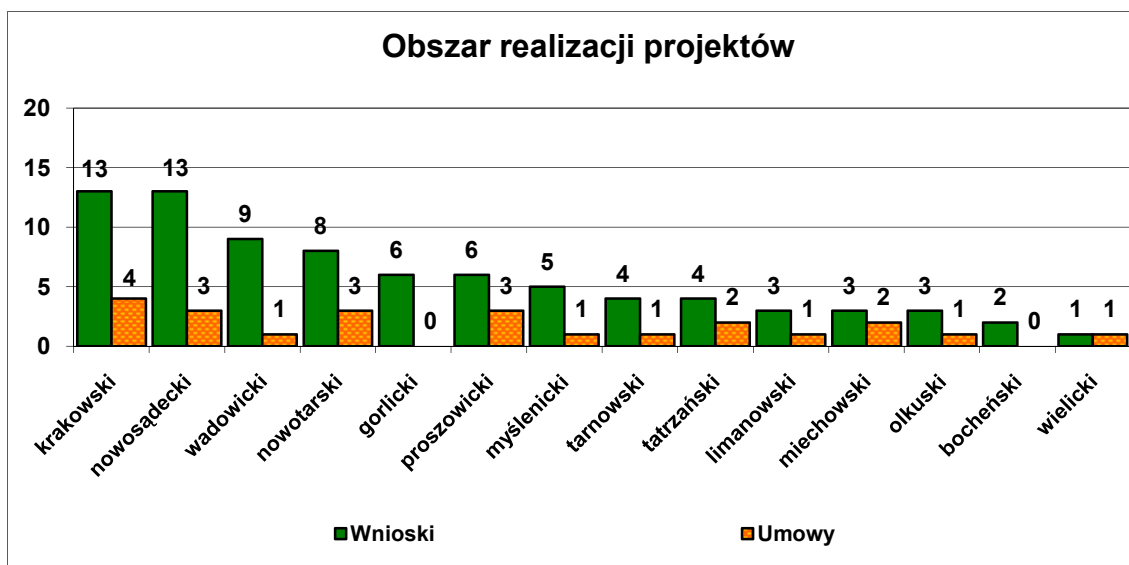

Źródło: Opracowanie własne

Wśród wniosków, które zostały wyłonione do realizacji w ramach Poddziałania 9.1.1 w 2009 r. 5 będzie realizowanych w partnerstwie.

Obszar realizacji

Najczęściej wskazywanym obszarem realizacji projektów, które wpłynęły w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w Poddziałaniu 9.1.1 był powiat krakowski oraz powiat nowosądecki. Z uwagi na wysoki poziom wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej oraz przyjęte kryterium dostępu – miasta Kraków, Nowy Sącz oraz Tarnów nie były wskazywane jako obszar realizacji we wnioskach złożonych w Poddziałaniu 9.1.1 w konkursie ogłoszonym pod koniec roku 2008. W odpowiedzi na konkurs nie wpłynęły także projekty, dla których obszarem realizacji miałyby być następujące powiaty: brzeski, chrzanowski, dąbrowski oraz oświęcimski. Na konkurs wpłynął ponadto 1 projekt, w którym obszarem realizacji było województwo małopolskie.

Źródło: Opracowanie własne

Projekty wyłonione do realizacji w 2009 r. w Poddziałaniu 9.1.1 adresują wsparcie jedynie do mieszkańców kilku powiatów. Wśród wniosków wyłonionych do realizacji najwięcej obejmuje obszar powiatu krakowskiego oraz nowosądeckiego, nowotarskiego i proszowickiego. Ze względu na specyfikę Poddziałania 9.1.1 oraz fakt, iż wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej jest podawany na poziomie małopolskich gmin, zasadne jest ukazanie związku pomiędzy poziomem opisywanego wskaźnika w danej gminie a lokalizacją przedszkoli i punktów przedszkolnych, które otrzymały wsparcie w ramach PO KL.

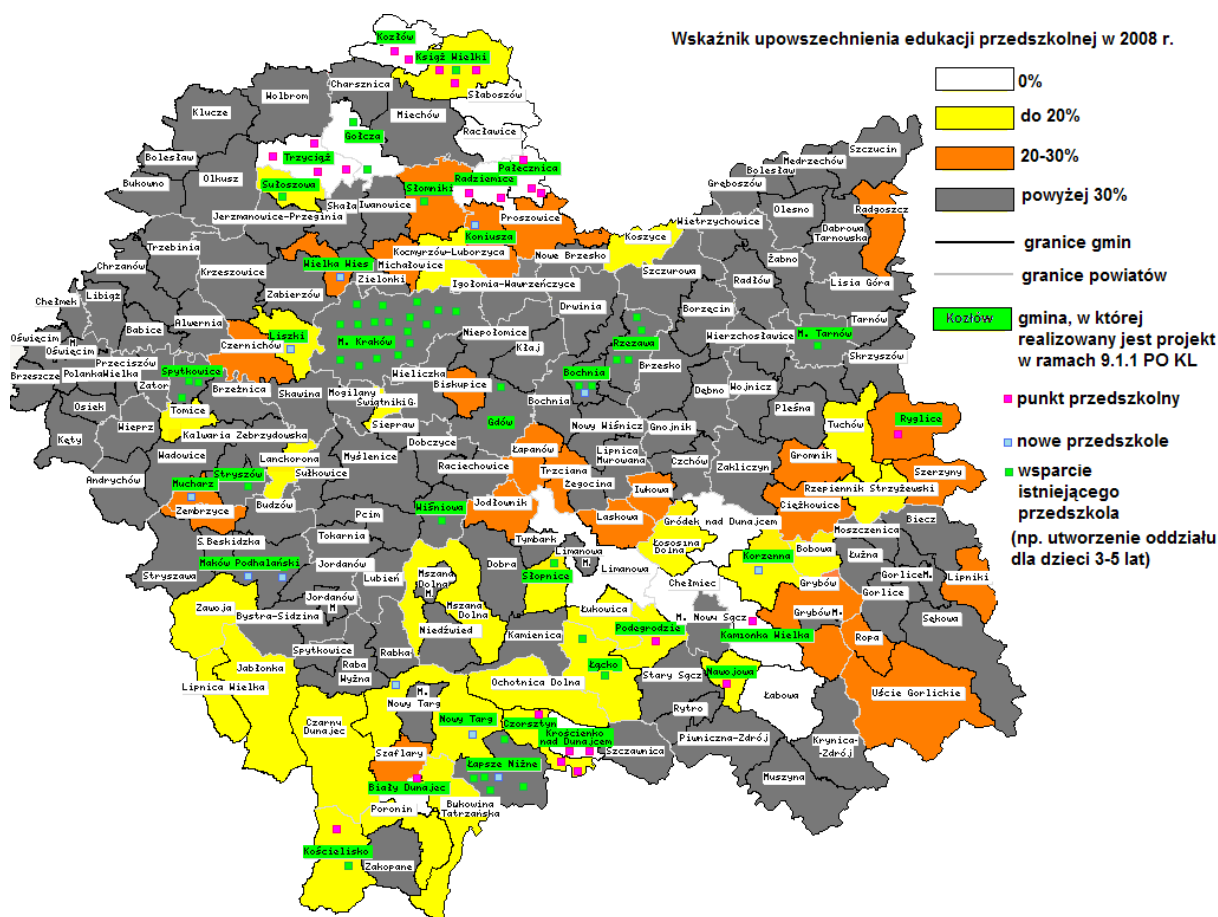
W konkursach ogłoszonych dotychczas w Poddziałaniu 9.1.1 wsparcie otrzymały 34 małopolskie gminy, których 82% to gminy wiejskie. Gminy, w których powstanie forma edukacji przedszkolnej bądź też dofinansowana zostanie działalność już istniejącej placówki, zostały zaznaczone kolorem zielonym na poniższej mapie.

W 2006 roku aż w 15 gminach nie istniały ośrodki wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-5 lat²², zatem dzieci zamieszkujące te gminy miały utrudniony dostęp do opieki przedszkolnej. Dzięki projektom realizowanym w Poddziałaniu 9.1.1 przez 2 lata wdrażania PO KL w Małopolsce, w 9 z 15 gmin, w których wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej wynosił 0%, utworzono przedszkole bądź punkt przedszkolny. Niektóre gminy wybrały nieco inne rozwiązanie organizacyjne – utworzony został oddział dla dzieci w wieku 3-5 lat w istniejącym przedszkolu dla sześciolatków.

²² Były to gminy Gołcza, Kozłów, Raclawice, Słaboszów, Pałecznica, Radziemice, Limanowa, Gródek nad Dunajcem, Kamionka Wielka, Korzenna, Łabowa, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna, Biały Dunajec, Trzyciąż.

Na poniższej mapie nadal widnieją „białe plamy” – gminy, w których wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci 3-5 lat w 2008 r. wynosił 0%. W Małopolsce jest 6 takich gmin: Racławice, Słaboszów, Limanowa (gminna wiejska), Chełmiec²³, Gródek nad Dunajcem i Łabowa. W gminach tych nie realizowano dotychczas projektów w ramach Poddziałania 9.1.1. W dwóch konkursach dotychczas ogłoszonych w Małopolsce w Poddziałaniu 9.1.1 nie zlikwidowano wprawdzie wszystkich „białych plam” w zakresie edukacji przedszkolnej, lecz popularność tego Poddziałania, niezmiennie wysokie zainteresowania Projektodawców oraz segmentacja kryterium strategicznego²⁴ na 2010 rok dają nadzieję na poprawę sytuacji w najbliższym czasie.

Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w 2008 r. w Małopolsce oraz wyniki konkursów ogłoszonych w Poddziałaniu 9.1.1 przed 31.12.2009 r.

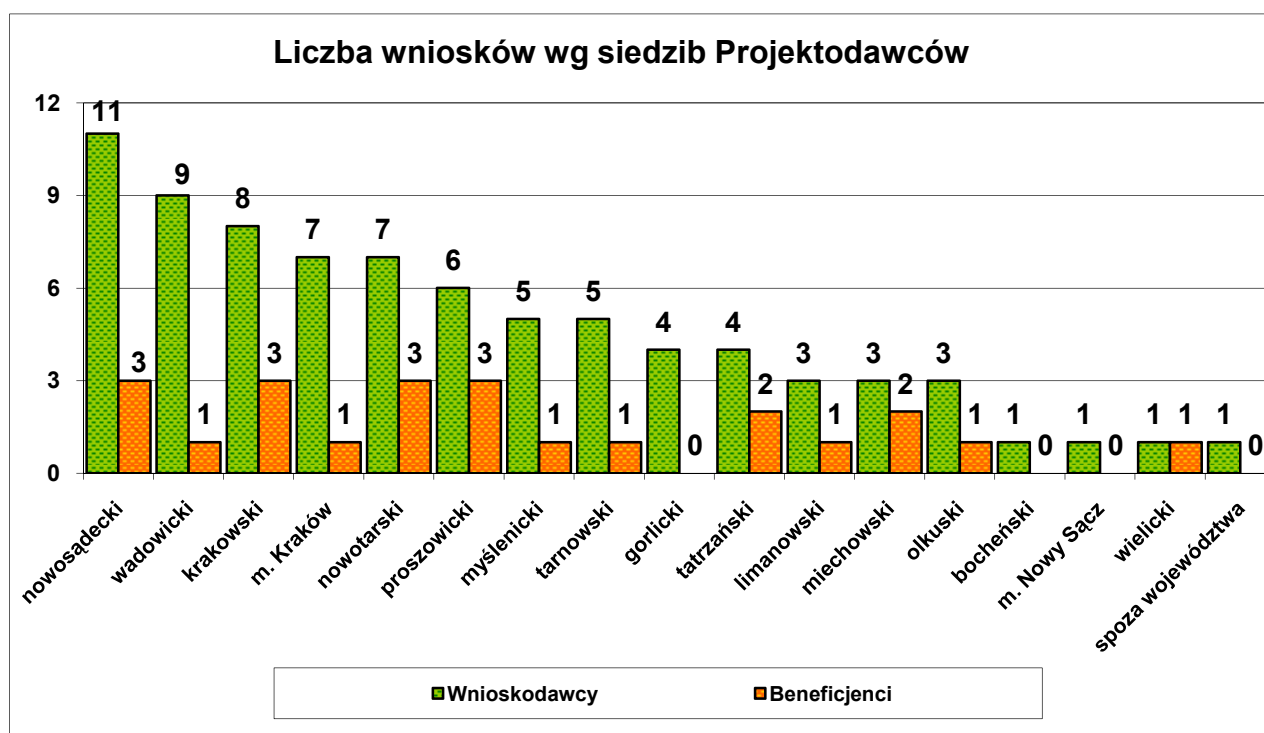

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz wyników konkursów w Poddziałaniu 9.1.1 PO KL

²³ Gmina Chełmiec w 2007 r. dołączyła do gmin ze wskaźnikiem upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci 3-5 lat na poziomie 0%.

²⁴ W Planie Działania na 2010 r. w Poddziałaniu 9.1.1 dokonano segmentacji kryterium strategicznego. Gminom o wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej wynoszącym od 10 do 20% zostanie przyznana 10 punktowa premia, natomiast gminy, gdzie wskaźnik jest niższy niż 10% otrzymają 20 dodatkowych pkt.

W odpowiedzi na drugi konkurs w Poddziałaniu 9.1.1 wpłynęło 79 wniosków. W liczbie tej znajduje się 1 projekt złożony przez podmiot spoza województwa małopolskiego (1%). Najwięcej wniosków złożyli Projektodawcy mający swoją siedzibę na terenie powiatu nowosądeckiego – blisko 14% złożonych projektów. Kolejne miejsca pod tym względem zajęli Projektodawcy z powiatu wadowickiego (11% złożonych wniosków) i krakowskiego (10% wniosków). W Poddziałaniu 9.1.1 nie wpłynął żaden projekt Wnioskodawców mających swoją siedzibę na terenie powiatu brzeskiego, chrzanowskiego, dąbrowskiego, oświęcimskiego, suskiego oraz miasta Tarnowa.

Źródło: opracowanie własne

Wnioski złożone w Poddziałaniu 9.1.1 charakteryzowały się bardzo zróżnicowaną jakością. Na 79 złożonych wniosków rekomendowano do dofinansowania 23 projekty. Najwięcej umów zawarto z Projektodawcami mającymi swoją siedzibę na obszarze powiatów: nowosądeckiego, krakowskiego, nowotarskiego i proszowickiego. Żadna umowa nie została zawarta z Projektodawcami z powiatów: gorlickiego, bocheńskiego, miasta Nowego Sącza oraz spoza województwa, pomimo iż złożyli oni wnioski w odpowiedzi na ogłoszony konkurs. Najwyższą efektywność w aplikowaniu o środki w ramach Poddziałania 9.1.1 osiągnął powiat wielicki (100% - lecz efektywność dotyczy 1 złożonego wniosku, który uzyskał rekomendację do dofinansowania). Wysoką efektywność osiągnęli także Projektodawcy z powiatu miechowskiego (67%) oraz tatrzańskiego i proszowickiego, z których co drugi projekt został rekomendowany do dofinansowania. Biorąc pod uwagę ogólnie niską efektywność w

aplikowaniu o środki dostępne w konkursie – 29%, wyniki osiągnięte przez Projektodawców ze wskazanych powyżej powiatów przekraczają znacznie poziom średni.

Wnioski

1. Zauważalna jest poprawa w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej w naszym województwie na przestrzeni 2 lat wdrażania PO KL. Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w grupie dzieci 3-5 lat w Małopolsce w 2006 r. wynosił 41%, a ponad połowa gmin osiągała poziom wskaźnika niższy niż 30%. Na przestrzeni dwóch lat średni poziom wskaźnika dla Małopolski wzrósł do ponad 48%, co nie wątpliwie osiągnięte zostało dzięki dostępności środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 9.1.1. W 2006 roku aż w 15 gminach nie istniały ośrodki wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-5 lat, zatem dzieci zamieszkujące te gminy miały utrudniony dostęp do opieki przedszkolnej. Dzięki projektom realizowanym w Poddziałaniu 9.1.1 przez 2 lata wdrażania PO KL w Małopolsce, w 9 z 15 gmin, w których wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej wynosił 0%, utworzono przedszkole bądź punkt przedszkolny. Niektóre gminy wybrały nieco inne rozwiązanie organizacyjne – utworzony został oddział dla dzieci w wieku 3-5 lat w istniejącym przedszkolu dla sześciolatków.
2. Istniejące dysproporcje w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej pomiędzy gminami województwa małopolskiego determinują konieczność podejmowania działań, które pozwolą ukierunkować wsparcie na obszary najbardziej jego potrzebujące. Polityka wspierania gmin o najniższym poziomie wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3-5 lat jest nadal kontynuowana. W konkursie ogłoszonym w 2010 r. utrzymane zostało kryterium dostępu, zgodnie z którym projekty mogą być realizowane jedynie w gminach, w których powyższy wskaźnik jest niższy niż 30% (kryterium nie dotyczy przedszkoli integracyjnych oraz przedszkoli specjalnych). Znaczenie kryterium zostało jednak wzmocnione odpowiednimi kryteriami strategicznymi. Projekty realizowane w gminach, w których wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat wynosi poniżej 20% otrzymają dodatkowe punkty strategiczne. Gminy, w których wskaźnik jest niższy niż 10% otrzymają największą premię punktową. Takie rozwiązanie pozwoli w pierwszej kolejności wspierać te obszary, na których kumulują się problemy edukacji przedszkolnej.
3. Usługi edukacyjne podejmowane w realizowanych projektach nie ograniczają się jedynie do spełnienia wymogów podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Są one odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców umożliwiając realizację zajęć dodatkowych w przedszkolach i punktach przedszkolnych. Wszystkie realizowane formy wsparcia przyczyniają się do zmniejszenia nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi zgodnie z celem Działania 9.1.

4. Utrzymuje się wysoka efektywność jednostek samorządu terytorialnego w aplikowaniu o ośrodki w ramach Poddziałania 9.1.1. Jednostki samorządu terytorialnego, jako organy prowadzące przedszkola mają świadomość potrzeb związanych z edukacją w prowadzonych przez siebie placówkach, co wpływa na wysoką jakość wniosków składanych przez te podmioty. Z drugiej jednak strony wysoka aktywność jednostek samorządu terytorialnego w konkursach ogłaszanych w Poddziałaniu 9.1.1 zaskakuje o tyle, iż są one zobligowane wnieść wkład własny w wysokości 15% wartości projektu. Wymóg ten nie dotyczy firm prywatnych czy też fundacji i stowarzyszeń. Pomimo konieczności zaangażowania środków własnych, jednostki samorządu terytorialnego aktywnie korzystają z możliwości otrzymania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego na wsparcie edukacji przedszkolnej.
5. Zauważalny jest można wpływ kryteriów strategicznych zapisanych w Planie Działania dla Priorytetu IX rok 2009 na planowane przez Projektodawców formy wsparcia oraz sposób realizacji projektów. Przykładowo – w Poddziałaniu 9.1.1 premiowana była realizacja innych form wychowania przedszkolnego i 43% projektów wyłonionych do dofinansowania zakładała utworzenie punktu przedszkolnego.
6. Z uwagi na szerokie zainteresowanie Projektodawców realizacją tzw. „innych form wychowania przedszkolnego”, znaczenie tej formy edukacji przedszkolnej nie będzie podkreślane dodatkowymi punktami strategicznymi. Punkty przedszkolne mogą być zatem nadal zakładane, lecz w 2010 r. projekty te nie otrzymają premii punktowej.
7. Przedsięwzięcia polegające na wspieraniu edukacji przedszkolnej powinny być konsekwencją tworzenia trwałych lokalnych polityk edukacyjnych, w których opracowanie zaangażowane zostaną różnorodne podmioty. W celu zainteresowania partnerów lokalnych realizacją przedszkolnych przedsięwzięć edukacyjnych, w 2010 roku premię punktową otrzymają przedsięwzięcia realizowane w partnerstwie publiczno-społecznym.

PODDZIAŁANIE 9.1.2 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH UCZNIÓW Z GRUP O UTRUDNIONYM DOSTĘPIE DO EDUKACJI ORAZ ZMNIEJSZANIE RÓŻNIC W JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH

Poddziałanie 9.1.2 ukierunkowane jest na wspieranie szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne oraz ich uczniów poprzez możliwość realizacji programów rozwojowych. Programy rozwojowe mają przyczyniać się do wyrównywania szans edukacyjnych uczniów i zmniejszania dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych. Podnoszenie jakości procesu kształcenia możliwe jest dzięki realizacji dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz zajęć specjalistycznych, a także dodatkowych zajęć dla uczniów ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych. Możliwe jest także objęcie uczniów wykazujących problemy w nauce doradztwem i opieką pedagogiczno-psychologiczną, czy też rozszerzenie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy. W programach rozwojowych wdrażane być mogą także nowe, innowacyjne formy nauczania i oceniania cechujące się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne, czy programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa. Wdrażane mogą być również programy efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniające się do poprawy jakości nauczania.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki umożliwia szerokie spektrum działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, a także wspieranie zmian w procesie kształcenia prowadzących do większej zbieżności pomiędzy edukacją, a rynkiem pracy. To czy przyszły pracownik odnajdzie się na rynku pracy zależy w dużej mierze od posiadanych kompetencji kluczowych nabywanych w procesie kształcenia. Dostrzegając znaczenie umiejętności kluczowych, zwłaszcza w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz przedsiębiorczości, w województwie małopolskim w Poddziałaniu 9.1.2 wprowadzono kryterium, zgodnie z którym w programie rozwojowym szkoły obligatoryjne było prowadzenie zajęć w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych lub przedsiębiorczości. Celem tak zdefiniowanego kryterium jest wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych ukierunkowanej na rozwijanie umiejętności kluczowych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym, zawodowym i gospodarczym uczniów – przyszłych pracowników.

Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych powinny odpowiadać potrzebom dydaktyczno-wyrównawczym szkoły, powinny także być kompatybilne z kierunkami rozwoju

przyjętymi przez szkołę. Najpełniejszą i najbardziej aktualną wiedzę o potrzebach danej placówki i jej uczniów posiada sama szkoła oraz jej organ prowadzący, z tego względu w realizację projektów wyłonionych do realizacji w 2009 r. zaangażowany musiał być organ prowadzący lub szkoła czy placówka oświatowa.

Kolejnym problemem szkolnictwa jest deficyt doradców zawodowych w stosunku do ilości uczniów oraz szkół przekładający się na trudności w dostępie uczniów do informacji o formach i kierunkach kształcenia. W celu wspomagania małopolskich uczniów w planowaniu kariery zawodowej w 2009 r. wprowadzono preferencję dla projektów w Poddziałaniu 9.1.2 zawierających elementy doradztwa edukacyjno-zawodowego już na etapie szkoły gimnazjalnej.

Tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz uczniów napotykaających bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym jest celem Działania 9.1, w którym realizowane są programy rozwojowe szkół ogólnych. W procesie wyrównywania szans edukacyjnych niezmiennie istotne jest takie zdefiniowanie kryteriów wyboru projektów, które pozwoli w pierwszej kolejności wspierać obszary, na których kumulują się problemy edukacyjne przejawiające się np. niskimi osiągnięciami uczniów. Z tego względu niezmiennie istotna jest realizacja programów rozwojowych przez szkoły, których uczniowie uzyskują wyniki w ramach egzaminów zewnętrznych poniżej średniej wojewódzkiej. W konkursie ogłoszonym pod koniec 2008 r. preferencję uzyskiwały projekty ukierunkowane na wsparcie takich szkół.

Zainteresowanie konkursem było wysokie, pomimo ograniczeń zdefiniowanych w kryteriach dostępu. W odpowiedzi na konkurs wpłynęły 282 wnioski o łącznej wartości 253 880 084 zł. Projekty te adresowały swoje usługi do 156 162 osób. W wyniku ich oceny rekomendowano do dofinansowania 74 wnioski, których wartość znacznie przekroczyła dostępną kwotę kontraktacji (25 mln zł). Z uwagi na fakt, iż wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów na najwcześniejszych etapach kształcenia jest priorytetowym kierunkiem polityki województwa małopolskiego, podjęto decyzję o zwiększeniu kwoty środków celem umożliwienia realizacji wszystkich projektów wyłonionych do dofinansowania.

W ramach konkursu podpisano 74 umowy na kwotę ogółem 67 736 613 zł. Umowy te adresują wsparcie do 39 370 osób. Średnia wartość wsparcia na 1 beneficjenta ostatecznego w konkursie w Poddziałaniu 9.1.2 oscyluje wokół 2 408 zł, natomiast średni okres realizacji pojedynczego projektu wynosi około 21 miesięcy.

Dotychczas w województwie małopolskim podpisano umowy dla 99 projektów wyłonionych do dofinansowania w dwóch konkursach. Na realizację tych projektów przeznaczono niemal 90 mln zł, a liczba osób, która zostanie objęta wsparciem wynosi niemal 53 tys.

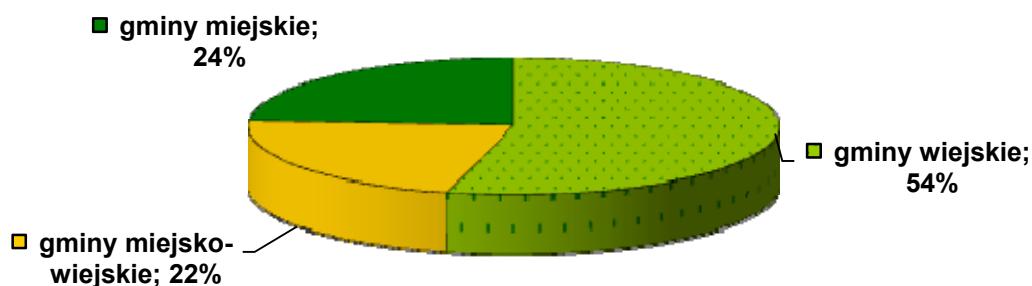
Grupy docelowe

Odbiorcami wsparcia w projektach realizowanych w Poddziałaniu 9.1.2 mogą być szkoły i placówki oświatowe (instytucje, kadra) oraz ich organy prowadzące realizujące kształcenie ogólne. Bezpośrednim wsparciem projektowym obejmowani są uczniowie i wychowankowie szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne, a także osoby, które przedwcześnie opuściły system oświaty.

Drugi z kolei konkurs w Poddziałaniu 9.1.2 pozwoli objąć wsparciem 39 370 osób. W większości są to uczniowie szkół prowadzących kształcenie ogólne (ta grupa stanowi niemal 99% odbiorców wsparcia), lecz w sześciu projektach pojawiają się także pewne elementy wsparcia dla nauczycieli. Większość uczniów, którzy wezmą udział w programach rozwojowych uczęszcza do szkół zlokalizowanych w gminach wiejskich (54% uczniów objętych wsparciem w projektach wyłonionych do dofinansowania w 2009 r.). Uczniowie pobierający naukę w miastach stanowią 24% uczestników, natomiast ok. 22% stanowią uczniowie szkół z gmin miejsko-wiejskich.

W opisywanym konkursie ramach Poddziałania 9.1.2 bezpośrednim wsparciem objętych 365 szkół, spośród których 57% stanowią szkoły podstawowe, 30% szkoły gimnazjalne, 11% szkoły ponadgimnazjalne i 2% zespoły szkół. Niektóre spośród tych szkół otrzymają wsparcie po raz kolejny, gdyż otrzymały już wsparcie w projektach wyłonionych do dofinansowania w pierwszym konkursie ogłoszonym w Poddziałaniu 9.1.2 w marcu 2008 r.

Struktura Beneficjentów Ostatecznych pod względem miejsca pobierania nauki

Źródło: opracowanie własne

W projektach realizowanych w ramach Poddziałania 9.1.2 wsparcie kierowane jest do ściśle określonej grupy docelowej, w związku z tym rekrutacja ma raczej charakter zamknięty, gdyż wsparciem objęci są uczniowie danej szkoły, która realizuje projekt.

Do końca 2009 roku z szansy rozwoju i lepszego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów skorzystało aż 341 małopolskich szkół prowadzących kształcenie ogólne. Były to szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne. Szkoły te w połowie zlokalizowane są na obszarach wiejskich, w połowie są to szkoły miejskie. Rozpoczęły one realizację programów rozwojowych dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Liczba osób objętych dotychczas wsparciem w ramach programów rozwojowych szkół wynosi ponad 39 tys.

Formy wsparcia

W projektach wyłonionych do realizacji w 2009 r. najpopularniejszą formą wsparcia są dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia. Ich przeprowadzenie zakłada ponad 93% projektów. Na drugim miejscu pod względem popularności uplasowały się zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości oraz nauk przyrodniczo-matematycznych. Przeprowadzenie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych rozwijających kompetencje kluczowe planowane jest w ponad 90% projektach. Tendencja ta uległa zmianie w porównaniu z wynikami pierwszego konkursu, w którym w realizowanych projektach dominowały zajęcia rozwijające kompetencje

kluczowe, natomiast dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne zajmowały drugie miejsce pod względem popularności.

Popularność kolejnych typów wsparcia możliwych do realizacji w ramach programu rozwojowego kształtuje się na podobnym poziomie. W projektach wyłonionych w 2009 roku, podobnie jak w roku poprzednim, na trzecim miejscu pod względem popularności uplasowały się doradztwo i opieka pedagogiczno-psychologiczna dla uczniów wykazujących problemy w nauce występujące w niemal 69% projektów. W roku poprzednim pomoc pedagoga lub psychologa występowała w 63% projektów. Ciekawą tendencję obserwuje się natomiast w zakresie poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego, którego popularność wzrosła w kolejnym konkursie. Tylko 1/3 projektów wyłonionych do dofinansowania w 2008 roku zakładała prowadzenie poradnictwa lub doradztwa edukacyjno-zawodowego, podczas gdy w kolejnym konkursie już co drugi projekt zawiera elementy tej formy pomocy dla uczniów. Tendencja ta jest związana poniekąd z preferencją w kryteriach strategicznych dla projektów, w których realizowane jest doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów szkół gimnazjalnych. Dodatkową premię punktową za spełnienie powyższego kryterium otrzymało 31% rekomendowanych projektów. Z uwagi na fakt, iż wsparcie w ramach Poddziałania 9.1.2 może być ukierunkowane także na szkoły podstawowe lub ponadgimnazjalne prowadzących kształcenie ogólnie, należy stwierdzić, iż opisywane kryterium strategiczne znalazło wyraźne odzwierciedlenie w realizowanych projektach. Oddziaływanie pozostałych kryteriów strategicznych określonych w konkursie ogłoszonym pod koniec 2008 r. na zakres wsparcia w realizowanych projektach jest jeszcze bardziej widoczne. Najwięcej spośród realizowanych projektów – 59% spełnia kryterium, zgodnie z którym program rozwojowych szkoły obejmować ma co najmniej 3 formy wsparcia. Projekty realizowane w szkołach, w których uczniowie osiągnęli wynik w ramach egzaminów zewnętrznych niższy od średniej wojewódzkiej stanowią 42%. Także ostatnie spośród kryteriów strategicznych – komplementarność projektu z innymi inwestycjami znalazło odzwierciedlenie w zapisach wniosków o dofinansowanie. Komplementarnych z innymi inwestycjami jest 28% projektów wyłonionych w konkursie.

Tematyka zajęć prowadzonych w ramach programów rozwojowych jest znacznie bardziej zróżnicowana w porównaniu z projektami wyłoniętymi do dofinansowania w pierwszym konkursie w Poddziałaniu 9.1.2. Dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne dotyczą następujących zakresów tematycznych:

- przedmioty matematyczno-przyrodnicze (91% projektów zakładających przeprowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych lub specjalistycznych);
- przedmioty humanistyczne (64%);

- języki obce (57%);
- edukacja informatyczna (25%);
- przedsiębiorczość (9%);
- zajęcia artystyczne (4%).

W zakresie zajęć (pozalekcyjnych i pozaszkolnych) dla uczniów ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych zakres tematyczny przedstawia się następująco:

- nauki matematyczno-przyrodnicze (94% projektów zakładających zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne w zakresie kompetencji kluczowych);
- porozumiewanie się w językach obcych (78%);
- kompetencje informatyczne (69%);
- świadomość i ekspresja kulturalna (49%);
- porozumiewanie się w języku ojczystym (39%);
- przedsiębiorczość (36%);
- umiejętność uczenia się (7%).

Duża popularność przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w zakresie wyrównywania dysproporcji edukacyjnych bądź rozwijania uzdolnień związana jest z przyjęciem w Planie Działania dla Priorytetu IX na 2009 r. kryterium dostępu, zgodnie z którym programy rozwojowe musiały obowiązkowo realizować zajęcia z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych lub przedsiębiorczości (czyli, zajęć z których wyniki egzaminów zewnętrznych po klasie VI SP oraz w gimnazjum są najniższe). Można jednak stwierdzić, iż ze względu na cytowane kryterium, oczekiwać należało nieco większej popularności zajęć w zakresie przedsiębiorczości.

Ponad połowa (58%) wszystkich projektów wyłonionych do dofinansowania w 2009 roku zakłada prowadzenie zajęć dla uczniów metodą warsztatową. Jest to wysoki odsetek zważywszy na fakt, iż Projektodawcy nie byli dodatkowo motywowani punktami strategicznymi za warsztatową formę prowadzenia zajęć, co miało miejsce w ubiegłym roku.

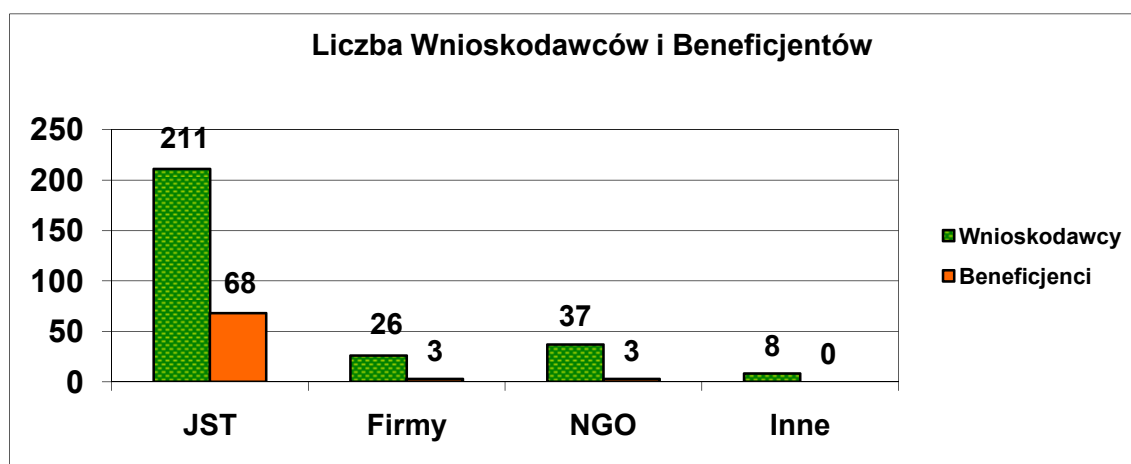
W kilku projektach (9%) zaplanowano przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli, które zagwarantować mają realizację programu rozwojowego szkoły na wyższym poziomie.

Beneficjenci

Podobnie jak w pierwszym konkursie, dominującą formą prawną podmiotów realizujących projekty są jednostki samorządu terytorialnego (92%). Wśród podmiotów aplikujących o środki jest ich 75%, zatem w Poddziałaniu 9.1.2 podmioty te zdecydowanie dominują pod względem liczby złożonych wniosków. Ponadto wysoki udział jednostek samorządu terytorialnego wśród Projektodawców, których projekty są realizowane oznacza, iż projekty przygotowane przez JST są lepszej jakości niż projekty innych kategorii podmiotów. Program rozwojowy szkoły to specyficzne przedsięwzięcie, wymagające wnikliwej diagnozy potrzeb dydaktycznych i wychowawczych uczniów, ich zainteresowań i uzdolnień. Jednostki samorządu terytorialnego jako organy prowadzące szkoły w największym stopniu dostrzegają te potrzeby i kompleksowo na nie odpowiadają zakresem działań podejmowanych w projektach. Przekłada się to na wysoką jakość wniosków składanych w konkursach ogłaszanych w Poddziałaniu 9.1.2 przez tego rodzaju podmioty.

Ponad 13% wniosków zostało złożonych przez organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, Kościół Katolicki). Tylko 3 projekty z tej grupy uzyskały dofinansowanie w 2009 r. Na poniższym wykresie do kategorii „inne” zostały zaliczone szkoły, placówki oświatowe oraz uczelnie wyższe. Żaden z wniosków złożonych przez te podmioty nie uzyskał dofinansowania.

Wśród podmiotów aplikujących 9% to firmy prywatne. Z wniosków złożonych przez prywatne podmioty, które poprawnie przeszły ocenę formalną, tylko 3 uzyskały dofinansowanie.

Źródło: opracowanie własne

Najwyższą efektywność w aplikowaniu o środki w ramach Poddziałania 9.1.2 osiągnęły jednostki samorządu terytorialnego i wyniosła ona 32%. Tym samym wynik ten był znacznie wyższy od efektywności pozostałych podmiotów. Firmy prywatne osiągnęły efektywność

bliską 12%, a organizacje pozarządowe 8%. Wnioski złożone przez JST w większym stopniu odpowiadają założeniom programu rozwojowego, ponieważ organy prowadzące szkoły posiadają najpełniejszą wiedzę na temat potrzeb dydaktyczno-wychowawczych danej szkoły i jej uczniów.

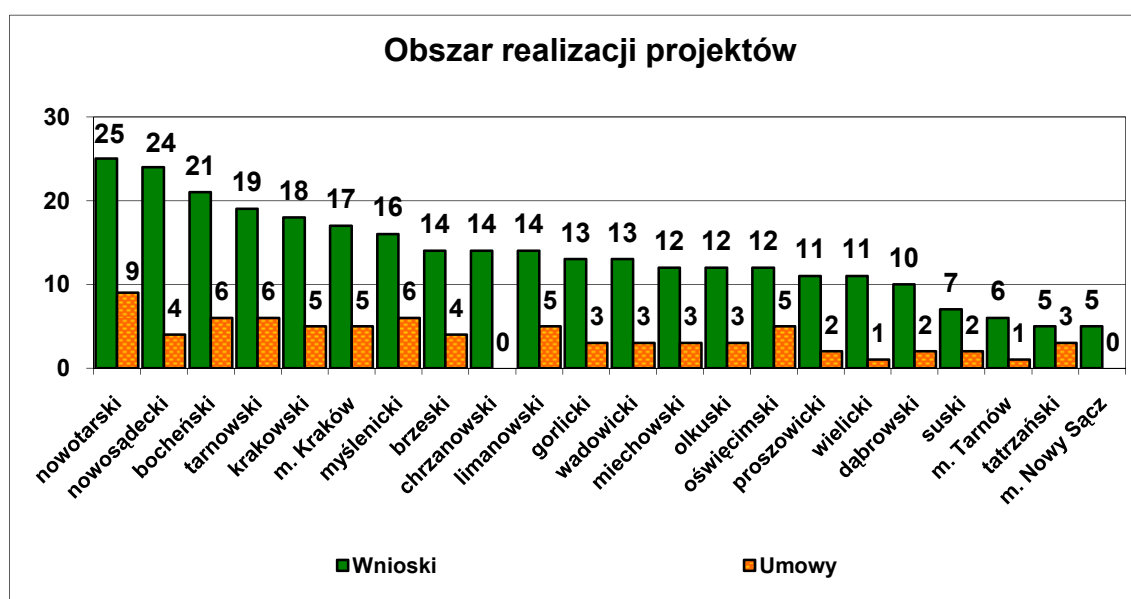
Kompatybilności programu rozwojowego z programem nauczania i kierunkami rozwojowymi przyjętymi przez szkołę sprzyja kryterium dostępu zgodnie z którym w realizację projektu zaangażowana być musi szkoła lub placówka oświatowa lub jej organ prowadzący.

Spośród wszystkich podmiotów realizujących projekty 7 realizowanych jest w formule partnerskiej łączącej jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz firmami prywatnymi.

Obszar realizacji

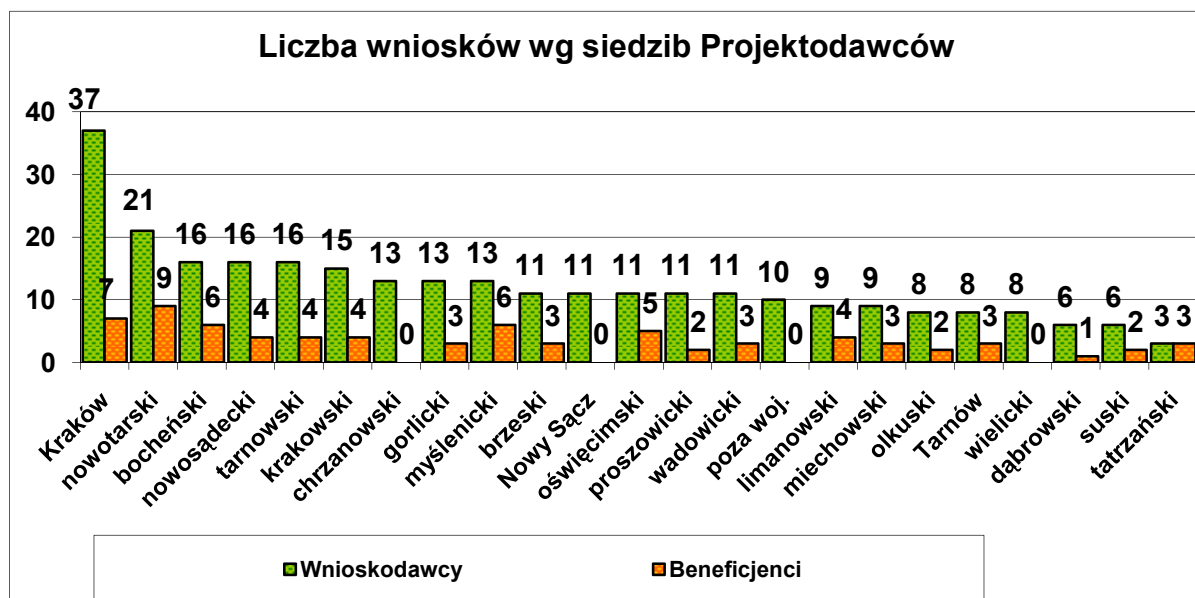
W Poddziałaniu 9.1.2 mieszkańcy wszystkich powiatów byli adresatami wsparcia projektów zgłoszonych na konkurs. Najwięcej projektów adresowanych było do mieszkańców powiatu nowotarskiego, nowosądeckiego oraz bocheńskiego, najmniej do mieszkańców Nowego Sącza oraz powiatu tatrzańskiego.

Projekty, które pomyślnie przeszły przez wszystkie etapy oceny i zostały wyłonione do otrzymania dofinansowania adresują swoje wsparcie jedynie do mieszkańców wybranych obszarów. Powiat nowotarski to najczęściej wskazywany obszar realizacji we wnioskach wyłonionych do dofinansowania w drugim konkursie.

Źródło: opracowanie własne

Konkurs ogłoszony w Poddziałaniu 9.1.2 pod koniec 2008 r. cieszył się dużym zainteresowaniem Projektodawców – wnioski o dofinansowanie spłynęły ze wszystkich powiatów województwa małopolskiego. Najbardziej aktywne aplikowaniu o środki w były podmioty z Krakowa, które zgłosiły 37 wniosków aplikacyjnych tj. 13% ogółu złożonych projektów. Spośród 282 wniosków aplikacyjnych tylko 10 zostało złożonych przez podmioty spoza województwa małopolskiego (3,5%). Sytuacja ta jest wynikiem przyjętych kryteriów dostępu, zgodnie z którymi grupę docelową stanowić mogły szkoły (ich uczniowie, kadra i organy prowadzące) zlokalizowane (zamieszkujące lub pracujące) na terenie województwa małopolskiego. Ponadto w realizację projektu musiała być zaangażowana szkoła lub jej organ prowadzący. Projektodawca nie będący szkołą lub organem prowadzącym szkołę z terenu Małopolski był zobowiązany zawiązać odpowiednie partnerstwo, co ograniczyło liczbę wniosków składanych przez podmioty nie mające siedziby na terenie województwa małopolskiego.

Źródło: opracowanie własne

Efektywność Projektodawców w zależności od powiatu właściwego pod względem ich lokalizacji była zróżnicowana. Najwyższą skuteczność uzyskały podmioty zlokalizowane na obszarze powiatu tatrzańskiego. Wszystkie wnioski złożone z tego powiatu otrzymały dofinansowanie. Stosunkowo wysoką efektywność (powyżej 40%) osiągnęli także Projektodawcy z powiatu myślenickiego, oświęcimskiego, limanowskiego oraz nowotarskiego. Dofinansowania nie uzyskały projekty złożone przez podmioty z powiatu chrzanowskiego, wielickiego, Nowego Sącza oraz projekty podmiotów mających siedzibę poza Małopolską.

Projekty systemowe

Projekt pn. „ICT – Inspirujące-Ciekawe-Twórcze – program realizacji zajęć pozalekcyjnych w małopolskich ośrodkach wychowawczych

Beneficjentem projektu jest Województwo Małopolskie (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Mszanie Dolnej, Zespół Placówek Edukacyjno-Opiekuńczo-Wychowawczych w Wielkich Drogach) w porozumieniu z Miastem Krakowem (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla chłopców w Krakowie) oraz Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Św. Siostry Faustyny w Krakowie). W ramach projektu realizowane są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze mające na celu wyrównywanie dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia oraz zajęcia mające na celu rozwój kompetencji kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych i ICT. Świadczone są także usługi doradztwa psychologiczno-edukacyjnego oraz orientacji zawodowej. Projekt zakłada wdrożenie 4 programów rozwojowych przez młodzieżowe ośrodki wychowawcze w Małopolsce.

W 2009 roku w czterech ośrodkach wychowawczych realizowano zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne m.in. z j. polskiego, j. angielskiego, matematyki, informatyki, biologii, fizyki, chemii oraz prowadzono dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne rozwijające kompetencje kluczowe i zainteresowania uczniów (wycieczki dydaktyczne, obozy językowe, warsztaty filmowe, radiowe, dziennikarskie i fotograficzne).

Wnioski

1. W Poddziałaniu 9.1.2 zauważalny jest wpływ kryteriów strategicznych zapisanych w Planie Działania na sposób realizacji projektów. Największe znaczenie miało kryterium premiujące co najmniej 3 formy wsparcia w ramach programu rozwojowego. Powyższe kryterium spełniło 59% projektów wyłonionych do dofinansowania. Ponadto 42% projektów będzie realizowanych w szkołach, których uczniowie osiągają wyniki w ramach egzaminów poniżej średniej wojewódzkiej, a 31% zawiera elementy doradztwa edukacyjno-zawodowego w gimnazjach.
2. Dostrzegając znaczenie umiejętności kluczowych, zwłaszcza w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz przedsiębiorczości, w województwie małopolskim w 2009 r. w Poddziałaniu 9.1.2 wprowadzono kryterium, zgodnie z którym w programie rozwojowym szkoły obligatoryjne było prowadzenie zajęć w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych lub przedsiębiorczości.

3. Dzięki odpowiedniemu zdefiniowaniu kryterium dostępu, zgodnie z którym program rozwojowy szkoły musiał zakładać co najmniej organizację zajęć pozalekcyjnych lub pozaszkolnych w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych lub przedsiębiorczości, wzbogacono ofertę edukacyjną szkół poprzez jej ukierunkowanie na rozwijanie umiejętności kluczowych. Znaczenie kompetencji kluczowych w procesie edukacji uczniów zostało podkreślone także w Planie Działania na 2010 r.
4. Ze względu na zauważalny deficyt doradców zawodowych w stosunku do ilości uczniów oraz szkół przekładający się na trudności w dostępie uczniów do informacji o formach i kierunkach kształcenia w 2009 r. wprowadzono preferencję dla projektów w Poddziałaniu 9.1.2 zawierających elementy doradztwa edukacyjno-zawodowego już na etapie szkoły gimnazjalnej. W roku kolejnym elementy doradztwa edukacyjno-zawodowego w programach rozwojowych szkół gimnazjalnych oraz licealnych zostały wprowadzone jako obligatoryjne. W Planie Działania na 2010 r. określono kryterium dostępu, zgodnie z którym każda szkoła gimnazjalna i licealna obejmowana wsparciem w Poddziałaniu 9.1.2 powinna realizować doradztwo edukacyjno-zawodowe dla swoich uczniów.
5. Wsparcie w 2009 r. w znacznie większym stopniu było skoncentrowane na obszarach i w środowiskach, gdzie kumulują się problemy edukacyjne, a dysproporcje w osiągnięciach uczniów są najbardziej zauważalne. Poprzez odpowiednie zdefiniowanie kryteriów strategicznych w województwie małopolskim skoncentrowano się w pierwszej kolejności na gminach w, których uczniowie osiągają wyniki w ramach egzaminów zewnętrznych poniżej średniej wojewódzkiej. Województwo małopolskie realizuje zatem w pełni cel Działania 9.1 tworząc warunki równych szans

PODDZIAŁANIE 9.1.3 POMOC STYPENDIALNA DLA UCZNIÓW SZCZEGÓLNIE UZDOLNIONYCH

Projekt pn. Małopolski system stypendialny dla uczniów szczególnie uzgodnionych.

W Poddziałaniu 9.1.3 realizowany jest projekt systemowy zakładający realizację regionalnych programów pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym. Projekt realizowany jest przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości. Jest to projekt siedmioletni, którego realizację rozpoczęto w połowie 2008 roku. Wartość projektu wynosi 28 313 335,03 zł.

Projekt zakłada m.in. wypłacenie pomocy stypendialnej w wysokości 500 zł brutto miesięcznie grupie 3 150 uczniów na przestrzeni lat 2008-2015. W każdym roku przewiduje się udzielenie stypendiów w proporcjach 40% dla uczniów szkół gimnazjalnych i 60% dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Przygotowane zostaną także materiały dydaktyczne dla stypendystów. Poprzez objęcie programem stypendialnych uczniów, wzrośnie ich motywacja do stałego podnoszenia swojej wiedzy w zakresie dotychczasowych zainteresowań naukowych, spodziewane jest także zwiększenie udziału Beneficjentów w kształceniu na poziomie wyższym.

W 2009 r. zakończono pierwszy etap realizacji projektu tj. przyznanie stypendiów uczniom szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2008/2009. Stypendium zostało przyznane 451 uczniom (w tym 180 stypendiów dla uczniów szkół gimnazjalnych oraz 271 stypendiów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Podpisane zostały umowy ze stypendystami oraz ich opiekunami dydaktycznymi. Uczniowie zobowiązani byli przedłożyć roczne sprawozdania z realizacji Indywidualnych Planów Rozwoju. W 2009 r. zorganizowano także konferencję podsumowującą dotychczasową realizację projektu. Ponadto ogłoszony został kolejny nabór wniosków o przyznanie stypendiów na rok szkolny 2009/2010. Na bieżąco prowadzone były także działania promocyjne i informacyjne poprzez m.in. plakaty, ogłoszenia oraz stronę internetową poświęconą w/w projektowi.

4.4.2 DZIAŁANIE 9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

Celem Działania 9.2 jest wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia. W Działaniu tym mogą być realizowane programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia. W programach rozwojowych możliwe jest prowadzenie dodatkowych zajęć dla uczniów (dydaktyczno-wyrównawczych oraz specjalistycznych), zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych oraz inne elementy, analogiczne jak w Poddziałaniu 9.1.2. Na poziomie PO KL występują także elementy odróżniające programy rozwojowe szkół ogólnych (Poddziałanie 9.1.2) od programów rozwojowych szkół zawodowych realizowanych w Działaniu 9.2. Szkoły zawodowe mają możliwość modernizowania oferty kształcenia zawodowego i dostosowywania jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Możliwa jest także współpraca szkół i placówek prowadzących

kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służąca podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia. Szkoły zawodowe oraz placówki prowadzące kształcenie zawodowe mogą w ramach Działania 9.2 także otrzymać nowoczesne materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia.

W województwie małopolskim wsparcie szkolnictwa zawodowego jest traktowane priorytetowo. Świadczy o tym szereg rozwiązań przyjętych na poziomie Planu Działania na 2009 r. dla Priorytetu IX mających ukierunkować wsparcie na szkoły zawodowe – ich nauczycieli i uczniów oraz sam system kształcenia zawodowego w regionie. Po pierwsze – w Działaniu 9.2 udostępniono bardzo wysoką pulę środków na konkurs ogłoszony w 2009 r. (30 mln zł). Ponadto w konkursie obowiązywały takie kryteria, które zapewnić miały komplementarność rozwiązań proponowanych w projektach skierowanych do określonej branży, w której odbywa się kształcenie. Projekty realizowane być mogły jedynie w partnerstwie organów prowadzących szkoły i placówki kształcenia zawodowego związane z określoną branżą. Sam zakres partnerstwa obejmować miał obszar więcej niż 1 powiatu (za wyjątkiem powiatów grodzkich). Celem tak zdefiniowanego kryterium było przede wszystkim nawiązanie współpracy pomiędzy szkołami zlokalizowanymi w różnych powiatach, kształcącymi w tych samych branżach. Współpraca przy realizacji projektu zagwarantować miała wymianę doświadczeń pomiędzy szkołami i ich organami prowadzącymi, która przekłada się na podniesienie jakości oferty edukacyjnej.

W 2009 r. położono także większy nacisk na powiązanie oferty edukacyjnej szkół zawodowych z oczekiwaniami rynku pracy. W konkursie w Działaniu 9.2 obowiązywało kryterium strategiczne preferujące te projekty, w których przewidziano realizację programów modułowych w zakresie kształcenia zawodowego. Ponadto premię punktową otrzymywały projekty zakładające współpracę z pracodawcami (zwłaszcza w zakresie staży i praktyk) aby ułatwić absolwentom płynne przejście do aktywności zawodowej. Dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia zawodowego dla uczniów preferowane były także projekty zakładające współpracę z Centrami Kształcenia Praktycznego podczas realizacji programu rozwojowego szkoły zawodowej.

Wsparcie szkolnictwa zawodowego w 2009 r. zauważalne jest także w Działaniu 9.4, w którym ogłoszono konkurs ukierunkowany wyłącznie na potrzeby nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu. Także konkurs na projekty innowacyjne w Priorytecie IX został ogłoszony w temacie związanym ze szkolnictwem zawodowym – *modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego/regionalnego rynku pracy*. Konkurs jednak nie przyniósł oczekiwanych efektów

(ze względu na niską jakość złożonych wniosków żaden projekt nie uzyskał rekomendacji do dofinansowania).

Zadowalające są natomiast efekty konkursu ogłoszonego w Działaniu 9.2. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęło 85 projektów, które opiewały na kwotę ogółem 105 111 340 zł i adresowały wsparcie do 36 383 osób. Spośród projektów zgłoszonych na konkurs 27 uzyskało rekomendację do dofinansowania, z czego 13 miało podpisaną umowę do końca 2009 r. Jeden z Projektodawców wniosku rekomendowanego do dofinansowania wycofał się z realizacji projektu (z uwagi na otwartą procedurę konkursową złożył ponownie poprawiony wniosek). Wartość wniosków rekomendowanych do dofinansowania przekroczyła dostępną kwotę kontraktacji, zatem kontraktacja została zwiększona do poziomu 32,8 mln zł²⁵. Dostępna kwota kontraktacji na konkurs pozwoli prawdopodobnie na zawarcie 24 umów²⁶ i to właśnie te 24 projekty zostały poddane analizie w niniejszym opracowaniu. Projekty te adresują wsparcie do 8 687 osób. Średnia wartość wsparcia na 1 BO oscyluje wokół 4 880 zł, co jest związane ze specyfiką form wsparcia zaplanowanych w projektach (specjalistyczne kursy zawodowe). Średni okres realizacji pojedynczego projektu wynosi około 21 miesięcy.

Grupy docelowe

Wnioski, w ramach których zostanie podpisana umowa z konkursu z 2009 r. w Działaniu 9.2 obejmą wsparciem 8 687 osób. Są to głównie uczniowie szkół zawodowych, ale w jednym projekcie pojawiają się także elementy wsparcia kierowane bezpośrednio do nauczycieli szkół zawodowych.

Wsparcie w ramach Działania 9.2 skierowane jest do uczniów kształcących się w ponad 60 zawodach nauczanych zarówno w technikach, jak i w zasadniczych szkołach zawodowych. Większość projektów (92%) zakłada wsparcie techników. W 46% projektów planuje się objąć wsparciem zasadnicze szkoły zawodowe.

Wsparcie w technikach skierowane jest przede wszystkim do uczniów uczących się w następujących zawodach:

- technik mechanik (27% projektów),
- technik budownictwa (27%),
- technik architektury krajobrazu (23%),
- technik ekonomista (18%),

²⁵ Wartość obejmuje także rezerwę na odwołania, zatem umowy mogą być zawierane do kwoty 31 160 000 zł.

²⁶ Według stanu na 23 marca 2010 r. w ramach konkursu zawarto 22 umowy, ponadto 1 projekt jest jeszcze negocjowany, a kolejny będzie miał podpisaną umowę w najbliższym czasie. Z uwagi na fakt, iż proces negocjacji nie został zakończony, nie można podać dokładnej wartości projektów, które będą realizowane w ramach konkursu z 2009 r.

- technik handlowiec (14%),
- technik elektronik (14%),
- technik elektryk (14%),
- technik organizacji usług gastronomicznych (14%),
- technik żywienia i gospodarstwa domowego (14%).

Projekty ukierunkowane na wsparcie zasadniczych szkół zawodowych adresowane są do uczniów kształcących się w następujących zawodach:

- mechanik pojazdów samochodowych (36% projektów),
- kucharz (36%),
- blacharz (27%),
- cukiernik (27%),
- kelner (27%),
- monter i monitor instalacji sanitarnych (27%),
- murarz(27%),
- ślusarz (27%).

Ponadto w projektach występują elementy wsparcia kierowane do następujących zawodów: informatyk, technik drogownictwa, geodeta, technik hotelarstwa, technik inżynierii ochrony środowiska, kelner, kucharz, mechatronik, muzyk, technik obsługi turystycznej, technik technologii odzieży, plastyk, technik pojazdów samochodowych, technik technologii drewna, technik usług fryzjerskich oraz technik urządzeń sanitarnych, technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych. W programach rozwojowych występują także elementy wsparcia następujących zawodów nauczanych w szkołach zawodowych: betoniarz, murarz, monter konstrukcji budowlanych, cieśla, dekarz, drukarz, elektryk, elektromechanik, fotograf, fryzjer, garbiarz skór, pracownik pomocniczy obsługi hotelarskiej, introligator, kamieniarz, kowal, krawiec, kuśnierz, lakiernik, malarz, operator pojazdów i maszyn rozlicznych, modelarz odlewniczy, monter elektronik, monter instalacji gazowych, operator maszyn, posadzkarz, piekarz, rzeźnik wędliniarz, sprzedawca, stolarz, tapicer, zegarmistrz, złotnik-jubiler.

Zawody, które zostaną objęte wsparciem w programach rozwojowych szkół zawodowych wyznaczają najczęściej wspieraną branżę. Jest nią branża budowlano-architektoniczna wspierana w 29% projektów. Kolejną pod względem popularności jest branża ekonomiczno-hotelarska występująca w co czwartym projekcie. Pozostałe branże wspierane w projektach partnerskich to:

- mechaniczno-mechatroniczna (17% projektów),
- informatyczna i geoinformatyczna (17%),

- gastronomiczna (17% projektów),
- handlowo-usługowa (13%),
- elektroniczno-elektryczna (8%),
- samochodowa (8%),
- odzieżowa (4%),
- artystyczna (4%).

Do końca 2009 r. z możliwości wsparcia w ramach Działania 9.2 skorzystało 6 704 osób, którzy rozpoczęli udział w projektach. Były to głównie osoby nieaktywne zawodowo – uczniowie szkół zawodowych w liczbie 6 569. Ponadto w projektach brało udział 135 osób zatrudnionych - nauczycieli szkół zawodowych.

Spośród tej grupy 3 621 osób zakończyło udział w programach rozwojowych szkół zawodowych do dnia 31.12.2009 r.

Osoby, które rozpoczęły udział w projektach w ramach Działania 9.2 w 97% są osobami młodymi w wieku 15-24 lata. W projektach występują także osoby w wieku starszym – nauczyciele w wieku 55-64 lata stanowią 0,3% uczestników.

Struktura wykształcenia uczestników projektów w Działaniu 9.2 jest zdominowana przez osoby posiadające wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe. Grupa ta stanowi 88%. Należy jednak pamiętać, iż odbiorcami wsparcia są osoby kontynuujące naukę. Osoby uczestniczące dotychczas w projektach są także reprezentantami grupy z wykształceniem ponadgimnazjalnym (5%), pomaturalnym (4%) oraz wyższym (3%).

Formy wsparcia

Programy rozwojowe szkół zawodowych realizowane w Działaniu 9.2 zawierają szeroki wachlarz form wsparcia, które umożliwiają podniesienie jakości kształcenia oraz dostosowywanie oferty edukacyjnej do oczekiwań rynku pracy. W programach rozwojowych szkół prowadzących kształcenie zawodowe realizowane będą głównie zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia. Ich przeprowadzenie zakłada 96% projektów, które będą realizowane w wyniku rozstrzygnięcia konkursu z 2009 r. Wśród przedmiotów, w ramach których zorganizowane zostaną zajęcia wyrównawcze dominują:

- matematyka (70% projektów zakładających przeprowadzenie zajęć wyrównawczych i specjalistycznych),
- przygotowanie do egzaminu zawodowego (70%),
- język angielski (35%),
- biologia (30%)

- język niemiecki (26%)
- przedmioty humanistyczne (26%),
- informatyka (26%).

Popularne są także zajęcia wyrównawcze obejmujące przedmioty zawodowe. W projektach z konkursu rozstrzygniętego w 2009 r. pojawiają się zajęcia z zakresu przedmiotów związanych z:

- księgowością (29% projektów, w których zakłada się zajęcia wyrównujące dysproporcje edukacyjne w trakcie procesu kształcenia),
- mechaniką (29%),
- budownictwem (21%),
- cukiernictwem (21%),
- elektryką (21%),
- kucharstwem i kelnerstwem (21%),
- projektowaniem i kosztorysowaniem (21%),
- ślusarstwem (14%),
- elektroniką i elektrotechniką (14%),
- fotografią (14%),
- geodezją (14%),
- architekturą krajobrazu (7%),
- blacharstwem (7%),
- dziewiarstwem, koronkarstwem i haftowaniem (7%),
- ekonomią (7%),
- grą na instrumentach muzycznych (7%),
- hotelarstwem (7%),
- zagadnieniami kadrowo-płacowymi (7%),
- malarstwem, rysunkiem i rzeźbą (7%),
- marketingiem (7%),
- ogrodnictwem (7%),
- układami sterowania (7%),
- zakładaniem działalności gospodarczej (7%).

W 2009 r. wzrosła także popularność zajęć specjalistycznych w szkołach zawodowych. Ponad 58% projektów, które będą realizowane zakłada przeprowadzenie kursów zawodowych potwierdzonych certyfikatem. Najpopularniejszym kursem jest AUTO-CAD pojawiający się w 36% projektów zakładających przeprowadzenie kursów zawodowych. Popularne są także następujące rodzaje kursów:

- ECDL (29% projektów zakładających przeprowadzenie kursów zawodowych),
- prawo jazdy kategorii B (29%),
- carving (21%),
- kurs obsługi wózków widłowych (21%),
- kurs barmański (14%),
- CDN Optima (14%),
- kurs obsługi kasy fiskalnej (14%),
- kursy spawalnicze (14%).

Ponadto pojedyncze projekty zakładają zorganizowanie kursu z zakresu eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci energetycznej, księgowości, mobilnych technologii, montowania instalacji światłowodowych, programowania maszyn sterowanych numerycznie, programowania sterowników mikroprocesorowych i robotów, kurs dla operatora koparko-ładowarki, operatora obrabiarek, serwisanta komputerowego, sprzedawcy, technik sprzedaży oraz zdobnictwa cukierniczego.

W programach rozwojowych szkół zawodowych występują również zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne – 88% projektów. Ten typ projektów ukierunkowany jest na organizację następujących rodzajów zajęć:

- informatycznych (76% projektów zakładających przeprowadzenie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych),
- językowych (71%),
- matematyczno-przyrodniczych (43%),
- przedsiębiorczości (24%),
- humanistycznych (19%).

Popularną formą wsparcia jest także wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia. W wnioskach pojawiają się także następujące formy wsparcia szkół zawodowych:

- doradztwo edukacyjno-zawodowe (58% projektów z konkursu z 2009 r.),
- doradztwo i opieka pedagogiczno-psychologiczna (33% r.),
- współpraca szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami (staże, praktyki, warsztaty u pracodawcy) (33% projektów),
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania (w tym głównie wycieczki edukacyjne) (13% projektów),
- modernizacja oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb rynku pracy (8% projektów).

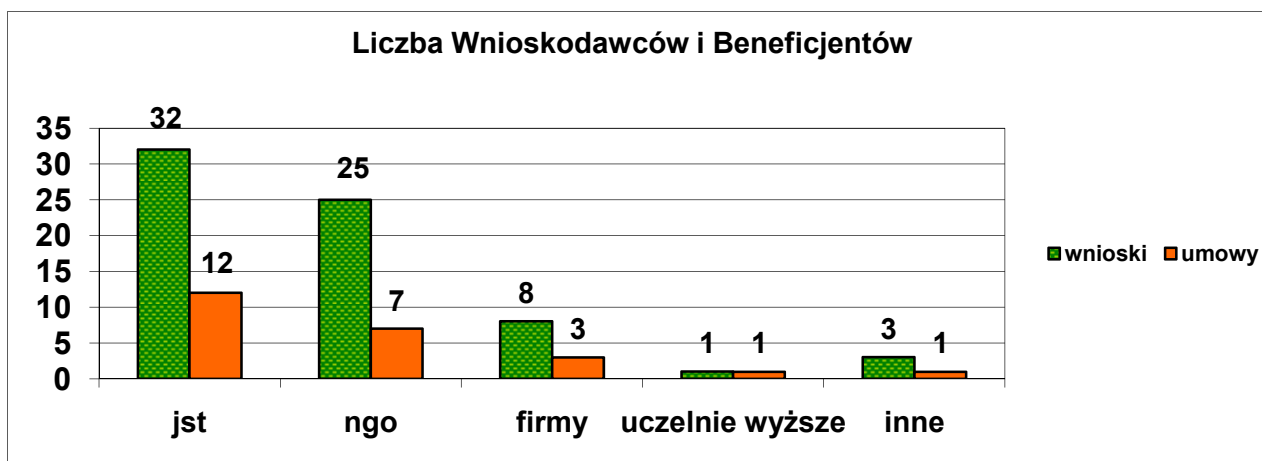
W jednym z projektów przyjętych do realizacji w ramach Działania 9.2 zaplanowano także organizację szkolenia dla nauczycieli.

Wpływ na rodzaj planowanych przez projektodawców form wsparcia i sposoby ich realizacji miały także kryteria strategiczne. Najczęściej dodatkowe punkty strategiczne były przyznawane za elementy współpracy z pracodawcami podczas realizacji programu rozwojowego (38% projektów, w ramach których zostanie podpisana umowa z konkursu z 2009 roku) oraz za komplementarność projektu z innymi inwestycjami (także 38% projektów). Nieco mniejszą popularnością cieszyła się modułowa forma prowadzenia zajęć (33% projektów), pomimo, iż za realizację programów modułowych przysługiwało aż 8 punktów strategicznych. Około 17% projektów zakłada wsparcie istniejących placówek praktycznej nauki zawodu, co także było premiowane.

Do końca 2009 roku rozpoczęto realizację 43 programów rozwojowych szkół zawodowych, które dotyczą głównie projektów wyłonionych do realizacji jeszcze w 2008 r. Spośród tych szkół współpracę z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych nawiązało 8 szkół. Współpraca ta dotyczy m.in. zorganizowania staży zawodowych dla uczniów.

Beneficjenci

W grupie beneficjentów, którzy zgłosili swoje projekty w ramach konkursu z 2009 roku w Działaniu 9.2 dominują jednostki samorządu terytorialnego i ich związki – około 47% wszystkich wniosków. Są to najczęściej organy prowadzące szkoły zawodowe. Drugie w kolejności uplasowały się organizacje pozarządowe, które złożyły 29% wniosków. Firmy prywatne zajęły kolejne miejsce pod względem aktywności w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.2 (14% złożonych wniosków). Wśród projektodawców znalazły się także uczelnie wyższe, organy administracji rządowej, samorząd gospodarczy i zawodowy, które na poniższym wykresie zostały zaliczone do kategorii „inne”.

Źródło: opracowanie własne

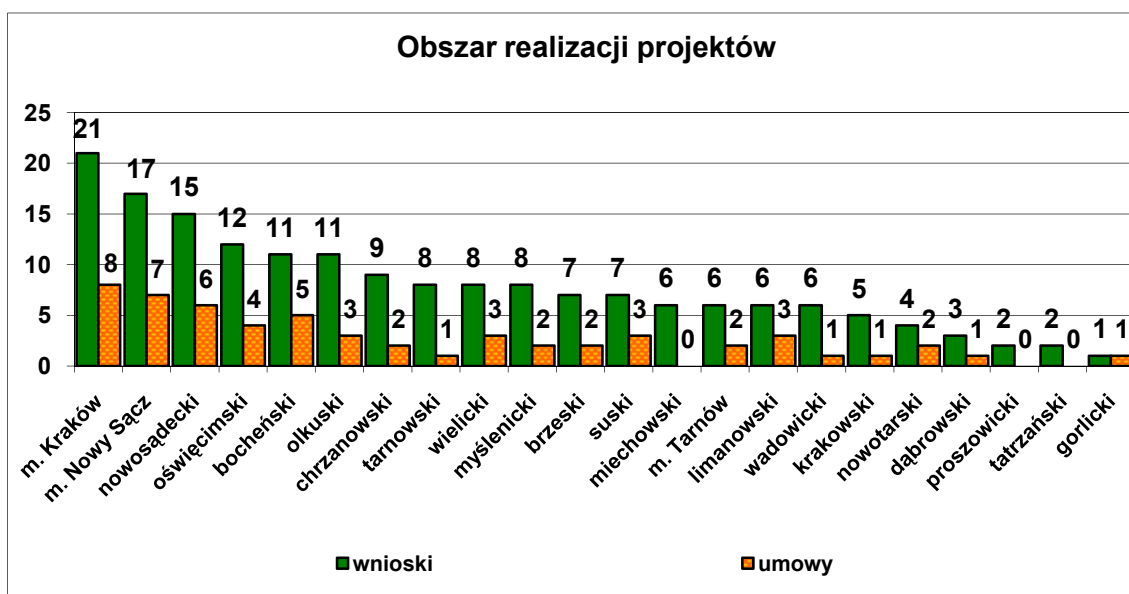
W grupie beneficjentów, których wnioski będą realizowane dominują także jednostki samorządu terytorialnego (efektywność na poziomie 38%). Jest to powodowane faktem, iż organy prowadzące szkoły mają świadomość potrzeb występujących w prowadzonych przez siebie placówkach. Sytuacja ta wynika także z przyjętego kryterium dostępu, zgodnie z którym projekt realizowany być mógł jedynie w partnerstwie organów prowadzących szkoły placówki kształcenia zawodowego.

Stosunkowo dużo projektów będą realizowały organizacje pozarządowe. Osiągnęły one efektywność w konkursie na poziomie 28% i realizować będą 7 projektów.

Wysoką efektywność (38%, 3 projekty, które będą realizowane) osiągnęły także firmy prywatne, które aby spełnić kryterium dostępu musiały zawiązać partnerstwo z organami prowadzącymi szkoły. Uwagę zwraca fakt, iż efektywność firm prywatnych w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.2 uległa znacznej poprawie w porównaniu z wynikami pierwszego konkursu z 2008 r. Wówczas, pomimo dużego zainteresowania firm prywatnych aplikowaniem o środki w ramach Działania 9.2, żaden z wniosków przez nie złożonych nie został przyjęty do realizacji. Projekty te w większości nie spełniły wymogów określonych dla programu rozwojowego szkoły lub placówki oświatowej i zostały odrzucone za niezgodność z zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL. W konkursie z 2009 r. pomimo znacznego utrudnienia jakim była konieczność zawiązania partnerstwa z organami prowadzącymi szkoły klub placówki kształcenia zawodowego związane z określoną branżą, firmy prywatne uzyskały efektywność w aplikowaniu o środki na poziomie 38%.

Ponadto po 1 projekcie realizować będzie uczelnia wyższa oraz samorząd gospodarczy i zawodowy (kategoria „inne”).

Obszar realizacji

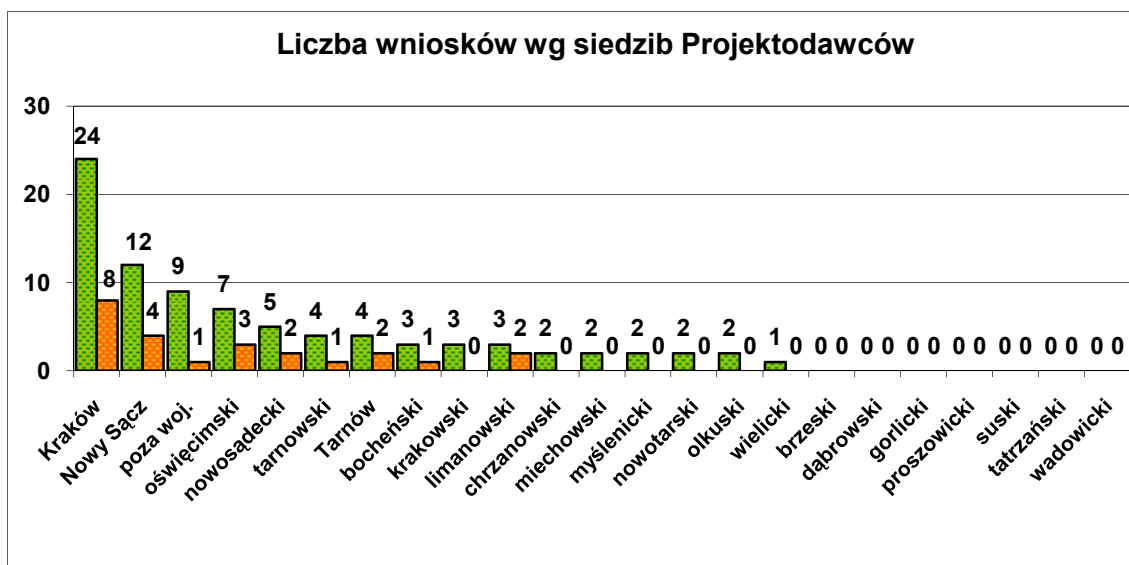

Źródło: opracowanie własne

Najczęściej wskazywanym obszarem realizacji projektów, które wpłynęły w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w Działaniu 9.2 było miasto Kraków, co jest powiązane z faktem, iż w Krakowie zlokalizowanych jest najwięcej szkół zawodowych, które są odbiorcami wsparcia w Działaniu 9.2. Także miasto Nowy Sącz oraz powiat nowosądecki były często wskazywane jako obszar realizacji projektów. Wśród projektów złożonych znajdują się także te, w których obszarem realizacji jest województwo małopolskie (9 wniosków).

Miasto Kraków to także najczęściej wskazywany obszar realizacji usług we wnioskach wyłonionych w ramach konkursu w Działaniu 9.2 (33% wniosków). Stosunkowo dużo projektów realizowanych będzie także na obszarze miasta Nowy Sącz (29% projektów), powiatu nowosądeckiego (25% projektów) oraz powiatu bocheńskiego (21% projektów).

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu z 2009 roku nie przyjęto do realizacji projektów adresowanych do mieszkańców powiatów: tatrzańskiego, miechowskiego oraz proszowickiego.

Źródło: opracowanie własne

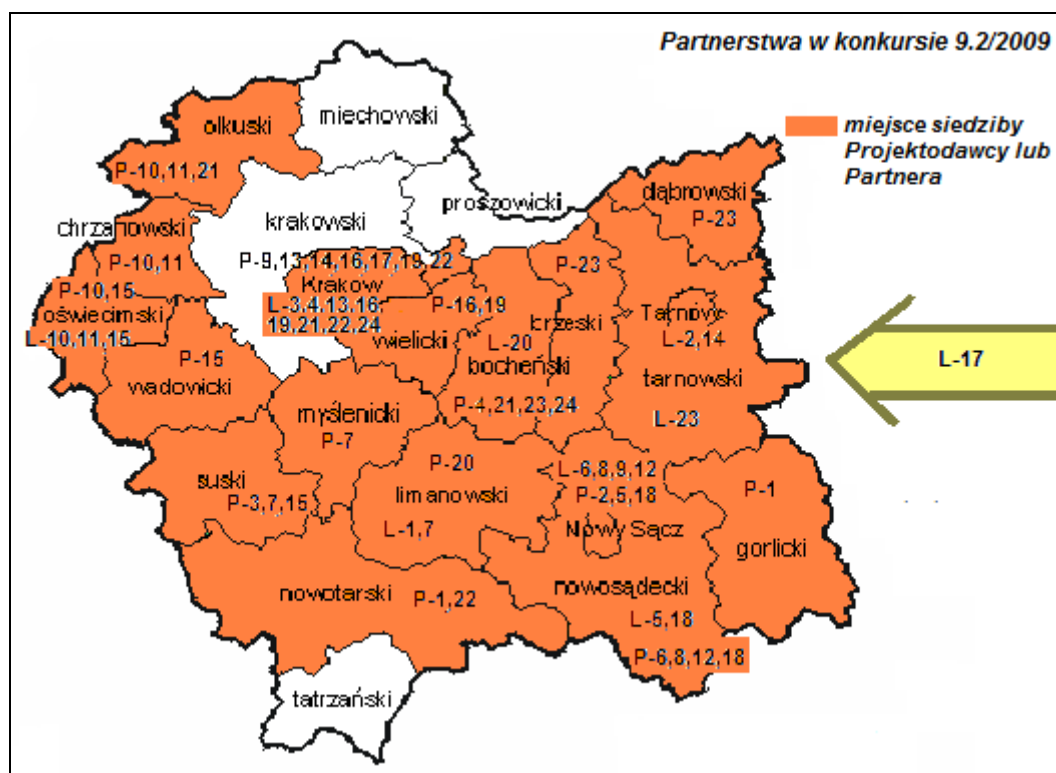
Spośród 85 wniosków aplikacyjnych 9 zostało złożonych przez podmioty spoza województwa małopolskiego (ok. 11%). Najbardziej aktywne były podmioty z Krakowa, które zgłosiły 24 wnioski aplikacyjne tj. ok. 28% ogółu złożonych wniosków. Stosunkowo dużo wniosków (14%) wpłynęło od Projektodawców mających siedzibę w Nowym Sączu. Dla celów analitycznych na powyższym wykresie powiat krakowski, tarnowski oraz nowotarski nie zostały zaliczone do powiatów grodzkich pomimo zlokalizowania siedzib starostw w miastach. Starostwa te zaliczono do właściwych powiatów ziemskich, które reprezentują.

W konkursie nie aplikowały o dofinansowanie projektów podmioty zlokalizowane na obszarze powiatów: brzeskiego, dąbrowskiego, gorlickiego, proszowickiego, suskiego, tatrzańskiego oraz wadowickiego.

Spośród wszystkich projektów, które będą realizowane w wyniku rozstrzygnięcia konkursu z 2009 roku, najwięcej poprawnych wniosków złożonych zostało przez projektodawców mających siedzibę na terenie miast – Krakowa (8 projektów) oraz Nowego Sącza (4 projekty). Jeden z projektów będzie także realizowany przez podmiot pochodzący spoza województwa małopolskiego. Najwyższą efektywnością w aplikowaniu o środki wykazały się natomiast podmioty zlokalizowane w powiecie limanowskim (na 3 złożone wnioski rekomendowano do dofinansowania 2, efektywność wyniosła więc 67%). Co drugi wniosek pochodzący od podmiotów z Tarnowa został uznany za poprawny. Kolejne miejsca pod względem efektywności zajęli projektodawcy z powiatu oświęcimskiego (43% poprawnych wniosków) oraz nowosądeckiego (40% poprawnych wniosków). Rekomendacji do dofinansowania nie uzyskał żaden wniosek podmiotów z powiatu krakowskiego, chrzanowskiego, miechowskiego, myślenickiego, nowotarskiego, olkuskiego oraz

wielickiego. Nie oznacza to jednak, iż młodzież pochodząca z tych powiatów nie będzie miała możliwości uczestniczenia w programach rozwojowych szkół zawodowych. Projekty wyłonione w 2009 r. będą realizowane w partnerstwie organów prowadzących szkoły zawodowe, zatem wsparcie kierowane jest nie tylko do powiatu właściwego ze względu na siedzibę projektodawcy.

Partnerstwa wyłonione w konkursie z 2009 r. w Działaniu 9.2 (na podstawie umów, które zostaną zawarte w wyniku rozstrzygnięcia konkursu)

Źródło: opracowanie własne

Na mapie ukazano zawiązane partnerstwa (przykładowo L-1 oznacza, iż podmiot z danego powiatu jest liderem w danym projekcie. Projekt ten realizowany jest w partnerstwie wskazanym jako P-1; projekt o numerze „1” został zatem złożony przez projektodawcę z powiatu limanowskiego w partnerstwie z projektodawcą z powiatu nowotarskiego i gorlickiego). Powyższa mapa potwierdza, iż podmioty z Krakowa, Nowego Sącza, powiatu nowosądeckiego oraz bocheńskiego zawiązały najwięcej partnerstw w celu realizacji programów rozwojowych szkół zawodowych. Podmioty z powiatu tatrzańskiego, proszowickiego, miechowskiego i krakowskiego nie wystąpiły po stronie lidera bądź partnera w projektach, które będą realizowane w wyniku rozstrzygnięcia konkursu z 2009 r. Młodzież pochodząca z terenu powiatu krakowskiego otrzyma jednak wsparcie w projekcie

realizowanym powiat bocheński, gdzie jako obszar realizacji wskazano także powiat krakowski. Niestety dostępna kwota środków nie pozwoliła na zapełnienie wszystkich „białych plam”, lecz nadzieję na poprawę sytuacji daje projekt systemowy, który w Działaniu 9.2 realizowany będzie od 2010 r. Projekt ma objąć wsparciem 200 szkół zawodowych zlokalizowanych we wszystkich powiatach województwa małopolskiego.

Projekty systemowe

Projekt pn. „Zawodowa przyszłość”

Beneficjentem projektu jest Województwo Małopolskie – 7 szkół ponadgimnazjalnych (policealnych) z Krakowa, Nowego Sącza, Myślenic, Gorlic i Bochni, dla których organem prowadzącym jest Województwo Małopolskie. Wartość projektu wynosi 3 600 000,00 zł. W programach rozwojowych szkół objętych wsparciem zaplanowano przeprowadzeni kursów doskonalących oraz umożliwiających zdobycie dodatkowych kwalifikacji zawodowych, a także zajęcia pozalekcyjne lub pozaszkolne mające na celu rozwój kompetencji kluczowych uczniów ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych i ICT. Uczniom umożliwiony został także udział w zajęciach praktycznych odbywających się w przedsiębiorstwach.

Do końca 2009 r. zrealizowano 42 z 46 zaplanowanych kursów, zajęć dodatkowych, praktyk. Ponadto 20 uczniów (z 40 zaplanowanych) wzięło udział w zajęciach praktycznych odbywających się w przedsiębiorstwach. Realizacja projektu przebiega zgodnie z zakładanym harmonogramem.

Wnioski

1. Wsparcie szkolnictwo zawodowego w województwie małopolskim jest jednym z priorytetów polityki województwa. Na poziomie Planu Działania dla Priorytetu IX przyjęto szereg rozwiązań mających ukierunkować wsparcie na szkoły zawodowe – ich nauczycieli i uczniów oraz sam system kształcenia zawodowego w regionie. Działanie 9.2 PO KL jest kluczowym elementem tej polityki – udostępnia środki finansowe na realizację programów rozwojowych szkół zawodowych. W celu zagwarantowania wymiany doświadczeń pomiędzy szkołami zawodowymi kształcącymi w tych samych branżach oraz organami prowadzącymi szkoły zlokalizowane w różnych powiatach wprowadzone zostało kryterium dostępu zgodnie z którym projekty realizowane być mogły jedynie w partnerstwie organów prowadzących szkoły i placówki kształcenia zawodowego związane z określoną branżą. Sam zakres partnerstwa obejmować miał obszar więcej niż 1 powiatu (za wyjątkiem powiatów grodzkich). Wprowadzone

rozwiązanie pozwoliło na nawiązanie współpracy pomiędzy szkołami zlokalizowanymi w różnych powiatach, która przekłada się na podniesienie jakości oferty edukacyjnej. W roku kolejnym taka wymiana doświadczeń zostanie zagwarantowana dzięki realizacji projektu systemowego skierowanego do 200 szkół zawodowych z województwa małopolskiego. Projekt systemowy umożliwi modernizację kształcenia zawodowego w Małopolsce i będzie on realizowany w partnerstwie z organami prowadzącymi szkoły zawodowe. Przedsięwzięcie zagwarantuje finansowe wsparcie wszystkich szkół kształcących w kluczowych dla województwa małopolskiego branżach: budowlanej, turystyczno-gastronomicznej, społeczno-medycznej, mechaniczno-mechatronicznej, elektroniczno-informatycznej, rolno-przetwórczej oraz usługowej. Kadra szkół zawodowych uzyska dodatkowo wsparcie w ramach komplementarnego projektu systemowego w Działaniu 9.4. Jest to rozwiązanie innowacyjne w skali kraju, które doprowadzić ma do modernizacji kształcenia zawodowego w Małopolsce.

2. Kryteria strategiczne obowiązujące w konkursie z 2009 r. miały pewien wpływ na sposoby realizacji projektów. Najczęściej dodatkowe punkty strategiczne były przyznawane za elementy współpracy z pracodawcami podczas realizacji programu rozwojowego (38% projektów, w ramach których zostanie podpisana umowa z konkursu z 2009 r.) oraz za komplementarność projektu z innymi inwestycjami (także 38% projektów). Nieco mniejszą popularnością cieszyła się modułowa forma prowadzenia zajęć (33% projektów), oraz wsparcie istniejących placówek praktycznej nauki zawodu (17% projektów).

4.4.4 DZIAŁANIE 9.4 WYSOKO WYKWALIFIKOWANE KADRY SYSTEMU OŚWIATY

Dostosowanie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kadr administracyjnych instytucji systemu oświaty do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionów, zmianą kierunków kształcenia, zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniającą się sytuacją demograficzną w systemie oświaty to cel Działania.

Z uwagi na fakt, iż priorytetowym obszarem wsparcia w 2009 r. w Małopolsce było szkolnictwo zawodowe, także instrumenty wsparcia możliwe do realizacji w Działaniu 9.4 zostały skierowane na nauczycieli przedmiotów zawodowych. Przyjęto kryterium, zgodnie z którym dofinansowanie uzyskać mogły tylko projekty zakładające doskonalenie nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Doskonalenie kadr odpowiedzialnych za jakość edukacji zawodowej jest konieczne dla zapewnienia pracodawcom wysoko wykwalifikowanych kadr zdolnych do adaptacji w

zmieniających się warunkach. Kwalifikacje kadr to nie tylko wiedza teoretyczna, ale także możliwość poznawania rozwiązań praktycznych w miejscach gdzie adaptowane są nowe technologie. Dokonanie nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu przy współpracy z przedsiębiorstwami może odpowiedzieć na te potrzeby. Taka forma podnoszenia kwalifikacji kadr była premiowana dodatkowymi punktami strategicznymi w konkursie w Działaniu 9.4. Także włączenie praktyków-pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach w proces kształcenia nauczycieli było przesłanką do przyznania dodatkowych punktów podczas oceny merytorycznej.

W odpowiedzi na konkurs ogłoszony w Działaniu 9.4 w 2010 r. wpłynęło 35 projektów, które opiewały na kwotę ogółem 22 128 858,66 zł i adresowały wsparcie do 4 807 osób.

Spośród projektów zgłoszonych na konkurs tylko 1 został wyłoniony do realizacji. Niestety większość projektów charakteryzował się niską jakością i została odrzucona na różnych etapach procesu oceny.

Projekt konkursowy, który uzyskał dofinansowanie adresuje swe usługi do łącznie 118 osób, a jego wartość to 456 249,93 zł. Średnia wartość wsparcia na 1 BO wynosi zatem 3 866,52 zł. Okres realizacji projektu to 28 miesięcy.

Grupy docelowe

Zgodnie z przyjętym kryterium dostępu, wsparcie w konkursie było adresowane do nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu. W projekcie wyłonionym do dofinansowania wsparcie otrzyma 118 osób pracujących lub zamieszkujących na terenie województwa małopolskiego.

Do końca 2009 r. w Działaniu 9.4 wsparcie uzyskały 2 794 osoby, które rozpoczęły udział w projektach (w liczbie tej uwzględnieni zostali także nauczyciele objęci wsparciem w ramach projektu własnego WUP „Dokształcenie zawodowe nauczycieli w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnej”). Dotychczas uczestnictwo w projektach zakończyło 1 951 osób, z czego 52% to nauczyciele z obszarów wiejskich. Wykonanie na wskazanym poziomie zostało osiągnięte głównie w projekcie systemowym-własnym Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie. Ze względu na specyfikę grupy docelowej, osoby które zostały objęte wsparciem w Działaniu 9.4 posiadają głownie wykształcenie wyższe (99%). Pozostałe osoby posiadają wykształcenie pomaturalne.

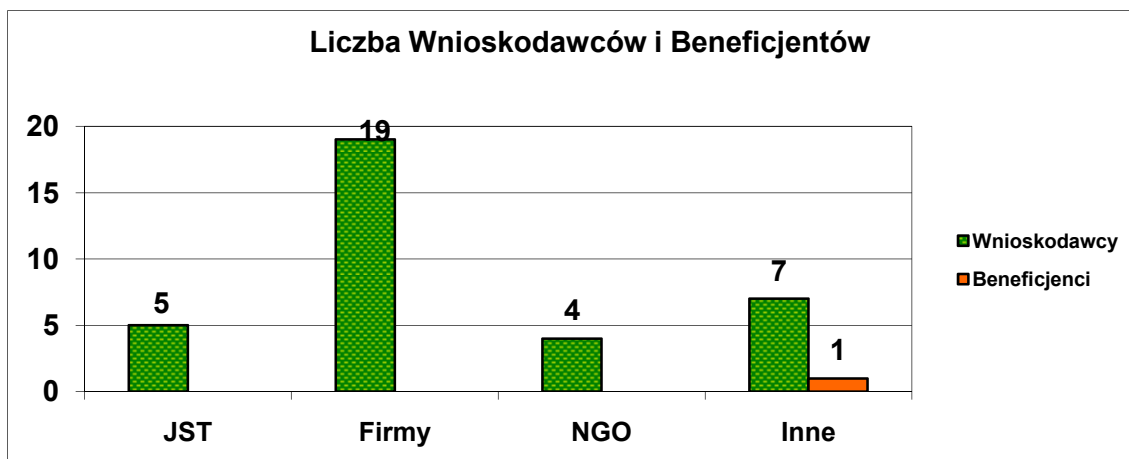
Formy wsparcia

Projekt, który został wyłoniony do dofinansowania w konkursie z 2009 r. zakłada przeprowadzenie studiów podyplomowych oraz kursów doskonalących dla nauczycieli.

Uruchomione zostaną studia podyplomowe o specjalności „mechatronika dla nauczycieli”. Dodatkowo każdy uczestnika studiów będzie miał możliwość przystąpienia w ramach projektu do egzaminu ECDL-CAD. W projekcie uruchomione zostaną także studia podyplomowe o specjalności „informatyka dla nauczycieli” i także w tym przypadku nauczyciele będą mieli możliwość przystąpienia do egzaminu ECDL (e-CITIZEN). Kolejny kierunek studiów, jaki zostanie uruchomiony dla nauczycieli to „grafika inżynierska”. Słuchacze studiów i w tym przypadku będą mieli możliwość uzyskania certyfikatu ECDL (CAD). Ostatnim uruchomionym kierunkiem studiów jest specjalność „organizacja i zarządzanie oświatą”. Ponadto projekt zakłada uruchomienie kursów doskonalących dla nauczycieli o tematyce „pomiar w zakresie mechaniki, termodynamiki, elektrotechniki oraz optyki”, a także kurs z zakresu pierwszej pomocy.

Beneficjenci

Najaktywniejszą grupą w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.4 w 2009 r. były firmy prywatne, które złożyły aż 54% wszystkich wniosków. Analogiczna tendencja była zauważalna w konkursie z 2008 r. Aktywne były także uczelnie wyższe oraz szkoły i placówki oświatowe które złożyły 20% projektów. Na poniższym wykresie zostały one zaliczone do kategorii „inne”. Jednostki samorządu terytorialnego uplasowały się na trzecim miejscu pod względem liczby złożonych wniosków w Działaniu 9.4, kolejne były organizacje pozarządowe.

Źródło: opracowanie własne

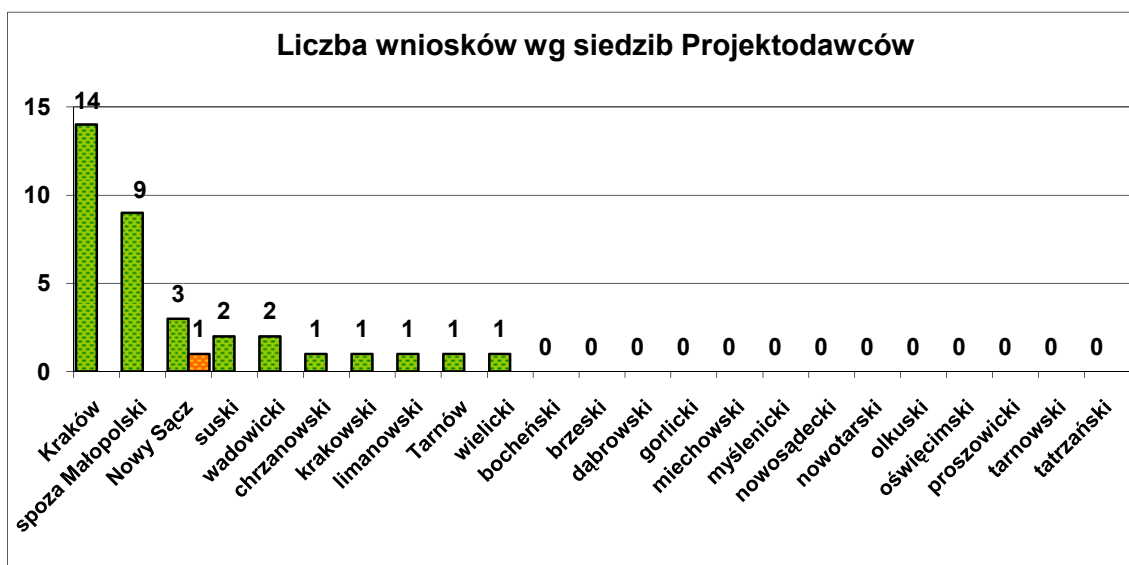
Projekty, który uzyskał rekomendację do dofinansowania został złożony przez uczelnię wyższą.

Obszar realizacji

Źródło: opracowanie własne

W większości złożonych projektów obszarem ich realizacji było województwo małopolskie (60% wniosków). Obszarem realizacji projektu konkursowego, który uzyskał dofinansowanie jest całe województwo małopolskie.

Źródło: opracowanie własne

Najbardziej aktywne w aplikowaniu o środki w ramach Działania 9.4 były podmioty zlokalizowane na terenie miasta Krakowa – złożyły aż 40% wszystkich wniosków w konkursie. Ponadprzeciętną aktywnością wykazały się także podmioty zlokalizowane poza obszarem województwa małopolskiego – 26% wniosków. Podmioty zlokalizowane w powiatach: bocheńskim, brzeskim, dąbrowskim, gorlickim, miechowskim, myślenickim,

nowosądeckim, nowotarskim, olkuskim. Oświęcimskim, proszowickim. Tarnowskim oraz tatrzańskim nie złożyły wniosków o dofinansowanie w ramach konkursu w Działaniu 9.4. Dofinansowanie uzyskał projekt podmiotu zlokalizowane na terenie miasta Nowy Sącz.

Projekty systemowe

Projekt pn. „Doskonalenie zawodowe nauczycieli w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnej”

Projekt jest realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Okres realizacji projektu to 01.04.2008 - 30.09.2010, natomiast wartość projektu wynosiła 5 986 574,57 zł.

Ze względu na duże zainteresowanie projektem oraz ogromne potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia w dziedzinie technologii informacyjnej podjęto decyzję o zwiększeniu wartości projektu do kwoty 11 469 662,32 zł oraz wydłużeniu okresu jego realizacji do 30.06.2012 r.

Do końca 2009 r. w krótkich formach doskonalenia zawodowego w projekcie systemowym uczestniczyło 1 654 nauczycieli, w tym 799 nauczycieli z obszarów wiejskich. Koordynacją szkoleń, promocją projektu, zapewnieniem strony organizacyjnej, logistycznej i technicznej zajmuje się Małopolski Ośrodek Szkoleniowy.

Do działań związanych z prowadzeniem szkoleń wykonanych w 2009 r. należą m.in.:

- współpraca z PTI i Krakowskim Centrum Egzaminacyjnym dot. certyfikacji ECDL,
- współpraca z Katolickim Centrum Edukacji Młodzieży KANA z Gliwic dot. prowadzenia ewaluacji trenerów,
- współpraca z wykonawcami procesu ewaluacji uczestników szkoleń DZN – przekazano ankiety ewaluacyjne POST uczestników, otrzymano drugi cząstkowy raport z badań ewaluacyjnych,
- zorganizowano dwudniowe szkolenie dla trenerów – dyskusja panelowa przedstawicielem z MEN oraz UMWM, szkolenie dot. uzupełnienia wiedzy oraz kompetencji miękkich.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych zorganizowana została konferencja podsumowująca I etap realizacji projektu DZN pod hasłem „Wykorzystać potencjał szkoły – kierunki rozwoju edukacji z zastosowaniem technologii informacyjnej”. Udział w konferencji wzięły 252 osoby. Rozbudowano także witrynę projektu o dodatkowe moduły, wdrożenie nowego systemu zarządzania serwisem, nastąpiła zmiana szaty graficznej strony internetowej projektu DZN, utworzono m.in. interaktywną mapkę szkoleń DZN, kalendarz wydarzeń, sondę/ankietę, subskrypcję + newsletter.

Projekty innowacyjne

W Prioryecie IX w 2009 r. w obszarze projektów innowacyjnych podejmowano działania konkursowe oraz rozpoczęto realizację projektu systemowego.

Temat, w ramach którego Projektodawcy mogli podejmować przedsięwzięcia innowacyjne w ogłoszonym konkursie to *Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego/regionalnego rynku pracy*. Do zakontraktowania w konkursie przeznaczone były środki w wysokości 3 000 000 zł.

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęły 2 wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć innowacyjnych o łącznej wartości 1 932 114,44 zł. Tym samym zainteresowanie konkursem należy ocenić jako niewielkie.

Pomimo ciekawego tematu oraz ogromu potrzeb w zakresie modernizacji oferty kształcenia zawodowego w województwie małopolskim, Projektodawcy nie byli zainteresowani realizowaniem przedsięwzięć innowacyjnych w rozumieniu PO KL. Niewątpliwie na tę sytuację wpływ miały wysokie wymagania stawiane Beneficjentom realizującym projekty innowacyjne zgodnie z wytycznymi obowiązującymi w PO KL.

Projekty złożone w konkursie pochodziły od firm prywatnych mających swoją siedzibę w Krakowie oraz poza obszarem naszego województwa. Jako obszar realizacji wskazywano województwo małopolskie bądź miasto Kraków. Niestety żaden z projektów nie uzyskał rekomendacji do dofinansowania.

Projekt pn. DiAMEnT – Dostrzec i Aktywizować Możliwości, Energję, Talenty

W 2009 r. rozpoczęto także realizację projektu innowacyjnego systemowego. Beneficjentem projektu pt. „DiAMEnT – Dostrzec i Aktywizować Możliwości, Energję, Talenty” jest Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w partnerstwie z Wyższą Szkołą Biznesu National Louis University. Wartość projektu wynosi 20 000 000 zł, a okres jego realizacji potrwa do końca roku 2013. Projekt realizowany jest w ramach tematu: *Proces dydaktyczny ukierunkowany na efekty uczenia się, w tym kształtujący kompetencje twórczego myślenia, innowacyjności i pracy zespołowej wśród uczniów*.

Celem projektu jest stworzenie systemowych rozwiązań programowych i organizacyjnych dla województwa małopolskiego, służących wspieraniu uczniów zdolnych w zakresie kompetencji kluczowych w następujących obszarach: j. angielski, matematyka, przedsiębiorczość, technologie informacyjno-komunikacyjne na 3 etapach kształcenia.

Projekt został ukierunkowany na pracę z uczniem zdolnym przygotowaną i prowadzoną w sposób innowacyjny, systemowy, w skali całego województwa, o czym świadczy: zaangażowanie różnych podmiotów i środowisk oświatowych w celu stworzenia koalicji na rzecz pracy z uczniem

zdołnym, współpraca z uczelnią wyższą oraz międzynarodowymi ekspertami, szeroka grupa beneficjentów ostatecznych (uczniowie wszystkich etapów kształcenia), szeroki zakres kompetencji rozwijanych w ramach projektu oraz różnorodny charakter działań podejmowanych w projekcie.

Wnioski

1. Konkurs na projekty innowacyjne w Prioryecie IX nie cieszył się szerokim zainteresowaniem. Pomimo ciekawego tematu oraz ogromu potrzeb w zakresie modernizacji oferty kształcenia zawodowego w województwie małopolskim, Projektodawcy nie byli zainteresowani realizowaniem przedsięwzięć innowacyjnych w rozumieniu PO KL. Niewątpliwie na tę sytuację wpływ miały wysokie wymagania stawiane Beneficjentom realizującym projekty innowacyjne zgodnie z wytycznymi obowiązującymi w PO KL

4.5 ODDOLNE INICJATYWY LOKALNE REALIZOWANE W RAMACH PRIORYTETU VI, VII I IX PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

4.5.1 DZIAŁANIE 6.3. INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ PODNOSZENIA POZIOMU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH

W 2009 r. ogłoszono jeden konkurs otwarty w ramach Działania 6.3, w odpowiedzi na który złożono 59 projektów opiewających na kwotę 2 936 853,52 zł i adresujących wsparcie do 2 324 osób. Adresatami projektów były przede wszystkim (53%) osoby niepracujące tj. bezrobotne i nieaktywne zawodowo.

- Jeden wniosek został wycofany przez Projektodawcę.
- 91% wniosków zostało pozytywnie zweryfikowanych formalnie.
- 40 projektów zostało odrzuconych na etapie oceny merytorycznej, głównie (55%) z powodu niespełnienia kryteriów horyzontalnych.
- W wyniku oceny merytorycznej rekomendację KOP uzyskało 13 projektów.
- Projekty rekomendowane do realizacji adresują swe usługi do 573 osób.
- Łączna kwota dofinansowania tych projektów wynosi 638 649,70 zł.
- Średnia wartość wsparcia na 1 BO oscyluje wokół 1 115zł.
- 46% projektów zakłada partnerstwo.
- Okres realizacji poszczególnych projektów waha się od 4 do 12 miesięcy, najczęściej oscyluje wokół 5-6 miesięcy.

Grupy docelowe

W ramach projektów, które zostały rekomendowane do dofinansowania wsparciem zostanie objętych 573 osoby. Beneficjentami ostatecznymi w przypadku tych projektów są przede wszystkim osoby bezrobotne - 77% ogółu (440 osób). Osoby nieaktywne zawodowo stanowią 18% uczestników projektów, pozostałe 5% uczestników stanowią osoby zatrudnione. Projektodawcy zaplanowali przede wszystkim wsparcie dla kobiet, które stanowiły 60% uczestników projektów. Przewidziano realizację 2 projektów skierowanych wyłącznie do kobiet pozostających bez pracy.

Formy wsparcia

Wszystkie przyjęte do realizacji projekty przewidują organizację szkoleń. W ramach projektów realizowano przede wszystkim (7 projektów) szkolenia z zakresu poruszania się po rynku pracy (odkrywanie własnych możliwości i umiejętności, analiza niepowodzeń w poszukiwaniu pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych). W projektach tych przewidziano również świadczenie usług doradczych. Działalność doradcza świadczona będzie przede wszystkim poprzez specjalnie powołane jednostki - w 4 projektach za pośrednictwem Sołeckich Klubów Aktywności Zawodowej oraz Biura Aktywności Zawodowej (1 projekt).

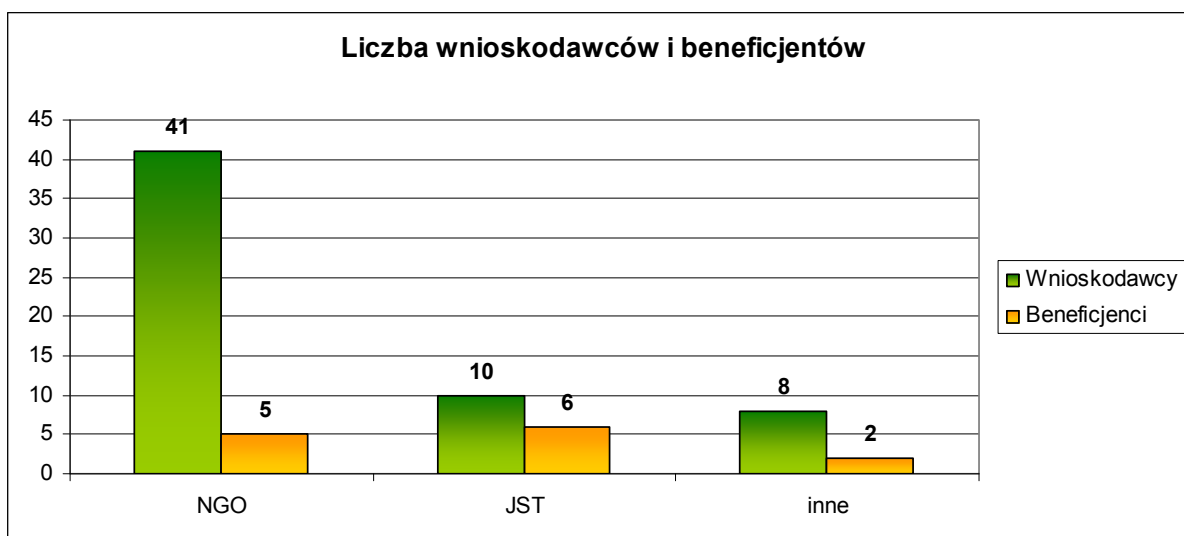
Warunkiem realizacji projektu w ramach Działania jest udział społeczności lokalnej w tworzeniu założeń projektu i/lub w jego realizacji. W projektach przyjętych do realizacji w 2009 r. potencjalni BO angażowani byli przez projektodawców przede wszystkim na etapie przygotowania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano w oparciu o przeprowadzone ankiety bądź konsultacje wśród potencjalnych BO (6 projektów). Koncepcje projektu powstawały również w oparciu o przeprowadzone spotkania z liderami lokalnymi (5 projektów). W 4 projektach przewidziano zaangażowanie potencjalnych BO na etapie realizacji projektu.

Projekty zapewniające wykorzystanie modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanego na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL mogły otrzymać na etapie oceny merytorycznej dodatkowe punkty. Żaden z projektów przyjętych do realizacji nie spełnił powyższego kryterium.

Beneficjenci

Największe zainteresowanie składaniem projektów na konkurs w ramach Działania 6.3 przejawiały organizacje pozarządowe. Tego typu formę organizacyjno – prawną posiadało 41 wnioskodawców. Następne w kolejności pod względem liczebności są jednostki samorządu terytorialnego - 10 podmiotów. Najmniej licznie reprezentowane były firmy – 8 wnioskodawców.

Wśród realizatorów projektów złożonych w 2009 r. dominowały jednostki samorządu terytorialnego - 6 beneficjentów. Następne pod względem liczebności były organizacje pozarządowe – 5 podmiotów.

Źródło: Opracowanie własne

Obszar realizacji

Najwięcej inicjatyw lokalnych, spośród wszystkich dotychczas przyjętych do realizacji projektów w latach 2008 i 2009 realizowano na terenie powiatów nowosądeckiego, chrzanowskiego, brzeskiego i gorlickiego. Na terenie 7 powiatów ziemskich nie był realizowany żaden projekt w ramach Działania 6.3, w tym dla powiatów limanowskiego oraz suskiego nie złożono żadnego wniosku w ramach Działania.

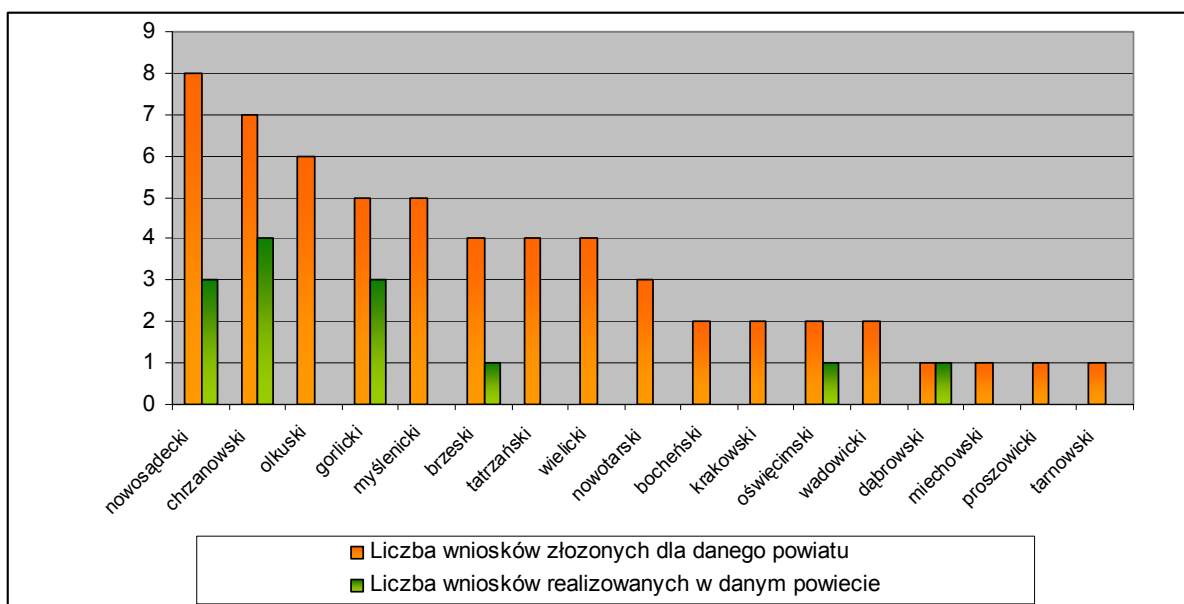
L.p	Powiat	Liczba realizowanych inicjatyw oddolnych w ramach Działania 6.3		
		konkurs 2008	konkurs 2009	Łącznie
1	bocheński	0	0	0
2	brzeski	2	1	3
3	chrzanowski	1	4	5
4	dąbrowski	0	1	1
5	gorlicki	0	3	3
6	krakowski	1	0	1
8	limanowski	0	0	0
9	miechowski	2	0	2
10	myślenicki	1	0	1

11	nowosądecki	4	3	7
12	nowotarski	0	0	0
14	olkuski	1	0	1
15	oświęcimski	0	1	1
16	proszowicki	0	0	0
17	suski	0	0	0
18	tarnowski	0	0	0
20	tatrzański	0	0	0
21	wadowicki	2	0	2
22	wielicki	1	0	1

** Suma realizowanych inicjatyw jest większa niż liczba podpisanych umów, gdyż są projekty realizowane jednocześnie na terenie kilku powiatów.*

Aktywność lokalnych środowisk w aplikowaniu o środki wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem. Liczba wniosków zgłoszonych w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w 2009 roku zmalała w porównaniu z rokiem 2008. W 2009 roku wpłynęło 58 wniosków czyli o 23 mniej niż w poprzednim roku. Niemniej jednak należy pamiętać, że w 2008 roku 53% wnioskodawców stanowiły podmioty mające swe siedziby w Krakowie, Tarnowie oraz Nowym Sączu. W 2009 roku ze względu na zastosowane w Planie Działania kryterium dostępu dotyczącego realizatora projektu, który musi pochodzić z obszaru realizacji projektu „wielkomiejscy” wnioskodawcy nie brali udziału w konkursie. .

Najbardziej efektywnym w pozyskiwaniu środków okazał się powiat dąbrowski, który złożył 1 wniosek, który przyjęto do realizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dot. konkursu ogłoszonego w 2009 roku

4.5.2 DZIAŁANIE 7.3 – INICJATYWY LOKALNE NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI

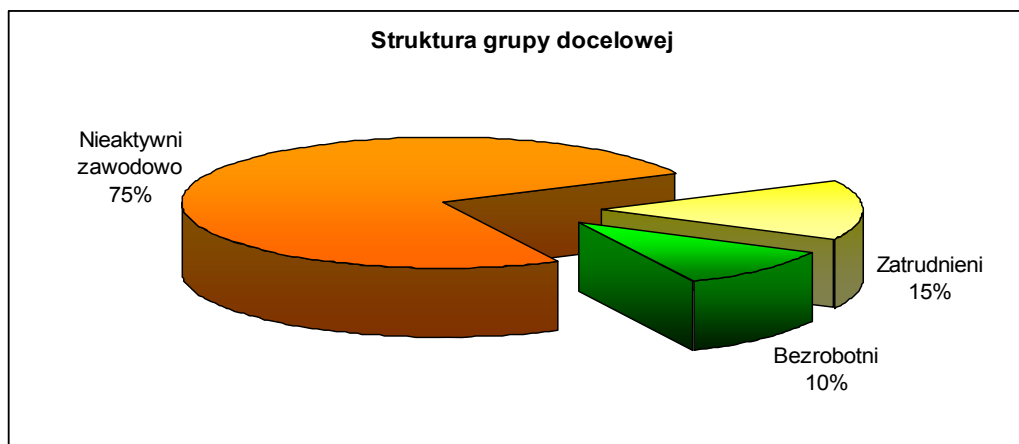
W odpowiedzi na ogłoszony konkurs otwarty wpłynęło 168 wniosków na kwotę 8 142 942,2 zł. Projekty złożone na konkurs adresowały wsparcie do 15 113. Adresatami projektów były przede wszystkim (85%) osoby niepracujące tj. bezrobotne i nieaktywne zawodowo.

- 2 wnioski zostały wycofane przez projektodawców i nie podlegały ocenie.
- 82% wniosków zostało pozytywnie zweryfikowanych formalnie.
- 83 projekty zostały odrzucone na etapie oceny merytorycznej, głównie (64%) z powodu niespełnienia kryteriów horyzontalnych.
- W wyniku oceny KOP rekomendowano do realizacji 52 projekty, które adresują wsparcie do 1 876 osób. Wnioskowana kwota wynosi 2 521 422,92 zł.
- Podpisano 42 umowy.
- Średnia wartość wsparcia na 1 BO oscyluje wokół 1 344 zł.
- Okres realizacji poszczególnych projektów waha się od 3 do 14 miesięcy, najczęściej oscyluje wokół 6 – 8 miesięcy.

Grupy docelowe

W ramach podpisanych umów wsparciem zostało objętych łącznie 1 499 osób będących mieszkańcami gmin wiejskich, miejsko – wiejskich i miast do 25 tysięcy. Wsparcie kierowane było przede wszystkim do osób nieaktywnych zawodowo, które stanowiły 75% wszystkich

uczestników projektów. W grupie nieaktywnych zawodowo dominowały (49%) dzieci i młodzież.

Źródło: opracowanie własne

Osoby zatrudnione stanowiły 15% uczestników projektów, natomiast najmniej liczną grupę stanowiły osoby bezrobotne – 10% uczestników. W grupie tej przeważały osoby długotrwale bezrobotne.

Uczestnikami projektów było 378 osób niepełnosprawnych, dla których przewidziano wsparcie w siedemnastu projektach.

Formy wsparcia

Projekty przewidywały przede wszystkim realizację wyjazdów, pikników, spektakli, warsztatów, których celem była integracja społeczności lokalnej. W projektach kierowanych do osób niepełnosprawnych (głównie niepełnosprawnych dzieci i młodzieży) wsparcie poza zajęciami o charakterze integracyjnym obejmowało zajęcia rehabilitacyjne (m.in. hipoterapia, muzykoterapia, zajęcia z logopedą).

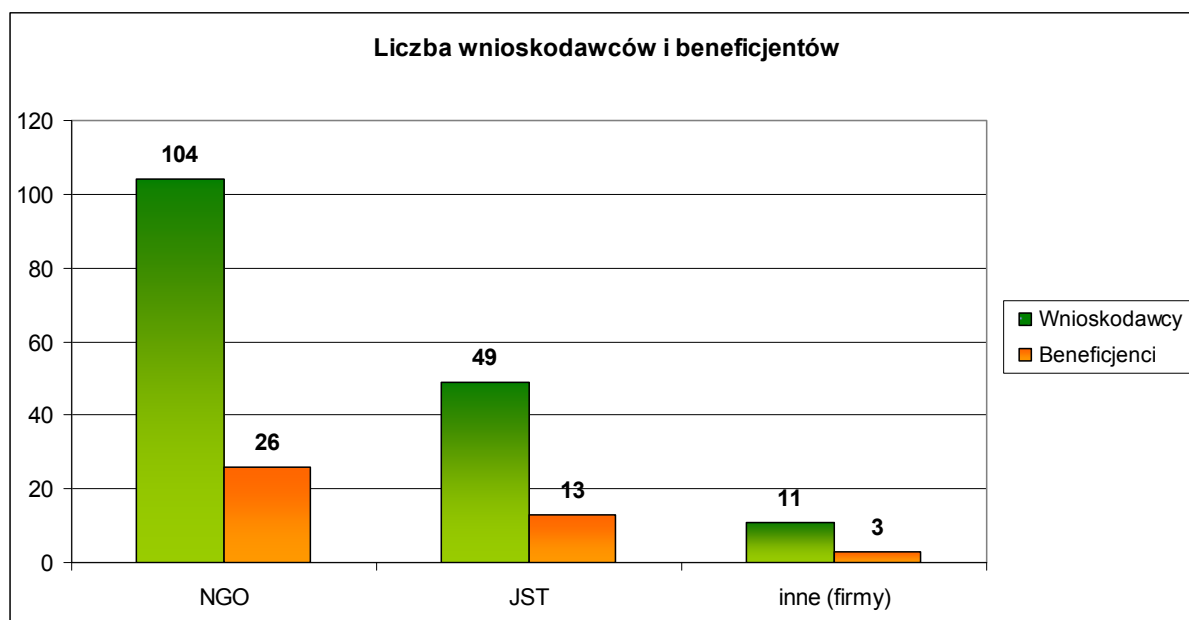
W 11 projektach zaplanowano realizację szkoleń dla osób dorosłych. Zaplanowano m.in. szkolenia z zakresu rynku pracy, umiejętności miękkich, a także zakładania organizacji pozarządowych czy przygotowywania projektów. Wyróżniającym się na tym tle był projekt realizowany w gminie Raławice dla liderów i liderów lokalnych mający na celu wypracowanie rozwiązań w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego na terenie Gminy.

Warunkiem realizacji projektu w ramach Działania był udział społeczności lokalnej w tworzeniu założeń projektu i/lub w jego realizacji. Potencjalni BO angażowani byli przez projektodawców na etapie przygotowania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano w oparciu o przeprowadzone ankiety bądź konsultacje wśród potencjalnych

BO (22 projekty). Koncepty projektu powstawały również w oparciu o przeprowadzone spotkania z liderami lokalnymi (10 projektów).

Projekty zapewniające wykorzystanie modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanego na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL mogły otrzymać na etapie oceny merytorycznej dodatkowe punkty. Tylko jeden z przyjętych do realizacji projektów spełniał powyższy wymóg. Przy opracowaniu projektu, którego celem była aktywizacja i integracja rodzin z terenu Gminy posłużono się modelem edukacyjno-integracyjnym wypracowanym w ramach inicjatywy EQUAL.

Beneficjenci

Źródło: opracowanie własne

Dominującą formą prawną podmiotów realizujących projekty były organizacje pozarządowe (62%). Spośród projektów zgłoszonych przez organizacje pozarządowe 25% uzyskało dofinansowanie. Efektywności tej grupy jest jednak niższa niż w przypadku drugiej co do liczebności kategorii wnioskodawców – jednostek samorządu terytorialnego, których efektywność kształtowała się na poziomie 27%.

W formule partnerskiej realizowanych było 12 projektów, z tego w formule łączącej NGO (lider) z NGO (partner) – 5, NGO (lider) z JST (partner) – 3, NGO (lider) z NGO i JST(partnerzy) – 1, NGO (Lider)z firmą(partner) – 1, firmę(lider) z JST(partner) – 2. Głównymi inicjatorami partnerstw były organizacje pozarządowe.

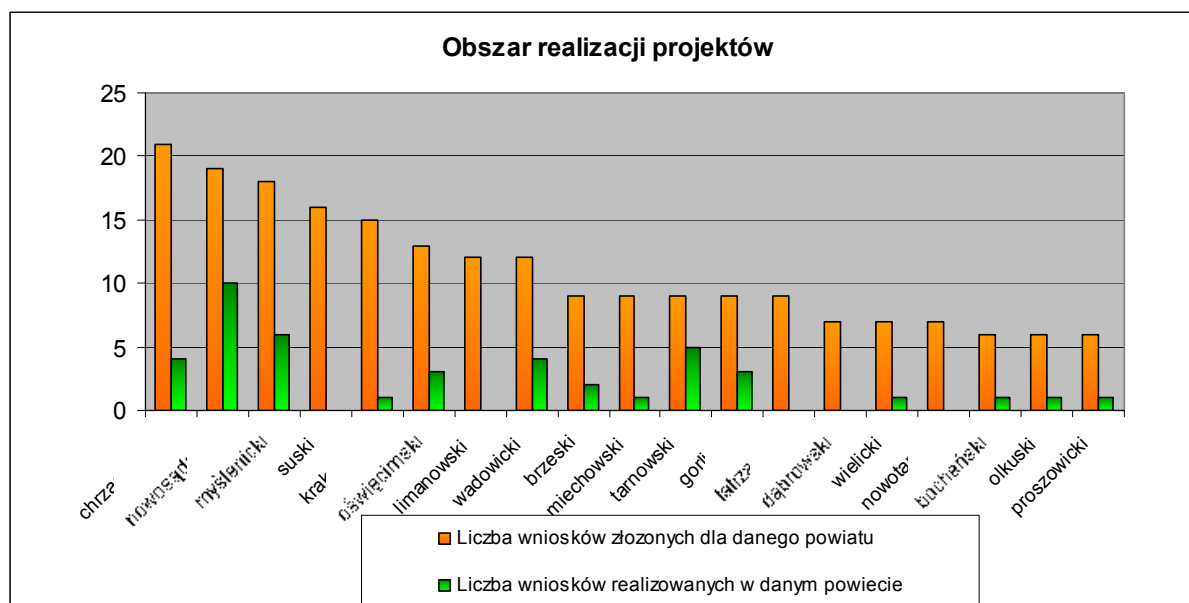
Obszar realizacji

Najwięcej inicjatyw lokalnych, spośród wszystkich dotychczas przyjętych do realizacji projektów, realizowano na terenie powiatów nowosądeckiego, myślenickiego oraz tarnowskiego. Na terenie 2 powiatów ziemskich nie był realizowany żaden projekt w ramach Działania 7.3. Projekty z powyższych powiatów dominowały zarówno w roku 2008 jak i 2009.

L.p	Powiat	Liczba realizowanych inicjatyw oddolnych w ramach Działania 7.3		
		konkurs 2008	konkurs 2009	Łącznie
1	bocheński	1	1	2
2	brzeski	2	2	4
3	chrzanowski	5	4	9
4	dąbrowski	4	0	4
5	gorlicki	1	3	4
6	krakowski	3	1	4
7	limanowski	1	0	1
8	miechowski	2	1	3
9	myślenicki	6	6	12
10	nowosądecki	6	10	16
11	nowotarski	0	0	0
12	olkuski	1	1	2
13	oświęcimski	1	3	4
14	proszowicki	0	1	1
15	suski	3	0	3
16	tarnowski	5	5	10
17	tatrzański	0	0	0
18	wadowicki	3	4	7
19	wielicki	3	1	4

** Suma realizowanych inicjatyw jest większa niż liczba podpisanych umów, gdyż są projekty realizowane jednocześnie na terenie kilku powiatów.*

Za wyjątkiem Krakowa, Nowego Sącza i Tarnowa, na terenie których nie ma możliwości realizowania wsparcia z Działania 7.3, mieszkańcy wszystkich powiatów byli adresatami projektów złożonych na konkurs ogłoszony w 2009 roku. Niemniej jednak projekty, które pomyślnie przeszły ocenę merytoryczną objęły wsparciem mieszkańców czternastu wybranych obszarów tj. powiatów nowosądeckiego, myślenickiego, tarnowskiego, chrzanowskiego, wadowickiego, gorlickiego, oświęcimskiego, brzeskiego, bocheńskiego, krakowskiego, miechowskiego, olkuskiego, proszowickiego, wielickiego. Mimo, że w konkursie pojawiły się projekty adresowane do mieszkańców powiatów dąbrowskiego, limanowskiego, nowotarskiego, suskiego oraz tatrzańskiego żaden z nich nie uzyskał rekomendacji do dofinansowania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dot. konkursu ogłoszonego w 2009 roku

Aktywność lokalnych środowisk w aplikowaniu o środki wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem. Liczba wniosków zgłoszonych w odpowiedzi na konkursy ogłoszone w 2008 oraz 2009 roku utrzymywała się na podobnym poziomie (odpowiednio 174 i 168) niemniej jednak najbardziej aktywną grupą podmiotów w 2008 roku były podmioty z Krakowa, które złożyły 44% projektów, natomiast w 2009 roku wnioski wpłynęły z powiatów, w których faktycznie odbywała się realizacja projektów tj. z powiatów ziemskich. Spowodowane to było zastosowaniem w Planie Działania kryterium dostępu dotyczącego realizatora projektu, który musiał pochodzić z obszaru realizacji projektu. Najbardziej efektywne w pozyskiwaniu środków były powiaty tarnowski, z którego przyjęto do realizacji 5 na 9 złożonych wniosków oraz nowosądecki, z którego przyjęto 10 z 19 wniosków.

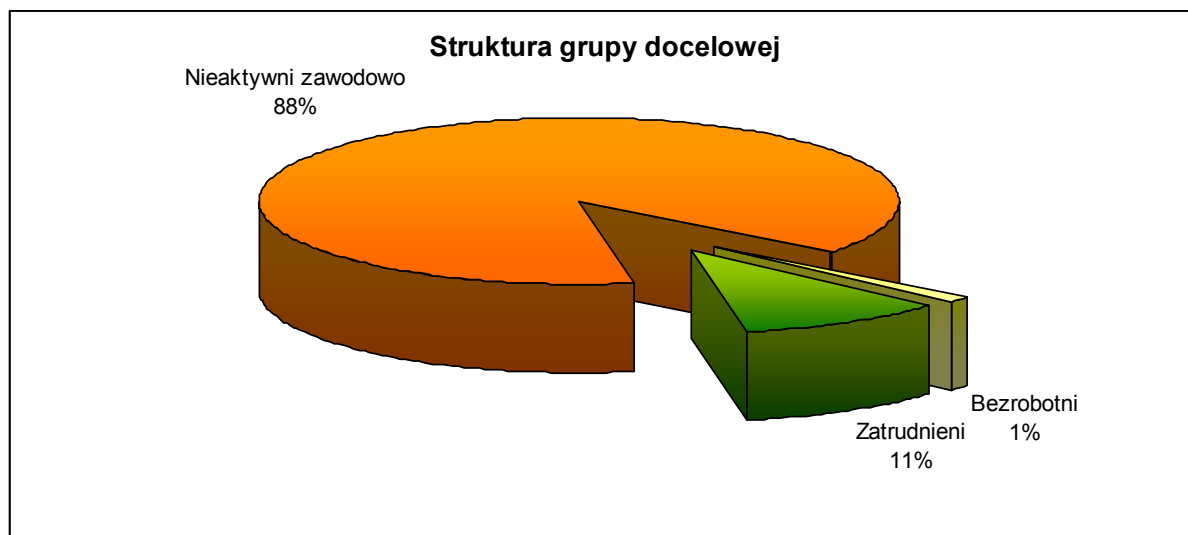
4.5.3 DZIAŁANIE 9.5 – ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęły 202 wnioski na kwotę 9 717 715,28 zł. Projekty złożone na konkurs adresowały wsparcie do 15 606. Adresatami projektów były przede wszystkim (85%) osoby nieaktywne zawodowo.

- 90% wniosków zostało pozytywnie zweryfikowanych formalnie.
- 101 projektów zostało odrzuconych na etapie oceny merytorycznej, głównie (71%) z powodu niespełnienia kryteriów horyzontalnych.
- W wyniku oceny KOP rekomendowano do realizacji 80 projektów, przy czym dwóch projektodawców wycofało się z realizacji projektów.
- Podpisano 77 umów.
- Średnia wartość wsparcia na 1 BO oscyluje wokół 475 zł.
- Okres realizacji poszczególnych projektów waha się od 3 do 22 miesięcy, najczęściej oscyluje wokół 11-13 miesięcy.

Grupy docelowe

W ramach umów podpisanych w 2009 roku zaplanowano wsparcie dla 7 604 osób będących mieszkańcami gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miast do 25 tysięcy mieszkańców. Prawie 85% z nich to uczące się dzieci i młodzież.

Źródło: Opracowanie własne

W grupie osób uczących się wsparcie kierowane jest przede wszystkim na rzecz uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów – ok. 4 000 osób objętych wsparciem. Drugą pod względem wielkości jest grupa dzieci w wieku przedszkolnym - ok. 1 700 uczestników projektów.

Formy wsparcia

Formy wsparcia różnicowały się w poszczególnych latach ze względu na adresatów wsparcia. W konkursie pilotażowym w 2007 r. dominowały szkolenia dla osób dorosłych (zatrudnionych i bezrobotnych). W konkursie w 2008 grupa docelowa zmieniła się – dominowały osoby nieaktywne zawodowo (w szczególności dzieci i młodzież). Tendencja ta pogłębiła się w 2009 roku –osoby uczące się stanowiły ponad 85% uczestników projektów przyjętych do realizacji w 2009 r.

Wsparcie dla uczniów szkół przewidziano w 37 projektach. W większości projektów oferowane jest wsparcie w postaci kół zainteresowań, języków obcych zajęć informatycznych, zajęć wyrównawczo-edukacyjnych czy kulturalno - artystycznych. Wśród kół zainteresowań i zajęć artystycznych dominują zajęcia muzyczne, plastyczne, czy fotograficzne. W poniższej tabeli przedstawiono główne rodzaje zajęć oferowanych uczniom.

Rodzaj zajęć	Liczba projektów, w których występuje dana forma wsparcia
Koła zainteresowań dla dzieci i młodzieży, warsztaty tematyczne	20
Języki obce	15
Informatyczne	12
Zajęcia wyrównawczo - edukacyjne dla dzieci	12
Kulturalne i artystyczne (teatr, muzea, malarstwo, dziennikarstwo, muzyka, taniec, rytmika)	11
Wyjazdy edukacyjne	10

W konkursie ogłoszonym w 2009 r. wyłoniono do realizacji 29 projektów, w których przewidziano wsparcie dla przedszkoli. W poniższej tabeli przedstawiono główne rodzaje zajęć oferowanych przedszkolakom.

Rodzaj zajęć	Liczba projektów, w których występuje dana forma wsparcia
Języki obce	14
Kulturalne i artystyczne (teatr, muzea, malarstwo, dziennikarstwo, muzyka, taniec, rytmika)	10
Logopedyczne	7
Rozwój intelektualny i psychospołeczny dzieci (szkolenia dla rodziców)	6
Zajęcia rehabilitacyjno-sportowe (w tym gimnastyka korekcyjna, nauka pływania)	6
Wiedza o innych regionach i krajach	4
Wyjazdy edukacyjne	3
Zajęcia wyrównawczo - edukacyjne dla dzieci	3

Poniższe zestawienie pokazuje, że w ramach działania realizowane były zajęcia dodatkowe, szczególnie języki obce, kulturalne i artystyczne oraz logopedyczne. Projekty te nie stanowiły alternatywy dla projektów realizowanych w 9.1.1, gdyż wsparcie edukacji przedszkolnej w 9.1.1 musi być związane ze zwiększonym uczestnictwem dzieci w edukacji przedszkolnej. Projekty w większości realizowane były w gminach o wskaźniku upowszechniania edukacji pow. 30% i nie przyczyniały się do zwiększenia uczestnictwa w edukacji przedszkolnej a do uatrakcyjnienia oferty istniejących przedszkoli.

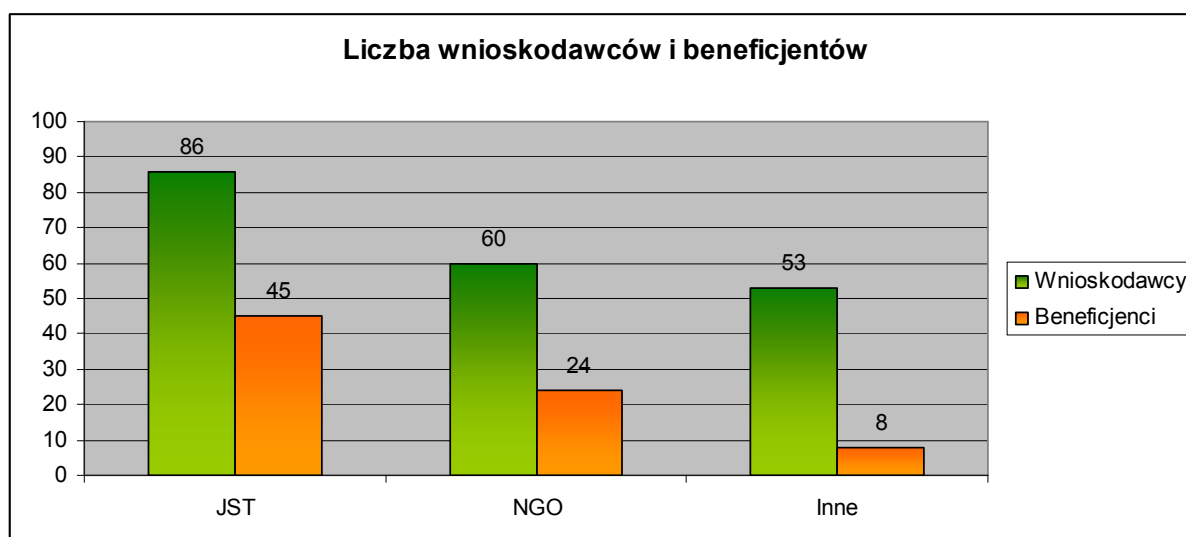
W projektach przewidziano również wsparcie dla osób dorosłych. Jest to głównie wsparcie szkoleniowe. Przeważają projekty, w których wsparcie dla osób dorosłych jest uzupełnieniem wsparcia kierowanego dla dzieci – 17 projektów. Przewidziano przede wszystkim warsztaty dla rodziców z zakresu rozwoju i wychowania dzieci, w tym m.in. warsztaty z logopedą, gimnastykę korekcyjną dla dzieci przy udziale rodziców, spotkania z zakresu równości, tolerancji, wykłady dotyczące treningu umysłu dziecka. W 5 projektach zaplanowano wsparcie dla nauczycieli w postaci warsztatów doskonalących metody pracy z dziećmi. Na tym tle wyróżnia się projekt realizowany w gminie Skrzyszów, w ramach którego dzieci wspólnie z rodzicami uczestniczyły w zajęciach z języka niemieckiego.

W 2009 roku realizowane były dwa projekty promocyjno-informacyjne, w ramach których promowano korzyści płynące z kształcenia.

Beneficjenci ostateczni byli angażowani przez projektodawców na etapie powstawania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano m.in. w oparciu o przeprowadzone ankiety bądź konsultacje wśród potencjalnych BO lub ich przedstawicieli (rodziców, nauczycieli).

Beneficjenci

W grupie beneficjentów, którzy zgłosili swoje projekty w ramach konkursu dominują jednostki samorządu terytorialnego – 43%. Drugie w kolejności uplasowały się organizacje pozarządowe – 30%. Zaskakujące jest duże zainteresowanie innych podmiotów pobudzaniem działalności oddolnych inicjatyw edukacyjnych, w tym szczególności firm, które stanowiły 18% wnioskodawców.

Źródło: Opracowanie własne

W grupie beneficjentów, których wnioski będą realizowane także dominują jednostki samorządu terytorialnego - 58% beneficjentów. Z jednej strony wpływ na taką sytuację miała duża liczba wniosków złożonych przez JST, lecz świadczy to także o wysokiej jakości projektów zgłaszanych przez te jednostki. Drugą co do liczebności grupą beneficjentów były organizacje pozarządowe, które stanowiły 31% beneficjentów.

W formule partnerskiej realizowano 11 projektów. W równym stopniu inicjatorami partnerstw były jednostki samorządu terytorialnego jak i organizacje pozarządowe. Jeden projekt zakładał partnerstwo firmy oraz szkoły.

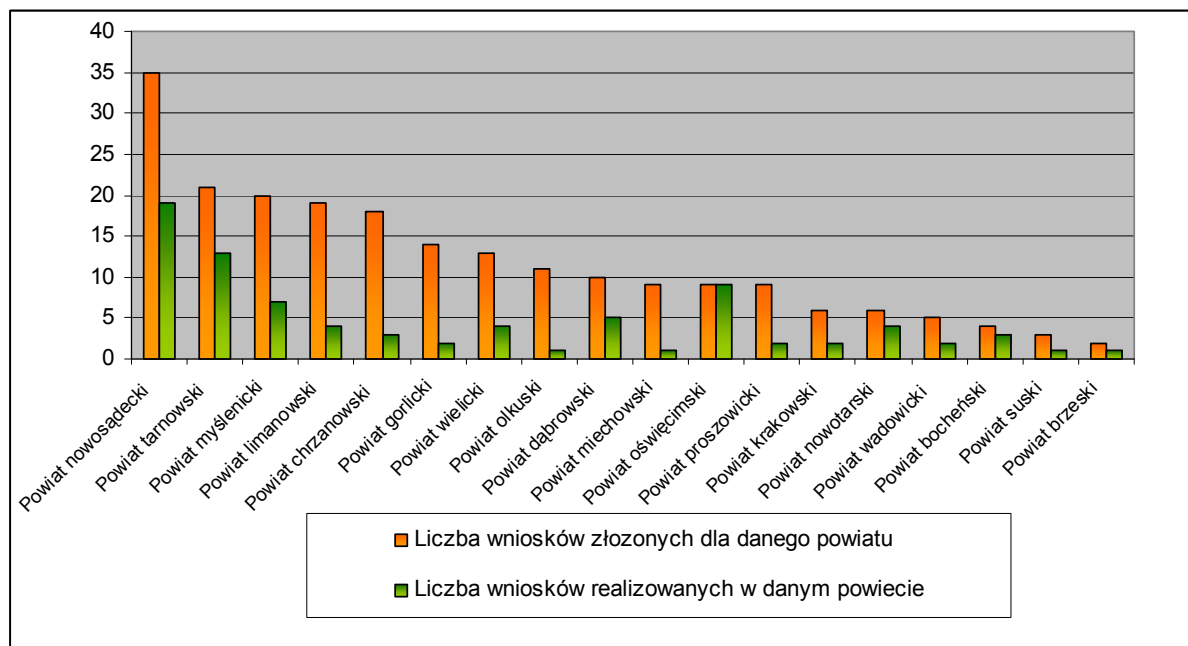
Obszar realizacji

Na terenach powiatów nowosądeckiego, tarnowskiego oraz myślenickiego realizowano ponad 65% inicjatyw lokalnych. Lokalne inicjatywy edukacyjne realizowano na terenie wszystkich powiatów ziemskich, przy czym powiat tatrzański jest jedynym, w przypadku którego w roku 2009 nie przyjęto do realizacji żadnego projektu.

L.p	Powiat	Liczba realizowanych inicjatyw oddolnych w ramach Działania 9.5			
		konkurs 2007	konkurs 2008	konkurs 2009	Łącznie
1	bocheński	1	2	3	6
2	brzeski	0	0	1	1
3	chrzanowski	2	6	3	11
4	dąbrowski	2	0	5	7
5	gorlicki	0	2	2	4
6	krakowski	1	4	2	7
8	limanowski	2	2	4	8
9	miechowski	0	0	1	1
10	myślenicki	2	3	7	12
11	nowosądecki	1	3	19	23
12	nowotarski	0	0	4	4
14	olkuski	1	3	1	5
15	oświęcimski	2	0	9	11
16	proszowicki	0	1	2	3
17	suski	0	2	1	3
18	tarnowski	3	3	13	19
20	tatrzański	0	1	0	1
21	wadowicki	1	2	2	5
22	wielicki	1	5	4	10

* Suma realizowanych inicjatyw jest większa niż liczba podpisanych umów gdyż są projekty realizowane jednocześnie na terenie kilku powiatów.

Aktywność lokalnych środowisk w aplikowaniu o środki utrzymywała się na podobnym poziomie jak w roku 2008. W odpowiedzi na konkurs wpłynęły 202 wnioski, w 2008 – 241 (przy czym 39 wniosków złożyli wnioskodawcy nie pochodzący bezpośrednio z obszaru realizacji projektu). W 2009 roku projektodawcy mający swe siedziby na terenie miast Krakowa, Nowego Sącza, Tarnowa złożyli 11 wniosków, przy czym były to wnioski realizowane w formule partnerskiej, gdzie partner pochodził z obszaru realizacji projektu. Wymóg taki wprowadzono w Planie Działania, aby zapewnić oddolność inicjatyw edukacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Najbardziej efektywny w pozyskiwaniu środków był powiat oświęcimski, z którego przyjęto do realizacji wszystkie złożone wnioski.

Wnioski

1. Najliczniejszą kategorią podmiotów aplikujących o wsparcie w ramach Działań 6.3, 7.3, 9.5 były organizacje pozarządowe, których udział wśród wnioskodawców ogółem wynosił odpowiednio: 69%, 63%, 30%. Drugą, co do liczebności kategorię wnioskodawców stanowiły jednostki samorządu terytorialnego, których udział w poszczególnych Działaniach wyniósł odpowiednio 17%, 30%, 30%.
2. Obserwuje się zróżnicowaną efektywność wnioskodawców w zależności od formy organizacyjno – prawnej. Zdecydowanie najwyższą była efektywność jednostek

samorządu terytorialnego – w Działaniu 6.3 było to 60%, 7.3 – 27%, 9.5 – 52%. Na drugim miejscu były organizacje pozarządowe, których efektywność wynosiła odpowiednio – 12%, 25%, 40%.

3. Zastosowanie w Planie Działania wymogu, aby projektodawca posiadał siedzibę na obszarze realizacji projektu spowodowało wzrost aktywności środowisk lokalnych, szczególnie w Działaniach 6.3 oraz 7.3. W Działaniu 9.5 liczba projektów składanych w odpowiedzi na konkursy utrzymała się na poziomie zeszłorocznym. Powyższy wymóg zostanie utrzymany w konkursach ogłaszanych w 2010 roku.
4. Grupy docelowe były zdominowane przez osoby bezrobotne w Działaniu 6.3 – 77% oraz osoby nieaktywne zawodowo w Działaniach 7.3 – 75%, 9.5 – 88%. W grupie osób nieaktywnych zawodowo dominowały dzieci i młodzież, zarówno w przypadku oddolnych inicjatyw integracyjnych jak i edukacyjnych. W związku z tym, że szczególnie w ramach Działania 9.5 wsparcie wyraźnie ukierunkowało się na dzieci i młodzież, w 2010 roku premiowane będą projekty adresujące wsparcie do osób w wieku 25-64 lata.
5. Osobom dorosłym oferowane było przede wszystkim wsparcie szkoleniowe. W ramach Działania 6.3 były to szkolenia z zakresu poruszania się po rynku pracy uzupełnione doradztwem zawodowy. W Działaniu 7.3 poza szkoleniami w zakresie poruszania się po rynku pracy realizowano szkolenia z zakresu zakładania organizacji pozarządowych czy przygotowywania projektów. W Działaniu 9.5 przeważały projekty, w których wsparcie dla osób dorosłych było uzupełnieniem wsparcia kierowanego do dzieci. Przewidziano przede wszystkim warsztaty dla rodziców z zakresu rozwoju i wychowania dzieci.
6. Dzieci i młodzież były uczestnikami wyjazdów, pikników, spektakli, warsztatów w Działaniu 7.3, których celem była integracja społeczności lokalnej. Niepełnosprawne dzieci i młodzież uczestniczyły również w zajęciach rehabilitacyjnych. Natomiast Działaniu 9.5 realizowano zajęcia dodatkowe, (koła zainteresowań, języki obce, zajęcia informatyczne, wyrównawczo-edukacyjne, kulturalno – artystyczne, specjalistyczne np. z logopedą).
7. Projekty zapewniające wykorzystanie modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanego na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL mogły otrzymać na etapie oceny merytorycznej dodatkowe punkty w ramach Działania 6.3 oraz 7.3. Kryterium to nie cieszyło się jednak dużym zainteresowaniem. Zaledwie 1 projekt przyjęty do realizacji spełniał to kryterium. W 2010 roku nadal planowane jest premiowanie projektów wykorzystujących rezultaty inicjatywy wspólnotowej EQUAL, przy czym wystarczające będzie wykorzystanie jedynie wybranych elementów modelu aktywizacji.
8. Warunkiem realizacji projektu w ramach Działania był udział społeczności lokalnej w tworzeniu założeń projektu i/lub w jego realizacji. Potencjalni uczestnicy projektów

angażowani byli przez projektodawców przede wszystkim na etapie przygotowania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano w oparciu o przeprowadzone ankiety bądź konsultacje. Koncepcje projektu powstawały również w oparciu o przeprowadzone spotkania z liderami lokalnymi.

5. WNIOSKI DLA WSZYSTKICH PRIORYTETÓW PO KL

1. Co 6 projektodawca, który aplikował o środki w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pochodził spoza Małopolski. Natomiast analizując tę tendencję w podziale na poszczególne konkursy, sytuacja jest zróżnicowana. Najwięcej podmiotów posiadających siedziby poza obszarem Małopolski aplikowało w ramach Działania 8.1.1 (57%), w pozostałych Działaniach udział tych podmiotów był zdecydowanie mniejszy - Działanie 7.2.1 (7%), Działania 6.2 (6%) . Jedynym Działaniem, w ramach którego nie wpłynęły wnioski spoza Małopolski było Działanie 8.1.3. Nadal utrzymuje się tendencja zaobserwowana w poprzednim roku: im większy jest udział firm wśród podmiotów aplikujących o środki w danym konkursie tym większy jest udział podmiotów aplikujących mających siedziby poza województwem Małopolskim.
2. Projekty opracowywane przez podmioty spoza Małopolski cechują się niską skutecznością w zakresie aplikowania o środki – do realizacji przyjęto co 7 wniosek, złożony przez w/w wnioskodawców co może świadczyć o niedostatecznej znajomości tendencji występujących na małopolskim rynku pracy.
3. Aktywność podmiotów z Małopolski w aplikowaniu o środki w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wynosiła 84%. Najwięcej projektów zostało złożonych przez podmioty posiadające siedziby w Krakowie (21%), jednocześnie aktywność projektodawców mających siedziby poza największymi miastami Małopolski (Kraków, Tarnów Nowy Sącz) wzrosła w porównaniu z poprzednimi latami, szczególnie w ramach inicjatyw lokalnych.
4. Obserwuje się zależność pomiędzy lokalizacją siedzib Projektodawców a obszarem realizacji wsparcia tzn. powiaty, na terenie których zlokalizowanych jest najwięcej Projektodawców najczęściej wskazywane są jako obszar realizacji projektów.
5. Projekty przyjmowane do realizacji w 2009 roku oferowały przede wszystkim wsparcie kompleksowe tj. łączące różne typy wsparcia. Szkolenia uzupełnione o doradztwo zawodowe, usługi pośrednictwa pracy oferowane były osobom pozostającym bez zatrudnienia przez podmioty, które realizowały projekty w ramach Priorytetu VI. Podobnie sytuacja wyglądała w odniesieniu do Priorytetu VII – gdzie za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Ośrodków Pomocy Społecznej świadczone

kompleksowe usługi wsparcia. Wsparcie szkoleniowo-doradcze połączone z przyznaniem dotacji oferowane było osobom, które chciały rozpocząć działalność gospodarczą. Kompleksowość wsparcia zapewniono również w projektach skierowanych na pomoc przedsiębiorstwom przechodzącym trudności gospodarcze związane z obserwowanym spowolnieniem koniunktury gospodarczej.

6. Wsparcie świadczone w ramach PO KL w głównej mierze trafia do kobiet, które przeważają wśród beneficjentów ostatecznych tego Programu. Tendencja ta była również obserwowana w poprzedniej perspektywie finansowej.
7. Nadal na niskim poziomie pozostaje udział osób niepełnosprawnych wśród odbiorców wsparcia. Fakt ten może spowodować zagrożenie w osiągnięciu założonej wielkości wskaźnika rezultatu w przypadku Priorytetu VI. W związku z tym podjęto decyzję, że w 2010 roku konkurs w ramach Poddziałania 6.1.1 ukierunkowany będzie wyłącznie na wsparcie osób niepełnosprawnych. W pozostałych konkursach w Priorytecie VI wprowadzono preferencję dla osób niepełnosprawnych z obszarów wiejskich. Potrzeba ukierunkowania wsparcia na pracujące osoby niepełnosprawne znalazła odzwierciedlenie w kryteriach zawartych w Planie Działania dla Priorytetu VIII na rok 2010. W 3 konkursach planowanych do ogłoszenia w Poddziałaniu 8.1.1 przyjęto kryterium strategiczne w postaci: „Minimum 50 % środków w ramach cross-finansingu jest przeznaczona na adaptację infrastruktury (np. podjazd dla osób niepełnosprawnych, winda, poręcz) oraz zakup lub leasing sprzętu i wyposażenia ułatwiającego osobom niepełnosprawnym dostęp do udziału w projekcie